

ביטוח חקלאי

אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

דו"ח תקופתי

לשנת 2023

חלקי הדו"ח

חלק א תיאור עסקי התאגיד

חלק ב דו"ח הוועד המנהל, הצהרות המנהלים

חלק ג דוחות כספיים, הצהרת אקטואר

חלק ד פרטים נוספים על התאגיד

חלק א - תיאור עסקי התאגיד

תוכן העניינים

4..... חלק ראשון - פעילות האגודה ותיאור התפתחות עסקיה

4.....	כללי	1.
5.....	מבנה האחזקות של האגודה	2.
6.....	תחומי פעילות	3.
6.....	חלוקת רווחים	4.

7..... חלק שני - תיאור עסקי האגודה לפי תחומי פעילות

7.....	תחום ביטוח כללי - ענף רכב חובה	5.
13.....	תחום ביטוח כללי - ענף רכב רכוש וטרקטורים	6.
18.....	ביטוח כללי - ענפי רכוש אחרים	7.
22.....	תחום ביטוח כללי - ענף ביטוח חבויות	8.

25..... חלק שלישי - מידע נוסף ברמת כלל האגודה

25.....	מגבלות ופיקוח החלים על פעילות האגודה	9.
31.....	השקעות	10.
32.....	ביטוח משנה	11.
36.....	הון אנושי	12.
42.....	שיווק והפצה	13.
43.....	ספקים ונותני שירותים	14.
44.....	רכוש קבוע	15.
44.....	עונתיות	16.
45.....	נכסים לא מוחשיים	17.
45.....	גורמי סיכון	18.
47.....	הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה	19.

48..... חלק רביעי - היבטי ממשל תאגידי

48.....	דירקטורים חיצוניים	20.
48.....	גילוי בדבר המבקר הפנימי בתאגיד	21.
49.....	גילוי בדבר רואה-חשבון מבקר	22.
49.....	אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי ("SOX 404")	23.
49.....	בקרה פנימית על דיווח כספי	24.

חלק א - תיאור עסקי התאגיד

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ הינה מבטח, כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981. דו"ח זה נערך בהתאם לחוזרי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, ובפרט להוראות החוזר המאוחד.

פרק זה בדו"ח התקופתי, העוסק בתיאור האגודה, התפתחותה ועסקיה, כולל גם מידע צופה פני עתיד. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על האינפורמציה הקיימת באגודה במועד הדו"ח וכולל את הערכות האגודה או כוונותיה, נכון למועד הדו"ח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "האגודה מעריכה", "בכוונת האגודה", "האגודה סבורה", "צפויה" וכיו"ב, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים. פרק זה כולל גם תיאור כללי ותמציתי של מוצרי ביטוח שונים. התנאים המלאים והמחייבים הם התנאים המפורטים בכל פוליסה ו/או חוזה ביטוח, לפי העניין.

הגדרות

למען הנוחות, בדו"ח תקופתי זה תהיה למונחים המפורטים להלן המשמעות הרשומה לצדם:

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ;	"האגודה"
ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ (לשעבר, משקי הקיבוצים סוכנות לביטוח בע"מ);	"סוכנות ביטוח חקלאי"
עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ חברה מנהלת;	"עתודות"
הדוחות הכספיים של האגודה ליום 31 בדצמבר 2023;	"דוחות כספיים"
חלק הביטוח שהמבטח משאיר אצלו ושאינו מגובה בביטוח משנה;	"שייר"
הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ברשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון, לרבות בתפקידו כמפקח על הביטוח;	"הממונה"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981;	"חוק הפיקוח"

חלק ראשון - פעילות האגודה ותיאור התפתחות עסקיה

1. כללי

- 1.1. ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן - "ביטוח חקלאי" או "האגודה") היא אגודה שיתופית אשר נרשמה בישראל ב- 14 באפריל 1937 בשם "קופה לביטוח חקלאי הדדי אגודה שיתופית בע"מ". בשנת 1993 שינתה האגודה את שמה לשמה הנוכחי.
- 1.2. חברי האגודה הינם אחזקות ביטוח חקלאי וניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן - "אגודת האחזקות"), המחזיקה בכל יחידות ההשתתפות באגודה, למעט יחידת השתתפות אחת המוחזקת על ידי ניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן - "האגודה האחות"), בנאמנות עבור אגודת האחזקות. החברים באגודת האחזקות הינם כ- 286 קיבוצים, מושבים שיתופיים ותאגידיים אחרים ממגזר ההתיישבות. לפירוט נוסף בדבר האחזקות באגודה ראה [סעיף 2](#) להלן.
- 1.3. מטרת ההתאגדות של האגודה, כפי שבאה לידי ביטוי בתקנון האגודה היא, בין השאר, לעסוק בעסקי הביטוח של חבריה ושל אחרים, וכן בתחומים הקשורים בעסקי ביטוח בדרך של שיתוף ושל עזרה הדדית, וכן בכיסויים ביטוחיים המותאמים באופן ייחודי לאופי הפעילות של חבריה.
- 1.4. לאגודה משרדים ראשיים הפועלים ברחוב מיטב 11 בתל-אביב. לשם כך האגודה התקשרה בהסכם שכירות ל 10 שנים עם אגודה אחת לשכירת חלק מהבניין לעיל החל מיום 1 ביולי 2023.

1.5. מוסדות האגודה

- א. האסיפה הכללית - האסיפה הכללית הינה הרשות העליונה באגודה והיא מורכבת מנציגים של חברי האגודה. האסיפה הכללית מתכנסת מעת לעת, ולכל הפחות אחת לשנה, ועל סדר יומה נכללים, בין היתר, דיונים בנושא הדוחות הכספיים ואישורם.
- ב. הוועד המנהל - הוועד המנהל נבחר על-ידי האסיפה הכללית, והוא מורכב מנציגי חברי האגודה ונציגים חיצוניים. לוועד המנהל סמכות שיוטית - כל סמכויות האגודה שלא נמסרו לרשות אחרת של האגודה, ובכלל זה קביעה ואישור מסגרות ביטוח המשנה, גיבוש תקציב האגודה, קביעת מדיניות תגמול וכיו"ב.
- ג. הנהלה פעילה - ההנהלה הפעילה של האגודה עוסקת בתפעול מקצועי ושוטף של האגודה על-פי הנחיות מנכ"ל האגודה.

- 1.6. הון האגודה - הון האגודה מורכב מ-1,392,473 יחידות השתתפות. יחידת השתתפות מבטאת חלק מסוים ומוגדר מהון האגודה השווה ליחס שבין יחידת השתתפות אחת לבין כלל יחידות השתתפות שהקצתה האגודה. כל חבר חייב להיות בעלים של לפחות יחידת השתתפות אחת כתנאי לחברותו באגודה. החזקות החברים בהון האגודה הן דיפרנציאליות. אין לאגודה מגבלת הון רשום.

2. מבנה האחזקות של האגודה

2.1. תרשים מבנה האחזקות של האגודה ליום 31.12.2023 :

2.2. משקי ביטוח מקבוצת חקלאי סוכנות לביטוח (2011) בע"מ, הינה סוכנות לביטוח בבעלות מלאה (100%) של האגודה. הסוכנות פעלה בתחום הביטוח הימי. בשנת 2020 הוספקה פעילותה של הסוכנות.

2.3. עתודות (כהגדרתה לעיל) מוחזקת על ידי האגודה בשיעור של 50%, כאשר 50% האחזקה האחרים בידי כלל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "כלל ביטוח"). על-פי הנחיות הממונה עתודות היא קרן מאוזנת ואשר מ-1 באפריל 1995 אינה רשאית לקבל חברים חדשים.

2.4. ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ, הינה חברה בת בבעלות מלאה (100%) של האגודה. סוכנות ביטוח חקלאי משווקת פוליסות בתחום הביטוח הכללי, בנוסף משווקת הסוכנות דרך חברה בת שלה משקי טנא סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ, פוליסות בענפים בהם לא פועלת האגודה: פנסיה, בריאות, סיעוד ועוד. סוכנות ביטוח חקלאי מחזיקה ב-80% מהון המניות של כנעני סוכנות לביטוח בע"מ (להלן - "סוכנות כנעני"). סוכנות כנעני מורשית לפעול בכל ענפי הביטוח בהם פועלת סוכנות ביטוח חקלאי והיא מהווה את הזרוע השיווקית של סוכנות ביטוח חקלאי באזור הצפון.

לסוכנות ביטוח חקלאי קיימת האפשרות לרכישת יתר מניותיהם של בעלי המניות בסוכנות כנעני, מרדכי כנעני ודני הרשער, דהיינו 20% מהונה המונפק של סוכנות כנעני וזאת עד ליום 31.12.2025.

סוכנות ביטוח חקלאי מחזיקה בבעלות מלאה (100%) של משקי טנא סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ. הסוכנות פועלת בעיקר בתחום הפנסיוני ובתחום הבריאות במגזר הקיבוצי.

בתחילת שנת 2021 התקשרה סוכנות ביטוח חקלאי בהסכם מול צד שלישי להקמת סוכנות ביטוח אשר תפעל באזור הדרום. החל מיום 1 ביולי 2021 משקי פלמחים סוכנות לביטוח (2021) בע"מ החלה את פעילותה לאחר קבלת כל האישורים המתאימים מאת רשות שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

3. תחומי פעילות

האגודה עוסקת בעיקר בתחום הביטוח הכללי, הכולל את ענפי ביטוח הרכב (רכב חובה ורכב רכוש), ענפי ביטוח חבויות, ענפי ביטוח רכוש אחר, ביטוח ימי וביטוח נסיעות לחו"ל. חלקה היחסי של האגודה בשוק הביטוח הכללי, במונחי דמי- ביטוח נכון ליום 31 בדצמבר 2023 הוא כ- 2.2%. כמו כן האגודה מחזיקה יחד עם כלל ביטוח, בחלקים שווים, בעתודות.

4. חלוקת רווחים

בהתאם לתקנון האגודה- בכפוף לכל דין ולקיום תזרים מזומנים מתאים הלוקח בחשבון גם את דרישות ההון של האגודה, מדיניות האגודה תהיה לחלק אחת לשנה, לאחר אישור דוחותיה הכספיים, לפחות 25% מהרווח הניתן לחלוקה, כדיבידנד לבעלי יחידות ההשתתפות. על יכולתה של האגודה לחלק דיבידנד מוטלות מגבלות מכוח דינים ספציפיים ו/או הנחיות רגולטוריות החלות על פעילותה ו/או מכוח היתרי השליטה שניתנו לבעלי השליטה באגודה. לפרטים ראה באור 12 לדוחות הכספיים.

חלק שני - תיאור עסקי האגודה לפי תחומי פעילות

5. תחום ביטוח כללי - ענף רכב חובה

5.1. כללי

במסגרת ענף זה מוענק כיסוי ביטוחי לבעל הרכב ולנוהג ברכב מפני כל חבות שהם עשויים לחוב בה לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן - "חוק הפלת"ד") ומפני כל חבות אחרת בשל נזק גוף שנגרם לאדם על ידי או עקב השימוש ברכב מנועי, וכן ניתן כיסוי לבעל הרכב ולנוהג בו בהיתר ממנו, מפני נזק גוף שנגרם להם בתאונת דרכים. חוק הפלת"ד מגדיר, בין היתר, את הכללים למתן פיצוי בגין נזקים כאמור.

הביטוח הינו ביטוח חובה על פי פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970 (להלן - "פקודת רכב מנועי"), האוסרת על אדם להשתמש או לגרום שאדם אחר ישתמש ברכב מנועי, אלא אם קיימת פוליסה בת-תוקף לפי דרישות הפקודה.

משנת 2010 מונהגת בענף פוליסה תקנית מחייבת לביטוח רכב חובה על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010.

לענף זה מס' מאפיינים: ביטוח חובה מכסה נזק גוף בלבד שנגרם לנוהג ברכב או לנוסעים בו או להולכי הרגל אשר נפגעו מהרכב המבוטח בתאונת דרכים; בהתאם לחוק הפלת"ד אחריות הנוהג ברכב, בעל הרכב, או המחזיק בו, היא אחריות מוחלטת ואין צורך להוכיח אשם; מי שנפגע בתאונת דרכים ויש לו עילת תביעה לפי חוק הפלת"ד, חייב לתבוע על-פי חוק הפלת"ד ואינו זכאי לתבוע את נזקיו לפי חוק אחר; התביעות בענף ביטוח רכב חובה מתאפיינות ב"זנב ארוך", כלומר פרק הזמן החולף ממועד קרות האירוע ועד למועד הסילוק הסופי של התביעה הוא ארוך; ביטוח רכב חובה נכנס לתוקף רק לאחר תשלום הפרמיה במלואה; חובת הביטוח והיקף הכיסוי נקבעו על-פי דין, כאשר בביטוח זה לא נקבע גבול אחריות. יצוין, כי מרכיב הכיסוי לאבדן השתכרות מוגבל עד ל-3 פעמים השכר הממוצע במשק; לחברות הביטוח שיקול דעת מצומצם יחסית בקביעת התעריפים, שכן התעריפים כפופים לפיקוחה של הממונה תוך קביעת טווח תחרות מוגבל יחסית.

5.2. תחרות

בתחום זה, מתחרה האגודה בכל חברות הביטוח במשק, לרבות חברות הביטוח הישירות.

חלקה של האגודה בתחום רכב חובה על-פי נתוני ה"פול" בשנת 2023 עמד על כ- 1.7% לעומת 1.47% לשנת 2022.

הכיסוי הביטוחי האחיד בכל חברות הביטוח וזמינות מידע השוואתי של מחירים (לרבות במחשבוני אינטרנט), מביא לכך שמחיר המוצר הינו המשפיע העיקרי על ההחלטה באיזו חברת ביטוח לרכוש את פוליסת הביטוח. חברות הביטוח נבדלות זו מזו במשתנים הקובעים את התעריף, וכפועל יוצא בפלחי השוק בהן מתמקדות.

גורם העלול לפגוע במעמדה של האגודה הינו שימוש חברות ביטוח אחרות בפרמטרים שונים ו/או נוספים על הפרמטרים בהם עושה האגודה שימוש. גורמים המחזקים את מעמדה התחרותי של האגודה הינם הידע והניסיון שצברה האגודה בענף הביטוח במגזר הקיבוצי והפרטי.

5.3. מגבלות, חקיקה, תקינה, ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות בענף ביטוח רכב חובה

5.3.1. פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970 ("להלן - הפקודה")

כאמור בסעיף 5.1 לעיל, הפקודה קובעת את החובה לרכוש כיסוי ביטוחי לכיסוי נזקי גוף העשויים להיגרם למשתמשים בדרך כתוצאה משימוש בכלי רכב מנועי, ומסדירה את אופן הוכחת קיומו של ביטוח חובה בתוקף בפני הרשויות. ביום 31 בדצמבר 2017, אושר בכנסת תיקון לפקודה שיקל על הפקה דיגיטאלית של תעודות חובה וייתר את השימוש בתעודות חובה מקוריות. תאריך תחילת השינוי נקבע ל-9 חודשים מיום פרסומו.

בחודש ספטמבר 2021 נכנסו לתוקף הוראות הפיקוח על שרותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי). בין התיקונים על פיהם נמנים: הוספת אפשרות למסור עותק תעודת ביטוח באמצעי דיגיטלי, ביטול חובת המבוטח להשיב את התעודה המקורית למבטח כתנאי לביטול הפוליסה והשבת דמי הביטוח היחסיים וחובת מבטח לשמור עותק של תעודת הביטוח הדיגיטלית שהפיק לתקופה של עשרים וחמש שנים לפחות ממועד סיום תקופת הביטוח.

5.3.2. ה"פול"

חברות ביטוח אינן מחויבות לבטח את כל המבקשים לרכוש ביטוח רכב חובה.

בעל כלי-רכב שלא השיג כיסוי ביטוחי כאמור באחת החברות הפועלות בענף, רשאי לרכוש ביטוח חובה באמצעות ה"פול", שהינו הסדר ביטוחי שיורי (להלן - "הפול"). ה"פול" הינו בבעלות כל חברות הביטוח הפועלות בענף, אשר נושאות בהפסדיו או ברווחיו, על-פי חלקן היחסי בענף, והוא מחויב מכוח הדין לבטח מבוטחים שסורבו כאמור. ה"פול" פועל כחברת ביטוח לכל דבר, ותעריפיו גבוהים מתעריפי חברות ביטוח אחרות בשוק.

ביום 10 במאי, 2023 פורסם חוזר ביטוח 7-1-2023 "תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה". החוזר מעדכן את דמי הביטוח נטו בתאגיד המנהל של המאגר לביטוחי רכב חובה ("הפול") בע"מ לכלי הרכב הבאים:

(1) רכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון בבעלות פרטית ובבעלות חברה;

(2) אופנועים בבעלות פרטית ובבעלות חברה;

(3) חלק מהרכבים המיוחדים - טרקטורון שאינו חקלאי (להשכרה), טרקטור משא שאינו חקלאי (להשכרה), טרקטור משא שאינו חקלאי (לא להשכרה), טרקטור משא חקלאי, רכב שטח (לא להשכרה), רכב שטח (להשכרה), ציוד הנדסי (מנועי או זחלי), נגררים אחרים רכיניים/לא רכיניים מעל 4 טון, נגרר לטרקטור/נגרר רכין לטרקטור מעל 4 טון, מלגזה.

כמו כן, במסגרת החוזר עודכנו דמי הביטוח נטו לטרקטור משא שאינו חקלאי, לרכב שטח (באג'ו קארט) ולטרקטורון שאינו חקלאי המשמשים בסיור/תיור מאורגן, בליווי מדריך מאורגן במסלול מוכתב מראש ובפיקוח קציני בטיחות, כך שנקבעו עבורם דמי ביטוח נטו בגובה זהה לדמי הביטוח הנגבים עבור אותם כלים המושכרים לתקופה קצרה. החוזר יחול על פוליסות ביטוח רכב חובה שמועד תחילתן ביום 1 ביולי 2023 ואילך.

5.3.3. קרנית - קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים

הקרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים (להלן - "קרנית") הינה תאגיד סטטוטורי שהוקם מכוח חוק הפלת"ד ותפקידה לפצות נפגעי תאונות דרכים שאין באפשרותם לתבוע פיצויים מאת מבטח, בהתקיים העילות המפורטות בחוק הפלת"ד. בהתאם לצו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מימון הקרן) התשס"ב-2002, פעילותה של קרנית ממומנת על-ידי חברות הביטוח, הנדרשות להעביר לה שיעור קבוע מהפרמיה נטו בגין פוליסות ביטוח רכב חובה.

העברת דמי הוצאות רפואיות: מ-1 באוקטובר 2010 ואילך, האחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים הכלולים בתוספת השנייה לחוק ביטוח בריאות, והתרופות הכלולות בצו לפי סעיף 8(ז) לחוק האמור, לנפגעי תאונות דרכים בשל נזקי גוף, הועברה מחברות הביטוח לקופות החולים. לצורך מימון אספקת שירותים אלו, נקבע כי על המבטחים להעביר לקרנית 9.4% מדמי הביטוח שגבה המבטח בחודש הקודם בעד כל פוליסות ביטוח רכב חובה שהוציא. קופות החולים לא יגבו תשלום השתתפות עצמית בעבור שירותים אלה. לפרטים נוספים בדבר שינוי בשיעור שיש להעביר לקופות החולים לצורך אספקת השרותים ראה סעיף [5.3.5](#) להלן.

5.3.4. מאגר מידע סטטיסטי בתחום רכב חובה

מכוח הוראת סעיף 11א לפקודה ובהתאם לתקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגרי מידע), התשס"ד-2004 (להלן - "תקנות מאגרי מידע"), הוקם מאגר מידע של נתונים סטטיסטיים (להלן - "המאגר הסטטיסטי") המרכז נתוני תביעות מכל חברות הביטוח לשם חישוב תעריף הסיכון בביטוח חובה ופרמטרים רלוונטיים לחישובו. מנהל המאגר ממונה על ידי רשות הפיקוח. המאגר הסטטיסטי מדווח לרשות הפיקוח את מסקנותיו לגבי עלות הסיכון הטהור בתחום ביטוח החובה.

5.3.5. חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995

חוק הביטוח הלאומי, מקנה למוסד לביטוח לאומי (להלן - המל"ל) זכות תביעה מצד שלישי להשבת גמלאות ששולמו או שישולמו על יד המל"ל, אם המקרה משמש עילה גם לחייב צד שלישי לפי פקודת הנזיקין או חוק הפלת"ד.

תיקון סעיף 328א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995 (להלן בסעיף זה - "התיקון") קבע, כי בכל הקשור לתביעות לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 חלף האפשרות של המוסד לביטוח לאומי להגיש תובענה בעניין זה כאמור בסעיף 328א לחוק הביטוח לאומי, יחול הסדר התחשבות כולל במסגרתו חברות הביטוח והפול יעבירו למוסד לביטוח לאומי שיעור קבוע מדמי הביטוח בענף ביטוח רכב חובה.

ביום 10 באוגוסט, 2021 פורסם צו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מימון עלות אספקת השירותים), התשפ"א-2021 ("הצו"), בנושא עלות אספקת השירותים שחברות הביטוח מעבירות לקופות החולים בגין שירותים שניתנים על ידן לנפגעי תאונות דרכים. בצו נקבע כי החל מ-1 בינואר 2022, חברות הביטוח ידרשו להעביר לקופות החולים שיעור של 12.66% במקום 9.4%, בעד כל פוליסה שהוצאה לפי פקודת ביטוח רכב מנועי, התש"ל-1970.

עם כניסת תיקון חוק הביטוח הלאומי לתוקף ביום 1 בינואר 2023, מדמי ביטוח נטו בענף ביטוח רכב חובה יקוזז גובה השיעור שנקבע בתיקון לסעיף 328א לחוק הביטוח הלאומי (10% בשנים 2023-2024 ו-10.95% משנת 2025 ואילך) ורכיב זה שנכלל כיום בדמי הביטוח נטו של הענף ייגבה מהמבוטחים ע"י חברות הביטוח והפול כרכיב נפרד ויועבר ישירות למוסד לביטוח לאומי. על כן, בחוזר ביטוח 2022-1-18 "תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה", שפורסם ביום 8 בנובמבר, 2022, עודכן שיעור הדמים המחושבים מדמי הביטוח נטו וזאת על מנת לשמור על המצב הקיים של רכיב הדמים.

כמו כן בחוזר ביטוח 2022-1-19 "תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה", שפורסם ביום 21 בנובמבר, 2022, נקבע כי דמי הביטוח נטו הקיימים כיום בפול יופחתו ב-10% וזאת על מנת לשמור על המצב הקיים.

להערכת האגודה, להסדרים לעיל המתייחסים לעבר לא צפויה להיות השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של האגודה. ההשלכה על התיקון ביחס לגבייה של שיעור מוסכם מדמי הביטוח, השפיעה על דמי הביטוח שנגבו מהמבוטחים בשנת 2023 ואילך.

5.3.6. לאגודה רישיון מבטח ישראלי לעסוק, בין השאר, בענף ביטוח כלי-רכב חובה.

5.4. שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחין

הגורמים העיקריים המשפיעים על רווחיות תחום הפעילות, הם אלה:

5.4.1. שינויי רגולציה - לרבות עדכוני חקיקה, התפתחויות בפסיקה ופרסום חוזרים ע"י הממונה על הביטוח. התעריפים בענף הם תעריפים דיפרנציאליים (מותאמי סיכון), הנקבעים בהתאם למאפייני הרכב והנהג. מטרת השימוש בפרמטרים היא להתאים את פרמיית הביטוח לסיכון המבוטח. כתוצאה מהאמור, ישנם פערים בין הפרמיות הנגבות ממבוטחים שונים באותה חברת ביטוח, וישנם פערים בין הפרמיות שדרשו חברות שונות מאותו מבוטח.

5.4.2. יכולת האגודה לבצע בקרה קפדנית על תשלומים לספקי שירותים בתחום.

5.4.3. עלייה בתוחלת החיים, כמו גם בשכר הממוצע יש בהם בכדי להשפיע על התביעות והרווחיות בענף.

5.5. התפתחויות בשווקים של תחום הפעילות או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

בשנים האחרונות הונהגה על ידי הממונה מגמה של שקיפות תעריפי הביטוח. כמו כן, מסתמן שינוי בהרגלי הצריכה של הלקוחות בשוק הביטוחי, המשווים את תעריפי הביטוח בין חברות הביטוח. האגודה משווקת ביטוח רכב חובה הן ללקוחות פרטיים, והן לחברי קיבוץ, תושבים, שכירים ושכונות קהילתיות.

5.6. גורמי ההצלחה הקריטיים בתחום הפעילות והשינויים החלים בהם

5.6.1. יכולת האגודה לזהות את המשתנים המפלחים את אוכלוסיית הנהגים לפלחי שוק הומוגניים ומשמעותיים ויצירת תעריף מתאים לפילוח זה במסגרת הטווח שנקבע בדין. למנגנון קביעת התעריף ולמשתנים אותם משקללת האגודה, ראו להלן.

5.6.2. צבירת ידע, ניסיון ומומחיות בכל הקשור לענף הביטוח בשוק הקיבוצי ובמגזר הפרטי, תמהיל הלקוחות.

- 5.6.3. ניהול סילוק תביעות יעיל הגון ומבוקר על-ידי האגודה.
- 5.6.4. מערכות מידע תומכות.
- 5.6.5. שימוש במערכות מידע לאיתור לקוחות איכותיים ורווחיים לאורך זמן.
- 5.6.6. הקפדה על רמת השירות.
- 5.7. שינויים במערך הספקים בתחום הפעילות
 בשנת הדו"ח לא חל שינוי מהותי במערך הספקים בתחום הפעילות.
- 5.8. מחסומי הכניסה העיקריים לתחום הפעילות הם:
 הצורך בעמידה בתנאים הנדרשים על-פי דין להוצאת רישיון לעסוק בביטוח וקיום התשתית הטכנולוגית הנדרשת להפקת הצעות מחיר, הפקת פוליסות וטיפול בתביעות.
- 5.9. ביטוח רכב חובה הוא סטטוטורי, ולפיכך אין למבוטח תחליף אחר למוצר זה.
- 5.10. עיקרי ההנחות העסקיות המשמשות לקביעת התעריף
 עם כניסת הרפורמה בענף לתוקף, עקרונות קביעת התעריף הוסדרו באמצעות מספר חוזרים בהם נקבעו הפרמטרים בהם עושה הממונה שימוש בעת קביעת התעריף, וכן התעריפים המרביים שרשאי מבטח לגבות. מטרת השימוש בפרמטרים היא להתאים את פרמיות הביטוח לסיכון. בביטוח חקלאי הפרמטרים המשמשים לקביעת התעריף הם: גיל הנהג הצעיר ביותר הנוהג ברכב בדרך קבע, ותק הנהיגה, מספר תביעות קודמות, מספר הרשאות קודמות והימצאות כריות אויר ברכב. הערכת האגודה לתביעות תלויות מחושבת בהתאם להוראות חוזר הממונה.
- 5.11. מוצרים ושירותים
 פוליסת ביטוח רכב חובה מעניקה כיסוי אחיד, הקבוע בחוק, כאשר האלמנטים בהם מתחשבת חברת הביטוח משתנים.

5.12. לקוחות

5.12.1. בתחום ביטוח רכב חובה, כ-35% מלקוחות האגודה הם קיבוצים. יתר לקוחות האגודה הם לקוחות פרטיים וציי רכב של לקוחות עסקיים.

5.12.2. לאגודה אין לקוח שהכנסותיה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות האגודה.

5.12.3. התפלגות הפרמיות (ברוטו) בין קיבוצים וקולקטיביים ומבוטחים פרטיים (באחוזים):

נתונים לשנת 2022		נתונים לשנת 2023		
באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	
33,352	36%	32,317	33%	קיבוצים, קולקטיביים
59,139	64%	65,868	67%	מבוטחים פרטיים
92,491	100%	98,185	100%	סה"כ

5.12.4. נתונים בדבר ותק והתמדה של לקוחות בתחום רכב חובה במונחי פרמיות ברוטו (באלפי ש"ח) לשנת 2023:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	29,825	19,058	25,370	23,932	98,185

5.12.5. שיעור החידושים בשנת 2023 בקרב המבוטחים הפרטיים עמד על כ-75%, בקרב הקיבוצים והקולקטיבים עמד על כ-95%.

5.12.6. שיעור המבוטחים הפרטיים שרכשו ביטוח רכב חובה יחד עם ביטוח רכב רכוש במהלך שנת 2023, מסך הלקוחות שרכשו ביטוח רכב חובה באגודה עבור המבוטחים הפרטיים הינו כ-94% ועבור קיבוצים וקולקטיבים הינו כ-90%.

6. תחום ביטוח כללי - ענף רכב רכוש וטרקטורים

6.1. כללי

ענף ביטוח רכב רכוש כולל את פעילות האגודה בתחום ביטוח רכב רכוש, כולל כיסוי בגין נזק שנגרם לרכוש של צד שלישי עקב השימוש בכלי רכב וכן ביטוח טרקטורים וכלים חלקאיים אחרים.

ענף זה מחולק בדרך כלל לשתי קבוצות ביטוח- ביטוח לכלי רכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון, אשר לגביו חלה הפוליסה התקנית לביטוח רכב, וביטוח לכלי רכב אחרים, שאינם כפופים לתנאי הפוליסה האמורה.

תקופת ההתיישנות לקבלת תגמולי ביטוח בביטוח רכב רכוש הינה 3 שנים וככל הנוגע לתביעה בגין נזק שנגרם לצד שלישי, 7 שנים. מרבית התביעות מוגשות במהלך תקופת הביטוח ולכן ענף זה נחשב לענף "בעל זנב תביעות קצר". במסגרת פוליסת ביטוח רכב רכוש, מוענק כיסוי ביטוחי הכפוף למגבלות הקבועות בחוק ובתקנות, כמפורט להלן.

6.2. להלן מספר מאפיינים, מגמות והתפתחויות המשפיעים ועשויים להשפיע בעתיד על פעילות האגודה בתחום זה.

6.2.1. תיאור ענף הביטוח והכיסויים הביטוחיים שנכללו בו.

- (1) הפוליסה התקנית לביטוח נזקי רכוש ונזקי רכוש לצד שלישי לרכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון (ביטוח מקיף וביטוח צד שלישי), למעט אופנועים, מעוגנת בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986. לפוליסה התקנית לביטוח רכב אפשר להוסיף הרחבות באשר להיקף הכיסוי, לסיכונים, לחבויות ולרכוש המבוטחים.
- (2) מבוטח אשר בבעלותו 40 כלי-רכב פרטיים המבוטחים אצל אותו מבטח, רשאי בשלב הצעת הביטוח לוותר על תנאי הפוליסה התקנית לביטוח רכב, כולם או חלקם, באמצעות בקשה בכתב אשר תתועד אצל המבטח.
- (3) האגודה מציעה למבוטחיה אפשרות לרכוש שירותים נוספים באמצעות כתבי שירות, כגון שירותי גרירה וכיסוי לשמשות.
- (4) כחלק ממדיניות האגודה למתן שירות מיטבי ללקוחותיה ולצדדים שלישיים, מציעה האגודה רשת של מוסכי הסדר לתיקון כלי הרכב.
- (5) בתחום ביטוחי הרכב נכללים כאמור גם ביטוחים לרכב מסחרי מעל 3.5 טון, לאופנועים ולטרקטורים אשר אינם מבוססים על הפוליסה התקנית.

6.2.2. מאפיינים של ביטוח רכב רכוש

- (1) ביטוח רכב רכוש הוא פוליסה לתקופה של בדרך-כלל עד שנה.
- (2) הביטוח כפוף, כאמור לעיל, למגבלות שהוטלו על-ידי המחוקק ועל-ידי הממונה במסגרת הפוליסה התקנית לביטוח רכב.
- (3) התעריף לביטוח רכב רכוש אינו אחיד ותלוי במספר גורמים, כגון סוג הרכב המבוטח, ניסיון התביעות המצטבר שלו באגודה ומנתונים הקשורים לנהג הרכב, כגון: גילו, ניסיון התביעות שלו והגבלת כמות הנהגים הרשאים לנהוג ברכב ובהתאם למדיניות החיתום של האגודה.

6.3. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות

להוראות הדין שפורסמו בשנים 2022 ו-2023 על ידי הממונה והינם בעלי השלכות על תחום ביטוח ענפי רכב רכוש וטרקטורים - ראה כמפורט להלן:

הסדרה בתחום השמאות, המוסכים וחלקי החילוף

6.3.1. הוראות החוזר המאוחד, שער 6 חלק 2 - הוראות בענף רכב רכוש, הקובע כי המבוטח רשאי למנות שמאי לבחינת נזקי רכבו מתוך רשימה של שמאים שקבעה לו חברת הביטוח או לבחור שמאי פרטי - שאז לא חלות על חברת הביטוח הגבלות כאמור. כמו כן, לגבי מוסכי הסדר לא קיימת הסדרה, אך חברות הביטוח נוהגות להעניק הטבות נוספות למבוטח הבוחר לתקן את רכבו במוסך הסדר.

בחודש יולי 2016 פורסם חוק רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב, התשע"ו-2016, הכולל התייחסות להיקף רחב של נושאים בתחום הרכב, לרבות הסדרה עקרונית בתחום שמאי הרכב והמוסכים במסגרת כיסוי ביטוחי לנזקי תאונה. בינואר 2021, פירסם משרד התחבורה טיוטה של תקנות "רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב (שמאות רכב - חשש לניגוד עניינים, כללי אתיקה מקצועית ואגרות)", התשפ"א-2021" אשר מטרתן להסיר את בעיית ניגוד העניינים שמאפיינת את עבודת השמאים והמוסכים ומביאה לייקור עודף של עלויות תיקון כלי הרכב וכך לעליית מחירי פוליסות רכב רכוש. מדובר בטיטה שפורסמה כבר ב-2016 אך עקב חלוף הזמן מבלי שהסתיימה הסדרתה, פורסמה בשנית להערות הציבור.

6.3.2. ביום 17 באוגוסט, 2022, פורסמה טיוטת "חוזר ביטוח 2022-290 תיקון הוראות החוזר המאוחד שער 6 חלק 2 - הוראות בענף רכב רכוש (טיטה שלישית)". הטיטה קובעת שורה של הסדרים השונים מהותית מאלה הקיימים כיום, ובין היתר מאפשרת למגוון רחב יותר של מוסכים ושמאים להנות מתיקון נזקי תאונות בכלי רכב מבוטחים, תוך הפחתה מהותית של יכולת הבקרה של חברות הביטוח על המקצועיות והשירות בתחום השמאות והתיקון של כלי רכב.

6.3.3. ביום 18 בספטמבר, 2023 פורסם מכתב שה. מכתב שה. 1919-2023 "הכרעה בנושא תשלום תגמולי ביטוח מופחתים בביטוח רכב (רכוש) בגין הפרש במחירי חלפים כאשר הרכב תוקן במוסך שאינו בהסדר". מפניות ציבור שהגיעו לרשות עולה, כי אירעו מקרים בהם חברות הביטוח דרשו ממבוטחים לפעול מול המוסך המתקן כך שיעשה שימוש בחלפים זהים שמסופקים על ידי יבואן חלפים אחר במחיר מוזל על בסיס התקשרות של יבואן החלפים

האחר מול חברת הביטוח. במקרים אלה, חברות הביטוח התנו שאם המבוטח לא יפעל באופן האמור, חברת הביטוח תפחית מתגמולי הביטוח שישולמו למבוטח את ההפרש בין המחיר בו יכלו להיות מסופקים החלפים למוסך המתקן באמצעות חברת הביטוח לבין המחיר ברוטו, המצוטט ממחירו יבואן החלפים ללא הנחות. הנחיות הרשות בענין הן, בין היתר, כי על חברת ביטוח שפועלת באופן האמור לתת למבוטח גילוי בולט לגבי אופן ההתנהלות המצופה ממנו בעת קרות מקרה ביטוח, הן בשלב הצעת הביטוח והן במועד הדיווח על תביעה מצד המבוטח. לעניין פוליסה קיימת, חברת ביטוח רשאית ליידע את המבוטח אף אם לא יידעה אותו במועד רכישת הביטוח, וזאת כל עוד לא התרחש מקרה ביטוחי טרם יידוע המבוטח כאמור ותוך תיעוד כי המבוטח קיבל את ההודעה. לאמור לעיל עשויה להיות השפעה משמעותית לעניין תביעות רכב רכוש. בשלב זה, האגודה בוחנת את מידת ההשפעה על התביעות.

6.4. לאגודה יש רישיון מבטח ישראלי, לעסוק בין השאר, בענף ביטוח רכב מנועי - רכוש (עצמי וצד שלישי).

6.5. שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברוחו

הגורמים המרכזיים המשפיעים על רווחיות תחום הפעילות מפורטים להלן:

6.5.1. שינויי רגולציה.

6.5.2. שכיחות גניבות הרכב המושפעת בעיקר מהמצב הפוליטי וממאמצי המשטרה להילחם בתופעה, תנאי מזג אוויר קשים בעונת החורף והרגלי נהיגה משתנים של המבוטחים, הם גורמים חיצוניים המשפיעים על הרווחיות בתחום.

6.5.3. שמירה על כללי החיתום של האגודה, בהתייחס לרמת ההנחות ורמת המיגון הנדרשת.

6.5.4. יכולת האגודה לבצע בקרה קפדנית על התשלומים לספקי שירותים בתחום.

6.5.5. יכולת האגודה להעמיק התקשרות עם מוסכי הסדר המשפיעים על גובה התביעה הממוצעת.

6.5.6. שינויי תחרות- הקמת חברות ביטוח חדשות.

6.5.7. יכולת האגודה להיערך לשינויים טכנולוגיים בשוק.

6.6. התפתחויות בשוקים של תחום הפעילות או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

בשנים האחרונות הונהגה על ידי הממונה מגמה של שקיפות תעריפי הביטוח. כמו כן, מסתמן שינוי בהרגלי הצריכה של הלקוחות בשוק הביטוחי, המשווים את תעריפי הביטוח בין חברות הביטוח. אנו עדים לכניסה של עוד ועוד מחשבוני אינטרנט שונים שבעזרתם ניתן להשוות בין תעריפים של מוצרי ביטוח דומים.

6.7. גורמי ההצלחה הקריטיים בתחום הפעילות והשינויים החלים בהם

6.7.1. יכולת טיפול בתביעות באופן יעיל, תוך פניית האגודה לשיבוב הנזק מחברות ביטוח אחרות, בכל מקרה בו האחריות לתאונה היא של צד שלישי.

6.7.2. שמירה על מודל אקטוארי איכותי ועדכני מצד אחד ומדיניות תימחור תחרותית מצד שני.

6.7.3. הקפדה על דרישת מיגונים מתאימים לכל רכב.

6.7.4. העמקת העבודה עם מוסכי הסדר המשפיעים על גובה התביעה הממוצעת.

6.8. חסמי הכניסה העיקריים לתחום הפעילות הם: הצורך בעמידה בתנאים הנדרשים על-פי דין להוצאת רישיון לעסוק בביטוח וקיום התשתית הטכנולוגית הנדרשת להפקת הצעות מחיר, הפקת פוליסות וטיפול בתביעות.

6.9. לא קיים תחליף לביטוח רכב רכוש, למעט נטילת הסיכון על-ידי המבוטח.

6.10. עיקרי ההנחות האקטואריות העומדות בבסיס התוצאות העסקיות:

החישוב האקטוארי מתבצע על בסיס מודל אקטוארי אשר פותח על-ידי אקטוארית האגודה.

לאגודה יש מודל אקטוארי מפותח בענפי הרכב הפרטי ומסחרי עד 3.5 טון, אשר על בסיסו התעריפים נקבעים לפי שיטות אקטואריות מקובלות ובהתאם למדיניות החיתום.

6.11. מוצרים ושירותים

6.11.1. הפוליסות לביטוח רכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון ונזק לרכוש של צד שלישי (ביטוח מקיף לרכב) מבוססות על תנאי הפוליסה התקנית, כאשר האגודה רשאית לשנות את תנאי הפוליסה האמורה אך ורק לטובת המבוטח. הפרמיה מחושבת על בסיס סוג הרכב המבוטח וניסיון התביעות המצטבר שלו באגודה, וכן על בסיס נתונים הקשורים לנהגים ברכב, גילם, ניסיון התביעות שלהם והגבלת כמות הנהגים ברכב.

6.11.2. על פי תנאי הפוליסה התקנית מבטח רשאי לשווק כל אחד מפוליסות הביטוח האלה:

א) ביטוח רכב מקיף - נזק לרכב כתוצאה מתאונה, לרבות ירידת ערכו, נזק לרכב כתוצאה מאש, גניבת הרכב, נזק שנגרם תוך כדי גניבת הרכב, נזק שנגרם כתוצאה מנזקי טבע (שיטפון, סערה, שלג וברד), נזק לרכב כתוצאה ממעשה זדון (למעט על-ידי המבוטח או מי מטעמו), נזק שגרם הרכב לרכוש של צד שלישי.

ב) ביטוח מקיף בלא כיסוי תאונות- הגנה כנגד כל הסיכונים המפורטים לעיל, למעט כיסוי למקרה של התנגשות מקרית, התהפכות ותאונה מכל סוג שהוא. בדרך כלל האגודה אינה משווקת פוליסות אלה.

ג) ביטוח מקיף בלא כיסוי גניבה - הגנה כנגד כל הסיכונים המפורטים לעיל, למעט כיסוי נגד גניבת הרכב. בדרך כלל האגודה אינה משווקת פוליסות אלה.

ד) ביטוח אחריות כלפי צד שלישי - הגנה על המבוטח מפני אחריותו לנזקים שנגרמו לרכוש של צד שלישי כתוצאה משימוש ברכבו. ביטוח זה אינו מכסה נזקים שנגרמו לרכב של המבוטח עצמו.

ה) פוליסה לביטוח מקיף לרכב מסחרי שאינו פרטי או מסחרי עד 3.5 טון - הכוללת כיסוי לאבדן או נזק לרכב כתוצאה מתאונה, מהתהפכות או מגניבת הרכב, נזק שנגרם תוך כדי גניבת הרכב, נזק שנגרם כתוצאה מנזקי טבע (שיטפון, סערה, שלג וברד), נזק לרכב כתוצאה ממעשה זדון (למעט על-ידי המבוטח או מי מטעמו), נזק שנגרם ע"י הרכב לרכוש של צד שלישי.

ו) פוליסה לביטוח טרקטורים ומכונות ניידות- פוליסת ביטוח המעניקה, בין השאר, כיסוי בגין נזק לרכוש צד שלישי, אבדן או נזק לכלי המבוטח ונזק שמקורו בשבר מכני.

6.12. שירותים בתחום ביטוח רכב רכוש

ביטוח מקיף לרכב פרטי, כולל סל רחב של שירותים והטבות. לקהל היעד מוצעים שירותים נלווים לפוליסת הרכב לפי בחירתו, דוגמת: שירותי דרך וגרירה, שמשות, מתן הגנה משפטית ועוד. האגודה מציעה לכל מבוטח שרכבו נפגע בתאונה טיפול במוסכי הסדר לטיפול ברכב, וזאת כדי לספק שירות איכותי ומבוקר למבוטחים.

6.13. לקוחות

6.13.1. כ- 43% מלקוחות האגודה בענף זה הינם קיבוצים. יתר הלקוחות הינם לקוחות פרטיים וציי רכב של לקוחות עסקיים. לאגודה אין לקוח שהכנסותיה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות האגודה.

6.13.2. התפלגות הפרמיה בין קולקטיביים וקיבוצים, ומבוטחים פרטיים (באחוזים):

נתונים לשנת 2022		נתונים לשנת 2023		
באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	
66,339	42%	78,795	41%	קיבוצים וקולקטיביים
91,612	58%	113,388	59%	מבוטחים פרטיים
157,951	100%	192,183	100%	סה"כ

6.13.3. ותק התמדה של לקוחות

להלן נתונים בדבר ותק והתמדה של לקוחות בתחום רכב רכוש במונחי פרמיות ברוטו (באלפי ש"ח) לשנת 2023:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	54,966	44,517	41,931	50,769	192,183

6.13.4. שיעור החידושים בשנת 2023 בקרב המבוטחים הפרטיים עמד על כ- 79%, בקרב הקיבוצים והקולקטיביים עמד על כ- 90%.

6.14. תחרות

בענף זה מתחרה האגודה בכל חברות הביטוח במשק, לרבות חברות הביטוח הישיר. האגודה פועלת בשוק באמצעות סוכני ביטוח ובאמצעות ביטוחים ישירים. חלק האגודה בענף מתוך כלל השוק הוא כ- 2.1% בדומה לאשתקד.

7. ביטוח כללי - ענפי רכוש אחרים

7.1. כללי

7.1.1. תחום ביטוח רכוש כולל ביטוח רכוש משק (הקיבוץ), ביטוח סיכוני תעשייה ובתי-עסק, ביטוח אובדן רכוש, ביטוח הנדסי, ביטוח קבלני ומקיף דירות.

בתחום זה מציעה האגודה ביטוחים לקיבוצים ולמפעלי תעשייה מהמגזר הקיבוצי, וכן ביטוחי דירות ובתי-עסק למגזר הפרטי. הפוליסות בענף זה הינן לרוב לתקופה של עד שנה, למעט ביטוחי קבלנים המבוססים על פרקי הזמן של כל פרויקט.

7.1.2. להלן סוגי הכיסויים עיקריים של ביטוחי הרכוש שמשווקת האגודה:

(א) ביטוח רכוש משק - פוליסה המכסה נזק לכל סוגי הרכוש של המשק (הקיבוץ) שאינם מוחרגים במפורש בפוליסה, שנגרם, בין השאר, כתוצאה מאש, התפוצצות, ברק, עשן, התפוצצות דודים, סערה וסופה, שיטפון, שלג, ברד, פגיעה מכלי-רכב ומכלי-טייס, פרעות, שביתות, נזק בזדון, נזקי מים, קצר חשמלי ללוחות חשמל וכיסוי לרעידת אדמה - אם נדרש.

(ב) ביטוח סיכוני תעשייה - פוליסה המבטחת את רכוש המפעל (מבנים, תשתיות, מכונות, כלים, מלאי וכיו"ב) כנגד נזק פיזי ובלתי צפוי מכל סיבה שלא הוצאה במפורש מכלל הביטוח, וזאת בהתאם לתנאי הפוליסה וכן ביטוח אבדן תוצאתי ורעידת אדמה אם נדרש.

(ג) ביטוח הנדסי (ביטוח שבר מכני) - ביטוח המכסה נזקים לציוד הנובעים מהפעלתו, בניגוד לנזקים הנגרמים על-ידי גורמים חיצוניים בלתי תלויים.

(ד) ביטוח הנדסי (עבודות קבלניות) - כיסוי לעבודות קבלניות, ציודן וחומרים מפני נזק תאונתי, ופרקים נלווים נוספים לביטוח חבות.

(ה) ביטוח הנדסי (עבודות הקמה) - כיסוי לעבודות הקמה של מערכות מכניות, ציודן וחומרים מפני נזק תאונתי, ופרקים נלווים נוספים לביטוח חבות.

(ו) ביטוח סיכוני טרור ומלחמה - ביטוח שיורי (מעל תקבולי מס רכוש) המכסה נזק פיסי לרכוש ואבדן רווח גולמי בשל פעולות טרור ומלחמה.

(ז) ביטוח מקיף לדירות - פוליסה זו מיועדת הן למגזר הקיבוצי והן למגזר הפרטי. מכסה נזקים למבנה ולתכולת הדירה כתוצאה מסיכונים שונים, בין השאר, נזקי זדון, אש ורעידת אדמה, גניבה ופריצה, שיטפון ונזקי מים וכיסוי בגין נזקים לצד שלישי ולעובדי משק הבית.

(ח) ביטוח מקיף לבתי עסק - פוליסה זו מיועדת למגזר העסקי-הפרטי ומעניקה כיסוי כולל לסיכונים הכרוכים בהפעלת בתי עסק בגין אש ורעידת אדמה, נזקי מים ושיטפון פריצה ונזקי זדון הנגרמים למבני בתי העסק, לרבות מלאי וציוד, וכן לאבדן רווחים כתוצאה מנזקים המכוסים בפוליסה ולסחורה בהעברה וכן כיסוי לנזקים הנגרמים באחריות המבוטח, לצד שלישי ולעובדי בית העסק.

(ט) ענפי ביטוח אלמנטרי נוספים - נוסף על האמור לעיל, פועלת האגודה בענפי ביטוח אלמנטרי נוספים, ובכלל זה בעלי חיים, כאשר פוליסות אלה משווקות בעיקר (אך לא רק)

למגזר הקיבוצי ומפעליהם. הפרמיה מענף ביטוח בעלי חיים מהווה כ-5% מסך הפרמיות של תחום הקבוצים וכ-4.2% מסכום הפרמיה הכולל מענפי רכוש ואחרים. לפעילות בענף בעלי חיים אין השפעה מהותית על רווחיות האגודה.

האגודה משווקת פוליסות "סייבר" בעיקר למגזר הקיבוצי. הפרמיה מענף זה אינה מהותית.

כמו כן, בינואר 2023, האגודה החלה בשיווק פוליסות ביטוח נסיעות לחו"ל המעניקות כיסויים ביטוחיים למבוטחים בזמן שהותם בחו"ל. הסל כולל, בין היתר, כיסוי בגין מחלות, תאונות ואירועים רפואיים שונים כמו גם נזקי כבודה. הפוליסות משווקות בעיקר למגזר הקיבוצי. ההכנסות מפרמיה בענף זה אינן מהותיות בשלב זה.

7.1.3. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות.

תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986 קובעות תנאי כיסוי מינימליים לביטוח מבנה הדירה ותכולתה (להלן - "הפוליסה התקנית לביטוח דירה").

7.2. לאגודה יש רישיון מבטח ישראלי, לעסוק בין השאר, בענף ביטוח מקיף לדירות ובתי-עסק, בענף ביטוח מפני אבדן רכוש, בענף ביטוח חקלאי, בענף ביטוח הנדסי.

7.3. שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחין

ענפי הרכוש מושפעים מאיכות השירות ומקצועיות החיתום של האגודה. הגורמים המרכזיים המשפיעים על רווחיות תחום הפעילות, הם כלהלן:

7.3.1. איכות החיתום (הערכת הסיכונים) של האגודה.

7.3.2. איכות הניתוח הסטטיסטי של התוצאות החיתומיות.

7.3.3. הקפדה על אמצעי מיגון מתאימים לצורך הכיסוי הביטוחי.

7.3.4. תכנית ביטוח המשנה של האגודה, לרבות הקיבולת, סדרי העמלה ומחיר ההגנה כנגד סיכוני קטסטרופה.

7.3.5. צמיחה כלכלית שמשמעותה פתיחת עסקים וגידול בפרויקטים קבלניים המשפיעים על עקומת הביקוש לביטוחי רכוש.

7.3.6. תחרות של חברות ביטוח לגבי היקף פעילותן בשוק ביטוחי הרכוש משפיעה ישירות על עקומת ההיצע ומחיר שיווי המשקל השורר בשוק.

7.3.7. יכולת האגודה לבצע בקרה קפדנית על תשלומים לספקי שירותים בתחום.

7.4. התפתחויות בשווקים של תחום הפעילות או שינויים במאפייני הלקוחות שלן - בעבר נערכו התאמות בפוליסות הביטוח בהתאם לצרכים המשתנים של הקיבוצים, ובין השאר, ניתנה לקיבוצים אפשרות לבצע הפרטה בפוליסות רכוש משק. בנוסף בשיווק - משווקת האגודה פוליסות מקיף לדירות ובתי-עסק למגזר הפרטי.

7.5 גורמי ההצלחה החשובים בתחום הפעילות

גורמי ההצלחה בתחום הפעילות, הם כלהלן:

7.5.1 ניהול סילוק תביעות יעיל על-ידי האגודה.

7.5.2 תמחור סיכונים נכון ומדויק.

7.5.3 שמירה על הנחיות החיתום.

7.5.4 הרחבת היכולות הסטטיסטיות, הן בשל היצע הכלים והידע הקיים בשוק, והן בשל הרחבת מאגרי המידע הזמינים.

7.6 מתסומי הכניסה העיקריים לתחום הפעילות הם:

הצורך בעמידה בתנאים הנדרשים על-פי דין להוצאת רישיון לעסוק בביטוח, קיום התשתית הטכנולוגית הנדרשת להפקת הצעות מחיר, הפקת פוליסות וטיפול בתביעות והיכרות עם שוק הביטוח הקיבוצי והפרטי על מאפייניו הייחודיים.

7.7 לא קיים תחליף לביטוח רכוש למעט נטילת הסיכון על-ידי המבוטח.

7.8 מוצרים ושירותים

תחום ביטוח רכוש כולל ביטוח רכוש משק, ביטוח סיכוני תעשייה, ביטוח אבדן רכוש, ביטוח הנדסי וקבלני אשר תנאיהם בקצרה מפורטים לעיל.

7.9 לקוחות

7.9.1 מרבית לקוחות האגודה בענף זה הינם קיבוצים ותאגידיים מהמגזר הקיבוצי. חלק לא מהותי מלקוחות האגודה הוא בענפי מקיף דירות ובתי-עסק. לאגודה אין לקוח שהכנסותיה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות האגודה. התפלגות הפרמיות (ברוטו) בין קיבוצים וקולקטיבים לבין מבוטחים פרטיים (באחוזים):

נתונים לשנת 2022		נתונים לשנת 2023		
אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	
147,873	84%	185,493	84%	קיבוצים ומפעליהם
28,166	16%	35,332	16%	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
176,039	100%	220,825	100%	סה"כ

7.9.2. ותק התמדה של לקוחות-

להלן נתונים בדבר ותק והתמדה של לקוחות בענף הדירות במונחי פרמיות ברוטו (באלפי ש"ח) לשנת 2023:

סה"כ	שלוש שנים ומעלה	שנתיים	שנה	פוליסות חדשות	שנות ותק
35,648	21,576	3,236	4,499	6,337	התפלגות ותק לקוחות

7.9.3. בענף הדירות מפולחים הלקוחות המבוטחים ללקוחות פרטיים וקולקטיבים. שיעור החידושים בשנת 2023 בקרב המבוטחים הפרטיים עמד על כ-90%.

7.10. תחרות

בענף זה מתחרה האגודה בכל החברות במשק, לרבות חברת הביטוח הישיר. האגודה פועלת בתחום בעיקר במגזר הקיבוצי ובעיקר כמבטחת ישרה במגזר זה. חלק האגודה בענף יחסית לכלל השוק הינו כ-4.6% בדומה לאשתקד.

8. תחום ביטוח כללי - ענף ביטוח חבויות

8.1. כללי

ביטוח חבויות הוא ביטוח המכסה את המבוטח בגין אחריותו כלפי צד שלישי כתוצאה ממעשה או מחדל של המבוטח. בביטוחי חבויות אין סכום ביטוח אלא גבול אחריות שהוא הסכום המקסימלי בו יישא המבטח במקרה של נזק. פוליסות החבויות יכולות להימכר כפוליסות עצמאיות או כפרק לצד ביטוח הרכוש. בביטוח חבויות נושא המבטח גם בהוצאות משפט סבירות אף מעל לגבול האחריות בפוליסה.

ביטוח חבויות הוא לרוב פוליסה לתקופה של עד שנה. תקופת ההתיישנות בפוליסות חבויות ארוכה מזו של ביטוח הרכוש. בענף חבויות התביעה אינה מתיישנת כל עוד לא התיישנה תביעת הצד השלישי כנגד המבוטח. בשל פרק הזמן הארוך שחולף בין מועד האירוע לבין מועד הגילוי ו/או למועד הגשת התביעה, וכן משך הזמן הארוך לבירור התביעה, נחשב ענף החבויות כענף בעל "זנב תביעות ארוך".

8.2. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות

על ענף ביטוח חבויות חולשות סדרה של הוראות דין נזיקיות ובראשן פקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן - "**פקודת הנזיקין**"). פוליסת חבות מוצר כפופה גם לחוק האחריות למוצרים פגומים, תש"ם-1980.

8.3. לאגודה יש רישיון מבטח ישראלי, לעסוק בין השאר, בענף ביטוח אחריות מעבידים, בענף ביטוח מפני אחריות צד שלישי, ובענף ביטוח מפני אחריות למוצרים פגומים.

8.4. שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברוחו

תחום ביטוח החבויות נחשב לתחום תנודתי וזאת בשל רמת אי-הוודאות הגבוהה בתחום התביעות, הנובעת, בין השאר, ממשך הזמן בין קרות אירוע ביטוחי לבין תשלום הנזק למבוטח, מהשינויים באקלים השיפוטי ומהשינוי התרבותי המעלה את שכיחות התביעות.

ביטוחים אלה נמכרים, במקרים רבים, כחלק מפוליסה הכוללת ביטוח רכוש וחבויות גם יחד. מאפיין השוק הזה מדגיש את חשיבות איכות הכיסוי והחיתום הפרטני בתהליך המכירה.

8.5. גורמי ההצלחה הקריטיים בתחום הפעילות והשינויים החלים בהם

גורמי ההצלחה המרכזיים בתחום הפעילות, הם כלהלן:

8.5.1. ניהול סילוק תביעות יעיל על-ידי האגודה.

8.5.2. תמחור סיכונים נכון.

8.5.3. שמירה על מדיניות החיתום.

8.5.4. הקפדה על מקצועיות בחיתום ובעת סילוק התביעות וכן על רמת השירות.

8.6. מחסומי הכניסה העיקריים לתחום הפעילות הם: הצורך בעמידה בתנאים הנדרשים על-פי דין להוצאת רישיון לעסוק בביטוח, קיום התשתית הטכנולוגית הנדרשת להפקת הצעות מחיר, הפקת פוליסות וטיפול בתביעות וקבלת כיסויים מתאימים ממבטחי המשנה. מחסום היציאה העיקרי מתחום הפעילות נובע בעיקר מהקשר בין ביטוחי הרכוש והחבויות של כל מבוטח.

8.7. לא קיים תחליף לביטוח חבויות, למעט נטילת הסיכון על-ידי המבוטח.

8.7.1. ענפי החבויות מכסים את המבוטח בשל חבות שהוא עלול לחוב בה בשל אחריותו, על פי רוב לפי פקודת הנזיקין.

8.7.2. ביטוחי חבויות אפשר לערוך על-פי אחד משני בסיסי שיפוי:

(1) **בסיס אירוע** - לפי בסיס זה, נשוא החבות המכוסה הוא קיומו של אירוע הנזק אשר אירע בתוך תקופת הביטוח. התביעה יכולה להיות מוגשת אף לאחר תום תקופת הביטוח, בכפוף להתיישנות.

(2) **בסיס הגשת התביעה** - נשוא החבות המכוסה לפי בסיס זה הוא מועד הגשת התביעה לחברת הביטוח במהלך תקופת הביטוח, אף אם העילה כנגד המבוטח נוצרה לפני התחלת הביטוח, ובלבד שנוצרה לאחר התקופה שהוגדרה בפוליסה כתקופה רטרואקטיבית.

8.7.3. המוצרים העיקריים בביטוח חבויות הינם המוצרים הבאים:

(1) **ביטוח צד שלישי** - ביטוח זה מכסה את חבותו של המבוטח כלפי צדדים שלישיים בשל אירוע תאונתי אשר גרם לנזק גוף או רכוש לרבות נזק תוצאתי הנובע מכך ואשר התרחש בתקופת הביטוח (פוליסה על בסיס אירוע - Occurrence Basis). החבות המבוטחת היא חבות על-פי פקודת הנזיקין.

(2) **ביטוח חבות מעבידים** - ביטוח זה נועד לכסות את חבות המבוטח כלפי עובדיו בשל נזק גוף בלבד כתוצאה מתאונה או מחלה, אשר נגרמו לעובדי המבוטח תוך כדי ועקב עבודתם אצל המבוטח בתקופת הביטוח. (פוליסה על בסיס אירוע - Occurrence Basis). החבות המבוטחת היא חבות על-פי פקודת הנזיקין.

(3) **ביטוח חבות המוצר** - ביטוח זה נועד לכסות את חבותו של המבוטח על-פי חוק אחריות למוצרים פגומים ועל-פי פקודת הנזיקין, בגין נזק לגוף ו/או לרכוש של צד שלישי, כולל נזק תוצאתי הנובע מכך, אשר נגרם ממוצר פגום שהמבוטח ייבא, ייצר או סיפק, לאחר שהמוצר יצא מחזקתו, ובלבד שהתביעה הוגשה לראשונה במהלך תקופת הביטוח, והאירוע הביטוחי אירע לאחר התאריך למפרע שנקבע בפוליסה (פוליסה על בסיס הגשת התביעה - Claims Made Basis).

(4) **ביטוח אחריות מקצועית** - ביטוח זה נועד לכסות את המבוטח בגין נזק לגוף ו/או לרכוש ו/או נזק כספי שנגרם לצד שלישי כתוצאה מהפרת חובה מקצועית בתום לב, אשר מקורה במעשה או במחדל המהווים רשלנות, טעות או השמטה של המבוטח במסגרת מקצועו של המבוטח, ובלבד שהתביעה הוגשה לראשונה במהלך תקופת הביטוח והאירוע המבוטח אירע לאחר התאריך למפרע שנקבע בפוליסה (פוליסה על בסיס הגשת תביעה - Claims Made Basis). הכיסוי בפוליסה אינו מוגבל לאירוע תאונתי.

(5) **ביטוח אחריות דירקטורים** - ביטוח זה נועד לכסות את חבותם החוקית של הדירקטורים ונושאי משרה אחרים (Directors & Officers) בגין נזק כספי שנגרם, עקב מעשה או מחדל, בתום לב או מחמת התרשלות, בתוקף היותם נושאי משרה באגודה, ובלבד שהתביעה

הוגשה לראשונה במהלך תקופת הביטוח והאירוע המבוטח אירע לאחר התאריך למפרע שנקבע בפוליסה (פוליסה על בסיס הגשת תביעה - Claims Made Basis).

8.8. לקוחות

8.8.1. מרבית לקוחות האגודה בענף זה הינם קיבוצים ותאגידיים מהמגזר הקיבוצי. לאגודה אין

לקוח שהכנסותיה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות האגודה.

8.8.2. התפלגות הפרמיות (ברוטו) בין קיבוצים וקולקטיביים לבין מבוטחים פרטיים (באחוזים):

נתונים לשנת 2022		נתונים לשנת 2023		
אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	
93,819	94%	109,005	94%	קיבוצים וקולקטיביים
6,314	6%	6,958	6%	מבוטחים פרטיים
100,133	100%	115,963	100%	סה"כ

8.9. תחרות

בענף זה מתחרה האגודה בכל החברות במשק, לרבות חברת הביטוח הישיר. האגודה פועלת בתחום בעיקר במגזר הקיבוצי ובעיקר כמבטחת ישרה במגזר זה. חלק האגודה בענף יחסית לכלל השוק הינו כ-2.6%.

חלק שלישי - מידע נוסף ברמת כלל האגודה

9. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות האגודה

פעילות האגודה כפופה לחקיקה הרלוונטית החלה על אגודות שיתופיות, להוראות חוק הפיקוח, לתקנות שהותקנו על פיהם, וכן להוראות הממונה.

להלן יפורטו הוראות דין מרכזיות החלות על האגודה:

חקיקה כללית תתואר רק ככל שיש לה השפעה ישירה על פעילות האגודה. במסגרת ההסדרה של פעילות האגודה כמבטח, מוחלות על האגודה הוראות מסוימות בחוק החברות כאילו הייתה חברה ציבורית. הוראות הדין יתוארו להלן, ככל שלא פורטו במסגרת סקירת תחומי הפעילות השונים של האגודה. במקום בו, להערכת האגודה, יש להוראות הדין אלה השפעה מהותית על האגודה, צוין הדבר במפורש.

9.1. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981

חוק הפיקוח הוא החוק המסדיר את סמכויות הפיקוח על הביטוח, והוא מקנה לממונה סמכויות נרחבות באשר למתן הוראות הנוגעות לדרכי פעולה של מבטחים, של סוכני ביטוח ושל נושאי משרה, והכול כדי להבטיח את ניהולם התקין ואת השמירה על עניינם של המבוטחים ושל הלקוחות וכדי למנוע פגיעה ביכולתו של מבטח לקיים את התחייבויותיו. כן קובע החוק כי לא יעסוק אדם בביטוח אלא אם יש בידו רישיון, והוא יעסוק בביטוח רק בהתאם לתנאי הרישיון ובענפים הרשומים ברישיונו. האגודה מחזיקה ברישיון מבטח המתיר לה לעסוק בענפי הביטוח הכללי. במסגרת חוק הפיקוח והתקנות שעל פיו מוסדרים נושאים שונים, ובכלל זה זהות גורמי השלטון המפקחים על גופי ביטוח הפעילים בישראל (חברות וסוכנויות ביטוח); תהליך רישוי מבטחים וסוכנויות ביטוח וקביעת תנאי הרישיון; הסדרת דרכי הפעולה של מבטחים, אורגנים, נושאי משרה ובעלי תפקידים בהם; הסדרת שליטה והחזקה במבטחים וסוכנויות ביטוח; דיווחים שיש להעביר, אופן העברתם ופרסומם ותדירות הביצוע של ה"ל; הסדרים ביחס להון עצמי, סוגי נכסים שיחזיק מבטח ודרכי השקעתם, אופן חישוב עתודות, קביעת תנאי הביטוח של תכניות הביטוח ודמי הביטוח; אופן שמירת ענייני מבטחים בתחום התביעות, וסמכות הממונה לברר תלונות מהציבור.

9.2. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016

בהתאם לחוק זה, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון החלה לפעול ביום 1 בנובמבר 2016, כיחידה ממשלתית עצמאית ונפרדת, אשר בראשה תעמוד הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

תפקידי הרשות הינם שמירה על עניינם של המבוטחים ולקוחות הגופים המפוקחים; הבטחת יציבותם וניהולם התקין של הגופים המפוקחים, על מנת לקיים את התחייבויותיהם ללקוחותיהם; קידום התחרות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון ובמערכת הפיננסית; ועידוד חדשנות טכנולוגית ועסקית.

שר האוצר, באישור הממשלה, ימנה את הממונה לתקופת כהונה קצובה של חמש שנים ללא אפשרות להארכה. הממונה יהיה ראש הרשות וינהל את ענייניה. אופן מינוי הממונה ומשך תקופת כהונה נועדו לבסס את עצמאותו של הממונה. הרשות תתקצב בסעיף תקציבי נפרד בתקציב המדינה בדומה למשרד ממשלתי, והממונה יהיה האחראי על ניהול התקציב. יצירת סעיף תקציבי נפרד לפעילות הרשות תאפשר לה שיקול דעת מיטבי וחופש פעולה בקביעת סדר עדיפויותיה. כל עובדי אגף שוק ההון יעברו לרשות החדשה.

9.3. הסדרה בנושא הון האגודה

על האגודה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום שפורסמו בחודש יוני 2017 (להלן - "חוזר סולבנסי"). הוראות אלו מבוססות על הוראות דירקטיבה המכונה "Solvency II" (להלן - "הדירקטיבה"), שאומצה על ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2016 בכל המדינות החברות בו.

הדירקטיבה כוללת בחינה מקיפה של סיכונים להם חשופות חברות ביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם, ומבוססת על שלושה נדבכים:

נדבך ראשון כמותי שעניינו יחס כושר פירעון מבוסס סיכון, נדבך שני איכותי, הנוגע לתהליכי בקרה פנימיים, לניהול סיכונים, לממשל תאגידי ולתהליך הערכה עצמי של סיכונים וכושר פירעון (ORSA) ונדבך שלישי הנוגע לקידום משמעת שוק, גילוי ודיווח.

חוזר סולבנסי מבוסס על הנדבך הראשון, תוך התאמה לשוק המקומי.

האגודה בחרה להקדים את ביצוע הביקורת וקיבלה, בחודש נובמבר 2018, את אישור הממונה על ביצוע ביקורת לראשונה בגין נתוני 31 בדצמבר 2017.

החל מחודש נובמבר 2018 זהו משטר הון היחיד החל על האגודה. לפירוט נוסף ראו באור 14 לדוחות הכספיים.

בחודש מרס 2019 קבע הוועד המנהל של האגודה כי יחס כושר פירעון מבוסס סולבנסי II לא יפחת מ-115% ועודף הון של 50 מיליון לכל הפחות (להלן - "יעד הון").

ביום 14 באוקטובר, 2020 פורסם חוזר המתקן את חוזר סולבנסי, להלן - "חוזר סולבנסי מתוקן".

מטרת התיקון הינה התאמת משטר כושר הפירעון הכלכלי בישראל לדירקטיבה ועדכוניה לרבות מתן אפשרות לבחור בפריסה הדרגתית של קבוצות מסוימות הומגניות של עתודות הביטוח במאזן הכלכלי, החל מיום 31 בדצמבר 2019 ועד ליום 31 בדצמבר 2032. פריסה כאמור מחייבת אישור מראש של הממונה והיא תבוא במקום פריסת ההון הנדרש לכושר הפירעון עד שנת 2024, כאמור לעיל. התיקון האמור עשוי להגדיל מהותית את יחס כושר הפירעון של האגודה. עם זאת, חישוב ההון של האגודה לפי משטר הסולבנסי, מביא אותה לעודף הון גם ללא הפריסה המדורגת של ההנחיות, כמפורט בסעיף 14 לדוחות הכספיים המצורפים.

ביום 5 בינואר, 2022 פורסם חוזר ביטוח 2022-1-2 תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 3 חלק 4 שער 5 "דיווח לממונה על שוק ההון" - הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA).

החוזר מהווה חלק מהנדבך השני, האיכותי, של דירקטיבת Solvency II, הכוללת בחינה מקיפה של הסיכונים להם חשופות חברות ביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם. לפי הוראות החוזר, חברת ביטוח תדווח לממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון על הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון כפי שהערכה זו מיושמת על-ידה. הוראת החוזר נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר, 2023.

ביום 5 בפברואר, 2022 פורסם מכתב שה. 2021-8901 עקרונות ליישום הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA), בו מפורטים עקרונות משלימים למסגרת ניהול הסיכונים ולניהול ההון של חברת ביטוח אשר יובאו בחשבון בעת עריכת הדיווח ואשר ישוקפו במסגרתו.

ביום 6 מרס 2024 דיווחה האגודה לממונה כנרדש דיווח על הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון כפי שהערכה זו מיושמת על-ידה.

9.4. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח

בחודש מאי 2017 פרסמה הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש).

התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח תוך התחשבות באי הוודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום הצפוי בחוזי הביטוח הנגזר מהחישובים כאמור יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס גם היא על פני תקופת הכיסוי. הפסד יוכר באופן מיידי אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית, או הופכת למפסידה.

לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח אלמנטרי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר שאינו שונה בהרבה מהמדידה המקובלת כיום.

התקן החדש ייושם החל מיום 1 בינואר 2021. אימוץ מוקדם אפשרי, כל עוד IFRS 9 מכשירים פיננסים מיושם במקביל.

ביום 7 ביוני 2020 פורסם מכתב שה. 2020-4112 "מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח". במפת הדרכים נקבעו אבני דרך מרכזיות, אשר יידרשו בתוכנית ההיערכות.

בחודש מרס 2020 הוחלט ב- IASB להציע דחייה של מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ליום 1 בינואר 2023. בהתאם למכתב "מפת הדרכים" הנ"ל, בכוונת רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון היה לקבוע את מועד היישום לראשונה של התקן בישראל לתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 או לאחריו. אולם ביום 14 בדצמבר 2022 פורסם מכתב שה. 2022-6146 "מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח - עדכון שני", לפיו קיים צורך משמעותי בזמן היערכות נוסף על מנת להבטיח יישום איכותי ומהימן של התקן, ולכן מועד היישום לראשונה של התקן בישראל יהיה החל מהתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2024. עם זאת, כבר בשנת 2023, במסגרת הדוחות הכספיים, החל מהרבעון השני של שנת 2023, יכללו החברות ביאור ייעודי על השפעות אימוץ IFRS 17 ו-IFRS 9. יש להדגיש כי ככלל, הנתונים שידווחו במסגרת ביאור ייעודי זה צפויים לשמש כמספרי הפתיחה ומספרי ההשוואה, היכן שרלוונטי, לדוחות הכספיים המלאים שיפורסמו בתקופות עוקבות על פי כללי חשבונאות מקובלים.

העדכון האחרון מיום 01 ביוני 2023 שה. 2023-2294 "מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח - עדכון שלישי", דוחה את מועד היישום לראשונה של התקן בישראל החל מהתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2025.

התקן החדש ייושם למפרע. אם יישום למפרע אינו מעשי ניתן לבחור באחת משתי הגישות הבאות:

1. גישת יישום למפרע חלקי.

2. גישת השווי ההוגן.

האגודה פועלת לאימוץ התקן בהתאם להנחיות הממונה על הביטוח ובוחנת את ההשלכות של אימוץ התקן על הדוחות הכספיים.

9.5 הסדרה בנושא מערכות מידע

הממונה על הביטוח קבע הוראות לניהול סיכוני אבטחת מידע של הגופים המוסדיים, אשר מתווה את העקרונות לצמצום הסיכונים הנובעים משימוש במערכות מידע. כן הסדיר הממונה על הביטוח את ניהול תחום טכנולוגיות המידע בגופים מוסדיים.

ביום 8 ביולי 2018, פרסמה "עמדת הממונה: סיכום ממצאי ביקורת סייבר", בעקבות מבחני חדירה שביצעה הרשות בשיתוף עם מספר גופים מוסדיים. בעמדה מתוארים ממצאים עיקריים שהתגלו במהלך מבדקי החדירה המעידים על הצורך בשיפור מערך הסייבר והמלצות להפחתת סיכונים.

ביום 24 במרס 2021 פרסמה רשות הפיקוח דרישה לביצוע סקר מיפוי של סיכוני סייבר בפעילות הביטוחית של שוק הביטוח, בדגש על סיכוני סייבר סמויים.

ביום 9 בדצמבר 2020, לאור דלף המידע אשר התרחש בעקבות מתקפת סייבר ב"שירביט", חזרה הרשות על הצורך בהגברת ההיערכות בהיבטי הגנת הסייבר בגופים המוסדיים. בנוסף, לאור האפשרות שהתרחש דלף משמעותי של מידע אישי של לקוחות, בקשה להגביר את הערנות בכל הנוגע לתהליכי זיהוי מקוונים.

ביום 23 במאי 2022 פרסמה הרשות חוזר דיווח על אירועי סייבר וכשל טכנולוגי, הקובע את סוגי המקרים בהם נדרש גוף מוסדי לדווח לממונה על אירועים כאמור, והוראות נוספות בנוגע לדיווחים אלה, שמטרתן להבטיח כי הגוף נוקט את הצעדים הדרושים לצמצום הנזק הנובע מאירוע זה, לוודא ביצוע תהליכים נאותים של התאוששות והפקת לקחים בעקבות האירוע ולאפשר לרשות לנקוט פעולות משלימות כאשר קיים חשש לאירוע בעל השפעה רחבה.

9.6 תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ח-2017

ביום 26 לאוקטובר 2017 פרסמו "תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ח-2017". התיקון המרכזי הכלול בתקנות אלה ביחס לתקנות הקודמות הוא, שכל מסמך ותכני וידאו, שיעלו לאתר החל ממועד 26.10.2017, חייב להיות נגיש לאנשים עם מוגבלות (אלא אם ניתן פטור טכנולוגי להנגשתו).

החל מיום 1 לינואר 2022 יש צורך לבצע התאמות נגישות במסמכים שבאיזור המידע האישי. יצויין, כי עד למועד זה חלה חובה להנגיש באופן פרטני מסמכים שאדם עם מוגבלות ביקש שננגיש עבורו, בתוך זמן סביר ולא יאוחר מ- 14 ימים ממועד הבקשה. כמו כן פרסמה הרשות תיקונים במסגרתם יצרה הליך טיפול שונה במכירה ומתן שירות למי שגילם עולה על 67 שנים כדי להבטיח שאזרחים ותיקים יקבלו שירות מהיר, יעיל ומכבד המותאם לצרכיהם הייחודיים ובמטרה להקל עליהם בבואם לקבל שירות. חברות ביטוח נדרשות להכשיר את עובדיהם לטפל באופן שונה באוכלוסייה.

9.7. הסדרה בנושא השקעות

ביום 18 בספטמבר, 2022 פורסמה טיוטת חוזר ביטוח 106-2020 "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין ניהול נכסי השקעה - כללי השקעת נכסי חברת ביטוח - טיוטה שניה". הוראות שער 5, חלק 2, פרק 2, סימן ב' לחוזר המאוחד שכותרתו "משטר כושר פירעון כלכלי" שנקבעו בהתבסס על הוראות הדירקטיבה המכונה "Solvency II" והוראות הנלוות לה, מתייחסות, בין היתר, לדרישות הון בגין פעילות השקעות ומייתרות את הצורך בחלק מהמגבלות שנכללו בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 בנוגע לנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה. לפיכך, נוסף לפרק ניהול נכסי השקעה סעיף הכולל הוראות לעניין התחייבויות שאינן תלויות תשואה של חברת ביטוח, בהתאמות הנדרשות. בנוסף, עקב פרסומו של תקן דיווח כספי בינלאומי 17 (IFRS) בנושא חוזי ביטוח אשר עתיד להיות מיושם על ידי חברות הביטוח בישראל החל מהדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2024 וצפוי לשנות באופן משמעותי את בסיס המדידה וההצגה של הדוחות הכספיים של חברות הביטוח, נדרש להתאים את הוראות הדין הקיימות לעניין החזקת נכסים וניהול השקעות של חברת ביטוח לדוחות הכספיים שלאחר מועד היישום, ובפרט לעניין אופן הערכת שווי ההתחייבויות בגין סוגי ההתחייבויות השונים, וזאת במטרה לאפשר המשך עמידה בהוראות הדין האמורות לאחר היישום.

9.8. הסדרה בנושא אקטואריה

ביום 19 בספטמבר, 2022 פורסם חוזר גופים מוסדיים 23-9-2022 "תיקון הוראות החוזר המאוחד - אקטואר ממונה ואקטואר ראשי", לפיו על המבטחים למנות אקטואר ראשי, שיעמוד בראש מערך האקטואריה. האקטואר הראשי יפקח על עבודתם של האקטוארים הממונים, ויהיה אחראי על ההיבטים המקצועיים שדורשים ראייה כוללת של פעילות המבטח. בכלל זה, האקטואר הראשי יגיש אחת לשנה דוח אקטוארי, שיסקור את אופן יישום ההיבטים האקטואריים בפעילות המערך האקטוארי, בהוראות סולבנסי, וכן יחווה דעתו על מדיניות החיתום הכוללת והסדרי ביטוח המשנה. פרט לאמור, ובהתאם לרוח הדירקטיבה וה-IAIS, הדורשים שמירת אי תלות, נקבע כי המערך האקטוארי והעומד בראשו יהיו כפופים ישירות למנהל הכללי של המבטח וכי האקטואר הראשי יכהן כחבר מן המניין של הנהלת החברה. הוראת החוזר נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר, 2023.

חוזר גופים מוסדיים 7-9-2023 הוראות הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון לשעת חירום – אוקטובר 2023 שפורסם ביום 23 באוקטובר, 2023, דוחה את מועד ההגשה לראשונה של דו"ח האקטואר הראשי בשנה אחת. האגודה מדווחת כנדרש בחוזרים.

ביום 24 בינואר 2024, לאחר תאריך הדוח, פורסמה טיוטה המבקשת להוסיף דרישות דיווח נוספות לאקטואר הראשי בהקשר עם יישום הבטים אקטואריים שנכללים במשטר כושר פירעון כלכלי.

ביום 09 בפברואר, 2023 פורסם חוזר ביטוח 1-8-2023 "עדכון הוראות החוזר המאוחד - הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת הערכת עתודות ביטוח בביטוח כללי". חברת ביטוח זכאית להתייחס לפער שבין העלות המופחתת לבין השווי ההוגן של נכסים שאינם רשומים בדוח על המצב הכספי בשווי הוגן, למעט אגרות חוב מיועדות, בעת בדיקת נאותות העתודה (LAT) (להלן - "UGL"). ובפרט, בעת חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך דיווח כספי בהתאם להוראות עמדת הממונה – נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי ניתן להתחשב באופן שערך הנכסים בדוחות הכספיים

העומדים כנגד ההתחייבויות. רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון נתקלה במספר שאלות יישומיות לגבי אופן השימוש הראוי ב- UGL במסגרת הערכת עתודות הביטוח בביטוח כללי. חוזר זה בא להבהיר כיצד ניתן להתחשב באופן שיערוך הנכסים בעת הערכת עתודות הביטוח בביטוח כללי.

9.9. השפעות מלחמת חרבות ברזל

בעקבות מצב החירום שהוכרז עקב מלחמת "חרבות ברזל", קבעה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון, כהוראת שעה, שורה של הוראות שיחולו כל עוד יימשך מצב החירום הנדון, וביניהן: ביום 23 באוקטובר, 2023, פורסם חוזר גופים מוסדיים 2023-9-7 "הוראות הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון לשעת חירום – אוקטובר 2023", לפיו חברת ביטוח, המעוניינת בכך, תוכל להשבית פוליסות ביטוח באופן מלא או חלקי, וכן לחדש כיסוי ביטוחי למבוטח בטרם קבלת הסכמתו, אף לתקופה העולה על 21 ימים (תוקף - עד תום תוקפה של ההכרזה על מצב מיוחד בעורף, או עד ליום 1 בינואר 2024, המוקדם מביניהם);

ביום 30 בנובמבר, 2023, פורסם מכתב שה. 2023-4500 "הנחיות נוספות לגופים המוסדיים על רקע מלחמת "חרבות ברזל", לפיו, בין היתר, התבקשו חברות הביטוח לשלוח מכתבים לכתובת הדוא"ל של המבוטח, ככל שידועה; להחזיר פרמיה ולתת רצף ביטוחי לרכב מגויס; להמנע מדחיית תביעת ביטוח בשל העובדה שהדירה פנויה למעלה מ- 60 יום, בנסיבות בהן אזרחים מנועים מלהתגורר בדירה באופן סדיר או אף לפקוד אותה, החל מפרוץ המלחמה.

האגודה פועלת בהתאם להנחיות החוזרים.

9.10. הנחיות ליישום חוק עקרונות האסדרה

בחודש נובמבר 2021 חוקק חוק עקרונות האסדרה, התשפ"ב-2021, במטרה לקדם אסדרה מיטבית. זאת כדי להבטיח את איכותה של האסדרה החדשה ואת טיוב האסדרה הקיימת, תוך הפחתת נטל רגולטורי עודף. בהתאם להוראות החוק, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון פרסמה ביום 15.02.2023 את ההנחיות ליישום חוק עקרונות האסדרה, אותן קבעה לעניין אופן גיבושו של הדוח, שיש לפרסם בעת קביעת אסדרה, בכל התחומים עליהם היא אמונה.

9.11. לפרטים בדבר מכתב בנוגע לחלוקת דיבידנד על ידי חברת ביטוח ראה באור 14 לדוח הכספי.

9.12. חסמי הכניסה והיציאה העיקריים של פעילות האגודה תוארו לגבי כל תחום פעילות בנפרד.

9.13. אגודת האחזקות מחזיקה בהיתר שליטה מאת הממונה על הביטוח בגין שליטתה באגודה ובגופים המוסדיים השונים המוחזקים ע"י האגודה. היתר השליטה באגודה כולל, בין היתר, מגבלות בקשר עם ההון העצמי של אגודת האחזקות.

9.14. גורמי ההצלחה המרכזיים בפעילות האגודה והשינויים החלים בהם תוארו לגבי כל תחום פעילות בנפרד.

10. השקעות

10.1. מחלקת ההשקעות באגודה מנהלת את תחום ההשקעות באופן ישיר ובאמצעות מנהל תיקים, הכולל את סך הנכסים הפיננסיים של האגודה, למעט פרמיה לגביה אשר מנוהלת על-ידי אגף הביטוח הרלוונטי בנפרד, וההכנסות ממנה נכללות בהכנסות מהשקעות, הכל בהתאם להחלטות ועדת ההשקעות ובהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 ולחוזרים שמפורסמים מעת לעת על ידי הממונה על הביטוח. המחלקה ומנהל התיקים פועלים בהתאם לנהלי השקעה הקובעים את סמכויותיה, ובהתאם למדיניות ההשקעה הנקבעת על ידי בוועד המנהל.

החלטות ההשקעה מתקבלות על-ידי צוות המחלקה תוך הסתייעות בעבודות מחקר חיצוניות בארץ ובחו"ל, ופגישות שוטפות עם מומחים מקצועיים בתחום ובכפוף למדיניות של ועדת השקעות. מדיניות ההשקעות מאפשרת להשקיע בסוגי נכסים רבים בארץ ובחו"ל, ועל-ידי כך לגוון את תיק ההשקעות מתוך מטרה להגיע לאופטימיזציה של היחס בין תשואה לסיכון. התפלגות הנכסים המנוהלים של האגודה (במיליוני ש"ח):

כספים תלויי תשואה	נוסטר	האגודה
---	1,382	

10.2. מדיניות ההשקעות הספציפית מאושרת מראש בוועד המנהל לכל שנה ושנה ומגדירה את התחומים בהם ועדת השקעות ומחלקת ההשקעות רשאים לפעול.

11. ביטוח משנה

11.1. ביטוח משנה הוא אמצעי שבו האגודה מגדרת ומפזרת את סיכונה ומקטינה את חשיפתה. תמורת השתתפות בחלק מהפרמיה אותה גובה האגודה - מתחייבים מבטחי המשנה להשתתף בחלק מהנזק. בחוזר ניהול החשיפה למבטחי משנה נקבעו ע"י הממונה הוראות בדבר אופן ניהול החשיפה למבטחי משנה, דרישה לקביעת מדיניות ותקרות חשיפה למבטחי משנה, קביעת הוראות דיווח למפקח וקיום דיון שנתי במדיניות החשיפה למבטחי משנה.

11.2. כללי

לאגודה ביטוחי משנה יחסיים בענפי הרכוש, חבויות אחרות, רכב חובה ורכב רכוש וכן ביטוחי משנה בלתי יחסיים בענפי חובה וחבויות אחרות, באמצעות מבטחי משנה, בעיקר מאירופה, מדירוג אשראי גבוה.

ביטוחי המשנה של האגודה בענפי הביטוח הכללי נערכים על בסיס שנתי עם מבטחי משנה שונים. ביטוחי המשנה נועדו לשם גידור הסיכונים הביטוחיים של האגודה באמצעות העברת חלקם למבטחי המשנה, תוך הקטנת חשיפת הקבוצה בהתאם. עם זאת, אין בהעברת הסיכון כאמור כדי לשחרר את האגודה ממחויבויותיה כלפי מבוטחיה. לאגודה אין תלות במבטחי משנה מסוימים כלשהם.

בביטוח משנה היחסיים, משולמת פרמיה למבטחי המשנה ובתמורה מבטחי המשנה משתתפים בחלקם בתשלומי תביעות, וכן משלמים עמלות, לפי העניין. ביטוחי המשנה נערכים לרוב על בסיס שנתי. חלקו היחסי של כל מבטח משנה בכל אחד מענפי הביטוח השונים יכול להשתנות משנה לשנה ומענף לענף וזאת על-פי המדיניות העסקית של האגודה ואופי העסקים שאותם היא מבקשת לבטח. כל הסכמי ההתקשרות מול מבטחי המשנה מועברים בכל שנה למפקח על הביטוח. האגודה רוכשת ביטוחי משנה במרבית הענפים בהם היא פועלת.

בחלק מהענפים שייר האגודה מכוסה בביטוח עודף הפסדים בגין תביעות חריגות בהיקפן וקטסטרופה כאמור לעיל.

11.3. תיאור הסדרי ביטוח המשנה העיקריים הנהוגים באגודה:

11.3.1. בכל אחד מהענפים מותאם כיסוי ביטוח המשנה לאופי הסיכון ורמתו. ההבחנה הראשונית בסוגי הביטוח המשנה היא בין ביטוח משנה חוזי (יחסי או לא יחסי), שהוא ביטוח משנה הנערך בעבור ענף או סוג ביטוח בהתאם לתנאי החוזה (Treaty) לבין ביטוח משנה פקולטטיבי, שהוא ביטוח משנה הנערך בעבור עסקים ספציפיים או פוליסה בודדת. הביטוח היחסי מחלק את הסיכון בין חברת הביטוח למבטחי המשנה, ואילו הביטוח הלא יחסי, מגן על האגודה מפני אירועים יוצאים מן הכלל (כגון, תביעות חריגות וקטסטרופה). סוגי הכיסויים השונים המקובלים בענף בכלל ובאגודה בפרט הם:

1) ביטוחי משנה יחסיים הכוללים ביטוחי מכסה (Quota Share). בביטוחי משנה יחסיים, מעבירה האגודה למבטח המשנה שיעור מסוים מסכום הפרמיה מכל פוליסה שמכוסה תחת החוזה, ומקבלת בתמורה ממבטח המשנה שיעור זה מסכום כל תביעה בגין הפוליסה הנ"ל, וכן עמלה. בביטוחי מכסה שיעור זה הוא קבוע לכל הפוליסות בענף המבוטח.

2) ביטוחי משנה לא יחסיים הכוללים ביטוח מסוג עודף הפסדים (Excess of loss). ביטוח עודף הפסדים הוא ביטוח המכסה תביעות או אירועים מעל לסכום מסוים, דהיינו, תביעה בודדת גבוהה או אירוע בו מעורבים מספר סיכונים שהצטברותם מעל הסכום המוסכם משולמת על-ידי מבטח המשנה. מאידך, תביעה הנמוכה מהסכום שהוגדר מראש תשולם על-ידי חברת הביטוח באופן בלעדי.

3) ביטוחי משנה פקולטיביים נערכים לכיסוי סיכונים מיוחדים הגלומים בפוליסות ספציפיות. בדרך כלל מבוטחים עסקים בביטוח מסוג זה כאשר סכום הביטוח עולה בהיקפו על קיבולת ביטוחי המשנה הקונבנציונאליים, או כאשר הסיכון מוחרג מהחווה עם מבטח המשנה.

מרבית ענפי הביטוח באגודה מבוטחים הן בביטוח יחסי והן בביטוח לא יחסי.

11.3.2. תיאור הסכמי העמלות העיקריים המתקבלות ממבטחי משנה:

בענפי הביטוח בהם יש הסכמי ביטוח משנה יחסיים מקבלת האגודה עמלות בהתאם להיקף הפרמיה המועברת למבטחי המשנה.

בחלק מההסכמים מול מבטחי המשנה שיעורי העמלה קבועים ובחלקם תלויי תוצאות. בחוזה עודף הפסדים, ככלל, לא משולמות עמלות.

חלק מהסדרי ביטוח המשנה לשנת 2023 מנוהלים על-ידי האגודה במישרין וחלקם באמצעות ברוקרים.

11.3.3. דירוג מבטחי המשנה אשר איתם האגודה עובדת, ומקור הדירוג:

בשנת 2023 התקשרה האגודה עם 44 מבטחי משנה. מרבית מבטחי המשנה בענפי הביטוח הכללי בשנת 2023 הם בדירוג A ומעלה על-פי חברת המדרג Standard & Poors. החשיפה של מבטח משנה אחד עלתה על 10% בשנה זו מתוך סך החשיפה למבטחי משנה: Swiss Re המדורג AA- והחשיפה מולו הינה 59,841 אלפי ש"ח המהווים כ- 12% מסך החשיפה של מבטחי המשנה.

לא חלו שינויים מהותיים במדיניות האגודה לביטוח משנה לעומת שנת 2022. כמו כן לא חלו שינויים מהותיים בדירוג החברות עמן התקשרה האגודה.

ליום 31 בדצמבר 2023 לא ידוע לאגודה על התקשרות מהותית עם מבטח משנה הנתון בקשיים כספיים וכן לא קיימת יתרת חוב מהותית בפיגור או במחלוקת עם מי מבין מבטחי המשנה עימם התקשרה האגודה.

11.4. מדיניות החשיפה למבטחי המשנה:

בהתאם להוראות הפיקוח, קובע הוועד המנהל, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי משנה. בשנת 2023 אישר הוועד המנהל מסגרת חשיפה מרבית למבטחי משנה עימם התקשרה האגודה המבוססת על דירוגם הבינלאומי.

תקרות הכיסוי לגבי השתתפות של מבטחי המשנה בתביעות בחוזים יחסיים מסוג מכסה (Quota Share) בתקופה המדווחות בענפים העיקריים: בענפי אש ורכוש המשק כ - 40 מליון \$, הנדסי כ- 20 מליון \$ ובענפי חבויות 1.5 מליון ש"ח.

בחוזים מסוג עודף הפסדים האגודה לא הגיעה לתקרות שנקבעו בתקופה המדווחות ואין לה תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

11.5. חשיפת מבטחי המשנה לרעידת אדמה

בגין אירועי קטסטרופה רכשה האגודה ביטוח יחסי במסגרת חוזה האש ורכוש המשק. בנוסף, רכשה האגודה ביטוח מסוג הפסד יתר להגנה על השייר העצמי שלקחה על עצמה עד למקסימום של 7.5 מליון דולר.

להערכת האגודה, המבוססת על ניתוח סיכון רעידת אדמה של חברות שונות, החשיפה לביטוח קטסטרופה מהווה בביטוחי פרט ובביטוחים עסקיים 2.36% מסכום הביטוח הכללי.

11.6. מבטחי המשנה המשתתפים בחשיפה זו מדורגים על-פי הטבלה המפורטת שלהלן:

חשיפת מבטחי משנה לרעידת אדמה (במיליוני ש"ח)

אחוז מן הסה"כ	תחזית חשיפה לרעידת אדמה(*)	קבוצת דירוג מרכזת על-פי S&P
27%	717	AA--AA
73%	1,895	-A עד +A
100%	2,612	סך-הכול

(*) לפי שער ההמרה בחוזה 3.627 ש"ח לדולר.

מבטחי המשנה אשר החשיפה שלהם לסיכון רעידת אדמה עולה על 10% מסכום החשיפה

(במיליוני ש"ח)

שם מבטח המשנה	אחוז מן הסה"כ	תחזית חשיפה לרעידת אדמה	קבוצת דירוג מרכזת על- פי S&P
ALLIANZ SE	11%	292	AA

להלן ריכוז תוצאות ביטוח משנה

סה"כ	ענפי רכוש ואחרים	ענפי חבויות אחרים	ענף רכב רכוש	ענף רכב חובה	בשנת 2023 באלפי ש"ח
317,578	169,878	66,828	43,020	37,852	סה"כ פרמיה
(22,616)	(18,437)	(1,096)	(736)	(2,347)	תוצאות ביטוח משנה
סה"כ	ענפי רכוש ואחרים	ענפי חבויות אחרים	ענף רכב רכוש	ענף רכב חובה	בשנת 2022 באלפי ש"ח
259,444	135,030	54,705	20,067	49,642	סה"כ פרמיה
(1,084)	(13,467)	20,089	(6,264)	(1,442)	תוצאות ביטוח משנה
סה"כ	ענפי רכוש ואחרים	ענפי חבויות אחרים	ענף רכב רכוש	ענף רכב חובה	בשנת 2021 באלפי ש"ח
224,888	133,850	52,372	3,521	35,145	סה"כ פרמיה
(41,561)	25,570	(46,477)	(253)	(20,401)	תוצאות ביטוח משנה

(*) תוצאות הפעילות מחושבת בהתאם לטופס 2.

11.6.1 פרמיה

11.6.1.1 ענף רכב חובה: בשנת 2023 קיטון בפרמיה עקב שינוי בשיעור חוזה ביטוח משנה יחסי.

11.6.1.2 ענף רכב רכוש: גידול עקב שינוי בשיעור חוזה ביטוח משנה יחסי, גידול בתיק ובפרמיות בענף זה.

11.6.1.3 ענפי חבויות: בשנת 2023 גידול בפרמיה עקב שינוי בשיעור חוזה ביטוח משנה יחסי וכן גידול בפרמיות בענף זה.

11.6.1.4 ענפי רכוש ואחרים: בשנת 2023 גידול בפרמיה בעיקר עקב גידול בתיק המבוטח.

11.6.2 תוצאות ביטוח משנה

11.6.2.1 ענף רכב חובה: בשנת חיתום 2023 גידול בהפסד בעקבות שינוי בריבית חסרת סיכון המשפיעה על מלאי התביעות התלויות.

11.6.2.2 ענף רכב רכוש: קיטון בהפסד בעקבות הטבה בענף עקב קיטון בגניבות וטיוב התיק.

11.6.2.3 ענפי חבויות: בשנת 2023 הפסד לעומת רווח בשנת החיתום 2022 כתוצאה משינוי בריבית חסרת סיכון המשפיעה על מלאי התביעות התלויות.

11.6.2.4 ענפי רכוש ואחרים: גידול בהפסד בשנת 2023 נובע בעיקר מנזקי מלחמת חרבות ברזל.

לפירוט נוסף, ראה באור 25(ז) בדוחות הכספיים לעניין ביטוח משנה.

12. הון אנושי

12.1. תנאי התקשרות, שינויים ארגוניים ושינויים במצבת העובדים במהלך שנת 2023:

12.1.1. כל עובדי האגודה מועסקים בחוזה אישי ותנאי עבודתו של כל עובד נקבעים בהסכם ההעסקה עימו. סה"כ במצבת כוח האדם של האגודה, ללא תאגידים בשליטתה, בשנת 2023 ישנם 137 עובדים לעומת שנת 2022 בה היו 138 עובדים. כמו כן מועסקים 25 עובדים בסוכנות ביטוח חקלאי. באגודה מועסקים עובדים המעניקים שירותים בתחום פעילות ספציפי ועובדים המעניקים שירותים ליותר מתחום פעילות אחד. ראה [סעיף 12.3](#) להלן.

12.1.2. **הקמת ועד עובדים** - בשנת 2017, הודיעה ההסתדרות הכללית החדשה (להלן - "ההסתדרות") להנהלת האגודה על התארגנות ועד עובדים באגודה (להלן - "ועד הפעולה"). במהלך שנת 2023 הוחלפה יו"ר ועד וכן נחתם הסכם חדש בין ההסתדרות הכללית והאגודה.

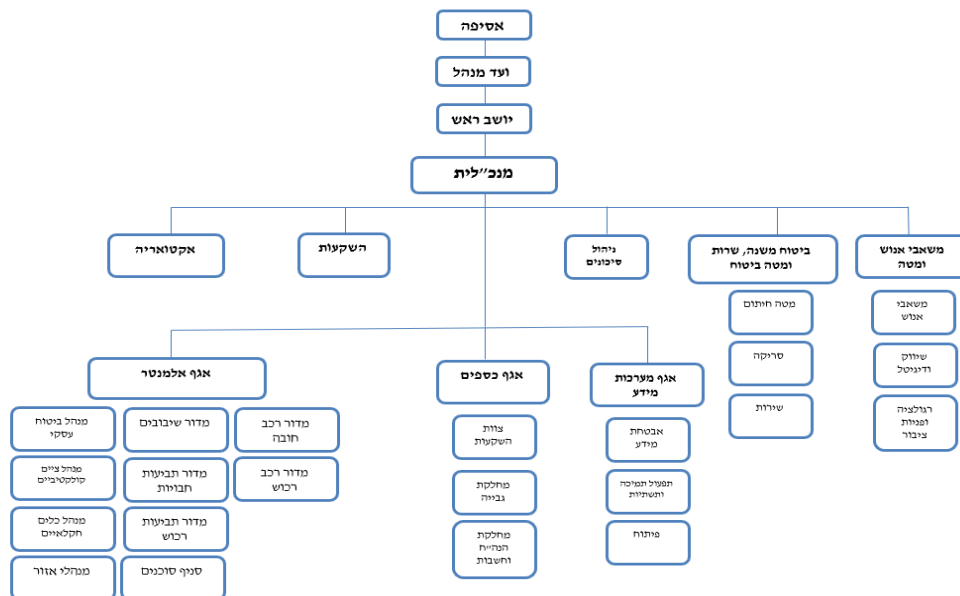
12.2. להלן פירוט השינויים המהותיים במצבת ההון האנושי שהתרחשו באגודה:

בפברואר 2023 הגיעה הנהלת האגודה להסדר פרישה מרצון עם מר אלון וינברג מנהל אגף התביעות באגודה וזאת כשנה וחצי לפני מועד הפרישה שלו כחוק. אגף התביעות עבר לניהולה של הגב' ליטל ענבר מנהלת האגף האלמנטרי.

ביום 15 בנובמבר 2023 פרש לפנסיה מר שמואל הרטשטיין, משנה למנכ"לית ומנהל אגף הכספים של האגודה, במקומו החלה לכהן בתפקיד סמנכ"לית, מנהלת אגף הכספים הגב' דניאל שפירא.

המבנה הארגוני של האגודה:

תרשים מבנה ארגוני של האגודה

12.3. מצבת עובדים

נכון ליום 31 בדצמבר 2023 מועסקים באגודה 137 עובדים ובסוכנות ביטוח חקלאי 25 עובדים כמפורט להלן:

מספר עובדים ליום 31.12.2023	אגף
3	מטה מנכ"ל- הנהלה
4	משאבי אנוש ומטה
19	אגף מערכות מידע
22	אגף כספים, השקעות, רכש ותחזוקה
68	אגף ביטוח כללי
4	מחלקת אקטואריה
17	ביטוח משנה, מוקד שירות, מכירות וסריקה
137	בביטוח חקלאי
25	סוכנות ביטוח חקלאי
162	סה"כ עובדים בביטוח חקלאי ובסוכנות

12.4. הדרכה

האגודה רואה חשיבות רבה בהדרכת עובדי האגודה ואימונם, ומשקיעה משאבים רבים בהדרכות מקצועיות לעובדים בהתאם לסוג העובד והתחום בו הוא פועל. בין השאר, שולחת האגודה את עובדיה להשתלמויות מקצועיות, כנסים, הדרכות רלוונטיות וימי עיון, והכל על מנת לשמור על רמה מקצועית גבוהה המאפיינת את עובדי האגודה. מרבית ההדרכות וההשתלמויות כאמור מבוצעות באמצעות גופים חיצוניים לאגודה וחלקן מבוצעות באמצעות גורמים ומדריכים מקרב האגודה.

12.5. נושאי משרה ומנהלים בכירים

מרבית נושאי המשרה באגודה מועסקים על-פי חוזה העסקה אישיים, הכוללים, בין השאר, מרכיבי שכר ברוטו לחודש, תוספת בגין שעות נוספות, הוצאות אש"ל, והשתתפות האגודה בקרן השתלמות וביטוח מנהלים של העובד. התחייבויות האגודה בשל סיום יחסי עובד מעביד הכוללות התחייבויות לפי דין, הסכם ונוהג מכוסות במלואן על-ידי פוליסות ביטוח מנהלים, הפקדות בקופות גמל, בתוספת רווחים שנצברו. התחייבות לדמי-חופשה מכוסה במלואה באמצעות הפרשה הכלולה בסעיף זכאים ויתרות זכות.

12.6. מדיניות תגמול נושאי משרה

12.6.1. כללי

הוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בנושא תגמול שולבו בחוזר המאוחד (חלק 1, שער 5, פרק 5 שכותרתו "תגמול) (להלן - "החוזר").

במסגרת החוזר נקבעו הוראות לעניין גיבוש מדיניות תגמול של נושאי משרה, בעלי תפקיד מרכזי ועובדים אחרים באגודה, ומניעת תמריצים שיעודדו נטילת סיכונים שאינם עקביים עם יעדיה ארוכי הטווח של האגודה ועם מדיניות ניהול הסיכונים שלה.

האגודה אימצה מדיניות התגמול אשר אושרה על ידי הוועד המנהל ביום 26.1.2023 בהמשך להמלצת ועדת הביקורת (ביושבה כוועדת תגמול) לאשרה.

12.6.2. מדיניות התגמול נקבעה לתקופה בת 3 שנים ממועד אישורה, וזאת בלי לגרוע מסמכות הוועד המנהל לתקנה ו/או להחליפה מעת לעת.

12.6.3. עקרונות מדיניות התגמול - כללי

12.6.3.1. מדיניות התגמול חלה על כל תגמול לעובד ונושא משרה באגודה בשל כהונתו או עיסוקו באגודה.

12.6.3.2. מדיניות התגמול נועדה לסייע בהשגת מטרות האגודה, תכניות העבודה שלה ומדיניותה בראייה ארוכת טווח, תוך יצירת מערך תמריצים ראוי וסביר לעובדים ולנושאי משרה באגודה, בשים לב למאפייני האגודה, לפעילותה ולניהול הסיכונים של האגודה, תוך מתן דגש לתגמול מבוסס ביצועים, ותוך יצירת איזון ראוי בין רכיבי התגמול השונים. בנוסף, מדיניות התגמול נקבעת בהתחשב בהוראות רגולציה שעשויות להיות להן השלכות מהותיות על תגמול בעלי תפקידים באגודה.

12.6.3.3. מדיניות התגמול מבוססת על מדדים ויעדים כמותיים ואיכותיים הנבחנים מדי שנה, כחלק מתכנית העבודה השנתית של האגודה, ובהתייחס, בין היתר, ליעדי האגודה, תנאי השוק ומצבה של האגודה.

12.6.3.4. האגודה תהא רשאית להעניק לנושאי משרה באגודה ולעובדיה תגמול אשר יכלול, בין היתר, שכר/דמי ניהול חודשיים, תנאים נלווים שונים, וכן תגמול משתנה במזומן, בהתאם לקבוע במדיניות התגמול.

12.6.3.5. אין במדיניות התגמול כדי לגרוע מהוראותיהם של הסכמים או תגמולים אשר אושרו טרם אימוץ מדיניות התגמול.

12.6.3.6. אין במדיניות התגמול כדי להקנות זכויות למי מנושאי המשרה באגודה ו/או עובדיה. רכיבי התגמול להם יהא זכאי כל נושא משרה או עובד כאמור יהיו כאלה שיאושרו לגביו באופן ספציפי על ידי האורגנים המוסמכים לכך באגודה.

12.6.3.7. יצוין, כי לעת אישור מדיניות התגמול, ועדת התגמול והוועד המנהל של האגודה נתנו את הדעת לעלות השכר המרבית על פי חוק תגמול לנושאי משרה במוסדות פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016. בהתאם, לא יהיה בעל תפקיד מרכזי שעלות שכרו תעלה על סך של 2.5 מליון ש"ח לשנה.

12.6.4. תגמול לבעלי תפקיד מרכזי

במדיניות התגמול הוגדרו, בין היתר, מיהם בעלי התפקיד המרכזי באגודה.

12.6.4.1. שיקולים בקביעת תנאי התגמול של בעל תפקיד מרכזי

(א) השכלתו, כישוריו, מומחיותו, ניסיונו המקצועי והישגיו של בעל התפקיד המרכזי.

(ב) תפקידו, תחומי אחריותו והסכמי שכר קודמים שנחתמו עם בעל התפקיד המרכזי.

(ג) תרומת בעל התפקיד המרכזי לביצועי האגודה, רווחיה ויציבותה.

(ד) רצון האגודה לשמר את בעל התפקיד המרכזי לאור כישורים, ידע או מומחיות ייחודית.

(ה) בחינת היחס בין הרכיב הקבוע לרכיבים המשתנים בתגמול.

(ו) בחינת היחס בין תגמול בעל התפקיד המרכזי לעלות השכר של שאר עובדי האגודה, ובפרט היחס לעלות השכר החציונית של עובדי האגודה והשפעתו הצפויה על יחסי העבודה באגודה. יצוין, כי נכון ליום 31.12.2023 היחס בין עלות השכר של בעלי התפקיד המרכזי באגודה לבין השכר הממוצע של יתר עובדי האגודה הינו בטווח של 1.8 עד 5.3, והיחס בין עלות השכר של בעלי התפקיד המרכזי באגודה לבין השכר החציוני של יתר עובדי האגודה לאותו מועד הינו בטווח של 2.2 עד 6.5.

(ז) בחינת היחס בין תנאי הכהונה וההעסקה של בעלי תפקיד מרכזי לתגמול יתר עובדי האגודה, ובפרט היחס לשכר הממוצע והחציוני של העובדים למועד אישור המדיניות, בשים לב להשפעת יחסים אלה על יחסי העבודה באגודה. יצוין, כי היחס בין עלות השכר של בעלי התפקיד המרכזי באגודה לבין השכר הממוצע של יתר עובדי האגודה נכון ליום 31.12.2023 הינו בטווח של 2.7 עד 5.9 וכי היחס בין עלות השכר של בעלי התפקיד המרכזי באגודה לבין השכר החציוני של יתר עובדי האגודה לאותו מועד הינו בטווח של 3.1 עד 6.9.

12.6.4.2. רכיב קבוע

(א) שכר הבסיס של בעלי תפקיד מרכזי באגודה ייקבע במהלך המשא ומתן להעסקתם באגודה, על פי הפרמטרים המפורטים בסעיף 12.1 לעיל, ויהיה כפוף לאישורים הנדרשים על פי דין.

(ב) האורגנים המוסמכים רשאים לעדכן מעת לעת את תנאי השכר של בעלי התפקיד המרכזי בהתאם לפרמטרים המפורטים לעיל, להוראות מדיניות התגמול ולהוראות הדין הרלוונטיות.

12.6.4.3 רכיב משתנה

(א) ככל שוועדת התגמול והוועד המנהל ימצאו לנכון, בעלי תפקיד מרכזי באגודה (למעט יו"ר הוועד המנהל) יהיו זכאים לתגמול משתנה במזומן ("בונוס"). הזכאות לבונוס תיקבע בהתאם לקריטריונים כמותיים מדידים וקריטריונים איכותיים שאינם ניתנים למדידה.

(ב) הוועד המנהל יהיה רשאי, לפי שיקול דעתו, להפחית או לבטל את סכום הבונוס לו יהיה זכאי בעל תפקיד מרכזי, בהתקיים נסיבות המצדיקות הפחתה או ביטול כאמור ובין היתר בנסיבות הבאות: (א) לצורך שמירה על יציבות האגודה ועל איתנות הונה העצמי, (ב) אי עמידת האגודה ביעדיה, (ג) ביצועים שליליים של האגודה.

(ג) הזכאות לבונוס תיקבע בהתאם לקריטריונים מדידים. משקלם של משתנים פיננסיים, משתני שוק ומשתנים חשבונאיים יהיה גבוה מ-50% מסך הרכיב המשתנה. על אף האמור, ניתן לקבוע כי הזכאות לבונוס תכלול מרכיב של שיקול דעת, בהתחשב בטיב עבודתו ותרומתו של בעל התפקיד המרכזי, ובלבד שסכומו של מרכיב זה לא יעלה על 3 משכורות חודשיות בשנה.

(ד) מדי שנה תיבחן העמידה בקריטריונים שנקבעו ביחס לכל אחד מבעלי התפקיד המרכזי לצורך קביעת הזכאות לבונוס השנתי.

(ה) הסיכונים המהותיים להם חשופה האגודה הינם סיכוני שוק, סיכוני אשראי, סיכוני A.L.M, סיכונים תפעוליים, סיכונים ביטוחיים וסיכוני אבטחת מידע, כמפורט בהרחבה בדוחותיה הכספיים של האגודה. שיעורי הבונוסים לבעלי תפקיד מרכזי באגודה וליתר עובדי האגודה נקבעו בהתאם לכך, ועל מנת להתמודד נכונה עם הסיכונים האמורים, תוך שעצם הזכאות מותנית בתנאי סף שנקבעו במדיניות התגמול.

(ו) במדיניות התגמול נקבע כי לאחר קביעת היקף הבונוס בגין שנה מסוימת, 50% מהבונוס ישולם באופן מיידי, ולגבי היתרה יחול הסדר דחייה כדלקמן: 50% מהיקף הבונוס ישולם בשלושה תשלומים שנתיים עוקבים שהראשון שבהם בתום השנה לאחר מועד קביעת הבונוס. למרות האמור, האגודה רשאית שלא לדחות תשלום של רכיב משתנה שהוענק לבעל תפקיד מרכזי בשנה קלנדרית מסוימת, ובלבד שסך הגמול בגין אותה שנה אינו עולה על התקרה לתשלום וסך הרכיב המשתנה אינו עולה על 40% מהרכיב הקבוע באותה שנה. לעניין זה, "תקרה לתשלום" - כהגדרתה בסעיף 32(17) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש]. סיום העסקה לא יביא לתשלום מוקדם של רכיבי תגמול שנדחו.

(ז) במדיניות התגמול נקבע הסדר השבה לפיו בעל תפקיד מרכזי יידרש, כחלק מתנאי כהונתו והעסקתו, להשיב לאגודה תשלומים ששולמו ו/או ישתלמו לו כבונוס לשנה מסוימת, אם גובה הבונוס הנו מעל ל-2 משכורות ואם עד תום 5

שנים עוקבות ממועד תשלום הבונוס התקיים אחד מאלה: (א) הבונוס שולם על בסיס נתונים שהתבררו בדיעבד כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של האגודה, שנתיים או רבעוניים; (ב) הבונוס שולם בהתחשב ברמת סיכון שהתברר כי לא שיקפה באופן מהותי את החשיפה בפועל של האגודה; (ג) ועדת התגמול קבעה כי בעל תפקיד מרכזי היה שותף להתנהגות שגרמה נזק חריג לאגודה, לרבות הונאה או פעילות לא חוקית אחרת, הפרת חובת אמונים, הפרה מכוונת או התעלמות ברשלנות חמורה ממדיניות האגודה, כלליה ונהליה.

12.6.4.4. תנאי פרישה

(א) במדיניות התגמול נקבעו תנאי הפרישה המקסימליים להם זכאים בעלי תפקיד מרכזי באגודה.

(ב) כמו כן, נקבע כי בכפוף לאישור מנכ"ל האגודה, שיינתן במקרים חריגים ובשים לב לותק העובד ולתפקידו, בעת סיום יחסי עובד מעביד, עובד יכול ויהיה זכאי למענק פרישה שסכומו לא יעלה על 3 משכורות קבועות, ובכל מקרה לא יעלה על 120,000 ש"ח.

12.6.4.5. מענקים מיוחדים

(א) הוועד המנהל וועדת התגמול יהיו רשאים להחליט, מעת לעת, על מתן מענק חד פעמי, בנסיבות מיוחדות, לבעל תפקיד מרכזי, וזאת, בין היתר, בגין השקעת מאמצים מיוחדים ויוצאי דופן מצד בעל התפקיד המרכזי, פרויקטים מיוחדים, הצלחות יוצאות מגדר הרגיל וכיו"ב (להלן - "מענק מיוחד").

(ב) מענק מיוחד לא יעלה על משכורת אחת לעובד (שהוא בעל תפקיד מרכזי) בשנה קלנדרית והענקתו תהא כפופה להוראות כל דין. במקרה שמענק מיוחד כאמור יינתן בדיעבד, בלי שנקבעו יעדים מראש לצורך תשלומו, הרי שסכום המענק המיוחד יבוא במקום כל חלק ברכיב הבונוס השנתי לו יהיה זכאי אותו בעל תפקיד מרכזי ואשר אופן קביעתו מצוי בשיקול דעת (כגון הערכת מנכ"ל).

(ג) מענק מיוחד שישולם לבעל תפקיד מרכזי, ככל שישולם, ישולם לו במזומן, ובונוס לבונוס השנתי, למעט החרג האמור [בסעיף 12.6.4.3](#) לעיל.

(ד) בכפוף להוראות כל דין, המענק המיוחד יהיה כפוף להוראות הקבועות במדיניות התגמול בנוגע ליחס בין רכיב קבוע לרכיב משתנה, ולהסדרי התשלום שנקבעו לגביו, לרבות הסדר דחייה והסדר השבה.

12.6.4.6. מענק שימור / מענק חתימה

האגודה רשאית ליתן לכל עובד (לרבות בעל תפקיד מרכזי) מענק חתימה ו/או מענק שימור והכל בהתאם להוראות מדיניות התגמול ובכפוף להוראות כל דין.

12.6.5. עיקרי שינויים שבוצעו במדיניות התגמול מיום 31.3.2022 ועד ליום 26.1.2023

- 12.6.5.1. הוסר מנהל אגף ביטוח חיים מרשימה חברי הנהלה.
- 12.6.5.2. נקבע כי התשלומים הנדחים יהיו צמודים לעליה במדד המחירים לצרכן על בסיס מדד ידוע, כאשר מדד הבסיס יהיה המדד שהיה ידוע במועד התשלום הראשון על חשבון הבונוס (שיתרתו נדחית).
- 12.6.5.3. נקבע כי הועד המנהל יהיה רשאי, לפי שיקול דעתו, להפחית או לבטל את סכום הבונוס לו זכאי בעל תפקיד מרכזי, או לתקן יעדים שנקבעו לו, במקרה של הצגה מחדש של נתונים רלוונטיים בדוחות הכספיים של האגודה.
- 12.6.5.4. הצהרה בדבר מדיניות התגמול של האגודה לשנת 2022 פורסמה בחודש מרס, 2022 באתר האינטרנט של האגודה, בכתובת: www.bth.co.il.

13. שיווק והפצה

13.1. מערך הסוכנים של האגודה - כללי

האגודה משווקת את פוליסות הביטוח שלה באופן ישיר, באמצעות ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח ובאמצעות סוכנים. מרבית הפוליסות המשווקות למגזר הקיבוצי, בענפי הביטוח הכללי מתחדשות ב-1 בינואר, למעט פוליסות ביטוח מכונות חקלאיות המתחדשות ב-1 באפריל ולמעט פוליסות ביטוח רכב ודירה פרטיות למגזר הקיבוצי אשר מתחדשות לכל אורך השנה. סוכנות ביטוח חקלאי והסוכנים אינם בלעדיים ועובדים גם עם חברות ביטוח נוספות. סוכני האגודה פועלים לפי תעריפים והנחיות חיתום שהאגודה מפיצה מפעם לפעם בענפי הביטוח השונים.

13.2. עמלות

13.2.1. סוכנות ביטוח חקלאי

סוכנות ביטוח חקלאי משווקת את פוליסות הביטוח של האגודה ללקוחות פרטיים בעיקר חברי קיבוץ. בתמורה לשירותי השיווק וההפצה של פוליסות הביטוח כאמור לעיל, משלמת האגודה לסוכנות ביטוח חקלאי עמלה שנתית. אשתקד, שימשה סוכנות ביטוח חקלאי כערוץ הפצה גם לקיבוצים ומפעליהם אשר היוו כ-54% מדמי הביטוח של האגודה.

נכון ל-31 בדצמבר 2023 שילמה האגודה לסוכנות הביטוח וסוכנויות הבנות שלה עמלה בסך של כ-13,209 אלפי ש"ח כולל מס ערך מוסף (אשתקד - 10,213 אלפי ש"ח).

13.2.2. סוכנים

בעבור שירותי התיווך של הסוכנים משולמות עמלות בשיעורים משתנים, כאשר שיעור העמלה נקבע בחלקו על-פי המוצר ובחלקו מותנה בהיקף התפוקה של הסוכן.

להלן נתונים לגבי התפלגות העמלות לפי ענפי פעילות:

2021	2022	2023	ענף פעילות
7.0%	7.0%	7.0%	רכב חובה
17.5%	17.5%	17.9%	רכב רכוש
17.0%	17%	16.3%	ענפי רכוש ואחרים
14.6%	14.5%	13%	ענפי חבויות

14. ספקים ונותני שירותים

האגודה רוכשת מעת לעת שירותים מספקים חיצוניים לצורך פעילותה השוטפת.

- 14.1. לאגודה הסכם עם ספק מהותי נוסף, קומטק בע"מ, וכן עם מספר ספקים המתמחים בתחומים שונים כמו אינספוקוס ומד-1 לאחסון המחשב המרכזי. הפסקת מתן שירותים על-ידי מי מהם תהא כרוכה בהשקעת משאבים מצד האגודה עד להתקשרות עם ספק חלופי.
- 14.2. התקשרות לענין המסלקה הפנסיונית - החל מיום ה 1 לנובמבר, 2015 האגודה החלה להעביר נתונים למסלקה הפנסיונית בהתאם להוראות הממונה על הביטוח.
- 14.3. האגודה התקשרה עם שמאים וחוקרים מומחים המסייעים לה בסילוק התביעות.
- 14.4. התקשרויות עם מוסכים - לאגודה הסכמים עם כ- 133 מוסכי פחחות וצבע בפריסה ארצית, לפיהם, מבוטחים הפונים לצורך ביצוע תיקון כלי-רכב שנפגעו בתאונות, מקבלים מהמוסך שירות ברמה גבוהה כפי שנקבע בהסכם. כנגד ביצוע התיקונים במוסך, משלמת האגודה, במישרין למוסך, את עלות התיקון כפי שאושרה על-ידי שמאי מטעמה. במסגרת ההסכמים מוענקת אפשרות למבוטח לקבל רכב חלופי עד מועד גמר תיקון רכבו. מטרת ההסכמים היא שיפור רמת השירות אשר האגודה נותנת ללקוחותיה, תוך הוזלת עלויות התיקון בהן נושאת האגודה. האגודה אינה מחייבת מבוטח שנפגע בתאונה למסור את כלי הרכב למוסך הקשור עמה בהסכם, אלא מעמידה אפשרות זו בפניו לבחירתו הבלעדית. מבוטח הבוחר לתקן את הרכב במוסך הסדר, נהנה גם מהקטנת סכום ההשתתפות העצמית.
- 14.5. האגודה התקשרה בהסכמים עם נותני שירותים שונים לפיהם מבוטח אשר הפוליסה שלו הורחבה כדי לכלול את סוג השירות הרלוונטי, יקבל שירות בהתאם לכתב השירות שניתן לו. הסכמים כאלה נחתמו עם חברות למתן שירותי גרירה לרכב, רכב חלופי, למתן שירותי תיקון שבר שמשות ברכב, ולמתן שירותי רדיו חלופי ועוד. בנוסף, לאגודה הסכמים עם קניינים לקניית כלי-רכב לאחר תאונות וכלי-רכב שנמצאו לאחר גניבה. לעניין נזקי צנרת האגודה התקשרה עם ספק להסדרת שירותי מוקד להזמנת שרברבי חברה.

15. רכוש קבוע

15.1. משרדיה הראשיים של האגודה ממוקמים במבנה הנמצא ברחוב מיטב 11 בתל אביב בשטח של כ-1,800 מ"ר. החל מחודש יולי 2023 האגודה שוכרת את המשרדים מאגודת האחות (לאחר העברת נכס הנדל"ן לאגודה האחות במסגרת השינוי המבני, כמפורט לעיל).

15.2. האגודה משתמשת בתוכנות מחשב בתחום ביטוח כללי, לרבות תוכנות עבודה עם סוכנים ותוכנות ניהול ודיווחים המכילות את כל פרטי הפעילות של האגודה הן לצורך הפעילות התפעולית השוטפת, הן לצורכי דיווח והן לצורכי ניתוחים סטטיסטיים. האגודה שמה לה למטרה להביא את מערכות המחשוב שלה לקדמת הטכנולוגיה לצורך הטמעת שיטות ניהול מתקדמות, ייעול תהליכים פנימיים באגודה, שיפור מערך השירות ללקוחות ואבטחת מידע מתקדמת וזאת באמצעות מימוש טכנולוגיות קיימות והתאמת טכנולוגיות ספציפיות לאגודה. לצורך מימוש היעדים הנ"ל השקיעה האגודה סך של כ- 13 מיליון ש"ח בשנת 2023 ועתידה להשקיע סכום של כ- 12.1 מיליון ש"ח נוספים בשנת 2024.

15.3. למידע נוסף בדבר הרכוש הקבוע של האגודה, ראה באורים 5 לדוחות הכספיים.

16. עונתיות

16.1. מרבית הפוליסות של הקיבוצים (מהן נובעות עיקר הכנסות האגודה) מתחדשות במהלך הרבעון הראשון של השנה הקלנדארית. עונתיות זו נובעת ממועדי חידוש חוזים של פוליסות קיימות.

16.2. להלן התפלגות סכומי הפרמיות (ברוטו) בענף הביטוח הכללי, לפי רבעונים, בשנים 2021, 2022 ו- 2023 (באלפי ש"ח ובאחוזים):

2021		2022		2023		
באלפי ש"ח	באחוזים	באלפי ש"ח	באחוזים	באלפי ש"ח	באחוזים	
216,495	43.7%	236,185	44.8%	283,109	45.1%	רבעון ראשון
99,305	20.0%	101,760	19.3%	121,971	19.4%	רבעון שני
92,428	18.7%	91,567	17.4%	102,272	16.4%	רבעון שלישי
88,105	17.6%	97,102	18.5%	119,804	19.1%	רבעון רביעי
496,333	100.0%	526,614	100.0%	627,156	100.0%	סה"כ

יצוין, כי בביטוח כללי קיים מנגנון "עתודה לסיכונים שטרם חלפו", אשר מווסת את ההשפעה של עונתיות המחזור על הרווח.

16.3. ככלל, לא קיימת עונתיות לעניין תביעות. עם זאת, שיטפונות סביב עונת החורף מהווה גורם עונתי העלול להגדיל את היקף התביעות בעונה זו.

17. נכסים לא מוחשיים

17.1. קניין רוחני

האגודה משתמשת לצורך פעילותה בתוכנות בבעלותה ו/או שנרכשו רישיונות לשימוש בהן. לאגודה דומיין באינטרנט.

בידי האגודה רישיונות ו/או היתרים לפעול כמבטח, כמתחייב על פי כל דין.

17.2. מאגרי מידע

האגודה מנהלת מספר מאגרי מידע, במסגרתם נשמרים נתונים שונים המשמשים את האגודה בפעילותה. האגודה פועלת באופן שוטף לרישום כל מאגרי המידע שברשותה במרשמי רשם מאגרי המידע בהתאם להוראות הדין.

17.3. לפירוט נוסף בדבר נכסים לא מוחשיים של האגודה, ראה באור 4 בדוחות הכספיים.

18. גורמי סיכון

18.1. כללי

18.1.1. לאגודה השקעות בניירות ערך בסכומים ניכרים, ובעקבות כך מושפעות תוצאות פעילותה מתנודות בשוקי ההון בארץ. האגודה מאמצת מדיניות שמרנית באשר לניהול השקעותיה.

18.1.2. האגודה כפופה להוראות חוק הפיקוח לתקנות והצווים שהוצאו על-פיו, להנחיות המוצאות על-ידי הממונה על הביטוח מפעם לפעם המתייחסות לאופן חישוב עתודות ביטוח, הפרשה לתביעות תלויות ודרכי השקעה, להסדרים תחיקתיים אחרים במשק, יש בהן כדי להשפיע על תוצאות פעילותה של האגודה.

18.1.3. האגודה מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה, שכולו נעשה באמצעות מבטחי משנה יציבים בחו"ל. בענפים מסוימים למבטחי המשנה יכולת השפעה ניכרת על קיבולת הביטוח, תנאי הביטוח ועל התעריפים של האגודה.

18.1.4. תקדימים משפטיים הנוגעים לתשלום תביעות, תביעות ייצוגיות וכיו"ב, יש בהם כדי להשפיע על התוצאות העסקיות של האגודה.

18.1.5. האגודה מוכרת פוליסות ביטוח המכסות סיכונים שונים וביניהם סיכוני חבויות וסיכוני רכוש. תמחור הפוליסות מבוסס, בין השאר, על ניסיון העבר ועל תחזיות מבוססות מודלים סטטיסטיים ואקטואריים ותעריפים של מבטחי משנה. שינויים בגורמי הסיכון האלה עשויים להשפיע על התוצאות העסקיות של האגודה.

18.1.6. עיקר עסקי האגודה מקורם במגזר הקיבוצי, תהליכים העוברים על התנועה הקיבוצית עשויים להשפיע על היקף העסקים ורווחיות האגודה.

18.1.7. המצב המדיני והביטחוני של מדינת ישראל משפיע על מצב המאקרו כלכלי של המשק הישראלי ועל מצב שוק ההון. נוסף על הסדרים מדיניים וביטחוניים שונים עשויה להיות השפעה על רווחיות האגודה בעיקר בתחום ביטוח כללי.

18.1.8. ענף הביטוח בישראל הוא ענף תחרותי, כאשר התחרות מתקיימת בין חברות הביטוח המוכרות מוצרים דומים.

18.2. להלן תאור תמציתי של הסיכונים העיקריים אליהם חשופה האגודה:

18.2.1. **סיכון שוק** - הסיכון לירידת ערך הנכסים וההתחייבויות של האגודה כתוצאה משינויים בפעילות השוק:

(1) **סיכון ריבית** - עלייה בשיעורי הריבית תגרום להפסדים בתיק כתוצאה מירידת מחירי האג"ח המוחזקים על-ידי האגודה.

(2) **סיכונים מטבע** - שינויים בשערי החליפין ישפיעו הן על מחירי הנכסים נקובי המט"ח הכלולים בתיק ההשקעות של האגודה והן על ההתחייבויות הביטוחיות לרבות הפעילות מול מבטחי משנה.

(3) **סיכון שערי מניות** - האגודה חשופה לירידה בשווי תיק ההשקעות כתוצאה מירידת ערך ניירות הערך (מקומיים או זרים) המוחזקים על ידה.

(4) **סיכון אינפלציה** - ההפסד הנגרם עקב שחיקת ערך נכסי האגודה שאינם צמודים למדד המחירים לצרכן.

18.2.2. **סיכון אשראי** - הוא הסיכון שנובע כתוצאה מאי-מילוי התחייבויותיו של הצד הנגדי לעסקה כתוצאה מחדלות פירעון. במסגרת זו חשופה האגודה להפסדים כתוצאה מחדלות פירעון או ירידת דירוג האשראי של מבטחי המשנה ושל בעלי האג"ח אותן היא מחזיקה.

18.2.3. **סיכון ALM** - האגודה חשופה לסיכון שנובע מחוסר התאמה בין ההתחייבויות הביטוחיות לנכסים שמוחזקים כנגדן (עיתוי, היקף, שווי).

18.2.4. **סיכון תפעולי** - הסיכון הנובע מכישלון מערכות פנימיות, אנשים (הונאות, טעויות אנוש) ונזקים החיצוניים לחברה (רעידת אדמה). כמו כן, כמבטחת של קבוצה קטנה של לקוחות גדולים, האגודה חשופה לסיכונים תחרות ומתחרים.

18.2.5. **סיכונים ביטוחיים** - תמחור והערכת התחייבויות ביטוחיות שגוי: טעות במודל התמחור (model risk) ו/או בפרמטרים והתפלגויות הסתברותיות מוטות (parameter risk), חיתום לקוי, אירועי קטסטרופה וכו'.

18.2.6. **אבטחת מידע** - פגיעה פיזית או לוגית במחשבי האגודה עלולה להסב נזקים כבדים. כיום, מוגנת רשת המחשבים של האגודה באמצעים שונים ומגוונים כגון: Anti-virus, Firewall ועוד. נוסף על כך, הגישה למערכות המידע השונות ניתנת בתהליך מסודר של בקשת הרשאות.

18.2.7. **סיכון רגולציה וחקיקה** - הסיכון הנובע משינויים ברגולציה ובחקיקה אשר ישפיעו על תוצאות האגודה ועל ההון העצמי שלה.

השפעת גורמי הסיכון			גורמי הסיכון
קטנה	בינונית	גדולה	
סיכוני שוק			
	✓		סיכון ריבית
	✓		סיכוני מטבע
		✓	סיכון מחירי מניות
	✓		סיכון אינפלציה
סיכוני אשראי			
	✓		סיכון אשראי (מבטחי משנה)
✓			סיכון אשראי (אג"ח)
סיכוני ביטוח ו ALM			
		✓	סיכונים אקטוארים
		✓	אירועי קטסטרופה
	✓		חיתום לקוי
		✓	סיכונים תפעוליים
		✓	אבטחת מידע
✓			סיכון רגולציה וחקיקה

18.3. לפירוט נוסף ראה באור 25 לדוחות הכספיים בעניין ניהול הסיכונים באגודה.

19. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

מתווה סליקה "קל כבד" - איגוד חברות הביטוח מפעיל מערכת סליקה שנועדה, בין השאר, להעביר תשלומים באופן ממוכן בין מבטחי רכב בביטוח רכב חובה בהתאם לחוק נגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים) התשס"א-2001. להסדר זה ניתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל על-ידי הממונה על ההגבלים העסקיים. בספטמבר 2010 אישרה הממונה על ההגבלים העסקיים פטור חדש בתנאים מאישור הסדר כובל. תוקפו של הפטור הוא לחמש שנים עד ספטמבר 2015. נכון למועד זה, עדיין קיים הפטור.

חלק רביעי - היבטי ממשל תאגידי

20. דירקטורים חיצוניים

לשינויים שחלו בתקופת הדו"ח בזהות הדירקטורים החיצוניים המכהנים באגודה, לרשימת חברי הוועד החיצוניים (דח"צים) ולפרטים בדבר השכלתם, ניסיונם וכישוריהם, ראו סעיף 15 בחלק ד' - פרטים נוספים על התאגיד.

21. גילוי בדבר המבקר הפנימי בתאגיד

21.1. פרטי המבקר הפנימי

שם המבקר: גלי גנה, רו"ח.

תאריך תחילת כהונה: מאי 2005.

המבקר הפנימי אינו עובד האגודה. למבקר וצוותו ניסיון רב שנים בתחום הביקורת הפנימית וביקורת חקירתית בענפי הביטוח, שוק ההון, ניהול סיכונים והמחשוב וידע נרחב בחשבונאות ומשפט.

21.2. תכנית עבודה

תכנית עבודת הביקורת הפנימית של האגודה נתמכת בסקר סיכונים לקביעת יעדי ביקורת, על בסיסו נקבעה תכנית עבודה רב שנתית. בשנת 2023 בוצע סקר מעודכן ונקבעה תכנית העבודה הרב שנתית לתקופה של 4 שנים. תכנית העבודה השנתית אושרה על-ידי וועדת הביקורת. תכנית העבודה הרב שנתית מתעדכנת בהתאם למסקנות מהשנה שחלפה זאת לאור המלצות ההנהלה והמבקר הפנימי, ולאחר התייעצות עם גורמים שונים באגודה. תכנית הביקורת כוללת סקירה וביקורת פנימית של פעילות חברת בת בה לא מונה מבקר פנימי.

21.3. היקף העסקה

בשנת 2023 ערך המבקר וצוותו ביקורת בהתאם לתכנית הביקורת שאושרה בהיקף של כ-2,400 שעות. בידי ההנהלה אפשרות להרחבת ההיקף בהתאם לנסיבות.

21.4. תגמול

התגמול למערך הביקורת הפנימית הוא בשכר המשולם בהתאם לשעות העבודה. עלות מערך הביקורת הפנימית הסתכמה בשנת 2023 בסכום של כ-360,000 ש"ח בצירוף מע"מ.

לדעת הוועד המנהל, לתגמול המבקר הפנימי אין כל השפעה על שיקול דעתו המקצועית.

22. גילוי בדבר רואה-חשבון מבקר

22.1. שם המשרד המבקר: **קוסט, פורר, גבאי את קסירר (Ernst & Young)**

22.2. שם השותף המטפל: **רו"ח ניר מורדכי**

22.3. תאריך תחילת כהונתו: **1 בינואר 2022**

השכר הכולל לו זכאי המבקר, הקשור לשנת הדיווח האחרונה והקשור לשנה שקדמה לה, בנפרד באלפי ש"ח וללא מע"מ:

<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2023</u>	
858	872	שכר בגין שירותי ביקורת (*)

(*) שירותי הביקורת כוללים גם שירותים הקשורים לביקורת, לרבות ביקורת סולבנסי, ביקורת SOX וביקורת מקדמית ליישום הוראות תקינה חשבונאית בינ"ל IFRS 17.

23. אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי ("SOX 404")

מתוקף הנחיות רשות הפיקוח וחוזריה מישמת האגודה את דרישות סעיף 404 של ה-Sox Act (להלן - "הוראות ה-SOX") וכולל בחינה של תהליכי עבודה וביקורת פנמיות של הגוף המוסדי. הנהלת האגודה מקיימת את ההליך הנדרש לצורך הערכת היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, שכולל בחינה של תהליכי העבודה והבקורות הפנימיות באגודה. לדוחות הכספיים מצורפות הצהרות המנהלים בדבר נאותות הנתונים הכספיים המוצגים ובדבר קיומן ויעילותן של הבקורות הפנימיות ביחס לדוחות אלו.

הנהלת האגודה, בשיתוף המנכ"לית ומנהל הכספים, העריכו לתום תקופת דו"ח זה את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי בדו"ח הכספי. על בסיס הערכה זו הסיקו המנכ"ל ומנהל הכספים כי לתום תקופת הדו"ח הבקורות והנהלים לגבי הגילוי הם יעילים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח את המידע שנדרש לגלות בדו"ח השנתי, בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שנקבעו ע"י הממונה ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בתקופת הדו"ח לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של האגודה על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של האגודה על הדיווח הכספי.

24. בקרה פנימית על דיווח כספי

הוועד המנהל הינו האורגן המופקד על אישור הדו"חות הכספיים. בסמכות ועדת הביקורת לדון ולהחליט בנושא נאותות הדו"חות הכספיים של האגודה ובכלל זה במדיניות החשבונאית, שלמות הגילוי וסקירת הבקורות הפנימיות של האגודה. את תפקידה של ועדת הביקורת אפשר שתבצע ועדת מאזן שתוקם לצורך זה, ובלבד שכל חברי ועדת המאזן יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית וכל הדירקטורים החיצוניים באגודה שהם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור יהיו חברים בה. הוועד המנהל מינה ועדת מאזן אשר דנה בדו"חות הכספיים טרם הצגתם בישיבת הוועד המנהל. תפקיד הוועדה לדון בדו"חות הכספיים של האגודה, נאותות הדו"חות, סוגיות חשבונאיות מיוחדות וכן להמליץ לוועד המנהל של האגודה בדבר אישור הדו"חות הכספיים. בוועדה מכהנים 3 חברים: יו"ר הוועדה הגב' צילה דסקל (דח"צ), מר קובי נמקובסקי (דח"צ) ויו"ר הוועד המנהל מר דורון סט. מוזמנים לישיבות ועדת מאזן מנכ"לית האגודה, גב' פזית כהן חזות, סמנכ"לית

ומנהלת הכספים רו"ח הגב' דניאל שפירא, אקטוארית האגודה הגב' שירן מאור אלקיים ורואה החשבון החיצוני של האגודה, רו"ח ניר מרדכי.

לצורך בחינת הדוחות הכספיים, נושאי המשרה באגודה פורשים בפני חברי ועדת המאזן את הממצאים העיקריים והאומדנים של הדוחות הכספיים וכן את אופן הטיפול החשבונאי הקשור בדיווח הכספי.

בישיבת הוועד המנהל המתכנסת לצורך אישור הדו"חות הכספיים, מציגה יו"ר ועדת מאזן את הסוגיות העיקריות ועיקרי הדברים שעלו בישיבת המאזן את מסקנות ועדת המאזן.

ועדת המאזן התכנסה ביום 19 למרס, 2024, לצורך דיון בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023 ואלה אושרו בישיבת הוועד המנהל ביום 28 למרס, 2024.

בתקופת הדו"ח המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2023 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של האגודה על הדיווח הכספי.

חלק ב - דו"ח הוועד המנהל, הצהרות המנהלים

תוכן העניינים

2	תיאור תמציתי אודות האגודה, סביבתה העסקית ותחומי פעילותה
4	מצבה הכספי של האגודה
9	תזרים מזומנים, נזילות ומימון
10	השפעת גורמים חיצוניים
11	יעדים ואסטרטגיה עסקית
12	שינויים בנושאי משרה באגודה
12	אירועים מהותיים בשנת נדוח ולאחריה
14	הצהרות מנהלים
16	דו"ח הוועד המנהל וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי 17

חלק ב – דו"ח הוועד המנהל

דו"ח הוועד המנהל על מצב ענייני האגודה לתקופה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2023 (להלן - "דו"ח הוועד המנהל") סוקר את השינויים העיקריים בפעילות האגודה בשנת 2023 (להלן - "תקופת הדו"ח"). דו"ח הוועד המנהל כולל מידע צופה פני עתיד. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על מידע הקיים באגודה במועד הדו"ח וכולל את הערכות האגודה או כוונותיה, נכון למועד הדו"ח. התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. דו"ח הוועד המנהל הינו חלק בלתי נפרד מהדו"ח התקופתי לשנת 2023 (להלן - "הדו"ח התקופתי"), על כל חלקיו, ויש לקרוא את הדו"ח התקופתי כולו כמקשה אחת.

1. תיאור תמציתי של האגודה, סביבתה העסקית ותחומי פעילותה

1.1 כללי

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן - "ביטוח חקלאי" או "האגודה") היא אגודה שיתופית אשר נרשמה בישראל ב-14 באפריל 1937 בשם "קופה לביטוח חקלאי הדדי אגודה שיתופית בע"מ". בשנת 1993 שינתה האגודה את שמה לשמה הנוכחי.

חברי האגודה הינם אחזקות ביטוח חקלאי וניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן - "אגודת האחזקות"), המחזיקה בכל יחידות ההשתתפות באגודה, למעט יחידת השתתפות אחת המוחזקת על ידי ניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן - "האגודה האחות"), בנאמנות עבור אגודת האחזקות. החברים באגודת האחזקות הינם כ-286 קיבוצים, מושבים שיתופיים ותאגידיים אחרים ממגזר ההתיישבות. לפירוט נוסף בדבר האחזקות באגודה, ראה סעיף 7 בחלק ד' לדו"ח התקופתי- פרטים נוספים על התאגיד.

למבנה האחזקות של האגודה ראה סעיף 2 בחלק א' לדו"ח התקופתי - תיאור עסקי התאגיד.

1.2 תחומי פעילותה העיקריים של האגודה

האגודה פועלת בתחום הביטוח הכללי, הכולל את ענפי ביטוח הרכב (רכב חובה ורכב רכוש), ענפי ביטוח חבויות, ענפי ביטוח רכוש אחר, ביטוח ימי וביטוח נסיעות לחו"ל.

לפירוט נוסף אודות תחומי פעילותה של האגודה, ראה חלק שני לחלק א' בדו"ח התקופתי - תיאור עסקי התאגיד.

1.3 התפתחויות ואירועים מהותיים בתקופת הדו"ח 1.3

1.3.1 הליכים משפטיים

לא קיימות תובענות ייצוגיות או בקשות לאישור תובענות כייצוגיות כנגד האגודה. לפרטים נוספים ראו באור 26 לדוח הכספי.

לגבי התחייבויות תלויות בגין חברה כלולה, עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ החברה המנהלת ראה באור 6 לדוח הכספי.

1.3.2 מגבלות ופיקוח על עסקי האגודה

לעניין התפתחויות בחוקים, תקנות, חוזרים, טיוטת חוקים, תקנות וחוזרים עיקריים, שפורסמו על ידי הכנסת, הממשלה או המפקח על הביטוח, לפי העניין, ראה בחלק א' לדו"ח התקופתי - תיאור עסקי התאגיד, בחלק "מגבלות, חקיקה תקינה ואילוצים מיוחדים" עבור כל אחד מתחומי הפעילות, וכן בסעיף 9 בחלק א' - תיאור עסקי התאגיד, בדבר מגבלות ופיקוח החלים על פעילות האגודה.

1.4 מגמות, אירועים והתפתחות בפעילות האגודה ובסביבתה 1.4

(א) תחומי פעילות העיקריים של האגודה ושינויים שחלו בהם

לא חלו שינויים משמעותיים בתחומי פעילות האגודה בשנת הדוח. לפרטים בקשר עם תחומי הפעילות העיקריים של האגודה ראה חלק שני לפרק א' של הדוח התקופתי.

(ב) התפתחויות בסביבה העסקית והמאקרו כלכלית

התפתחות בשוק ההון

בתקופת הדוח חלו התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית של השוק בכללותו ועל חברות הביטוח בפרט. בעקבות מלחמת רוסיה אוקראינה ומלחמת חרבות ברזל לאחריה, חלו התפתחויות שליליות בשווקים הפיננסיים (ראה סעיפים 4.4 ו-7.1 להלן). להתפתחויות אלה הייתה השפעה מהותית על האגודה, חברות הביטוח, קרנות הפנסיה, קופות הגמל וחברות נוספות הפועלות בתחום השירותים הפיננסיים. חברות אלו משקיעות חלק ניכר מתיק הנכסים שלהן בשוק ההון. לתשואות בשוק ההון באפיקים השונים ולשיעור האינפלציה השלכה מהותית על רווחיהן ועל רווחי האגודה. בשנת 2023 התהפכה המגמה לחיובית בשווקים הפיננסיים לעומת שנת 2022, דבר שהשפיע לחיוב על רווחיות האגודה כמו גם על רווחיותן של כלל חברות הביטוח.

ראה [סעיף 7](#) בדבר אירועים מהותיים בשנת הדוח ולאחריה.

2. מצבה הכספי של האגודה

2.1 תיאור התפתחות המצב הכספי

2.1.1 נכסים

- א. **סך כל הנכסים** של האגודה ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם בסכום של כ-2,527 מיליון ש"ח לעומת כ-2,160 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022.
- ב. **פרמיה לגבייה** עלתה ליום 31 בדצמבר 2023 לסך של כ-108.9 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-89.6 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022. הגידול האמור מקורו מגידול בתעריפים ובפוליסות של מעל שנה בחלק מתפוקת הקיבוצים, וכן מגידול בתפוקה של פוליסות פרט קיבוצי.
- ג. **השקעות פיננסיות אחרות** עלו ליום 31 בדצמבר 2023 לסך של כ-1,382 מיליון ש"ח לעומת כ-1,193 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022. הגידול האמור נובע ברובו מגידול בהשקעות פיננסיות אחרות, בעיקר קרנות השקעה, ומגידול בנכסים פיננסיים שאינם סחירים, בעיקר פיקדונות שיקליים.
- ד. **מזומנים ושווה מזומנים** ירדו ליום 31 בדצמבר 2023 לסך של כ-92.4 מיליון ש"ח לעומת כ-137.3 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022. הקיטון האמור נובע מגידול בהשקעות בקרנות השקעה ובפיקדונות שאינם סחירים.

2.1.2 הון עצמי ודרישות הון

סך כל ההון של האגודה ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם בסכום של 611,970 אלפי ש"ח לעומת 575,560 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022. הגידול נובע מהרווח לתקופה בניכוי חלוקת דיבידנד בסך של 40,000 אלפי ש"ח.

משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

על האגודה חל משטר כושר פירעון מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות חוזר הממונה "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" שפורסם ביום 14 באוקטובר 2020 (להלן - "חוזר סולבנסי").

ביום 29 בנובמבר 2023 אישרה ופירסמה האגודה את דוח יחס כושר פירעון כלכלי ליום 30 ביוני 2023 באתר האינטרנט של האגודה בכתובת <https://www.bth.co.il/>.

יצוין כי חישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי מבוסס על נתונים ומודלים העשויים להיות שונים מאלה בהם עושה האגודה שימוש במסגרת הדיווח הכספי, ואשר מתבססים, בין היתר, על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר.

נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) כמפורט להלן.

יחס כושר פירעון		
ליום 30 ביוני 2023 בלתי מבוקר (****)	ליום 31 בדצמבר 2022 מבוקר* (** (***)	
587,168	522,119	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR) (באלפי ש"ח)
370,188	352,279	הון נדרש לכושר פירעון (SCR) (באלפי ש"ח)
216,980	169,840	עודף ליום הדוח (באלפי ש"ח)
158.6%	148.2%	יחס כושר פירעון ליום הדוח (באחוזים)

(* השינוי ביחס כושר הפירעון ליום 30 ביוני 2023 בהשוואה ליום 31 בדצמבר 2022 נובע מגידול בהון עצמי כתוצאה מרווחי שנת 2023 ומנגד הגידול בהון הנדרש הנובע מגידול בהתחייבויות הבטוחות אשר גרמו לעלייה בדרישת תרחישים שונים, כגון: סיכון ריבית, סיכון פרמיה ורזרבה וסיכון תפעולי.

(** ההון העצמי מוצג לאחר ניכוי דיבידנד שחולק לשנת 2022 בסך 40,000 אלפי ש"ח.

(*** החישוב נבדק על ידי רואי החשבון המבקרים של האגודה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISA-3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי.

(**** החישוב נסקר על ידי רואי החשבון המבקרים של האגודה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISA-3000 - התקשרויות מסוג Assurance שאינן ביקורת או סקירה של מידע כספי היסטורי.

סף הון (MCR)

ליום 30 ביוני 2023 בלתי מבוקר (****)	ליום 31 בדצמבר 2022 (***) (** מבוקר	אלפי ש"ח	
92,547	88,070		סף הון (MCR)
587,168	522,119		הון עצמי לעניין סף הון (MCR)

יחס כושר פירעון- ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש המניות

ליום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר***)	ליום 30 ביוני 2023 בלתי מבוקר**	
522,119	587,168	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (באלפי ש"ח)
405,215	426,459	הון נדרש לכושר פירעון (SCR) (באלפי ש"ח)
<u>(*116,904)</u>	<u>160,709</u>	עודף (באלפי ש"ח)
<u>128.8%</u>	<u>137.7%</u>	יחס כושר פירעון ליום הדוח (באחוזים)
עודף ההון לאחר פעולות הוניות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון, ביחס ליעד הועד המנהל:		
<u>115%</u>	<u>115%</u>	יעד יחס כושר הפירעון הכלכלי שקבע הועד המנהל (באחוזים)
<u>56,122</u>	<u>96,741</u>	עודף הון ביחס ליעד (אלפי ש"ח)

(* לעניין דיבידנדים שהוכרזו לאחר תאריך המאזן ליום 31 דצמבר, 2022 ונלקחו בחישוב ההון לעיל, ראה באור 11 בדוח הכספי השנתי.

(** החישוב נסקר על ידי רואי החשבון המבקרים של האגודה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISA-3000 - התקשרויות מסוג Assurance שאינן ביקורת או סקירה של מידע כספי היסטורי.

(*** החישוב נבדק על ידי רואי החשבון המבקרים של האגודה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISA-3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי.

2.1.3 התחייבויות

סך כל ההתחייבויות של האגודה נכון ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכמו לסכום של כ- 1,915 מיליון ש"ח לעומת כ- 1,584 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022. הגידול האמור מקורו בעיקר מגידול בהתחייבויות ביטוחיות ובסעיף זכאים ויתרות זכות.

2.1.4 נתוני רווח והפסד (אלפי ש"ח)

31.12.21 - 1.1.21	31.12.22-1.1.22	31.12.23-1.1.23	נתוני רווח והפסד
472,461	517,781	592,334	פרמיות שהורווחו ברוטו
260,681	266,767	291,737	פרמיות שהורווחו בשייר
461,393	365,475	528,540	תשלומים ושינויים בגין חוזי ביטוח ברוטו
245,867	159,565	254,496	תשלומים ושינויים בגין חוזי ביטוח בשייר
75,393	11,304	106,817	הכנסות מהשקעות
46,864	62,338	76,510	סה"כ רווח כולל

2.2 ביטוח כללי

רווח (הפסד) בביטוח כללי לפי ענפים (במיליוני ש"ח)

ענף	12/21	12/22	12/23
רכב רכוש וטרקטורים	(4.1)	(19.3)	(1.1)
רכב חובה	(6.9)	28.5	1.8
ענפי אש רכוש, הנדסי ואחרים	31.4	24.9	11.6
ענפי חבויות	(26.5)	19.6	24.3
סה"כ	(6.1)	53.7	36.6

מתוזר הפרמיות של האגודה בביטוח כללי לפי ענפים (במיליוני ש"ח)

12.2021		12.2022		12.2023		ענף
שייר עצמי	ברוטו	שייר עצמי	ברוטו	שייר עצמי	ברוטו	
134.5	138.0	137.9	157.9	149.2	192.2	רכב רכוש וטרקטורים
47.2	82.3	42.9	92.6	60.3	98.2	רכב חובה
40.8	174.8	41.0	176.0	51.0	220.8	ענפי אש, רכוש, הנדסי ואחרים
48.9	101.2	45.4	100.1	49.1	116.0	ענפי חבויות
271.4	496.3	267.2	526.6	309.6	627.2	סה"כ

2.3 תיאור התפתחות הפרמיות

סך כל הפרמיות ברוטו בתקופת הדו"ח הסתכמו לכ- 627.2 מיליון ש"ח לעומת סכום של כ- 526.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בפרמיות בענפים המתוארים להלן נובעת מגידול בלקוחות עסקיים קיבוציים, בגין הפרשי עיתוי של פוליסות הללו וכן עלייה בביטוח פרט בקיבוצים.

סקירת תוצאות פעילות במגזר ביטוח כללי, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:

<u>ענף</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
ביטוח רכב רכוש			
פרמיות שהורווחו בשייר	143.0	135.7	127.8
הפסד לפני מס	(1.1)	(19.3)	(4.1)
Loss Ratio			
ברוטו	79.9%	92.5%	79.8%
בשייר	80.7%	90.3%	79.6%
Loss Ratio Combined			
ברוטו	104.5%	117.4%	105.2%
בשייר	105.1%	114.4%	105.0%
ענפי רכוש ואחרים			
פרמיות שהורווחו בשייר	46.3	41.3	39.7
רווח לפני מס	11.6	24.9	31.4
Loss Ratio			
ברוטו	88.2%	75.6%	50.4%
בשייר	64.9%	23.0%	20.7%
Loss Ratio Combined			
ברוטו	104.4%	91.7%	67.4%
בשייר	79.9%	31.2%	28.2%

2.3.1 ביטוח רכב רכוש וטרקטורים

סך כל מחזור הפרמיות ברוטו בתקופת הדו"ח הסתכמו לסך של כ- 192 מיליון ש"ח לעומת כ- 158 מיליון ש"ח לשנה המקבילה אשתקד. הפסד לפני מס בתקופת הדו"ח הסתכם לסך של כ-1.1 מיליון ש"ח לעומת הפסד של 19.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נובע בעיקרו מהטבה בעקבות גידול בתעריפים ומטיוב התיק.

2.3.2 רכב חובה

סך כל מחזור הפרמיות ברוטו בתקופת הדו"ח הסתכמו לסכום של כ- 98 מיליון ש"ח לעומת כ- 93 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בפרמיות נובעת בעיקר מגידול במכירות במגזר הפרט הקיבוצי. הרווח לפני מס בתקופת הדו"ח הסתכם לסכום של כ- 1.8 מיליון ש"ח לעומת רווח של כ- 28.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח נובע בעיקר משינויים בחוזה משנה ומשינוי בריבית חסרת סיכון המשפיעה על יתרת התביעות התלויות וזאת למרות עלייה ברווחי השקעות.

2.3.3 ענפי אש רכוש, הנדסי וענפים אחרים

סך כל מחזור הפרמיות ברוטו בתקופת הדו"ח הסתכמו לסכום של כ- 220.8 מיליון ש"ח לעומת כ- 176 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בפרמיה נבע בעיקר מעליית תעריפים של פוליסות קיבוציים. הרווח לפני מס בתקופת הדו"ח הסתכם לסכום של כ- 11.6 מיליון ש"ח לעומת רווח של כ- 24.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח נובע בעיקר משינויים בחוזה ביטוח משנה ומהפרשה לתביעות תלויות בעקבות נזקי מלחמת חרבות ברזל.

2.3.4 ענפי חבויות

סך כל מחזור הפרמיות ברוטו בתקופת הדו"ח הסתכמו לסכום של כ- 116 מיליון ש"ח לעומת כ- 100 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הפרמיות בשייר הסתכמו בתקופת הדוח בסכום של כ- 49 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 45 מיליון ש"ח אשתקד. העלייה בפרמיה בשייר נובעת מגידול בתעריף והפרשי עיתוי באורך הפוליסות המחודשות. הרווח לפני מס בתקופת הדו"ח הסתכם לסכום של כ- 24.3 מיליון ש"ח לעומת רווח של כ- 19.6 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקר מגידול מהותי בהכנסות מהשקעות וזאת למרות גידול בהפרשה לתביעות תלויות בעיקר כתוצאה משינוי בריבית חסרת סיכון.

3. תזרימי מזומנים, נזילות ומימון

תזרימי מזומנים אשר נבעו מפעילות שוטפת, הסתכמו בתקופת הדו"ח לסך של כ- 38.9 מיליון ש"ח ונבעו בעיקר מהשקעות בנכסים פיננסיים. תזרימי המזומנים, אשר שימשו לפעילות השקעה הסתכמו בסך של כ-36 מיליון ש"ח. תזרימי המזומנים אשר שימשו לפעילות מימון הסתכמו בסכום של כ- 41.1 מיליון ש"ח ונובעים בעיקרם מדיבידנד לבעלי יחידות השתתפות של האגודה.

בתקופת הדו"ח יתרות המזומנים של האגודה קטנו בסכום של כ- 44.9 מיליון ש"ח.

האגודה מממנת את פעילותה ממקורות עצמיים (הון עצמי).

4. השפעת גורמים חיצוניים

4.1 התפתחויות בסביבה הכלכלית ושוק ההון

עסקאות הביטוח של האגודה מושפעות מהשינויים העוברים על ההתיישבות העובדת והאגודה מתאימה את פעילותה ואת אופן שיווק הפוליסות לשינויים ולתמורות אשר חלים במגזר זה. כן מושפעת פעילות האגודה מהשינויים בשוק ההון, מהמצב הכלכלי, מהמצב הפוליטי והביטחוני של ישראל וממצב המשק העולמי. לשינויים אלה יש משמעות בתחום ההשקעות, וכן על היקף ההכנסות של האגודה ועל תשלומי התביעות. המשק הישראלי הוא משק מאוד קטן ומאוד פתוח, ולכן הוא גם מושפע מההתרחשויות במשק העולמי. רווחי ההשקעה של האגודה גדלו באופן משמעותי בשנת 2023 וזאת על אף החשיפה הגבוהה של נכסי האגודה לשוק הישראלי ועל אף התפוכות הדרמטיות בשוק הישראלי לאורך כל שנת 2023 לפני המלחמה ואחריה.

חברות הביטוח, קרנות פנסיה קופות גמל וחברות נוספות הפועלות בתחום השירותים הפיננסיים, משקיעות חלק ניכר מתיק הנכסים שלהן בשוק ההון. לתשואות בשוק ההון, באפיקים השונים, השלכה מהותית על רווחי חברות הביטוח ובכללן על רווחי האגודה.

להשפעת אירועים לאחר שנת הדוח ראה [סעיף 7](#) להלן.

4.2 נתוני אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן (מדד בגין) (להלן - "המדד") עלה בתקופת הדוח בשיעור של 2.9% ובתקופה המקבילה אשתקד עלה המדד בשיעור של 5.1%.

שער החליפין של הדולר עלה בתקופת הדוח בשיעור של 3.1% ובתקופה המקבילה אשתקד עלה שער הדולר בשיעור של 13.2%.

לשיעורי האינפלציה ולשינוי בשער החליפין של הדולר יש השפעה מהותית על התוצאות העסקיות של האגודה ובעיקר על הכנסות מהשקעות, ההתחייבויות הביטוחיות והוצאות המימון.

4.3 שער הריבית

הוועדה המוניתרית העלתה בתקופה המדווחת את הריבית לרמה של 4.75%. לאחר תקופת המאזן, הורידה הוועדה המוניתרית את הריבית לרמה של 4.5%.

4.4 השלכות המלחמה בין רוסיה לאוקראינה

בפברואר, 2022 החלה המלחמה בין רוסיה לאוקראינה. המלחמה הובילה, וממשיכה להוביל, לנפגעים משמעותיים, לפגיעה בתשתיות ולהפרעה לפעילות הכלכלית באוקראינה. בתגובה, מספר מדינות (כולל ארה"ב, בריטניה והאיחוד האירופי) הטילו סנקציות כלכליות נגד ישויות ויחידים מסוימים רוסיים הקשורים לרוסיה בכל מקום בעולם. בנוסף, גם על בלארוס הוטלו סנקציות שונות. סנקציות אלה יכולות להשפיע באופן ישיר על אותם ישויות ויחידים ובאופן עקיף על צדדים שלישיים עסקיים הקשורים לאותם ישויות ויחידים, כמו גם תעשיות מסוימות בכלכלות רוסיה ובלארוס.

התנודות הפוטנציאליות במחירי הסחורות, שערי מטבע חוץ, הגבלות על יבוא ויצוא, זמינות חומרים ושירותים מקומיים וגישה למשאבים מקומיים ישפיעו על ישויות שיש להן פעילות או

חשיפות משמעותיות עם או ברוסיה, בלארוס או אוקראינה. המלחמה הביאה לתנודתיות בשוקי ההון. האגודה חשופה מתוקף פעילותה לשינויים בשוקי ההון, אשר משפיעים על היקף הנכסים המנוהלים על ידה.

לאגודה אין השקעות ישירות וחשיפה למבטחי משנה באזור העימות.

5. יעדים ואסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה של האגודה הינה התמקדות בסקטור הקיבוצי ובצרכי הפרט בקיבוץ ובתעשייה הקיבוצית, זאת באמצעות הידע והנסיון שנצברו לאורך שנים. האגודה מתמקדת כיום במתן מענה בעיקר לצרכים המשתנים של הפרט בקיבוץ בין היתר לאור שינוי אורחות החיים ותהליכי ההפרטה בקיבוצים.

כמו כן, האגודה מתמקדת בהמשך צמיחה בתוך הקהילה הקיבוצית, בתחומי הפרט, בענפי החקלאות, בעסקים ובתעשייה המשוכללת תוך מתן מענה מיטבי לצרכי לקוחות האגודה, שימור מעמדה של האגודה, הרחבת פעילות האגודה בתחום הביטוח הפרטי במגזר הקיבוצי, תוך טיוב וייעול הפעילות הקיימת וקידום החדשנות בתחום הדיגיטלי; שמירה על רמה מקצועית ואיכותית של עובדי האגודה ורתימת העובדים למאמץ הארגוני המשותף; המשך מתן שירות איכותי ואמין תוך מיקוד בצרכי הלקוחות המשתנים בסקטור הקיבוצי. כל זאת יחד עם שימור רווחיות בתיק פרט גם מחוץ לסקטור הקיבוצי באמצעות סוכני ביטוח.

התוכנית האסטרטגית של האגודה מורכבת בעיקר מעריכת תחזית לחשבונות ולתוצאות אנליטיות, היא מחולקת לתוכניות פעולה אופרטיביות המהוות את אבני הדרך למשך התוכנית ואת מעורבות ההנהלה בליווי התוכנית.

לצורך ביצוע האסטרטגיה והיעדים כאמור האגודה שמה דגש על ביצוע חיתום איכותי ועל נושא ביטוחי המשנה, בוחנת באופן רציף את צרכי הלקוחות, בוחנת את רווחיות הענפים בהם היא פועלת ואת רווחיות המוצרים אותם היא משווקת, ושמה דגש על טיוב מתמיד בתהליך קבלת מבטחים, פיתוח כלים ניהוליים לצורך קבלת החלטות, והכל תוך שימת דגש על נושא ניהול הסיכונים. כמו כן, בשנים האחרונות האגודה הרחיבה וממשיכה להרחיב את השקעותיה לשיפור מערכות המידע ותהליכי העבודה, והגדלת מודעות לפעילות האגודה בתוך הסקטור הקיבוצי ולפיתוח מוצרים ושירותים חדשניים ודיגיטליים בתחום ביטוחי הפרט.

ביטוח חקלאי שמה לה למטרה לשמור על מעמדה כחברה מובילה במגזר הקיבוצי באמצעות הידע הייחודי והניסיון שנצבר במהלך השנים, מתן שירות איכותי והרחבת פעילותה בתחום הביטוח הפרטי והעסקי במגזרים נבחרים על ידי התאמת מוצרים באופן מיטבי ללקוחותיה.

האגודה בוחנת מעת לעת את תוכניותיה האסטרטגיות ומעדכנת אותן בהתאם להתפתחויות בסביבה החיצונית, בשים לב, בין היתר, למצב שוק ההון ושינויים רגולטוריים.

6. שינויים בנושאי משרה באגודה

- 6.1 ביום 15.6.2023 הסתיימה כהונתו של חבר הועד המנהל (מקביל לתפקיד דירקטור), דירקטור חיצוני ודירקטור בלתי תלוי מר ראובן אבי-טל.
- 6.2 ביום 20.6.2023 החלה כהונתו של חבר הועד המנהל (מקביל לתפקיד דירקטור), דירקטור חיצוני ודירקטור בלתי תלוי מר קובי נימקובסקי.
- 6.3 ביום 30.9.2023 הסתיימה כהונתו של חבר הועד המנהל (מקביל לתפקיד דירקטור) מר אסף בירנבוים.
- 6.4 ביום 15.11.2023 פרש לפנסיה מר שמואל הרטשטיין, משנה למנכ"לית ומנהל אגף הכספים של האגודה, במקומו החלה לכהן בתפקיד סמנכ"לית, מנהלת אגף הכספים הגברת דניאל שפירא.

7. אירועים מהותיים בשנת הדוח ולאחריה

7.1 מלחמת "חרבות ברזל"

בחודש אוקטובר 2023 פרצה מלחמת "חרבות ברזל" (להלן - "המלחמה") במדינת ישראל. התמשכות המלחמה הובילה להאטה בפעילות העסקית במשק הישראלי בין היתר בעקבות סגירת מפעלים בדרום ובצפון הארץ, פגיעה בתשתיות, גיוס אנשי מילואים לתקופה שאינה ידועה מראש וכן, לשיבוש הפעילות הכלכלית בישראל. הימשכות המלחמה עשויה לגרום השלכות נרחבות על תחומים ענפיים רבים ואזורים גאוגרפיים שונים במדינה.

מספר קיבוצים אשר מבוטחים על ידי האגודה ספגו פגיעות רכוש כבדות לרבות עסקים שונים, אשר להערכת האגודה מרבית הפיצוי יעשה באמצעות מס רכוש לרבות אובדן רווחים.

לקיבוצים קיימת פוליסה שירותית קולקטיבית לכיסוי אירוע מלחמה, בגינה יצרה האגודה עתודה בסך של 80 מיליוני ש"ח בברוטו ו-8 מיליוני ש"ח בשייר.

התנודות הפוטנציאליות בשווקים הפיננסיים בישראל, שערי מטבע חוץ, זמינות כח אדם, שירותים מקומיים וגישה למשאבים מקומיים עשויות להשפיע על ישויות אשר פעילותן העיקרית היא עם או בישראל.

נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, אין ביכולתה של האגודה להעריך באופן מהימן את היקף ההשפעה העתידית של המלחמה על היקף פעילותה של האגודה, בין היתר לאור התנודתיות החריפה בשווקים, חוסר הוודאות בדבר משך זמן הלחימה, עוצמתה, השפעותיה של המלחמה על תחומי הפעילות של האגודה וכן, ביחס לצעדים נוספים שיינקטו על ידי הממשלה.

ביטוח חקלאי כואבת ומשתתפת בצער חברינו ולקוחותינו בקיבוצים, נושאי משרה לשעבר באגודה, ותושבי הדרום, שנפגעו ב 7/10 ומשפחות החיילים שנפלו במלחמה.

ליבנו ומחשבותינו עם הקהילות שאנו מלווים שנים רבות, אנו מחויבים לתמוך ולסייע לאורך כל הדרך עד לשיקום מלא.

לאורך החודשים האחרונים אנו פועלים בהיערכות מיוחדת לתמיכה, ליווי וסיוע לנפגעים ולמתן מענה מקצועי והכוונה לעזרת לקוחותינו המפונים בקיבוצי הדרום והצפון.

אנו ערוכים לתת מענה שירותי ועסקי מיטבי על מנת להבטיח את הרציפות העסקית ואת השירות האיכותי לציבור לקוחותינו.

אנו שולחים איחולי החלמה לפצועים, מייחלים לשובם של כל החטופים ומקווים לראות את כולם במהרה כאן איתנו. בתקווה ואמונה לימים טובים.

7.2 לאחר תאריך הדיווח, ביום 17 במרס 2024, קבלה האגודה מהרשות מכתב דרישת השבת פרמיה למבטחים בביטוח רכב חובה, הזכאים להשבת פרמיה עודפת בעקבות מקרי כפל ביטוחי שהתגלה בביקורת שערכה הרשות בין השנים 2015-2019 (להלן "הוראת ההשבה"). כמו כן על האגודה לערוך בדיקה עצמית נוספת לאיתור מקרי כפל בגין תקופות נוספות ולפעול להשבת הכספים כנדרש על פי המתווה בהוראת ההשבה.

להערכת האגודה סכומי ההשבה בהתאם להוראת ההשבה אינן מהותיים לאגודה, וכן הוראה דומה נשלחה לכלל חברות הביטוח הפועלות בישראל.

חברי הוועד המנהל מודים להנהלת האגודה, לעובדיה ולסוכנויות הביטוח על תרומתם להישגי האגודה.

דורון סט,

יו"ר הוועד המנהל

28 במרס 2024

הצהרות מנהלים

הצהרה

אני, פזית כהן חזות, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדו"ח השנתי של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן - "האגודה") לשנת 2023 (להלן - "הדו"ח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדו"ח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדו"ח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדו"ח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של האגודה לימים ולתקופות המדווחים בדו"ח.
 4. אני ואחרים באגודה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדו"ח של האגודה, וכן:
 - 4.1 קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לאגודה לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים באגודה ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדו"ח.
 - 4.2 קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS).
 - 4.3 הערכנו את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של האגודה והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדו"ח בהתבסס על הערכתנו.
 - 4.4 גלינו בדו"ח כל שינוי בבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי.
 5. אני ואחרים באגודה המצהירים הצהרה זו, גילינו לרואה החשבון המבקר לוועד המנהל ולוועדת הביקורת של האגודה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - 5.1 את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של האגודה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי, וכן -
 - 5.2 כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי .
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

הצהרה

אני דניאל שפירא, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדו"ח השנתי של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן - "האגודה") לשנת 2023 (להלן - "הדו"ח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדו"ח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדו"ח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדו"ח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של האגודה לימים ולתקופות המדווחים בדו"ח.
 4. אני ואחרים באגודה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדו"ח של חברת הביטוח, וכך-
 - 4.1 קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לאגודה לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים באגודה ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדו"ח.
 - 4.2 קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS).
 - 4.3 הערכנו את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של האגודה והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדו"ח בהתבסס על הערכתנו.
 - 4.4 גילינו בדו"ח כל שינוי בבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
 5. אני ואחרים באגודה המצהירים הצהרה זו, גילינו לרואה החשבון המבקר, לוועד המנהל ולוועדת הביקורת של האגודה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - 5.1 את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של האגודה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי, וכך -
 - 5.2 כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

דניאל שפירא,

28 במרס 2024

סמנכ"לית, מנהלת אגף כספים

דו"ח הוועד המנהל וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הוועד המנהל, של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן - "האגודה") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של האגודה תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לוועד המנהל ולהנהלה של האגודה לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות המפקח על הביטוח. בלא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של ביטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דו"ח כספי.

ההנהלה בפיקוח הוועד המנהל מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הוועד המנהל נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נוהלי בקרה פנימית.

הנהלת האגודה, בפיקוח הוועד המנהל העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי ל-31 בדצמבר 2023, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של (COSO) ("Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ל-31 בדצמבר 2023, הבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי היא אפקטיבית.

	(חתימה)	יו"ר הוועד המנהל : דורון סט
	(חתימה)	מנכ"לית : פזית כהן חזות
	(חתימה)	סמנכ"לית, מנהלת אגף כספים : דניאל שפירא

28 במרס 2024

חלק ג

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר, 2023

תוכן העניינים

עמוד

2-4	דוח רואה החשבון המבקר
5	דוח רואה החשבון המבקר בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
6	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
7	דוחות מאוחדים על הרווח או הפסד ורווח כולל אחר
8	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
9-11	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
12-112	באורים לדוחות הכספיים המאוחדים
113	דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד של האגודה ("סולו")
114-119	נספח א' - תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הנפרדים של האגודה ("סולו")
120-121	נספח ב' - מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרות

דוח רואה החשבון המבקר לחברי האגודה של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

ביקרתי את הדוחות הכספיים המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן - האגודה) לימים 31 בדצמבר, 2023 ו-2022 ואת הדוחות המאוחדים על הרווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הועד המנהל וההנהלה של האגודה, אחריותי היא לחוות דיעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתי.

לא ביקרתי את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ- 0.7% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר, 2023 ו-2022, והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ- 6.4%, כ- 8.1% וכ- 6.0% מכלל ההכנסות המאוחדות לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2023, 2022 ו-2021, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על-ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לי וחוות דעתי, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים. ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לי וחוות דעתי, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכתי את ביקורתי בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה החשבון), התשל"ג-1973. על-פי תקנים אלה, נדרש ממני לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מידיגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הועד המנהל וההנהלה של האגודה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אני סבור שביקורתי מספקת בסיס נאות לחוות דעתי.

לדעתי, בהתבסס על ביקורתי ועל הדוחות של רואי החשבון האחרים, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של האגודה והחברות המאוחדות שלה לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022 ואת תוצאות פעולותיהן, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023, בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, כמתואר בביאור 2 (א).

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לועד המנהל של האגודה ואשר, לפי שיקול דעתי המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס, או עשוי להתייחס, לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים המאוחדים וכן (2) שיקול דעתי לגביו היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתי על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתי על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אני נותן באמצעותו חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

תיאור הנושא

הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר, 2023 כוללים התחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח ברוטו בסך 1,569,941 אלפי ש"ח, כמתואר בבאור 15 לדוחות הכספיים המאוחדים.

כמתואר בבאורים 2 ו-25 לדוחות הכספיים המאוחדים, התחייבויות אלה נמדדות בהתאם לעלות המשוערת ליישוב תביעות הביטוח וכוללות את העלות הצפויה של התביעות שאירעו ודווחו, תביעות שאירעו אך טרם דווחו או דווחו בחסר (IBNR ו-IBNER), הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, הפרשה לפרמיה בחסר והוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות.

מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח מבוססת בעיקרה על אומדנים אקטואריים. ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדנים הסטטיסטיים מבוססים על הנחות שונות, אשר לא בהכרח תתממשנה. ההנחות שנעשה בהן שימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על מדידת הפרשה. עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדנים הסטטיסטיים.

בחלק מענפי הביטוח אי הוודאות המובנית גבוהה יותר, במיוחד בתביעות רכב חובה וחבויות המתאפיינות ב"זנב ארוך", בהן לעיתים, חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה. בבאור 15 לדוחות הכספיים המאוחדים מוצגת התפתחות הערכת ההתחייבויות בענפי רכב חובה וחבויות.

בשל אי הוודאות המובנית באומדנים המשמשים לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח, קבענו כי המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח הינה עניין מפתח בביקורת.

כיצד ניתן מענה לנושא בביקורתנו

- נהלי הביקורת שביצעתי לגבי בחינת המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללו את הנהלים הבאים:
- בחנתי את התכנון והיישום של בקרות פנימיות הקשורות לתהליך המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי ובצעתי נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקרות פנימיות לרבות, הבקרות בסביבת מערכות המידע המשמשות לעיבוד הנתונים ואת זרימת המידע לצרכי דיווח כספי.
 - בחנתי כי מתודולוגיית מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי מיושמת בהתאם לדרישות של IFRS 4 בדבר "חוזי ביטוח" ובהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.
 - בחנתי, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, את סבירות הנחות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס במודלים שיושמו לצורך מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי.
 - יישמתי נהלים אנליטיים במטרה לזהות ולנתח שינויים מהותיים חריגים.
- בנוסף, הערכתי את נאותות הגילויים העיקריים בדוחות הכספיים המאוחדים אודות התחייבויות בגין חוזי ביטוח.

מדידת שווי הוגן של השקעות לא סחירות:

תיאור הנושא

כמתואר בבאור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים, יתרת ההשקעות שאינן סחירות ליום 31 בדצמבר 2023, מסתכמות לסך של 755,086 אלפי ש"ח.

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן וכן של נכסי חוב שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד, נקבעים באמצעות הוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעות על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ.

השווי ההוגן של השקעות בקרנות השקעה מבוסס בעיקרו על השווי ההוגן של נכסי הבסיס או הערכות שווי ונקבע בהתאם לדיווחים של הקרן. טכניקות הערכות שווי הינן סובייקטיביות באופיין ומשלבות הנחות שונות ושימוש באומדנים המשפיעים באופן משמעותי על השווי ההוגן.

לגבי חלק מההשקעות הלא סחירות, בפרט אלו המסווגות לרמה 3 במדרג השווי ההוגן בהתאם ל-IFRS 13, כגון קרנות

השקעה, אי הוודאות המובנית במדידת השווי ההוגן גבוהה, מאחר ומדידה זו כוללת נתונים אשר אינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

לשינויים באומדנים, בהנחות או בהערכות בהם נעשה שימוש במסגרת הערכות השווי עשויה להיות השפעה משמעותית על קביעת השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים.

בנוסף, למדידת השווי ההוגן השפעה על הקצאת הפער שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן של הנכסים שאינם נמדדים בדוח על המצב הכספי בשווי הוגן ("UGL"), לצורך חישוב בדיקת נאותות העתודה ("נוהג מיטבי"). בשל אי הוודאות המובנית ביחס לאומדנים, ההנחות וההערכות כאמור לעיל, זיהיתי את הביקורת ביחס למדידת השווי ההוגן של ההשקעות הלא סחירות כעניין מפתח בביקורת.

כיצד ניתן מענה לנושא בביקורתנו:

- נהלי הביקורת שביצעתי לגבי בחינת מדידת השווי ההוגן של השקעות לא סחירות כללו את הנהלים הבאים:
- בחנתי את התכנון והיישום של בקרות פנימיות הקשורות לתהליך קביעת השווי ההוגן של השקעות לא סחירות ובצעתי נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקרות פנימיות לרבות, בקרות לגבי נאותות הנתונים וההנחות ששימשו בהערכות השווי וסבירות הערכות השווי.
 - בחנתי את המתודולוגיה למדידת השווי הוגן של השקעות לא סחירות המיושמת על ידי האגודה.
 - ערכתי בירורים מול אנשי הכספים וגורמים באגף ההשקעות באגודה לצורך השגת הבנה ביחס לעסקאות, התפתחויות, ושערוכים מהותיים לתקופה וכן לגבי שינויים מהותיים, ככל שחלו, בנתונים, בהנחות ובמודלים בהשוואה לאלו ששימשו בשנה הקודמת.
 - ביצעתי בחינה מדגמית של השווי ההוגן של ההשקעות שאינן סחירות בדוחות הכספיים המאוחדים אל מול ציטוטי חברת מרווח הוגן בע"מ ואל מול הדוחות הכספיים המאוחדים ודיווחי קרנות ההשקעה לפי העניין.
 - ביצעתי בחינה מדגמית של מסד הנתונים ששימש לצורך קבלת ציטוט מחברת מרווח הוגן בע"מ אל מול הסכמי הלוואות.
- ביקרתי גם, בהתאם לתקני ה- PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של האגודה ליום 31 בדצמבר, 2023 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלי מיום 28 במרס, 2024 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של האגודה.

ניר מרדכי - רו"ח מבקר
קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
28 במרס, 2024

דוח רואה החשבון המבקר לחברי האגודה

של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרתי את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן - "האגודה") ליום 31 בדצמבר, 2023, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO). הועד המנהל וההנהלה של האגודה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הועד המנהל בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותי היא לחוות דעה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של האגודה בהתבסס על ביקורת.

ערכתי את ביקורתי בהתאם לתקני ה-PCAOB Public Company Accounting Oversight Board בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש ממני לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קויימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתי כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתי כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבתי כנחוצים בהתאם לנסיבות. אני סבור שביקורתי מספקת בסיס נאות לחוות דעתי.

בקרה פנימית על דיווח כספי של אגודה שהיא גוף מוסדי הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, כמתואר בבאור 2(א). בקרה פנימית על דיווח כספי של אגודה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי האגודה (לרבות הוצאתם מרשותה) (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, כמתואר בבאור 2(א) ושקבלת כספים והוצאת כספים של האגודה נעשים רק בהתאם להרשאות הועד המנהל וההנהלה של האגודה; ו-3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי האגודה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתי, האגודה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2023 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרתי גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של האגודה לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023 והדוח שלי, מיום 28 במרס, 2024, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

ניר מרדכי - רו"ח מבקר
קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
28 במרס, 2024

ליום 31 בדצמבר		באור	
2022	2023		
אלפי ש"ח			
20,100	22,013	<u>4</u>	נכסים
837	610	<u>(ג)14</u>	נכסים בלתי מוחשיים
34,393	42,315		נכסי מסים נדחים
12,633	57,830	<u>5</u>	הוצאות רכישה נדחות
18,405	20,398	<u>6</u>	רכוש קבוע
565,919	743,794	<u>13</u>	השקעה בחברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
12,806	20,192		נכסי ביטוח משנה
73,520	34,743	<u>7</u>	נכסי מסים שוטפים
89,654	108,964	<u>8</u>	חייבים ויתרות חובה
1,029	1,021	<u>10</u>	פרמיות לגבייה
			נכסים בשל הטבות לעובדים
			השקעות פיננסיות אחרות:
451,426	480,022	<u>(ב)9</u>	נכסי חוב סחירים
279,157	369,747	<u>(ג)9</u>	נכסי חוב שאינם סחירים
67,307	46,061	<u>(ה)9</u>	מניות
395,119	486,656	<u>(ו)9</u>	אחרות
1,193,009	1,382,486		סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
137,275	92,380	<u>11</u>	מזומנים ושווי מזומנים
<u>2,159,580</u>	<u>2,526,746</u>		סך כל הנכסים
הון והתחייבויות			
		<u>12</u>	הון:
178,381	178,381		הון מניות ופרמיה
(31,468)	(31,352)		קרנות הון
428,478	464,675		יתרת עודפים
575,391	611,704		סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של האגודה
169	266		זכויות שאינן מקנות שליטה
<u>575,560</u>	<u>611,970</u>		סך כל ההון
			התחייבויות:
1,344,984	1,569,944	<u>13</u>	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
22	26	<u>10</u>	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
637	469		התחייבויות בגין מסים שוטפים
234,674	312,649	<u>15</u>	זכאים ויתרות זכות
3,703	31,688	<u>16</u>	התחייבויות פיננסיות בגין חכירה
<u>1,584,020</u>	<u>1,914,776</u>		סך כל ההתחייבויות
<u>2,159,580</u>	<u>2,526,746</u>		סך כל ההון וההתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

28 במרס, 2024			
דניאל שפירא סמנכ"לית, מנהלת אגף כספים	פזית כהן חזות מנהלת כללית	דורון סט יו"ר הוועד המנהל	תאריך אישור הדוחות הכספיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			באור	
2021	2022 אלפי ש"ח	2023		
472,461	517,781	592,334	17	פרמיות שהורווחו ברוטו
211,780	251,014	300,597	17	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
260,681	266,767	291,737	17	פרמיות שהורווחו בשייר
75,393	11,304	106,817	18	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
16,724	16,200	15,672	19	הכנסות מדמי ניהול
62,035	71,753	75,317	20	הכנסות מעמלות
414,833	366,024	489,543		סך כל ההכנסות
461,393	365,475	528,540		תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
215,526	205,910	274,044		חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
245,867	159,565	254,496	21	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, בשייר
82,458	90,701	103,186	22	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
29,477	26,295	28,585	23	הוצאות הנהלה וכלליות
(926)	4,916	2,075	24	הוצאות (הכנסות) מימון
161	(96)	71		הוצאות (הכנסות) אחרות - הפסד (רווח) הון
357,037	281,381	388,413		סך כל ההוצאות
1,982	1,908	1,877	(ג)6	חלק ברווחי חברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
59,778	86,551	103,007		רווח לפני מסים על הכנסה
13,925	22,965	26,605	(ג)14	מסים על ההכנסה
45,853	63,586	76,402		רווח נקי
144	88	(8)		רווח (הפסד) כולל אחר: רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
1,377	(1,997)	177		רווח (הפסד) כולל אחר מחברה המטופלת לפי השווי המאזני בגין ניירות ערך זמינים למכירה
(510)	661	(61)		השפעת המס
1,011	(1,248)	108		סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
46,864	62,338	76,510		סה"כ רווח כולל
45,805	63,453	76,205		רווח נקי מיוחס ל:
48	133	197		בעלי המניות של האגודה
45,853	63,586	76,402		זכויות שאינן מקנות שליטה
46,816	62,205	76,313		סה"כ רווח כולל מיוחס ל:
48	133	197		בעלי המניות של האגודה
46,864	62,338	76,510		זכויות שאינן מקנות שליטה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

סה"כ הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ	קרן				הון מניות ופרמיה	
			יתרת עודפים	קרן בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	קרן בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון מעסקאות עם בעלי שליטה		
אלפי ש"ח								
546,666	296	546,370	399,049	663	(601)	(31,122)	178,381	יתרה ליום 1 בינואר, 2021
(40,000)	-	(40,000)	(40,000)	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי יחידות האגודה
(100)	(100)	-	-	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
45,853	48	45,805	45,805	-	-	-	-	רווח נקי
1,011	-	1,011	105	906	-	-	-	סה"כ רווח כולל אחר
46,864	48	46,816	45,910	906	-	-	-	סה"כ רווח כולל
553,430	244	553,186	404,959	1,569	(601)	(31,122)	178,381	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021
(40,000)	-	(40,000)	(40,000)	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי יחידות האגודה
(208)	(208)	-	-	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
63,586	133	63,453	63,453	-	-	-	-	רווח נקי
(1,248)	-	(1,248)	66	(1,314)	-	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
62,338	133	62,205	63,519	(1,314)	-	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל
575,560	169	575,391	428,478	255	(601)	(31,122)	178,381	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
(40,000)	-	(40,000)	(40,000)	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי יחידות האגודה
(100)	(100)	-	-	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
76,402	197	76,205	76,205	-	-	-	-	רווח נקי
108	-	108	(8)	116	-	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
76,510	197	76,313	76,197	116	-	-	-	סה"כ רווח כולל
611,970	266	611,704	464,675	371	(601)	(31,122)	178,381	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			נספח	
2021	2022	2023		
אלפי ש"ח				
99,504	(243,554)	38,961	א	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
				תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(2,615)	(5,008)	(21,940)		השקעה ברכוש קבוע
(6,327)	(14,357)	(13,860)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
922	365	177		תמורה ממימוש רכוש קבוע
(8,020)	(19,000)	(35,623)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
				תזרימי מזומנים מפעילות מימון
(1,351)	(1,393)	(1,006)		פירעון התחייבות בגין חכירה
(40,000)	(40,000)	(40,000)		דיבידנד ששולם לבעלי יחידות האגודה
(100)	(208)	(100)		דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(41,451)	(41,601)	(41,106)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
718	(5,268)	(7,127)		הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי מזומנים
50,751	(309,423)	(44,895)		עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
395,947	446,698	137,275		יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
446,698	137,275	92,380		יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		

נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

45,853	63,586	76,402
--------	--------	--------

רווח נקי

התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:

התאמות לסעיפי רווח והפסד:

(1,982)	(1,908)	(1,877)	חלק האגודה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נטו
(17,449)	25,867	(19,777)	הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:
(13,070)	(15,870)	(25,722)	נכסי חוב סחירים
(19,618)	15,163	(16,034)	נכסי חוב שאינם סחירים
(22,056)	(31,239)	(43,674)	מניות
92,731	(247,884)	(77,144)	השקעות אחרות
161	(97)	71	פדיונות (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות אחרות
3,760	4,177	5,487	הפסד (רווח) ממימוש רכוש קבוע
7,778	9,582	11,947	פחת והפחתות:
			רכוש קבוע
			נכסים בלתי מוחשיים
139,682	(11,538)	224,960	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(105,691)	(60,801)	(177,875)	שינוי בנכסי ביטוח משנה
(7,019)	(4,374)	(7,922)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
13,925	22,965	26,605	מסים על ההכנסה
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
(5,616)	(4,027)	(19,310)	פרמיות לגבייה
(8,958)	(21,784)	38,777	חייבים ויתרות חובה
4,941	53,875	77,981	זכאים ויתרות זכות

61,519	(267,893)	(3,507)
--------	-----------	---------

סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך השנה עבור:

(7,868)	(39,247)	(33,934)
---------	----------	----------

מסים ששולמו

99,504	(243,554)	38,961
--------	-----------	--------

מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר

2021	2022	2023
	אלפי ש"ח	

נספח ב' – פעילות שלא במזומן

<u>-</u>	<u>-</u>	<u>31,980</u>
----------	----------	---------------

הכרה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבות בגין חכירה

באור 1: - כללי

- א. תיאור כללי של האגודה ופעילותה
 ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן - "האגודה") הינה אגודה תושבת ישראל ומושבה הקבוע הינו בתל אביב, רח' מיטב 11.
- ב. נכון ליום 31 בדצמבר, 2023 לאגודה השקעה בשלוש חברות מוחזקות כדלקמן:
1. עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן - "עתודות") באחזקה של 50%.
 2. ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ (לשעבר משקי הקיבוצים סוכנות לביטוח בע"מ) (להלן - "סוכנות הביטוח") באחזקה של 100%.
 3. משקי ביטוח מקבוצת ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח (2011) בע"מ (לשעבר - עידן חדש סוכנות לביטוח ימי מקבוצת ביטוח חקלאי (2011) בע"מ) (להלן - "משקי ביטוח") באחזקה של 100%.
- לפרטים נוספים ראה באור 6.
- ג. במהלך שנת 2021 הקימה סוכנות הביטוח של האגודה סוכנות את משקי פלמחים סוכנות לביטוח (2021) בע"מ. סוכנות הביטוח מחזיקה ב 60% מתוך הון המניות של משקי פלמחים סוכנות לביטוח (2021) בע"מ, בעוד גברת שלומית עמר מחזיקה ב 40% הנותרים.
- ד. מלוא השליטה באגודה הינה בידי אחזקות ביטוח חקלאי וניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן - "אחזקות ביטוח").
- ה. השלכות המלחמה בין רוסיה לאוקראינה
 בפברואר 2022 החלה המלחמה בין רוסיה לאוקראינה. המלחמה הובילה, וממשיכה להוביל, לנפגעים משמעותיים, לפגיעה בתשתיות ולהפרעה לפעילות הכלכלית באוקראינה. בתגובה, מספר מדינות (כולל ארה"ב, בריטניה והאיחוד האירופי) הטילו סנקציות כלכליות נגד ישויות ויחידים מסוימים רוסיים הקשורים לרוסיה בכל מקום בעולם. בנוסף, גם על בלארוס הוטלו סנקציות שונות.
 סנקציות אלה יכולות להשפיע באופן ישיר על אותם ישויות ויחידים ובאופן עקיף על צדדים שלישיים עסקיים הקשורים לאותם ישויות ויחידים, כמו גם תעשיות מסוימות בכלכלות רוסיה ובלארוס.
 התנודות הפוטנציאליות במחירי הסחורות, שערי מטבע חוץ, הגבלות על יבוא ויצוא, זמינות חומרים ושירותים מקומיים וגישה למשאבים מקומיים ישפיעו על ישויות שיש להן פעילות או חשיפות משמעותיות עם או ברוסיה, בלארוס או אוקראינה.
 המלחמה הביאה לתנודתיות בשוקי ההון. האגודה חשופה מתוקף פעילותה לשינויים בשוקי ההון, אשר משפיעים על היקף הנכסים המנוהלים על ידה.
 לאגודה אין השקעות ישירות וחשיפה למבטחי משנה באזור העימות.
- ו. השלכות מלחמת "חרבות ברזל"
 בחודש אוקטובר 2023 פרצה מלחמת "חרבות ברזל" (להלן - "המלחמה") במדינת ישראל. הימשכות המלחמה הובילה להאטה בפעילות העסקית במשק הישראלי בין היתר בעקבות סגירת מפעלים בדרום ובצפון הארץ, פגיעה בתשתיות, גיוס אנשי מילואים לתקופה שאינה ידועה מראש וכן, לשיבוש הפעילות הכלכלית בישראל. הימשכות המלחמה עשויה לגרום השלכות נרחבות על תחומים ענפיים רבים ואזורים גאוגרפיים שונים במדינה.
 מספר קיבוצים אשר מבוטחים על ידי האגודה ספגו פגיעות רכוש כבדות לרבות עסקים שונים. להערכת האגודה מרבית הפיצוי בגין פגיעות אלו יעשה באמצעות מס רכוש לרבות אובדן רווחים.
 לקיבוצים קיימת פוליסה שירותית קולקטיבית לכיסוי אירוע מלחמה, בגינה יצרה האגודה עתודה בסך של 80 מיליוני ש"ח בברוטו ו- 8 מיליוני ש"ח בשייר המייצגת את מלוא סכום החשיפה של האגודה.

באור 1: - כללי (המשך)

1. השלכות מלחמת "חרבות ברזל" (המשך)
 התנודות הפוטנציאליות בשווקים הפיננסיים בישראל, שערי מטבע חוץ, זמינות כח אדם, שירותים מקומיים וגישה למשאבים מקומיים עלולות להשפיע על ישויות אשר פעילותן העיקרית היא עם או בישראל.
- נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, אין ביכולתה של האגודה להעריך באופן מהימן את היקף ההשפעה העתידית של המלחמה על היקף פעילותה של האגודה, בין היתר לאור התנודתיות החריפה בשווקים, חוסר הוודאות בדבר משך זמן הלחימה, עוצמתה, השפעותיה של המלחמה על תחומי הפעילות של האגודה וכן, ביחס לצעדים נוספים שיינקטו על ידי הממשלה.
2. השפעות האינפלציה ועליית שיעור הריבית
 בעקבות התפתחויות מאקרו כלכליות ברחבי העולם שהתרחשו במהלך שנת 2022, חלה עלייה בשיעורי האינפלציה בארץ ובעולם. כחלק מהצעדים שנקטו על מנת לבלום את עליית המחירים, החלו הבנקים המרכזיים בעולם, ובכללם בנק ישראל, להעלות את שיעור הריבית. על ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח קיימת השפעה מהותית כתוצאה מעליית האינפלציה. לפרטים נוספים בדבר חישוב ההתחייבויות הביטוחיות ראה [באור 25 ה'](#).
3. הגדרות
דוחות כספיים אלה -	ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ.
האגודה	האגודה והחברות המוחזקות שלה.
הקבוצה	חברות שדוחותיהן מאוחדים במישרין או בעקיפין עם דוחות האגודה.
חברות מאוחדות	חברות אשר לאגודה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית שלהן אך לא שליטה, ואשר השקעת האגודה בהן כלולה בדוחות הכספיים המאוחדים של האגודה על בסיס השווי המאזני.
חברות כלולות	חברות מאוחדות וחברות כלולות.
חברות מוחזקות	אחזקות ביטוח חקלאי וניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ.
אגודת האם	כהגדרתם ב- IAS 24.
צדדים קשורים	כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.
בעלי עניין ובעלי שליטה	הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.
הממונה	חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
חוק הפיקוח	חוזר סולבנסטי מבוסס Solvency II.
חוזר סולבנסטי	תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 וחוזר "כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים".
כללי ההשקעה	חוזים לפיהם צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.
חוזי ביטוח	התחייבויות בגין חוזי ביטוח - עתודות ביטוח ותביעות תלויות, במגזרי הפעילות ביטוח כללי.

באור 1: - כללי (המשך)

ח. הגדרות (המשך)

- נכסי ביטוח משנה
- פרמיות שהורווחו
- פרמיות
- פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.
- חלקם של מבטחי המשנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות.
- פרמיות לרבות דמים.
- פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים

1. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים של האגודה ערוכים על בסיס העלות, למעט התחייבויות ביטוחיות ונכסי ביטוח משנה, מכשירים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, נכסי והתחייבויות מסים נדחים, נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים והשקעות המטופלות לפי השווי המאזני.

2. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

עד ליום 31 בדצמבר 2022, היו הדוחות הכספיים המאוחדים של האגודה ערוכים בהתאם לתקני ה-IFRS.

החל מיום 1 בינואר 2023, הדוחות הכספיים המאוחדים של האגודה ערוכים בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה נדחה מועד היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (IFRS 17) ושל תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 9 בדבר מכשירים פיננסיים (IFRS 9) ליום 1 בינואר 2025 (וזאת במקום מועד היישום לראשונה שנקבע בתקן עצמו - 1 בינואר 2023). לאור זאת, בתקופות שעד מועד היישום לראשונה בישראל האגודה ממשיכה ליישם את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 4 בדבר חוזי ביטוח (IFRS 4) ואת תקן חשבונאות בינלאומי מספר 39 בדבר מכשירים פיננסיים (IAS 39 משנת 2017).

ביתר הנושאים, הדוחות הכספיים המאוחדים ערוכים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS).

3. תקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי הרגיל של הקבוצה עולה בעיקרה על שנה, במיוחד בהתייחס לעסקי ביטוח כללי בעלי זנב ארוך.

4. מבנה הדיווח הנוכחי

הדוחות על המצב הכספי, הכוללים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של האגודה, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו מספקת מידע מהימן ורלבנטי יותר, כפי שנדרש ב- IAS 1.

5. מדיניות חשבונאית עקבית ויישום לראשונה של תקני IFRS

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי, בכל התקופות המוצגות, למעט אם נאמר אחרת.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

מטבע הפעילות וההצגה של האגודה הינו ש"ח.

2. פריטים כספיים צמודי מדד

נכסים והתחייבויות כספיים הצמודים על פי תנאיהם לשינויים במדד מותאמים לפי המדד הרלוונטי, בכל תאריך דיווח, בהתאם לתנאי ההסכם.

ג. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות של חברות שלאגודה יש שליטה בהן (חברות בנות).

ד. השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן חברות שלקבוצה יש השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית שלהן, אך לא שליטה. ההשקעה בחברה כלולה מוצגת על בסיס שיטת השווי המאזני.

ה. השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

השקעות האגודה בחברות כלולות מטופלות לפי שיטת השווי המאזני.

ו. חוזי ביטוח

IFRS 4 הון בחוזי ביטוח מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית בה נקט לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית לגבי חוזי ביטוח שהוא מנפיק (לרבות עלויות רכישה קשורות ונכסים בלתי מוחשיים קשורים) וכן חוזי ביטוח משנה שהוא רוכש.

ביטוח כללי

(א) הכרה בהכנסה - ראה [באור 2\(טו\)](#) להלן.

(ב) סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ושייר כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו, הוצאות עקיפות לישוב תביעות, תלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עדכון ההפרשה לתביעות התלויות (הכוללת הפרשה לעלויות ישירות ועקיפות בטיפול בתביעות) שנרשמה בשנים קודמות.

(ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות

עתודות הביטוח והתביעות התלויות הכלולות בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודה ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח משנה, והוצאות הרכישה הנדחות בביטוח כללי, חושבו בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות בביטוח כללי), התשע"ג-2013, (להלן - תקנות חישוב עתודות), הנחיות הממונה ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתה של האקטוארית הממונה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. חוזי ביטוח (המשך)

ביטוח כללי (המשך)

(ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כמפורט להלן:

1. הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, (Unearned Premium Reserve), משקפת את דמי הביטוח המתייחסים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך המאזן.

2. הפרשה לפרמיה בחסר (Premium Deficiency). הפרשה זו נרשמת במידה והפרמיה שטרם הורווחה (בניכוי הוצאות הרכישה הנדחות) אינה מכסה את העלות הצפויה בגין חוזי הביטוח. בענפי רכב רכוש, מקיף דירות ובתי עסק ההפרשה מבוססת בין היתר על בסיס מודל אקטוארי שנקבע בתקנות חישוב עתודות.

3. התביעות התלויות מחושבות לפי השיטות כמפורט להלן:

3.1 תביעות תלויות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו בענפי רכב חובה, חבויות ורכב רכוש לפי הערכה אקטוארית, וכך גם הוצאות עקיפות ליישוב תביעות. שיבובים לקבל מחברות ביטוח ושרידים מובאים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות. התחשיב האקטוארי עבור האגודה בוצע על-ידי האקטוארית הממונה עובדת האגודה, הגב' מאור אלקיים שירן.

3.2 בענפי רכוש בהם קבעה האקטוארית כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית נכללו התביעות התלויות בהתבסס על הערכות מומחים חיצוניים ועובדי האגודה שמטפלים בתביעות.

3.3 שיבובים ושרידים מובאים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות.

3.4 להערכת האגודה התביעות התלויות הינן נאותות, וזאת בהתחשב בכך שהתביעות התלויות מחושבות בעיקרן על בסיס אקטוארי ויתרתן כוללת הפרשות מתאימות ככל שנדרש ל-IBNR.

(ה) האגודה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי כמפורט [בבאור 25 ה\(1\)\(3\)](#).

(ו) הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות בקשר להפקת פוליסות, המתייחסות לפרמיות שטרם הורווחו. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי הוצאות בפועל או לפי שיעורים תקינים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מהפרמיה שטרם הורווחה, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.

(ז) עסקים המתקבלים מהתאגיד המנהל של מהמאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ (להלן - הפול), נכללים לפי דיווחים המתקבלים עד לתאריך המאזן בתוספת הפרשות לפי העניין, והכול בהתאם לשיעור השתתפות האגודה בהם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2. מכשירים פיננסיים

המדיניות החשבונאית המיושמת על ידי האגודה בגין מכשירים פיננסיים, הינה בהתאם ל- IAS 39. ראה **באור 2"ח** להלן, בדבר דחיית אימוץ IFRS 9.

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים הן נכסים פיננסיים והן התחייבויות פיננסיות. נכסים פיננסיים כוללים השקעות פיננסיות (נכסי חוב סחירים, נכסי חוב בלתי סחירים, מניות ואחרות) וכן נכסים פיננסיים אחרים כגון: פרמיות לגביה, חייבים אחרים ומזומנים ושווי מזומנים. כמו כן, מכשירים פיננסיים כוללים התחייבויות פיננסיות, כגון הלוואות שנתקבלו וזכאים אחרים.

השקעות המוחזקות לפדיון

כאשר לאגודה יש כוונה מפורשת ויכולת להחזיק מכשירי חוב עד למועד פדיונם, מכשירי החוב מסווגים כמוחזקים לפדיון. השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לפי עלות מופחתת בשיטת הריבית האפקטיבית המביאה בחשבון גם את עלויות העסקה בניכוי הפסדים מירידת ערך.

נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

מכשיר פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח או הפסד, אם הוא מוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה הראשונית בו.

הלוואות וחייבים

הלוואות וחייבים הינן השקעות המוחזרות בתשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינן נסחרות בשוק פעיל. לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות בתוספת עלויות עסקה ישירות, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית, ובניכוי הפרשה לירידת ערך. חייבים לזמן קצר מוצגים לפי תנאיהם, בדרך כלל בערכם הנומינלי.

2. מכשירים פיננסיים נגזרים

נגזרים פיננסיים מוכרים לראשונה לפי שווי הוגן, עלויות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. לאחר ההכרה הראשונית, נמדדים הנגזרים לפי שווי הוגן, כשהשינויים בשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

3. האגודה קבלה החלטות ליעוד הנכסים כדלקמן:

נכסים סחירים

נכסים אלו סווגו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד, למעט חלק ממכשירי החוב הסחירים אשר סווגו כמוחזקים לפדיון.

נכסים שאינם סחירים

נכסים העונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים, סווגו לקבוצה זו ונמדדו על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. מכשירים פיננסיים (המשך)

4. גריעת מכשירים פיננסיים

א. נכסים פיננסיים

נכס פיננסי נגרע כאשר פקעו הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או האגודה העבירה את הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים שהתקבלו במלואם לצד השלישי, ללא עיכוב משמעותי, ובנוסף העבירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס או לא העבירה ואף לא הותירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים לנכס אך העבירה את השליטה בנכס.

כאשר האגודה העבירה את זכויותיה לקבל תזרימי מזומנים מהנכס ולא העבירה ולא הותירה באופן ממשי את הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס ואף לא העבירה את השליטה על הנכס, מוכר נכס חדש בהתאם למידת המעורבות הנמשכת של האגודה בנכס. מעורבות נמשכת בדרך של ערבות לנכס המועבר נמדדת לפי הנמוך מבין היתרה בדוחות הכספיים המקורית של הנכס והסכום המירבי של התמורה שהאגודה עשויה להידרש לשלם בחזרה.

ב. התחייבויות פיננסיות

התחייבות פיננסית נגרעת כאשר היא מסולקת, דהיינו ההתחייבות נפרעה, בוטלה או פקעה. התחייבות פיננסית מסולקת כאשר החייב (הקבוצה) פורע את ההתחייבות על ידי תשלום במזומן, בנכסים פיננסיים אחרים, בסחורות או שירותים, או משוחרר משפטית מההתחייבות.

כאשר התחייבות פיננסית קיימת מוחלפת בהתחייבות אחרת כלפי אותו מלווה בתנאים שונים מהותית, או כאשר נעשה שינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, ההחלפה או השינוי מטופלים כגריעה של ההתחייבות המקורית וכהכרה של התחייבות חדשה. ההפרש בין היתרה בדוחות הכספיים של שתי ההתחייבויות הנ"ל נזקף לדוח רווח והפסד.

במידה שההחלפה או השינוי אינם מהותיים, הם מטופלים כשינוי תנאי ההתחייבות המקורית ולא מוכר רווח או הפסד מההחלפה. בעת הבחינה האם מדובר בשינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת מביאה האגודה בחשבון שיקולים איכותיים וכמותיים.

5. לגבי ירידת ערך נכסים פיננסיים ראה [באור 2\(יא\)](#) להלן.

ח. רכוש קבוע

פריטי הרכוש הקבוע מוצגים לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות, בניכוי פחת שנצבר, ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו, ואינם כוללים הוצאות תחזוקה שוטפת.

הפחת מחושב בשיעורים שנתיים שווים על בסיס שיטת הקו הישר לאורך תקופת החיים השימושיים בנכס, כדלקמן:

%	
15	כלי רכב
15-6	ריהוט וציוד משרדי
33	מחשבים וציוד היקפי
ראה להלן	קרקע בחכירה מימונית
ראה להלן	שיפורים במושכר

שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות (לרבות תקופת האופציה להארכה שבידי הקבוצה שבכוונתה לממשה) או בהתאם לתקופת החיים השימושיים של השיפור, לפי הקצר שבהם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. רכוש קבוע (המשך)

אורך החיים השימושיים, שיטת הפחת, וערך השייר נבחנים לפחות בכל סוף שנה והשינויים מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן ולהבא. הפחתת נכסים מופסקת כמוקדם מבין המועד בו הנכס מסווג כמוחזק למכירה לבין המועד שבו הנכס נגרע.

ט. חכירות

האגודה מטפלת בחוזה כחוזה חכירה כאשר בהתאם לתנאי החוזה מועברת זכות לשלוט בנכס מזוהה לתקופת זמן בעבור תמורה.

1. האגודה כחוכר

עבור העסקאות בהן האגודה מהווה חוכר היא מכירה במועד התחילה בחכירה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבות בגין חכירה וזאת למעט עסקאות חכירה לתקופה של עד 12 חודשים ועסקאות חכירה בהן נכס הבסיס בעל ערך נמוך, בהן בחרה האגודה להכיר בתשלומי החכירה כהוצאה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. במסגרת מדידת ההתחייבות בגין חכירה בחרה האגודה ליישם את ההקלה הניתנת ב-IFRS 16 ולא ביצעה הפרדה בין רכיבי חכירה לרכיבים שאינם חכירה כגון: שירותי ניהול, שירותי אחזקה ועוד, הכלולים באותה עסקה.

במועד התחילה, התחייבות בגין חכירה כוללת את כל תשלומי החכירה שטרם שולמו מהוונים בשיעור הריבית הגלומה בחכירה כאשר היא ניתנת לקביעה בנקל או בשיעור הריבית התוספתי של האגודה. לאחר מועד התחילה מודדת האגודה את ההתחייבות בגין חכירה בשיטת הריבית האפקטיבית.

נכס זכות השימוש המהווה מקרקעין המשמשים כמשרדי האגודה נמדד במודל העלות ומופחת לאורך החיים השימושיים שלו, או תקופת החכירה לפי הקצר שבהם. מספר שנות ההפחתה של נכס זכות השימוש הרלוונטית הינו 6.5 שנים. כאשר מתקיימים סימנים לירידת ערך, בוחנת האגודה ירידת ערך לנכס זכות השימוש בהתאם להוראות IAS 36.

2. האגודה כמחכיר

המבחנים לסיווג חכירה כמימונית או כתפעולית מבוססים על מהות ההסכם והם נבחנים במועד ההתקשרות על-פי הכללים שנקבעו ב-IFRS 16:

א. חכירה מימונית

עסקת חכירה בה מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס לחוכר, מסווגת כחכירה מימונית.

ב. חכירה תפעולית

עסקת חכירה בה לא מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס, מסווגת כחכירה תפעולית. תקבולי החכירה מוכרים כהכנסה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. עלויות ראשוניות ישירות שהתהוו בגין הסכם החכירה, מתווספות לעלות הנכס המוכר ומוכרות כהוצאה לאורך תקופת החכירה לפי אותו בסיס.

3. תשלומי חכירה הצמודים למדד

במועד התחילה משתמשת האגודה בשיעור המדד הקיים במועד התחילה לצורך חישוב תשלומי החכירה העתידיים.

בעסקאות בהן האגודה מהווה חוכר, שינויים בגובה תשלומי החכירה העתידיים כתוצאה משינוי במדד מהוונים (ללא שינוי בשיעור ההיוון החל על ההתחייבות בגין חכירה) ליתרת נכס זכות שימוש ונזקפים כהתאמה ליתרת ההתחייבות בגין חכירה, רק כאשר חל שינוי בתזרימי המזומנים הנובע משינוי במדד (כלומר, במועד שבו התיאום לתשלומי החכירה נכנס לתוקף).

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים עם ההכרה הראשונית לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות. נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בצירופי עסקים נמדדים לפי השווי ההוגן במועד הרכישה. עלויות בגין נכסים בלתי מוחשיים אשר פותחו באופן פנימי, למעט עלויות פיתוח מהוונות, נזקפות לרווח או הפסד בעת התהוותן.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. תקופת הפחתה ושיטת הפחתה של נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות בכל סוף שנה.

1. תוכנות

נכסי האגודה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים.

2. הפחתה

אומדן אורך החיים השימושי לתקופה הנוכחית ולתקופות השוואתיות הינו כדלקמן:

א. תוכנות- מופחתות בקו ישר על פני 3 שנים.

ב. עודף עלות שנוצר ברכישת סוכנויות ביטוח מיוחס בעיקרו לתיק לקוחות ומופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני 5 שנים.

האומדנים בדבר שיטת הפחת ואורך החיים השימושי נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

יא. ירידת ערך

הקבוצה בוחנת בכל תאריך מאזן האם קיימת ראייה אובייקטיבית לירידת ערך בגין הנכסים הבאים:

1. נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת

ראייה אובייקטיבית לירידת ערך קיימת כאשר אירוע אחד או יותר השפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס לאחר מועד ההכרה. סכום ההפסד הנזקף לדוח רווח והפסד נמדד כהפרש בין יתרת הנכס בדוחות הכספיים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים (שאינם כוללים הפסדי אשראי עתידיים שטרם התהוו), המהוונים בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס הפיננסי. אם הנכס הפיננסי נושא ריבית משתנה, ההיוון נעשה בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית הנוכחית. בתקופות עוקבות הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחס באופן אובייקטיבי את השבת ערכו של הנכס לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד. ביטול כאמור נזקף לרווח והפסד עד לגובה ההפסד שהוכר.

הקבוצה בוחנת ראיות לירידת ערך לגבי נכסי חוב המסווגים להלוואות וחייבים הן ברמת הנכס הבודד והן ברמה של קבוצת נכסים בעלי מאפייני סיכון אשראי דומים (בחינה קולקטיבית). ההלוואות והחייבים שהינם משמעותיים באופן פרטני נבחנים ספציפית לירידת ערך. ההלוואות והחייבים אשר בגינם לא זוהתה ירידת ערך ספציפית מקובצים יחדיו ולגביהם נבחנת קיומה של ירידת ערך קולקטיבית במטרה לאתר ירידת ערך שהתרחשה וטרם זוהתה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. ירידת ערך (המשך)

2. ביטוח משנה

א. ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי האגודה אינן משחררות אותה מהתחייבויותיה כלפי המבוטחים על פי פוליסות הביטוח.

מבטח משנה, אשר לא יעמוד בהתחייבויותיו על פי חוזי ביטוח המשנה, עלול לגרום לאגודה הפסדים.

ב. האגודה מבצעת הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות ועל בסיס עומק החוב.

בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות הביטוחיות מתחשבת האגודה, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה. כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי, חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטוארית, המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון.

כמו כן מתחשבת האגודה בעת עריכת ההפרשות, בין היתר, בנכונות הצדדים להגיע להסכמי CUT OFF (ניתוק התקשרויות בדרך של פרעון סופי של החובות) במטרה לצמצם את החשיפה.

3. פרמיה לגבייה

הפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיות לגבייה בעסקי ביטוח כללי מחושבת לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק החובות בפיגור ועל הביטחונות הקיימים.

4. נכסים שאינם פיננסיים

האגודה בוחנת את הצורך בירידת ערך נכסים לא פיננסיים של הקבוצה, שאינם הוצאות רכישה נדחות, נכסים הנובעים מהטבות לעובדים ונכסי מס נדחים כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהיתרה

בדוחות הכספיים אינה בר-השבה. במקרים בהם היתרה בדוחות הכספיים של הנכסים הלא פיננסיים עולה על הסכום בר-ההשבה שלהם, מופחתים הנכסים לסכום בר-ההשבה שלהם.

יב. מדידת שווי הוגן

השווי ההוגן של נכס או התחייבות נמדד תוך שימוש בהנחות שמשותפים בשוק ישתמשו בעת תמחור הנכס או ההתחייבות, בהנחה שמשותפים בשוק פועלים לטובת האינטרסים הכלכליים שלהם.

הקבוצה משתמשת בטכניקות הערכה שהן מתאימות לנסיבות ושקיימים עבורן מספיק נתונים שניתנים להשגה כדי למדוד שווי הוגן, תוך מיקסום השימוש בנתונים רלוונטיים שניתנים לצפייה ומיזעור השימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה.

כל הנכסים וההתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן או שניתן גילוי לשווי ההוגן שלהם מחולקים לקטגוריות בתוך מידרג השווי ההוגן, בהתבסס על רמת הנתונים הנמוכה ביותר, המשמעותית למדידת השווי ההוגן בכללותה:

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יב. מדידת שווי הוגן (המשך)

- רמה 1: מחירים מצוטטים (ללא התאמות) בשוק פעיל של נכסים והתחייבויות זהים.
 רמה 2: נתונים שאינם מחירים מצוטטים שנכללו ברמה 1 אשר ניתנים לצפייה במישרין או בעקיפין.
 רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על מידע שוק ניתן לצפייה (טכניקות הערכה ללא שימוש בנתוני שוק ניתנים לצפייה).

יג. הטבות לעובדים

בקבוצה קיימות מספר תכניות הטבה לעובדים:

1. הטבות עובד לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן לפני 12 חודש לאחר תום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים. הטבות אלו כוללות משכורות, ימי חופשה, הבראה והפקדות מעסיק לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאה עם מתן השירותים. התחייבות בגין בונוס במזומן, מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחוייבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום.

2. הטבות לאחר סיום העסקה

א. תכנית להפקדה מוגדרת

לקבוצה תוכניות להפקדה מוגדרת, בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין שלפיהן הקבוצה משלמת באופן קבוע תשלומים מבלי שתהיה לה מחוייבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים גם אם בקרן לא הצטברו סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובד המתייחסות לשירות העובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות.

הפקדות לתוכנית להפקדה מוגדרת בגין פיצויים או בגין תגמולים, מוכרות כהוצאה בעת ההפקדה לתוכנית במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יג. הטבות לעובדים (המשך)

(ב) תוכנית להטבה מוגדרת

קבוצה תוכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק פיצויי פיטורין. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם. ההתחייבות בשל סיום העסקה נמדדת לפי שיטת שווי אקטוארי של יחידת הזכאות החזויה. החישוב האקטוארי מביא בחשבון עליות שכר עתידיות ושיעור עזיבת עובדים, וזאת על בסיס הערכה של עיתוי התשלום. הסכומים מוצגים על בסיס היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לפי שיעורי הריבית בהתאם לתשואה במועד הדיווח של אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה, אשר מועד פרעונן דומה לתקופת ההתחייבות המתייחסת לפיצויי הפרישה.

האגודה מפקידה כספים בגין התחייבויותיה לתשלום פיצויים לחלק מעובדיה באופן שוטף בקרנות פנסיה וחברות ביטוח (להלן - נכסי התוכנית). נכסי התוכנית הם נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות עובד לזמן ארוך או בפוליסות ביטוח כשירות. נכסי התוכנית אינם זמינים לשימוש נושי הקבוצה, ולא ניתן לשלם ישירות לקבוצה.

ההתחייבות בשל הטבות לעובדים המוצגת בדוח על המצב הכספי מייצגת את הערך הנוכחי של התחייבות הטבות המוגדרת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התוכנית.

מדידות מחדש של ההתחייבות נטו נזקפות לרווח כולל אחר.

יד. הפרשות

הפרשה בהתאם ל-37 IAS מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות בהווה (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, צפוי שיידרש שימוש במשאבים כלכליים על מנת לסלק את המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר הקבוצה צופה שחלק או כל ההוצאה תוחזר לאגודה, כגון בחוזה ביטוח, ההחזר יוכר כנכס נפרד, רק במועד בו קיימת וודאות למעשה לקבלת הנכס. ההוצאה תוכר בדוח רווח והפסד בניכוי החזר ההוצאה.

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר כאשר יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד את המחויבות באופן מהימן.

טו. הכרה בהכנסה

1. פרמיות

פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. הפרמיות מתייחסות בעיקרן לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורווחה בגינה, נרשמים בסעיף פרמיות שהורווחו, ברוטו.

פרמיות בענף רכב חובה נרשמות בעת פירעון הפרמיה הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה.

פרמיות מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך המאזן נרשמות כהכנסות מראש. ההכנסות שנכללו בדוחות הכספיים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פירעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. הכרה בהכנסה (המשך)

2. דמי ניהול

דמי הניהול המתקבלים מאגודה מוחזקת מחושבים על בסיס יתרות הנכסים המנוהלים ועל בסיס התקבולים מהעמיתים.

3. עמלות

בסוכנויות ביטוח

הכנסות מעמלות ביטוח כללי מוכרות כהכנסה בעת התהוותן.

בחברת הביטוח

הכנסות מעמלות מביטוח משנה בביטוח כללי נזקפות בעת התהוותן.

טז. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות מסווגות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות, הנכללות בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח, להוצאות הקשורות ברכישה (הנכללות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות) וליתרת הוצאות הנהלה וכלליות אחרות הנכללות בסעיף זה. הסיווג נערך בהתאם למודלים פנימיים של האגודה המבוססים על הוצאות ישירות שנזקפו והוצאות עקיפות שהועמסו.

יז. מסים על הכנסה

בחישוב המסים הנדחים לא מובאים בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעות בחברות מוחזקות, כל עוד מכירת ההשקעות בחברות מוחזקות אינה צפויה בעתיד הנראה לעין. כמו כן, לא הובאו בחשבון מסים נדחים בגין חלוקת רווחים על ידי חברות מוחזקות כדיבידנדים, מאחר שחלוקת הדיבידנד אינה כרוכה בחבות מס נוספת, או בשל מדיניות האגודה שלא ליזום חלוקת דיבידנד על ידי חברה מאוחדת הגוררת חבות מס נוספת.

יח. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם

א. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח

בחודש מאי 2017 פרסמה הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש). בחודש יוני 2020 פורסם תיקון לתקן החדש.

התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יח. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם (המשך)

א. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח (המשך)

בהתאם לתקן החדש יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח תוך התחשבות באי הוודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום הצפוי בחוזי הביטוח הנגזר מהחישובים כאמור יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס גם היא על פני תקופת הכיסוי. הפסד יוכר באופן מיידי אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית, או הופכת למפסידה. לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח אלמנטרי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר שאינו שונה בהרבה מהמדידה המקובלת כיום. התקן החדש ייושם למפרע. אם יישום למפרע אינו מעשי ניתן לבחור באחת משתי הגישות הבאות:

1. גישת יישום למפרע חלקי.

2. גישת השווי ההוגן.

ביום 1 ביוני 2023 רשות שוק ההון ביטוח וחסכון פרסמה עדכון שלישי ל-"מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח" (להלן - עדכון שלישי) הכוללת מספר עדכונים ביחס ל-"מפת דרכים- עדכון שני", שפורסמה ביום 14 בדצמבר 2022.

במסגרת העדכון השלישי נדחה מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ושל IFRS 9 בישראל לתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2025 (בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2024).

בהתאם לעדכון השלישי, בשנת 2024, במסגרת הדוחות הכספיים לרבעון השלישי, תידרשנה החברות לדווח, במסגרת באור ייעודי לדוחות הכספיים, דוח פרו-פורמה על המצב הכספי בלבד ליום 1 בינואר 2024 (נתוני יתרות פתיחה למועד המעבר, ללא מספרי השוואה), שיהיו ערוכים בהתאם להוראות IFRS 17 ו-IFRS 9. בדוח השנתי לשנת 2024, תידרשנה החברות לדווח, דוחות עיקריים פרו-פורמה (לכל הפחות - דוח על המצב הכספי ליום 1 בינואר 2024 וסעיפים נבחרים מהדוח על הרווח הכולל לשנת 2024, ללא מספרי השוואה), שיהיו ערוכים בהתאם להוראות IFRS 17 ו-IFRS 9 וכל זאת בהתאם למתכונת גילוי המצורפת בנספח לעדכון השלישי. בנוסף, במסגרת העדכון השלישי עודכנו אבני הדרך ליישום התקנים בשנים 2023 ו-2024, בהתאמה לדחיית מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ו-IFRS 9 ובמטרה להבטיח את היערכותן של חברות הביטוח בישראל ליישום איכותי של התקנים באופן נאות ומהימן. עיקרי העדכונים הינם ביחס לדרישות הדיווח לרשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לפני מועד היישום לראשונה, ללוח הזמנים להתאמת מערכות המידע, להשלמת גיבוש המדיניות החשבונאית, להיערכות לחישוב תיאום הסיכון עבור סיכון לא פיננסי (RA), למעורבות רואי החשבון המבקרים ולגילוי מידע איכותי משלים לביאור הייעודי החל מהדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2024. האגודה ממשיכה לבחון את ההשלכות של אימוץ התקנים האמורים על דוחותיה הכספיים ונערכת ליישומם בלוח הזמנים האמור.

כחלק מתהליך אימוץ התקן, האגודה בוחנת וממפה את הבקורות הנדרשות ואת אופן זרימת המידע אל הדוחות הכספיים.

בנוסף, בהתאם לעדכון השלישי ביום 30 באוגוסט 2023, האגודה דיווחה לרשות את התוצאות של סקר ההשפעה הכמותית (studies Impact Quantitative, להלן - "QIS") הראשון לבחינת השפעת היישום לראשונה של IFRS 17. במסגרת ה-QIS הראשון, האגודה ביצעה מבדקים כמותיים לצורך בחינת המתודולוגיה של חישוב יתרות הפתיחה על בסיס היתרות ליום 1 בינואר 2023 של חוזי ביטוח מסוימים שנקבעו במסגרת העדכון השלישי.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יט. להלן שיעורי השינוי של מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר

שער חליפין יצג של דולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן		שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	מדד ידוע	מדד בגין	
	%	%	
3.1	3.3	2.9	2023
13.2	5.3	5.1	2022
(3.3)	(2.4)	2.8	2021

באור 2א': - עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים

א. השיקולים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של הקבוצה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם ההשפעה המהותית ביותר על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

1. סיווג חוזי ביטוח וחוזי השקעה

חוזי ביטוח הינם חוזים בהם המבטח לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר. ההנהלה שוקלת לגבי כל חוזה וחוזה, או לגבי קבוצה של חוזים דומים, האם הם כרוכים בלקיחת סיכון ביטוחי משמעותי ועל כן יש לסווגם כחוזי ביטוח או שהם חוזי השקעה.

2. סיווג ויעוד ההשקעות הפיננסיות

הנהלת האגודה הפעילה שיקול דעת בבואה לסווג ולייעד את ההשקעות הפיננסיות לקבוצות הבאות:

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות וחייבים.
- נכסים פיננסיים זמינים למכירה.

לגבי החלטת האגודה בנוגע ליעוד נכסי האגודה, ראה [באור 2 \(ז\)](#) להלן.

3. שיעור ההיוון של התחייבות בגין חכירה

האגודה אינה יכולה לקבוע בנקל את שיעור הריבית הגלומה בחכירה ולכן לצורך חישוב ההתחייבות בגין חכירה היא משתמשת בשיעור הריבית התוספתי של האגודה. שיעור הריבית התוספתי שקובעת האגודה מהווה את שיעור הריבית שהאגודה הייתה צריכה לשלם על הלוואה לתקופה הדומה לתקופת החכירה ועם בטוחה דומה וזאת לשם השגת נכס בערך דומה לנכס זכות השימוש הנובע מהחכירה והכל בסביבה כלכלית דומה. במצבים בהם אין עסקאות מימון עליהן האגודה יכולה להתבסס היא קובעת את שיעור הריבית התוספתי בהתאם לסיכון המימוני המיוחס לאגודה, תקופת החכירה וכן משתנים כלכליים נוספים הנובעים מתנאים ומגבלות הקיימות בחוזה החכירה.

באור 2א' - עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

ב. אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת ההנהלה להסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים נזקפים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים ואקטואריים, המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקבוצה, נדרשת הנהלת הקבוצה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הקבוצה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, עקב שינויים רגולטוריים שפורסמו או צפויים להתפרסם בתחומי הביטוח, הפנסיה והגמל ואשר קיימת אי וודאות באשר לאופן התממשותם והשלכותיהם.

להלן ההנחות העיקריות שנעשו בדוחות הכספיים בקשר לאי הודאות לתאריך המאזן ואומדנים קריטיים שחושבו על ידי הקבוצה ואשר שינוי מהותי באומדנים ובהנחות עשויים לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים בשנה העוקבת:

1. התחייבויות בגין חוזי ביטוח

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח מבוססות על שיטות הערכה אקטוארית ועל הנחות המפורטות [בבאור 25\(ה\)1\(3\)](#) לגבי ביטוח כללי.

ההערכות האקטואריות וההנחות השונות נגזרות בעיקר מניסיון העבר ומבוססות על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את מה שיקרה בעתיד. השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים או בחומרתם, וכן שינוי המצב המשפטי עשויים להשפיע באופן מהותי על גובה ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח. לגבי ניתוחי רגישות של הסיכון הביטוחי בביטוח כללי ראה [באור 25\(ה\)1](#).

2. תביעות משפטיות

ליום 31 בדצמבר 2023 לא קיימות תביעות משפטיות מהותיות נגד האגודה.

עם זאת האגודה חשופה לטענות/תביעות משפטיות שטרם נטענו/הוגשו, וזאת, בין היתר, בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראת דין ו/או אופן יישומם. חשיפה זו מובאת לידיעת האגודה וחברות מוחזקות שלה במספר דרכים, ובין היתר: באמצעות פניות לקוחות לגורמים בקבוצה ובמיוחד לממונה על פניות הציבור בקבוצה, באמצעות תלונות לקוחות ליחידה לפניות הציבור במשרד הממונה, ובאמצעות תביעות (שאינן ייצוגיות) המוגשות לבית המשפט. נושאים אלו מובאים לידיעת הנהלת הקבוצה אם וככל שהגורמים המטפלים מזהים כי הטענות עשויות להיות בעלות השלכות רחבות. בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמכות האגודה והחברות המוחזקות על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים וההנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה ואת הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש. ההערכה מבוססת על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות ועל ניתוח הטענות לגופן. מטבע הדברים, לאור השלב הראשוני בו מצוי ברור הטענה המשפטית, עשויה התוצאה בפועל להיות שונה מההערכה שנעשתה בשלב שטרם הוגשה התביעה. ההשלכות האפשריות הן שינוי בגובה ההפרשה לתביעה או אי יצירת ההפרשה לתביעה.

באור 2א' - עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

ב. אומדנים והנחות (המשך)

3. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים לא סחירים

השווי ההוגן של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופיקדונות, הניתן לצרכי הצגה בבאור בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים. השווי ההוגן של קרנות השקעה נקבע על-פי ערך נכסי נקי (N.A.V) בהתבסס על הדוחות הכספיים של הקרנות ומדיווחים התקבלים מהקרנות. השווי ההוגן של מניות לא סחירות נקבע על פי הערת שווי של מומחה.

4. ירידת ערך של השקעות פיננסיות

כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחייבים המוצגים בעלותם המופחתת, סכום ההפסד נזקף לדוח על הרווח הכולל, ראה [באור 2\(יא\)](#). בכל תאריך מאזן בוחנת הקבוצה האם קיימת ראייה אובייקטיבית כאמור.

5. ירידת ערך של נכסים לא פיננסיים

הקבוצה בוחנת ירידת ערך של נכסים לא פיננסיים לפחות אחת לשנה. הבחינה מחייבת את ההנהלה לבצע אומדן של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לנבוע משימוש מתמשך ביחידה מניבת מזומנים שאליה הוקצה הנכס. כמו כן, נדרשת ההנהלה לאמוד שיעור נכיון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. ראה מידע נוסף [בבאור 2\(יא\)](#).

6. הטבות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

התחייבות בגין תוכניות להטבה מוגדרת לאחר סיום העסקה נקבעת תוך שימוש בטכניקות הערכה אקטואריות. חישוב ההתחייבות כרוך בקביעת הנחות בין השאר לגבי שיעורי היוון, שיעורי תשואה צפויים על נכסים, שיעור עליית השכר ושיעורי תחלופת עובדים. יתרת ההתחייבויות עשויה להיות מושפעת בצורה משמעותית בגין שינויים באומדנים אלו. ראה מידע נוסף [בבאור 2\(יג\)](#).

7. נכסי מסים נדחים

נכסי מסים נדחים מוכרים בגין הפסדים מועברים לצורכי מס והפרשים זמניים, שטרם נוצלו, במידה שצפוי שתהיה הכנסה חייבת עתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצלם. נדרש שיקול דעת של ההנהלה על מנת לקבוע האם ניתן להכיר בנכס מסים נדחים ואת סכום נכס המסים הנדחים שניתן להכיר בו וזאת בהתבסס על קיום, עיתוי וסכום ההכנסה החייבת במס הצפויה ואסטרטגיית תכנון המס. בהתאם לשינויים בהנחות אלו, האגודה תיצור או תבטל הכרה בנכס מס נדחה. ראה מידע נוסף [בבאור 2\(יז\)](#).

באור 3: - מגזרי פעילות

האגודה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

א. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות הממונה מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים וענפי חבויות אחרים.

ענף רכב חובה-

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

ענף רכב רכוש-

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

ענפי חבויות אחרים-

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר.

ענפי רכוש ואחרים-

יתר ענפי ביטוח כללי שאינם רכב וחבויות, לרבות רכוש המשק, אש, מקיף דירות ובתי עסק ואחרים.

ב. מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

האגודה עוסקת, באמצעות חברה כלולה, במגזר חסכון ארוך טווח בניהול קרן פנסיה, ראה [באור 6](#) להלן.

באור 3-- מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023					
סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות אלפי ש"ח	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (* טווח)	
592,334	-	-	592,334	-	פרמיות שהורווחו ברוטו
300,597	-	-	300,597	-	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
291,737	-	-	291,737	-	פרמיות שהורווחו בשייר
106,817	-	44,026	62,791	-	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
15,672	-	-	-	15,672	הכנסות מדמי ניהול
75,317	(13,210)	39,360	49,167	-	הכנסות מעמלות
489,543	(13,210)	83,386	403,695	15,672	סך הכל ההכנסות
528,540	-	-	528,540	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
274,044	-	-	274,044	-	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
254,496	-	-	254,496	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
103,186	(13,210)	24,709	91,687	-	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
28,585	-	10,075	18,510	-	הוצאות הנהלה וכלליות
2,075	-	(288)	2,363	-	הוצאות (הכנסות) מימון
71	-	71	-	-	הוצאות אחרות – הפסד הון
388,413	(13,210)	34,567	367,056	-	סך כל ההוצאות
1,877	-	-	-	1,877	חלק האגודה ברווחי חברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
103,007	-	48,819	36,639	17,549	סך כל הרווח לפני מסים על הכנסה
169	-	(2)	(6)	177	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
103,176	-	48,817	36,633	17,726	סך הכל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

(* מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.

באור 3-- מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות אלפי ש"ח	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (* טווח)	
517,781	-	-	517,781	-	פרמיות שהורווחו ברוטו
251,014	-	-	251,014	-	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
266,767	-	-	266,767	-	פרמיות שהורווחו בשייר
11,304	-	10,000	1,304	-	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
16,200	-	-	-	16,200	הכנסות מדמי ניהול
71,753	(10,213)	35,776	46,190	-	הכנסות מעמלות
366,024	(10,213)	45,776	314,261	16,200	סך הכל ההכנסות
365,475	-	-	365,475	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
205,910	-	-	205,910	-	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
159,565	-	-	159,565	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
90,701	(10,213)	22,341	78,573	-	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
26,295	-	8,696	17,599	-	הוצאות הנהלה וכלליות
4,916	-	49	4,867	-	הוצאות מימון
(96)	-	(96)	-	-	הוצאות (הכנסות) אחרות – הפסד (רווח) הון
281,381	(10,213)	30,990	260,604	-	סך כל ההוצאות
1,908	-	-	-	1,908	חלק האגודה ברווחי חברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
86,551	-	14,786	53,657	18,108	סך כל הרווח לפני מסים על הכנסה
(1,909)	-	24	64	(1,997)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
84,642	-	14,810	53,721	16,111	סך הכל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

(* מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.)

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
סה"כ	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות אלפי ש"ח	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
472,461	-	-	472,461	-	פרמיות שהורווחו ברוטו
211,780	-	-	211,780	-	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
260,681	-	-	260,681	-	פרמיות שהורווחו בשייר
75,393	-	46,564	28,829	-	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
16,724	-	-	-	(* 16,724)	הכנסות מדמי ניהול
62,035	(7,063)	31,283	37,815	-	הכנסות מעמלות
414,833	(7,063)	77,847	327,325	16,724	סך הכל ההכנסות
461,393	-	-	461,393	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
215,526	-	-	215,526	-	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
245,867	-	-	245,867	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
82,458	(7,063)	19,000	70,521	-	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
29,477	-	11,424	18,053	-	הוצאות הנהלה וכלליות
(926)	-	87	(1,013)	-	הוצאות (הכנסות) מימון
161	-	161	-	-	הוצאות אחרות – הפסד הון
357,037	(7,063)	30,672	333,428	-	סך כל ההוצאות
1,982	-	-	-	1,982	חלק האגודה ברווחי חברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
59,778	-	47,175	(6,103)	18,706	סך כל הרווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
1,521	-	(23)	167	1,377	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
61,299	-	47,152	(5,936)	20,083	סך הכל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה

(* מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה).

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

31 בדצמבר 2023				ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	אלפי ש"ח		
22,013	2,405	19,608	-		נכסים לא מוחשיים
42,315	-	42,315	-		הוצאות רכישה נדחות
20,398	250	-	20,148		השקעה בחברות כלולות
					השקעות פיננסיות:
480,022	90,465	389,557	-		נכסי חוב סחירים
369,747	-	369,747	-		נכסי חוב שאינם סחירים
46,061	-	46,061	-		מניות
486,656	459,221	27,435	-		אחרות
1,382,486	549,686	832,800	-		סך כל השקעות פיננסיות אחרות
743,794	-	743,794	-		נכסי ביטוח משנה
108,964	-	108,964	-		פרמיות לגבייה
92,380	19,441	72,939	-		מזומנים ושווי מזומנים
114,396	5,186	109,210	-		נכסים אחרים
<u>2,526,746</u>	<u>576,968</u>	<u>1,929,630</u>	<u>20,148</u>		סך כל הנכסים
					התחייבויות
1,569,944	-	1,569,944	-		התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלוי תשואה
313,144	3,813	309,331	-		התחייבויות אחרות
31,688	-	31,688	-		התחייבויות בגין חכירה
<u>1,914,776</u>	<u>3,813</u>	<u>1,910,963</u>	<u>-</u>		סך כל ההתחייבויות

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

31 בדצמבר 2022				ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות אלפי ש"ח	ביטוח כללי			
					נכסים
20,100	3,714	16,386	-		נכסים לא מוחשיים
34,393	-	34,393	-		הוצאות רכישה נדחות
18,405	250	-	18,155		השקעה בחברות כלולות
					השקעות פיננסיות:
451,426	94,032	357,394	-		נכסי חוב סחירים
279,157	-	279,157	-		נכסי חוב שאינם סחירים
67,307	67,307	-	-		מניות
395,119	341,657	53,462	-		אחרות
1,193,009	502,996	690,013	-		סך כל השקעות פיננסיות אחרות
565,919	-	565,919	-		נכסי ביטוח משנה
89,654	-	89,654	-		פרמיות לגבייה
137,275	15,292	121,983	-		מזומנים ושווי מזומנים
100,825	4,490	96,335	-		נכסים אחרים
2,159,580	526,742	1,614,683	18,155		סך כל הנכסים
					התחייבויות
1,344,984	-	1,344,984	-		התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלוי תשואה
235,333	3,599	231,734	-		התחייבויות אחרות
3,703	-	3,703	-		התחייבויות בגין חכירה
1,584,020	3,599	1,580,421	-		סך כל ההתחייבויות

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)
א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023

סה"כ	ענפי חבויות (אחרים **)	ענפי רכוש (ואחרים *) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
627,156	115,963	220,825	192,183	98,185	פרמיות ברוטו
317,578	66,828	169,878	43,020	37,852	בניכוי - ביטוח משנה
309,578	49,135	50,947	149,163	60,333	פרמיות בשייר
17,841	1,743	4,688	6,114	5,296	שינוי בעתודה לסיכונים שטרם חלפו (בניכוי ביטוח משנה)
291,737	47,392	46,259	143,049	55,037	פרמיות שהורווחו בשייר
62,791	34,523	2,849	6,458	18,961	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
49,167	3,661	26,876	8,993	9,637	הכנסות מעמלות
403,695	85,576	75,984	158,500	83,635	סך הכל ההכנסות
528,540	102,293	183,586	142,741	99,920	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
274,044	59,908	153,537	27,280	33,319	חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
254,496	42,385	30,049	115,461	66,601	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
91,687	14,603	27,278	38,195	11,611	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
18,510	3,423	6,517	5,672	2,898	הוצאות הנהלה וכלליות
2,363	832	502	263	766	הוצאות מימון
367,056	61,243	64,346	159,591	81,876	סך כל ההוצאות
36,639	24,333	11,638	(1,091)	1,759	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
(6)	(3)	(2)	-	(1)	הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
36,633	24,330	11,636	(1,091)	1,758	סך הכל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
1,569,944	705,841	292,843	121,935	449,325	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2023
826,150	428,988	44,605	95,840	256,717	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2023

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף אובדן רכוש אשר הפעילות בגינו מהווה כ- 68% מסך הפרמיות בענפים אלו.)

(** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענפי חבות המוצר, צד ג' ואחריות מעבידים אשר הפעילות בגינם מהווה כ- 22%, כ- 37% וכ- 27% בהתאמה מסך הפרמיות בענפים אלו.)

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

I. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	ענפי חבויות (אחרים **)	ענפי רכוש (ואחרים *) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
526,614	100,133	176,039	157,951	92,491	פרמיות ברוטו
259,444	54,705	135,030	20,067	49,642	בניכוי - ביטוח משנה פרמיות בשייר
267,170	45,428	41,009	137,884	42,849	
403	(1,788)	(323)	2,229	285	שינוי בעתודה לסיכונים שטרם חלפו (בניכוי ביטוח משנה)
266,767	47,216	41,332	135,655	42,564	פרמיות שהורווחו בשייר
1,304	735	55	111	403	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
46,190	1,803	25,567	4,366	14,454	הכנסות מעמלות
314,261	49,754	66,954	140,132	57,421	סך הכל ההכנסות
365,475	44,317	136,402	137,166	47,590	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
205,910	32,069	126,937	14,661	32,243	חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
159,565	12,248	9,465	122,505	15,347	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
78,573	13,906	23,107	31,556	10,004	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
17,599	3,347	5,883	5,278	3,091	הוצאות הנהלה וכלליות
4,867	660	3,643	57	507	הוצאות מימון
260,604	30,161	42,098	159,396	28,949	סך כל ההוצאות
53,657	19,593	24,856	(19,264)	28,472	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
64	11	10	33	10	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
53,721	19,604	24,866	(19,231)	28,482	סך הכל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
1,344,984	678,781	147,201	111,479	407,523	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2022
779,065	434,077	23,842	94,913	226,233	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2022

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף אובדן רכוש אשר הפעילות בגינו מהווה כ- 68% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענפי חבות המוצר, צד ג' ואחריות מעבידים אשר הפעילות בגינם מהווה כ- 20%, כ- 40% וכ- 26% בהתאמה מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)
א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

סה"כ	ענפי חבויות (אחרים **)	ענפי רכוש (ואחרים * אלפי ש"ח)	רכב רכוש	רכב חובה	
496,333	101,243	174,733	138,013	82,344	פרמיות ברוטו
224,888	52,372	133,850	3,521	35,145	בניכוי - ביטוח משנה
271,445	48,871	40,883	134,492	47,199	פרמיות בשייר
					שינוי בעתודה לסיכונים
10,764	(195)	1,205	6,649	3,105	שטרם חלפו (בניכוי
260,681	49,066	39,678	127,843	44,094	ביטוח משנה)
					פרמיות שהורווחו בשייר
28,829	16,282	1,473	2,270	8,804	רווחים מהשקעות, נטו
37,815	2,108	25,266	196	10,245	והכנסות מימון
327,325	67,456	66,417	130,309	63,143	הכנסות מעמלות
					סך הכל ההכנסות
					תשלומים ושינוי
461,393	174,773	83,533	102,525	100,562	בהתחייבויות בגין חוזי
					ביטוח ברוטו
					חלקם של מבטחי משנה
215,526	96,568	75,270	712	42,976	בתשלומים ובשינוי
					בהתחייבויות בגין חוזי
					ביטוח
					תשלומים ושינוי
245,867	78,205	8,263	101,813	57,586	בהתחייבויות בגין חוזי
					ביטוח בשייר
70,521	12,160	21,804	27,498	9,059	עמלות, הוצאות שיווק
18,053	3,470	6,431	5,130	3,022	והוצאות רכישה אחרות
(1,013)	113	(1,521)	1	394	הוצאות הנהלה וכלליות
333,428	93,948	34,977	134,442	70,061	הוצאות (הכנסות) מימון
					סך כל ההוצאות
(6,103)	(26,492)	31,440	(4,133)	(6,918)	רווח (הפסד) לפני מסים
					על הכנסה
167	59	37	45	26	רווח כולל אחר לפני
					מסים על הכנסה
(5,936)	(26,433)	31,477	(4,088)	(6,892)	סך הכל הרווח (הפסד)
					הכולל לפני מסים על
					ההכנסה
1,356,522	707,233	139,013	91,284	418,992	התחייבויות בגין חוזי
					ביטוח, ברוטו ליום 31
					בדצמבר, 2021
851,404	482,921	25,953	87,852	254,678	התחייבויות בגין חוזי
					ביטוח, בשייר ליום 31
					בדצמבר, 2021

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף אובדן רכוש אשר הפעילות בגינו מהווה כ- 68% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענפי חבות המוצר, צד ג' ואחריות מעבידים אשר הפעילות בגינם מהווה כ- 21%, כ- 39% וכ- 27% בהתאמה מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - נכסים בלתי מוחשיים

ההרכב ותנועה:

סה"כ	תוכנה אלפי ש"ח	תיק לקוחות	
			<u>עלות</u>
35,191	22,231	12,960	יתרה ליום 1 בינואר, 2022
14,357	14,357	-	תוספות במשך השנה
-	-	-	גריעות במשך השנה
49,548	36,588	12,960	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
13,859	13,859	-	תוספות במשך השנה
-	-	-	גריעות במשך השנה
63,407	50,447	12,960	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023
			<u>הפחתה שנצברה</u>
19,866	11,717	8,149	יתרה ליום 1 בינואר, 2022
9,582	7,589	1,993	תוספות במשך השנה
-	-	-	גריעות במשך השנה
29,448	19,306	10,142	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
11,946	10,530	1,416	תוספות במשך השנה
-	-	-	גריעות במשך השנה
41,394	29,836	11,558	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023
			<u>ערך בספרים נטו</u>
22,013	20,611	1,402	ליום 31 בדצמבר, 2023
20,100	17,282	2,818	ליום 31 בדצמבר, 2022

באור 5: - רכוש קבוע

א. הרכב ותנועה:

						שנת 2023
סה"כ	שיפורים במושכר	כלי רכב אלפי ש"ח	ריהוט וציוד משרדי	מחשבים	קרקע ומבנה- נכס זכות שימוש	
						<u>עלות</u>
						יתרה ליום 1 בינואר, 2023
29,986	3,997	6,608	3,882	6,479	9,020	תוספות במשך השנה עדכונים לנכסי זכות שימוש בגין הצמדות למדד
53,417	15,650	1,039	2,980	1,768	31,980	גריעות במשך השנה
241	-	-	-	-	241	
9,662	-	642	-	-	9,020	
						יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023
73,982	19,647	7,005	6,862	8,247	32,221	
						<u>פחת שנצבר</u>
						יתרה ליום 1 בינואר, 2023
17,353	2,851	2,255	2,434	4,261	5,552	תוספות במשך השנה גריעות במשך השנה
5,487	1,177	988	467	1,359	1,496	
6,688	-	442	-	-	6,246	
						יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023
16,152	4,028	2,801	2,901	5,620	802	
						<u>יתרת עלות מופחתת</u> <u>ליום 31 בדצמבר, 2023</u>
57,830	15,619	4,204	3,961	2,627	31,419	
						<u>שנת 2022</u>
סה"כ	שיפורים במושכר	כלי רכב אלפי ש"ח	ריהוט וציוד משרדי	מחשבים	קרקע ומבנה- נכס זכות שימוש	
						<u>עלות</u>
						יתרה ליום 1 בינואר, 2022
25,917	3,523	5,503	3,818	4,053	9,020	תוספות במשך השנה גריעות במשך השנה
5,007	474	2,043	64	2,426	-	
938	-	938	-	-	-	
						יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
29,986	3,997	6,608	3,882	6,479	9,020	
						<u>פחת שנצבר</u>
						יתרה ליום 1 בינואר, 2022
13,846	2,204	2,049	2,071	3,358	4,164	תוספות במשך השנה גריעות במשך השנה
4,177	647	876	363	903	1,388	
670	-	670	-	-	-	
						יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
17,353	2,851	2,255	2,434	4,261	5,552	
						<u>יתרת עלות מופחתת</u> <u>ליום 31 בדצמבר, 2022</u>
12,633	1,146	4,353	1,448	2,218	3,468	

באור 5: - רכוש קבוע (המשך)

ג. פירוטים בדבר עסקאות חכירה

עד ליום 30 ביוני 2023, לאגודה היה הסכם שכירות מול אגודה אחות - ניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן - ניהול סיכונים) לפיו שכרה האגודה את משרדיה מניהול סיכונים תמורת סך של 1,560 אלפי ש"ח בשנה. החל מיום 30 ביוני 2023, האגודה שוכרת משרדים אחרים גם כן מניהול סיכונים. דמי השכירות צמודים למדד והינם בסכום נומינלי של 2,256 אלפי ש"ח בשנה, השכירות הינה לתקופה של 10 שנים עם אופציה הארכת חוזה לעשר שנים נוספות (בתקופה הארכת דמי השכירות יהיו כ- 202 אלפי ש"ח נומינלי). הוצאות הריבית שנרשמו בגין החכירות לתקופה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023 הינן כ- 455 אלפי ש"ח.

באור 6: - השקעות בחברות מוחזקות

א. מידע בגין חברות מוחזקות
רשימת חברה מאוחדת וחברות כלולות:

זכויות האגודה בהון ובזכויות הצבעה		
31 בדצמבר		
2022	2023	
100%	100%	ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ
50%	50%	עתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ- החברה המנהלת
100%	100%	משקי ביטוח מקבוצת ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח (2011) בע"מ (לשעבר - עידן חדש סוכנות לביטוח ימי מקבוצת ביטוח חקלאי (2011) בע"מ)

ב. להלן הרכב ההשקעה בחברות כלולות

31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
1,002	1,002	עלות המניות
17,403	19,396	חלק האגודה ברווחים שנצברו מאז הרכישה
<u>18,405</u>	<u>20,398</u>	

ג. תמצית מידע פיננסי של חברות כלולות

31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
		חלק הקבוצה במאזן החברות הכלולות בהתאם לשיעור ההחזקה בהן לתאריך הדיווח:
24,423	26,115	נכסים
6,018	5,717	התחייבויות
<u>18,405</u>	<u>20,398</u>	נכסים, נטו

באור 6: - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)
ג. תמצית מידע פיננסי של חברות כלולות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
26,080	26,165	25,820
24,296	24,059	23,944
1,784	2,106	1,876
906	(1,314)	117

חלק הקבוצה בתוצאות הפעולות של החברות
הכלולות בהתאם לשיעור ההחזקה בהן
בשנה:

הכנסות
הוצאות
רווח נקי
רווח (הפסד) כולל אחר

ד. פרטים נוספים בדבר חברה כלולה מהותית- עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאים בע"מ-
חברה מנהלת

1. מידע פיננסי

31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
46,593	50,461
1,752	1,269
(11,516)	(10,629)
(520)	(806)
36,309	40,295
50%	50%
18,155	20,148

בדוח על המצב הכספי:
נכסים שוטפים
נכסים לא שוטפים
התחייבויות שוטפות
התחייבויות לא שוטפות
סה"כ הון

שיעור ההחזקה בחברה הכלולה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
52,160	52,329	51,640
3,568	4,212	3,752
1,812	(2,628)	233
5,380	1,584	3,985
50%	50%	50%
2,690	792	1,993

תוצאות הפעולות של החברה הכלולה בשנה:
הכנסות

רווח נקי
רווח (הפסד) כולל אחר
סה"כ רווח כולל

שיעור ההחזקה בחברה הכלולה

חלק האגודה ברווח החברה הכלולה

באור 6: -

השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ד. פרטים נוספים בדבר חברה כלולה מהותית - עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאים בע"מ - חברה מנהלת (המשך)

2. עד לדוחות הכספיים לשנת 2021, החליטה עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאים בע"מ (להלן - "הקרן"), על אופן חישוב "מגבלת כרית הביטוח" ואופן הקצאת "כרית הביטוח" כמובנה בסעיף 78 כב(ג) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תיקון מס' 33), התשע"ז-2017 בין קבוצות העמיתים השונות בקרן, החליטה הנהלת הקרן על אופן חישוב "מגבלת כרית הביטוח" ואופן השימוש במנגנון "כרית הביטוח" לכיסוי הגרעון הצבור בכלל הקרן והקבוצות. ביום 2 במרס, 2022 התקבלה בחברה המנהלת (להלן - "החברה") תשובה מרשות שוק ההון בתגובה לבקשת החברה לאישור חלוקת עודף או גרעון אקטוארי לשנת 2020. תשובת רשות שוק ההון (להלן - "הנחיית הרשות") הייתה כי לאחר שנבחנה בקשת החברה ולאחר הצגת מכלול הדברים ועיון בחוות דעת בנושא שהועברה על ידי החברה, לא נמצאו ביסוס ו/או תימוכין בהוראות הדין לשיטה בה החברה מבקשת לפעול לייחוס כרית הביטוח בהתייחס לגרעון הקיים בכל בועה, חלף בחינה האם קיים גרעון בקרן כולה הנובע משינוי בעקום הריבית ולפיכך, לא נמצא מקום להיעתר לבקשת החברה לייחוס כרית הביטוח.

ביום 24 למרס, 2022, ובהמשך להנחיית הרשות המתוארת לעיל, התקבלה הבהרה מרשות שוק ההון ("ההבהרה"), כי בהמשך לאמור במכתבם שבסימוכין מבהירה הרשות כי בהתאם להוראות הדין גובה כרית הביטוח יקבע בהתייחס לגרעון הקיים בקרן כולה ולא בהתייחס לבועות האקטואריות הקיימות בקרן בהן קיים גרעון אקטוארי בלבד (להלן - "גובה כרית הביטוח"). עם זאת, נוכח העובדה כי לא קיימות כיום הנחיות לעניין אופן ייחוס גובה כרית הביטוח בין הבועות האקטואריות הקיימות בקרן ונוכח העובדה כי נושא זה נמצא בימים אלו בבחינה, אין באמור בהנחיית הרשות כדי להביע את עמדת הרשות לעניין אופן ייחוס גובה כרית הביטוח בין הבועות. יובהר כי אין באמור כדי לשלול או לגרוע מסמכות הרשות ליתן בעתיד הוראות אחרות בעניין זה ועל הקרן יהיה לפעול לפיהן.

המשמעות המעשית של הנחיית הרשות הינה כי ניתן להשתמש בכרית הביטוח עד לגובה הגרעונות נטו. כלומר, כלל הגרעונות של כל הבועות שבגרעון בקיזוז כלל העודפים של כל הבועות בעודף בקרן, וזאת בניגוד לעמדת החברה ויועציה החיצוניים לפיה גובה הכרית המקסימלי הינו גובה הגרעונות ברוטו ללא קיזוז העודפים. נציין כי חישוב הכרית על פי הנחיית הרשות מקטין משמעותית את גובה הכרית הפנויה לכיסוי גרעונות הנובעים משינוי בעקום הריבית ואף מביא להקטנת הזכויות הפנסיוניות של חלק מהעמיתים וכן להקטנת תשלומי פנסיה לחלק מהפנסיונרים בקרן כפי שיפורט להלן. בתאריך 13 באפריל, 2022 פנתה החברה לרשות והעבירה חוות דעת משפטית ואקטוארית התומכות בעמדתה לצורך אימוץ גישת החברה בסוגיות האמורות לעיל. בעקבות פניות החברה לרשות ולחשב הכללי במשרד האוצר (החשכ"ל), נערכה פגישה בנושא עם החשכ"ל והרשות ביום 28 באוגוסט, 2022 וישיבת המשך ביום 26 בפברואר 2023 עם נציגי הרשות בהן הציגה החברה את עמדתה ונדון מתווה אחר ליישום כרית הבטוח שקבלתו עשויה להקטין את הפחתת הזכויות האמורה.

החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2021 מחושבת מגבלת כרית הביטוח בדוחות הכספיים בהתאם להנחיית הרשות. אופן ייחוס כרית הביטוח בין הקבוצות השונות מבוצע, בהעדר הוראות ברורות בחקיקה ובהעדר הנחייה של רשות שוק ההון כאמור, בהתאם לעמדת יועציה החיצוניים של הקרן. דהיינו, באופן יחסי לגובה כרית הביטוח המחושב לכל בועה אקטוארית בנפרד ועד לסכום הגרעון לכל קבוצה. הייחוס של כרית הביטוח בין הבועות האקטואריות מתעדכן בכל תקופת דיווח.

באור 7: - חייבים ויתרות חובה

31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
51,856	12,498	חברות ביטוח ותווכני ביטוח
1,093	3,949	הוצאות מראש
4,736	8,017	חברות קשורות
471	497	הכנסות לקבל
10,507	6,724	פקדון ביטוח לאומי (ראה באור 25 (ה)(1))
1,759	1,281	תביעות לקבל
3,098	1,777	חייבים אחרים ויתרות חובה
<u>73,520</u>	<u>34,743</u>	

באור 8: - פרמיות לגבייה

א. ההרכב:

31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
3,017	2,111	המחאות לגבייה
88,483	107,716	חשבון שוטף
91,500	109,827	
1,846	863	בניכוי - הפרשה לחובות מסופקים
<u>89,654</u>	<u>108,964</u>	

ב. גיול:

31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
89,104	108,895	פרמיה לגבייה שערכה לא נפגם ללא פיגור
550	69	פרמיה לגבייה שערכה נפגם (*)
<u>89,654</u>	<u>108,964</u>	סך הכל פרמיה לגבייה
		(*) לאחר הפרשה לחובות מסופקים.

באור 9 - השקעות פיננסיות אחרות

א. ההרכב:

31 בדצמבר 2023			
סה"כ	הלוואות וחייבים אלפי ש"ח	מוחזק לפדיון	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד
480,022	-	30,055	449,967
369,747	369,747	-	-
46,061	-	-	46,061
486,656	-	-	486,656
<u>1,382,486</u>	<u>369,747</u>	<u>30,055</u>	<u>982,684</u>

נכסי חוב סחירים (ב)
נכסי חוב שאינם סחירים (ג)
מניות (ו)
אחרות (ה)

סה"כ

31 בדצמבר 2022			
סה"כ	הלוואות וחייבים אלפי ש"ח	מוחזק לפדיון	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד
451,426	-	39,521	411,905
279,157	279,157	-	-
67,307	-	-	67,307
395,119	-	-	395,119
<u>1,193,009</u>	<u>279,157</u>	<u>39,521</u>	<u>874,331</u>

נכסי חוב סחירים (ב)
נכסי חוב שאינם סחירים (ג)
מניות (ו)
אחרות (ה)

סה"כ

ב. נכסי חוב סחירים

31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
222,700	254,921
189,205	195,046
<u>39,521</u>	<u>30,055</u>
<u>451,426</u>	<u>480,022</u>
<u>38,716</u>	<u>29,603</u>

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד:
אגרות חוב ממשלתיות
נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
מוחזק לפדיון:
נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

השווי ההוגן של נכסי חוב המוחזקים לפדיון:
אגרות חוב קונצרניות

באור 9: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ג. נכסי חוב שאינם סחירים

שווי הוגן		ערך בדוחות הכספיים	
2022	2023	2022	2023
אלפי ש"ח			
163,526	161,853	154,308	163,967
126,447	207,398	124,849	205,780
<u>289,973</u>	<u>369,251</u>	<u>279,157</u>	<u>369,747</u>

המוצגים כהלוואות וחייבים:
נכסים למעט פיקדונות בבנקים
פקדונות בבנקים

(* ראה [באור 9](#) להלן לגבי גיול השקעות בנכסי חוב לא פיננסיים לא סחירים.

ד. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב

31 בדצמבר	
2022	2023
ריבית אפקטיבית אחוזים	

2.93 1.91
3.71 3.06

נכסי חוב סחירים

בסיס הצמדה
צמוד למדד המחירים לצרכן
שקלי

31 בדצמבר	
2022	2023
ריבית אפקטיבית אחוזים	

4.26 5.19
6.01 4.80

נכסי חוב שאינם סחירים

בסיס הצמדה
צמוד למדד המחירים לצרכן
שקלי

ה. מניות

31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
67,307	46,061
<u>67,307</u>	<u>46,061</u>

סחירות

באור 9: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

1. השקעות פיננסיות אחרות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
125,089	92,897	תעודות השתתפות בקרנות נאמנות ותעודות סל סחירות
270,030	385,339	קרנות השקעה שאינן סחירות
-	8,420	מכשירים נגזרים
<u>395,119</u>	<u>486,656</u>	

2. השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי נקבע כדלהלן:

נכסי חוב שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הניתן לצרכי באור בלבד נקבע באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אג"ח קונצרני כפי שנמדדו בבורסה לני"ע בת"א בתוספת פרמיה בגין אי סחירות. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

31 בדצמבר		
2022	2023	
אחוזים		
2.87	3.82	נכסים פיננסיים:
4.01	3.25	עבור נכסי חוב שאינם סחירים - בארץ, לפי דירוג מקומי: (*)
10.41	8.26	AA- ומעלה
		BBB עד A+
		לא מדורג

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינם חברות הדירוג "מעלות" ו"מדורג". נתוני חברת מדורג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

3. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים, פרמיות לגביה, לקוחות, חייבים ויתרות חובה, נכסי מיסים שוטפים, תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

31 בדצמבר 2023				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
449,967	-	-	449,967	נכסי חוב סחירים
46,061	-	-	46,061	מניות
486,656	385,339	8,420	92,897	השקעות פיננסיות אחרות
<u>982,684</u>	<u>385,339</u>	<u>8,420</u>	<u>588,925</u>	סה"כ

באור 9: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ח. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

31 בדצמבר 2022				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
411,905	-	-	411,905	נכסי חוב סחירים
67,307	-	-	67,307	מניות
395,119	270,030	-	125,089	השקעות פיננסיות אחרות
<u>874,331</u>	<u>270,030</u>	-	<u>604,301</u>	סה"כ

ט. התנועה בנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן והמסווגים לרמה 3

מדדית שווי הוגן במועד הדיווח	נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	השקעות פיננסיות אחרות	אלפי ש"ח	
270,030	20,869	115,685	(21,245)	יתרה ליום 1 בינואר, 2023
385,339				סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד רכישות מכירות
				יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023

מדדית שווי הוגן במועד הדיווח	נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	השקעות פיננסיות אחרות	אלפי ש"ח	
136,356	41,686	102,515	(887)	יתרה ליום 1 בינואר, 2022
(9,640)				סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד רכישות מכירות פדיונות
<u>270,030</u>				יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022

באור 9: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

י. גיול השקעות בנכסי חוב פיננסיים לא סחירים

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
278,031	369,747	נכסי חוב שערכם לא נפגם ללא פיגור
1,556	-	נכסי חוב שערכם נפגם
(430)	-	נכסים שערכם נפגם, ברוטו הפרשה להפסד
1,126	-	נכסי חוב שערכם נפגם, נטו
<u>279,157</u>	<u>369,747</u>	סך הכל נכסי חוב לא סחירים

יצוין, כי הסכומים שלעיל אינם מהווים את הסכום בפיגור בפועל אלא את יתרת החוב המעורבת בפיגור.

יא. גילוי הנדרש בקשר לפטור הזמני מיישום IFRS 9

- הטבלה להלן מציגה את השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים לפי חלוקה לשתי קבוצות:
- נכסים שעומדים במבחן הקרן והריבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן (להלן - "קבוצה א").
 - כל יתר הנכסים הפיננסיים (להלן - "קבוצה ב").

ליום 31 בדצמבר, 2023		
קבוצה ב	קבוצה א	
אלפי ש"ח		
46,061	-	השקעות פיננסיות אחרות- מניות
486,656	-	השקעות פיננסיות אחרות- אחרות
449,967	30,055	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב סחירים
41,201	328,547	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב שאינם סחירים
92,380	-	מזומנים ושווי מזומנים

ליום 31 בדצמבר, 2022		
קבוצה ב	קבוצה א	
אלפי ש"ח		
67,307	-	השקעות פיננסיות אחרות- מניות
395,118	-	השקעות פיננסיות אחרות- אחרות
411,905	38,716	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב סחירים
160,312	129,661	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב שאינם סחירים
137,275	-	מזומנים ושווי מזומנים

באור 10: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים
 הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות אחרות לטווח ארוך
 והטבות בגין פיטורין.

א. הטבות לאחר סיום העסקה

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את האגודה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכניות הפקדה מוגדרת לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין כמתואר להלן. התחייבות האגודה בשל כך מטופלת כהטבה לאחר סיום העסקה. חישוב התחייבות האגודה בשל הטבות לעובדים מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על משכורת העובד ותקופת העסקתו אשר יוצרים את הזכות לקבלת הפיצויים.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות המסווגות כתוכנית להטבה מוגדרת או כתוכנית להפקדה מוגדרת כמפורט להלן.

1. תוכניות להפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963, על-פיו הפקדותיה השוטפות של הקבוצה בקרנות פנסיה ו/או בפוליסות בחברות ביטוח, פוטרות אותה מכל התחייבות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכניות להפקדה מוגדרת.

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
616	849	526

הוצאות בגין תוכניות להפקדה מוגדרת

2. תוכניות להטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכניות להפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי הקבוצה כתוכנית להטבה מוגדרת לפיה מוכרת התחייבות בגין הטבות עובדים ובגינה הקבוצה מפקידה סכומים בקופות מרכזיות לפיצויים ובפוליסות ביטוח מתאימות.

באור 10: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית

שנת 2023

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023	הפקדות שהופקדו על ידי המעביד	סה"כ השפעה על רווח כולל אחר בתקופה	הפסד בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר			הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד				יתרה ליום 1 בינואר, 2023	
			הפסד (רווח) אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות	תשואה על נכסי תוכנית (למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו)	הפסד (רווח) אקטוארי בגין סטיות בניסיון	סה"כ הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד	הוצאות (הכנסות) ריבית, נטו	עלות שירות שוטף			
11,732	-	458	480	(22)	-	(3,281)	1,045	622	423	13,510	התחייבויות להטבה מוגדרת
(12,727)	(435)	(450)	(450)	-	-	3,194	(519)	(519)	-	(14,517)	שווי הוגן של נכסי תוכנית
(995)	(435)	8	30	(22)	-	(87)	526	103	423	(1,007)	התחייבות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת

באור 10: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית (המשך)

שנת 2022

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022	הפקדות שהופקדו על ידי המעביד	סה"כ השפעה על רווח כולל אחר בתקופה	רווח (הפסד) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר			הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד				יתרה ליום 1 בינואר, 2022	
			הפסד (רווח) אקטוארי בגין סטיות בניסיון	תשואה על נכסי תוכנית (למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו)	הפסד (רווח) אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות	סה"כ הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד	הוצאות (הכנסות) ריבית, נטו	עלות שירות שוטף	תשלומים מהתוכנית		
13,510	-	(531)	(114)	(417)	-	(212)	667	125	542	13,404	התחייבויות להטבה מוגדרת
(14,517)	(667)	443	-	525	82-	212	-	-	-	(14,323)	שווי הוגן של נכסי תוכנית
(1,007)	(667)	88	(114)	108	82	-	667	125	542	(919)	התחייבות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת

באור 10: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ג. ההנחות העיקריות בגין תוכנית להטבה מוגדרת

2022	2023	
%	%	
5.15%	5.35%	שיעור היוון (1)
2.75%	2.55%	שיעור עליית שכר צפויה (2)
		(1) שיעור ההיוון מבוסס על אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה.
		(2) שיעור עליית השכר הצפויה היא בגובה הגידול החזוי באינפלציה השנתית.

ד. סכומים, עיתוי ואי וודאויות של תזרימי מזומנים עתידיים

להלן שינויים אפשריים הנחשבים לסבירים לסוף תקופת הדיווח, לכל הנחה אקטוארית בהנחה שיתר ההנחות האקטואריות נותרו ללא שינוי:

השינוי במחויבות להטבה מוגדרת אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2023:
	<u>מבחן רגישות לשינוי בשיעור עליית שכר צפויה</u>
	השינוי כתוצאה מ:
244	עליית שכר של 1%
	<u>מבחן רגישות לשינוי שיעור ההיוון של התחייבות ונכסי התכנית</u>
	השינוי כתוצאה מ:
(397)	עליית שיעור היוון של 1%
470	ירידת שיעור היוון של 1%

31 בדצמבר		מזומנים ופיקדונות למשיכה מיידית פיקדונות לזמן קצר
2022	2023	
אלפי ש"ח		
83,419	57,373	
53,856	35,007	
<u>137,275</u>	<u>92,380</u>	

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום המאזן ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות (0.1%). פיקדונות לזמן קצר המופקדים בתאגידים הבנקאיים הינם לתקופות של בין שבוע לשלושה חודשים. הפיקדונות הינם שקליים ונושאים ריבית הנקבעת בהתאם לתקופת הפיקדונות (0.1% - 0.2%).

א. הרכב יחידות השתתפות

31 בדצמבר 2022		31 בדצמבר 2023	
מונפק ונפרע	רשום	מונפק ונפרע	רשום
מספר היחידות			
<u>1,392,473</u>	<u>1,392,473</u>	<u>1,392,473</u>	<u>1,392,473</u>

יחידות השתתפות

ב. קרן הון בגין עסקה עם בעל שליטה
נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין האגודה לבין ישות תחת אותה שליטה מוכרים במועד העסקה לפי שווי הוגן. ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה שנקבעה בעסקה נזקף להון. לאגודה נוצר הפרש בחובה המהווה במהותו דיבידנד ולכן מקטין את יתרת הרווח.

ג. מדיניות ודרישות הון

1. מדיניות האגודה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה להבטיח כושר הפרעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה, לשמר את יכולת האגודה להמשיך את פעילותה העיסוקית וכדי שתוכל להניב תשואה לחברי האגודה. האגודה וחברה כלולה של האגודה, שהינן גופים מוסדיים, כפופות לדרישות הון הנקבעות על-ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן - "הממונה").
בחודש מרס 2019 קבע הוועד המנהל של האגודה כי יחס כושר פרעון מבוסס סולבנסי II לא יפחת מ- 115% ועודף הון של 50 מיליון ש"ח לכל הפחות (להלן - "יעד הון").

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

על האגודה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום כפי שפורסמו בחודש יוני 2017 ועודכנו בחודש אוקטובר 2020 (להלן - "חוזר סולבנסי").

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון מחושב כיחס שבין ההון העצמי הכלכלי של חברת הביטוח לבין ההון הנדרש לכושר פירעון.

באור 12: - הון ודרישות הון (המשך)

ג. מדיניות ודרישות הון (המשך)

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון (המשך)

ההון העצמי הכלכלי נקבע כסיכום ההון העולה מהמאזן הכלכלי (ראה להלן) ומכשירי חוב הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים. סעיפי המאזן הכלכלי מחושבים לפי שווי כלכלי, כאשר ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Margin Risk).

ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) נועד לאמוד את החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לסדרת תרחישים שנקבעה בחוזר הסולבנסי המשקפים סיכונים ביטוחיים, סיכוני שוק ואשראי וכן סיכונים תיפעוליים.

חוזר הסולבנסי המעודכן כולל, בין היתר, הוראות מעבר בקשר לעמידה בדרישות ההון כדלהלן:

א) בחירה, החל מדוח יחס כושר פירעון ליום 31 בדצמבר 2019, באחת מהחלופות הבאות:

(1) פריסה הדרגתית של ההון הנדרש, עד לשנת 2024, כך שההון הנדרש יעלה בהדרגה, ב- 5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR. ההון הנדרש ליום 31 בדצמבר 2023 - 95% מה-SCR (ליום 31 בדצמבר 2022 - 90%); יצוין כי זו היתה החלופה היחידה עד דוח יחס כושר פירעון ל-31 בדצמבר 2019.

(2) הגדלת ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח של סכום המחושב בהתאם לחוזר סולבנסי (להלן - "הניכוי"). הניכוי ילך ויקטן בצורה הדרגתית, עד לשנת 2032 (להלן - "תקופת הפריסה").

ב) דרישת הון מוקטנת, שתלך ותגדל באופן הדרגתי עד לשנת 2023, על סוגים מסוימים של השקעות.

האגודה בחרה את הנחיית הפריסה כאמור בסעיף א(1) לעיל.

בהקשר זה יצוין כי האגודה לא מחזיקה בהתחייבויות בענפי החיים והבריאות ולכן מתיינתר חלופה 2 לעיל. האגודה מיישמת את החלופה הראשונה לעניין תקופת הפריסה, אשר עומד בקנה אחד עם המדיניות שיישמה בתקופות קודמות.

יחס כושר פרעון של האגודה

בהתאם לדוח יחס כושר ליום 30 ביוני 2023, שפורסם ב 29 בנובמבר 2023, לאגודה עודף הון ללא התחשבות בהוראות המעבר. החישוב שערכה האגודה כאמור, נסקר, על ידי רואי החשבון המבקרים של האגודה, בהתאם לעקרונות תקן בינלאומי (ISAE) 3000 (Revised) לגבי "התקשרויות מסוג Assurance שאינן ביקורת או סקירה של מידע כספי היסטורי". תקן זה רלוונטי לביצוע ההתקשרות על מנת להעריך האם חישובי הסולבנסי שבוצעו על ידי האגודה, ליום 30 ביוני 2023, מכל הבחינות המהותיות, אינם בהתאם להוראות הממונה ואיננו מהווה חלק מתקני הביקורת או הסקירה החלים על דוחות כספיים. יודגש כי התחזיות וההנחות, שהיוו בסיס להכנת דוח יחס כושר פירעון כלכלי, מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטוארים הנערכים מעת לעת.

באור 12: - הון ודרישות הון (המשך)

ג. מדיניות ודרישות הון (המשך)

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

יחס כושר פרעון של האגודה (המשך)

נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים, על פעולות ההנהלה וכן על דפוס ההתפתחות העתידי של מרווח הסיכון, שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהותי מהחישוב.

כמו כן, מופנית תשומת הלב לאמור בדוח יחס כושר פירעון בדבר אי הודאות הנגזרת משינויים רגולטורים וחשיפה לתלויות שלא ניתן להעריך את השפעתה על יחס כושר הפירעון.

לפרוט נוסף, ראה סעיף 2.1.2 בדוח הועד מהנהל וכן דוח יחס כושר פרעון כלכלי שפורסם באתר האינטרנט של האגודה.

ד. יחס כושר הפירעון לעניין חלוקת דיבידנד

בהתאם למכתב שפרסמה הממונה, בחודש אוקטובר 2017, (להלן - "המכתב") חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנסי בשיעור של לפחות 100%, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה. היחס האמור יחושב ללא ההקלה שניתנה בגין הפרש מקורי המיוחס לרכישת פעילות של קופות גמל וחברות מנהלות. בנוסף, נקבעו במכתב הוראות דיווח לממונה.

בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 30 ביוני, 2023, המתבסס על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות, לאותו יום, לאגודה יחס כושר פירעון כלכלי הגבוה מיחס כושר הפירעון הנדרש על פי המכתב.

חלוקת דיבידנד מותנית בהתחייבות בלתי הדירה שהתקבלה מאגודת האם שלפיה, בין היתר, אגודת האם לא תחלק דיבידנד, אלא בכפוף לכך שבמועד החלוקה עודף ההון הקיים על ההון הנדרש של האגודה לא יהיה נמוך מ-30%.

בשנים 2021 ו-2022 הכריזה ושילמה האגודה דיבידנד בסך 40 מליוני ש"ח בכל אחת מהשנים. במהלך שנת 2023 האגודה שילמה דיבידנד בסך 40 מליוני ש"ח.

ה. הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)

בהתאם להוראות החוזר המאוחד - "דיווח לממונה על שוק ההון" - הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA) (להלן - "החוזר") על חברת ביטוח לדוח לממונה אודות הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) אחת לשנה, במהלך חודש ינואר. בהתאם לחוזר האגודה תספק לממונה דיווח שיכלול את סיכום התוצאות, מצב עסקי וקשרי גומלין, חשיפה לסיכון, הערכת כושר פירעון ודרישת הון, הערכה צופה פני עתיד ותרמישים וניתוחי רגישויות. תחילתו של החוזר ביום 1 בינואר 2023.

בעקבות פרוץ מלחמת חרבות ברזל, ביום 23 באוקטובר 2023, פרסם הממונה את הוראות הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון לשעת חירום (להלן - "הוראות לשעת חירום") במסגרת ההוראות לשעת חירום, דחה הממונה את הדיווח בגין הערכה צופה פני עתיד ותרמישים וניתוחי רגישויות ליום 1 בינואר 2025. כמו כן, בהתאם לחוזר האגודה העבירה את הדיווח הנדרש בגין סיכום התוצאות, מצב עסקי וקשרי גומלין, חשיפה לסיכון והערכת כושר פירעון ודרישת הון לממונה בחודש מרס 2024.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי
 א. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי סוגים

31 בדצמבר					
2022	2023	2022	2023	2022	2023
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו	
18,089	23,385	16,576	13,819	34,665	37,204
208,144	233,332	164,714	178,789	372,858	412,121
226,233	256,717	181,290	192,608	407,523	449,325
13,877	15,620	13,811	18,166	27,688	33,786
420,200	413,368	230,893	258,687	651,093	672,055
434,077	428,988	244,704	276,853	678,781	705,841
660,310	685,705	425,994	469,461	1,086,304	1,155,166
65,161	75,963	46,091	61,474	111,252	137,437
53,594	64,482	93,834	212,859	147,428	277,341
118,755	140,445	139,925	274,333	258,680	414,778
779,065	826,150	565,919	743,794	1,344,984	1,569,944
4,681	8,033	5,429	4,567	10,110	12,600
15,974	17,257	8,309	12,458	24,283	29,715
20,655	25,290	13,738	17,025	34,393	42,315
655,629	677,672	420,565	464,894	1,076,194	1,142,566
102,781	123,188	131,616	261,875	234,397	385,063
758,410	800,860	552,181	726,769	1,310,591	1,527,629

ענף רכב חובה
 הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
 תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר
 סך הכל ענפי רכב חובה (ראה [באור 13\(ד\)2](#)) להלן)

ענפי חבויות
 הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
 תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר
 סך הכל ענפי חבויות

סך הכל ענפי רכב חובה וחבויות (ראה [באור 13\(ד\)1](#)) להלן)

ענפי רכוש ואחרים
 הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
 תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר
 סך ענפי רכוש ואחרים (ראה [באור 13\(ג\)2](#)) להלן)

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

הוצאות רכישה נדחות:
 ענפי רכב חובה וחבויות
 ענפי רכוש ואחרים

סך הכל הוצאות רכישה נדחות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות:

ענפי רכב חובה וחבויות
 ענפי רכוש ואחרים
 סה"כ התחייבויות בחוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)
 ב. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי שיטות חישובן

31 בדצמבר					
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
2022	2023	2022	2023	2022	2023
אלפי ש"ח					
681,172	710,465	486,667	647,762	1,167,839	1,358,227
766	717	2,774	2,573	3,540	3,290
97,127	114,968	76,478	93,459	173,605	208,427
<u>779,065</u>	<u>826,150</u>	<u>565,919</u>	<u>743,794</u>	<u>1,344,984</u>	<u>1,569,944</u>

הערכות אקטואריות כולל הפרשה לפרמיה בחסר:

גב' שירן מאור אלקיים

הפרשות על בסיס הערכות אחרות:

הערכת מחלקת תביעות בגין התביעות התלויות
 הפרשה לפרמיה שטרם הורוחה

סך כל התחייבויות הביטוח בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר
 ביטוח כללי

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות

1. ענפי רכב חובה וחבויות:

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2022	2023	2022	2023	2022	2023		
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו			
732,883	655,629	383,989	420,565	1,116,872	1,076,194		יתרה לתחילת השנה
97,036	108,373	108,540	104,121	205,576	212,494		עלות התביעות המצטברת בגין שנת חיתום שוטפת שינוי ביתרות לתחילת שנה כתוצאה מהצמדה למדד ורווח השקעתי לפי הנחת ההיוון הגלומה בהתחייבויות שינוי באומדן עלות התביעות המצטברת בגין שנת חיתום קודמות (4)
54,894	22,291	33,171	14,299	88,065	36,590		
(125,802)	(17,769)	(73,060)	(22,954)	(198,862)	(40,723)		
26,128	112,895	68,651	95,466	94,779	208,361		סך השינוי בעלות התביעות המצטברת
(4,200)	(3,501)	(997)	(372)	(5,197)	(3,873)		תשלומים לישוב תביעות במהלך השנה
(99,182)	(87,351)	(31,078)	(50,765)	(130,260)	(138,116)		בגין שנת חיתום שוטפת בגין שנות חיתום קודמות
(103,382)	(90,852)	(32,075)	(51,137)	(135,457)	(141,989)		סך תשלומים לתקופה
655,629	677,672	420,565	464,894	1,076,194	1,142,566		יתרה לסוף השנה

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת (Ultimate) הינה: יתרת תביעות תלויות (ללא צבירה), הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות לישוב תביעות.
3. התשלומים כוללים הוצאות עקיפות לישוב תביעות (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות החיתום.
4. הקיטון באומדן עלות התביעות המצטברת בגין שנות חיתום קודמות מושפע בעיקרו מהשינוי בריבית ההיוון, מהשפעת שימוש בשווי נכסים בלתי סחירים בהתאם לעדכון חוזר הערכת תביעות תלויות ומהתפתחות לטובה בתביעות קטנות.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות (המשך)

2. ענפי רכוש ואחרים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2022	2023	2022	2023	2022	2023
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
100,707	102,781	108,924	131,616	209,631	234,397
142,664	154,519	148,846	226,414	291,510	380,933
(10,692)	(9,009)	(7,251)	(45,597)	(17,943)	(54,606)
(97,215)	(101,813)	(78,159)	(51,101)	(175,374)	(152,914)
(31,713)	(32,809)	(43,302)	(10,691)	(75,015)	(43,500)
(128,928)	(134,622)	(121,461)	(61,792)	(250,389)	(196,414)
(970)	9,519	2,558	11,234	1,588	20,753
102,781	123,188	131,616	261,875	234,397	385,063

יתרה לתחילת השנה

עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח

שינוי בעלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח (5)

תשלומים לשוב תביעות במהלך השנה:
בגין אירועים של שנת הדוח
בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח

סך תשלומים

שינוי בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, נטו מהוצאות רכישה נדחות

יתרה לסוף השנה

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות בתוספת הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח כוללת את יתרת תביעות תלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות בתקופת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות.
3. עלות התביעות המצטברת בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח כוללת את יתרת תביעות תלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות לאירועים שקדמו לשנת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות ועודף הערכה לאירועים שקדמו לשנת הדוח.
4. התשלומים לשוב תביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישובן (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות הנזק.
5. השינוי בעלות התביעות המצטברת בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח מתייחס להתפתחות לטובה בענפי רכב רכוש ואובדן רכוש.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ד. (1) בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

31 בדצמבר 2023										
שנת חיתום										
סה"כ	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2023 (*)										
	3,874	5,371	3,819	1,455	1,420	1,761	3,460	8,900	2,064	4,163
		17,141	14,103	25,709	13,738	12,460	12,602	30,000	17,008	13,363
			31,696	39,585	29,134	29,949	31,581	51,045	35,173	33,293
				74,868	44,813	54,263	56,054	80,167	54,786	55,377
					58,356	75,828	88,779	104,643	78,507	78,654
						91,431	106,792	125,758	97,327	96,269
							116,167	137,609	115,785	112,409
								150,363	134,868	139,455
									143,019	147,548
										153,555
	228,968	222,891	183,450	219,717	212,718	202,516	218,291	225,729	198,984	223,421
		210,638	212,681	249,089	178,538	202,913	197,775	221,301	206,720	212,776
			206,999	228,610	190,468	177,801	212,989	216,837	195,958	205,261
				222,389	173,721	189,629	188,699	223,106	194,247	207,565
					166,202	176,752	195,411	210,579	221,483	216,099
						176,620	180,906	214,786	209,055	207,439
							175,287	197,611	212,579	198,798
								196,963	186,286	200,379
									179,540	183,025
										177,103
	185,331	12,253	(23,549)	(2,672)	46,516	25,896	43,004	28,766	19,444	35,673
	9.8%	5.5%	(12.8%)	(1.2%)	21.9%	12.8%	19.7%	12.7%	9.8%	16.8%
	1,940,709	228,968	210,638	206,999	222,389	166,202	175,287	196,963	179,540	177,103
	840,470	3,874	17,141	31,696	74,868	58,356	91,431	116,167	150,363	143,019
	1,100,239	225,094	193,497	175,303	147,521	107,846	85,189	59,120	46,600	36,521
	54,927									
	1,155,166									
	12,600									
	1,142,566									

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

עודף(חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2023

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2023

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2013

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות

בניכוי הוצאות רכישה נדחות

ליום 31 בדצמבר 2023

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות נכון ליום 31 בדצמבר, 2023, נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה באור 2(ו)).

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ד. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

31 בדצמבר 2023										
שנת חיתום										
סה"כ	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2023 (*)										
	3,533	4,340	3,499	790	876	1,388	3,734	2,070	2,063	4,142
		10,739	10,826	8,863	10,485	8,730	12,664	30,580	11,293	13,344
			20,880	17,425	19,597	18,972	31,558	50,956	29,537	38,395
				28,846	28,063	32,895	55,907	80,896	49,125	61,395
					37,404	47,367	75,821	100,599	71,470	83,733
						55,249	89,693	121,650	87,667	100,340
							100,982	133,483	105,600	115,436
								144,249	123,762	132,719
									131,412	140,581
										145,586
	119,940	105,114	81,407	107,196	133,565	129,944	194,659	200,147	183,532	199,896
		96,121	110,740	114,013	110,067	121,888	175,890	207,548	184,192	191,313
			111,338	111,914	118,045	106,076	178,351	203,276	173,392	185,487
				106,114	116,870	118,727	168,930	204,384	166,987	182,496
					115,374	114,271	168,646	203,288	173,253	190,307
						115,334	154,077	203,841	180,386	188,631
							151,622	187,252	163,152	185,169
								186,316	167,575	181,692
									163,751	165,546
										162,856
118,051		8,993	(29,931)	1,082	18,191	14,610	43,037	13,831	19,781	28,457
8.9%		8.6%	(36.7%)	1.0%	13.6%	11.2%	22.1%	6.9%	10.8%	14.8%
1,328,766	119,940	96,121	111,338	106,114	115,374	115,334	151,622	186,316	163,751	162,856
678,880	3,533	10,739	20,880	28,846	37,404	55,249	100,982	144,249	131,412	145,586
649,886	116,407	85,382	90,458	77,268	77,970	60,085	50,640	42,067	32,339	17,270
35,819										
685,705										
8,033										
677,672										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חוסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2023

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2023

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2013

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות

בניכוי הוצאות רכישה נדחות

ליום 31 בדצמבר 2023

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות נכון ליום 31 בדצמבר, 2023, נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה באור 10(ד)).

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ד. (2) בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענף ביטוח רכב חובה

31 בדצמבר 2023										
שנת חיתום										
סה"כ	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2023 (**)										
	1,606	1,739	1,582	379	362	473	451	446	307	254
		7,091	6,888	4,551	3,497	5,527	4,928	4,229	5,944	4,196
			17,448	12,593	12,605	16,955	11,936	15,987	16,254	10,811
				23,199	23,508	32,132	27,466	31,243	25,498	22,848
					29,473	41,171	39,220	40,295	34,340	33,125
						51,652	43,561	50,296	39,263	38,750
							49,831	57,425	47,933	42,650
								62,197	59,389	48,134
									61,286	49,814
										51,155
	103,718	103,919	81,731	82,536	84,423	89,476	89,769	95,525	75,120	78,368
		100,197	92,649	85,864	73,497	83,888	76,926	87,405	77,523	67,298
			92,297	73,335	82,507	88,281	77,898	84,372	69,851	65,098
				73,136	69,510	89,573	83,027	86,671	69,750	57,960
					62,037	83,955	77,491	84,711	79,128	66,212
						82,581	70,625	83,633	72,532	63,676
							67,528	81,027	76,936	56,657
								83,166	71,695	56,012
									71,854	53,087
										52,153
84,848		3,722	(10,566)	9,400	22,386	6,895	22,241	12,359	3,266	15,145
11.0%		3.6%	(12.9%)	11.4%	26.5%	7.7%	24.8%	12.9%	4.3%	22.5%
788,667	103,718	100,197	92,297	73,136	62,037	82,581	67,528	83,166	71,854	52,153
354,938	1,606	7,091	17,448	23,199	29,473	51,652	49,831	62,197	61,286	51,155
433,729	102,112	93,106	74,849	49,937	32,564	30,929	17,697	20,969	10,568	998
15,596										
449,325										
5,867										
443,458										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (***)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף(חסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2023

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2023

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2013

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה וחבויות

בניכוי הוצאות רכישה נדחות

ליום 31 בדצמבר 2023

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות נכון ליום 31 בדצמבר, 2023, נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה באור 2(ו)).

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ד. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענף ביטוח רכב חובה

31 בדצמבר 2023										
שנת חיתום										
סה"כ	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2023 (*)										
	1,549	1,625	1,479	245	136	185	451	308	307	254
		5,707	5,460	3,383	1,304	2,050	4,928	4,093	4,258	4,194
			12,577	8,571	4,610	6,330	16,865	15,873	14,569	11,081
				15,326	8,306	11,136	32,395	31,105	23,814	23,118
					10,521	13,884	44,150	40,353	33,208	33,392
						17,226	48,491	50,383	38,126	39,019
							54,761	57,513	46,794	42,920
								62,285	58,258	48,403
									60,155	50,084
										51,425
	65,904	51,398	46,544	47,260	21,554	29,102	86,630	92,365	72,290	76,418
		50,596	55,005	51,127	23,263	24,655	74,432	84,444	73,005	64,565
			56,418	43,656	26,099	29,250	75,382	81,854	65,340	62,665
				44,697	22,309	28,387	82,660	83,749	65,788	55,527
					20,854	26,245	78,751	84,772	70,733	64,348
						26,164	72,412	83,721	71,160	64,001
							69,309	79,869	75,804	58,995
								81,971	70,421	56,282
									69,969	53,357
										52,423
	39,307	802	(9,874)	2,563	700	2,938	17,321	10,394	2,321	12,142
	7.7%	1.6%	(21.2%)	5.4%	3.3%	10.1%	20.0%	11.3%	3.2%	18.8%
	538,305	65,904	50,596	56,418	44,697	20,854	26,164	69,309	81,971	69,969
	291,532	1,549	5,707	12,577	15,326	10,521	17,226	54,761	62,285	60,155
	246,773	64,355	44,889	43,841	29,371	10,333	8,938	14,548	19,686	9,814
	9,944									
	256,717									
	2,438									
	254,279									

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף(חוסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2023

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2023

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2013

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה

בניכוי הוצאות רכישה נדחות

ליום 31 בדצמבר 2023

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.
 (**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטים הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.
 (***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות נכון ליום 31 בדצמבר, 2023, נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה באור 20(ד)).

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ה. (1) נתונים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח רכב חובה:

שנת חיתום							
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
אלפי ש"ח							
							לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023:
79,867	81,400	72,633	74,222	83,210	92,619	99,044	פרמיות ברוטו
8,997	8,211	7,935	1,154	(6,341)	(3,764)	(7,697)	הפסד כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר
							השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום
8,352	2,820	1,746	4,013	4,234	3,197	1,384	

(2) נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח חבויות אחרות:

שנת חיתום							
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
אלפי ש"ח							
							לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023:
99,897	95,553	99,541	101,848	99,595	100,399	113,253	פרמיות ברוטו
(9,714)	(12,834)	(29,291)	(2,175)	(19,218)	(11,733)	(15,035)	הפסד כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר
							השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום
11,498	10,662	10,219	6,620	4,268	2,885	404	

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

(3) הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענף ביטוח רכב חובה:

רווח כולל בגין שנות חיתום קודמות	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח כולל בגין שנות חיתום קודמות	הפסד כולל בגין שנת חיתום שוטפת	
שייר		ברוטו		
אלפי ש"ח				
9,456	(7,697)	12,796	(13,384)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר: 2023 (*)
33,602	(5,132)	43,714	(16,686)	2022
6,736	(13,654)	166	(27,485)	2021

(*) ירידה בשיעור חוזה משנה יחסי בשנה שוטפת ואשתקד שחרורים בגין שנות חיתום קודמות כתוצאה מעלייה בריבית ההיוון אשר הקטינה את שווי ההתחייבויות הביטוחיות.

(4) הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענפי ביטוח חבויות אחרות:

רווח כולל בגין שנות חיתום קודמות	הפסד כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנות חיתום קודמות	הפסד כולל בגין שנת חיתום שוטפת	
שייר		ברוטו		
אלפי ש"ח				
39,364	(15,035)	46,734	(23,469)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר: 2023 (*)
37,500	(17,914)	68,914	(29,227)	2022
(4,091)	(22,398)	(36,301)	(36,667)	2021

(*) הפסד כולל בגין שנת חיתום שוטפת קטן בהשוואה לאשתקד בעקבות עליית תעריפים. אשתקד רווח בגין שנות חיתום קודמות בעקבות עלייה בריבית ההיוון אשר הקטינה את שווי ההתחייבויות הביטוחיות.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

1. בדיקת התפתחות הערכת התביעות התלויות בענפי רכוש ואחרים ברוטו

סה"כ	שנת נזק				
	2023	2022	2021	2020	2019
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2023 (*)				
	152,914	181,231	119,864	145,040	135,369
	-	233,391	176,832	189,830	198,840
	-	-	184,428	195,669	202,809
	-	-	-	195,795	214,768
	-	-	-	-	215,302
	-	-	-	-	-
	380,933	301,246	218,711	244,842	213,177
	-	265,886	194,588	204,790	206,605
	-	-	189,092	201,088	212,608
	-	-	-	198,806	214,504
	-	-	-	-	215,862
	-	-	-	-	-
	1,455,112	265,886	189,092	198,806	215,862
	1,185,814	152,914	233,391	184,428	195,795
	269,298	228,019	32,495	4,664	3,011
	8,043				
	277,341				

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים

תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים

אומדן עלויות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2023

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2023

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת 2017
סך כל התביעות התלויות בענף ליום 31 בדצמבר 2023

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)
 1. (2) בדיקת התפתחות הערכת התביעות התלויות בענפי רכוש ואחרים בשייר

שנת נזק						
31 בדצמבר						
סה"כ	2023	2022	2021	2020	2019	2018
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2022 (*)						
	101,813	100,462	85,570	79,864	85,140	92,729
	-	130,004	117,398	97,226	113,276	120,006
	-	-	119,485	98,279	114,899	121,035
	-	-	-	98,152	113,257	122,282
	-	-	-	-	113,278	122,847
	-	-	-	-	-	122,714
	154,519	147,419	131,441	113,465	121,933	130,938
	-	137,666	122,391	101,562	116,786	125,049
	-	-	121,206	99,713	116,594	122,705
	-	-	-	98,834	113,494	123,329
	-	-	-	-	113,474	123,418
	-	-	-	-	-	122,762
748,461	154,519	137,666	121,206	98,834	113,474	122,762
685,446	101,813	130,004	119,485	98,152	113,278	122,714
63,015	52,706	7,662	1,721	682	196	48
1,467						
64,482						

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה
 לאחר שנתיים
 לאחר שלוש שנים
 לאחר ארבע שנים
 לאחר חמש שנים
 לאחר שש שנים

תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה
 לאחר שנתיים
 לאחר שלוש שנים
 לאחר ארבע שנים
 לאחר חמש שנים
 לאחר שש שנים

אומדן עלויות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2023

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2023

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת 2017

סך כל התביעות התלויות בענף ליום 31 בדצמבר 2022

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

באור 14: - מסים על הכנסה

א. חוקי המס החלים על חברות הקבוצה

1. כללי

על הכנסות האגודה חל מס בשיעור כאמור בסעיף ב' להלן ועל כל יתר החברות בקבוצה חל מס חברות בהתאם לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן - הפקודה). בנוסף, על הכנסות החברות בקבוצה המסווגות כ"מוסדות כספיים" כהגדרתן בחוק מע"מ תשל"ו-1975 חל מס רווח. יצויין כי פעילותן של חברות המסווגות כמוסדות כספיים בענפי הביטוח והפנסיה, מהווה את עיקר פעילות הקבוצה.

על הכנסות יתר החברות המאוחדות והכלולות חל מס חברות.

2. חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985

על האגודה והחברות המוחזקות שלה חל, עד לתום שנת 2007, חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985. על-פי החוק, נמדדו התוצאות לצורכי מס בישראל כשהן מותאמות לשינויים במדד המחירים לצרכן.

בחודש פברואר 2008 התקבל בכנסת תיקון לחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 שקבע כי תחולתו של חוק התיאומים תסתיים בשנת המס 2007 ומשנת המס 2008 לא יחולו עוד הוראות החוק, למעט הוראות המעבר שמטרתן למנוע עיוותים בחישובי המס. החל משנת 2008, נמדדות התוצאות לצורכי מס בערכים נומינליים למעט תיאומים מסוימים בגין שינויים במדד המחירים לצרכן בתקופה שעד ליום 31 בדצמבר, 2007. תיאומים המתייחסים לרווחי הון, כגון בגין מימוש נדל"ן (שבח) וניירות ערך, ממשיכים לחול עד למועד המימוש. התיקון לחוק כולל בין היתר את ביטול התוספת והניכוי בשל אינפלציה והניכוי הנוסף בשל פחת (לנכסים בני פחת שנרכשו לאחר שנת המס 2007) החל משנת 2008.

3. הסדרי מס ייחודים לענף הביטוח

הסכם עם שלטונות המס

בין התאחדות חברות הביטוח לבין שלטונות המס קיימים הסכמים ענפיים, המסדירים את הטיפול בסוגיות מס ייחודיות לענף. ההסכם הענפי האחרון שנחתם הינו לשנות המס 2020-2022. ההסכמים הענפיים מתייחסים בין היתר לנושאים הבאים:

- א. ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות - להכנסות החייבות בשיעורי מס מופחתים ולהכנסות הפטורות ממס המתקבלות בחברות הביטוח ("הכנסות מועדפות") יתבצע ייחוס הוצאות שמשמעותו הפיכת חלק מההכנסות המועדפות להכנסות חייבות במס מלא, בהתאם לשיעור הייחוס. שיעור הייחוס שנקבע בהסכם תלוי במקור הכספים המניבים את ההכנסות המועדפות.
- ב. הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות - יבוצע תאום חלקי של הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בתחום ביטוח כללי, בגין כל שנת חיתום החל משנת 2013 עד שנת 2020. הסכום שתואם יוכר לצורכי מס על פני שלוש שנים החל מהשנה העוקבת לשנת התאום.

באור 14: - מסים על הכנסה (המשך)

א. חוקי המס החלים על חברות הקבוצה (המשך)

3. הסדרי מס ייחודים לענף הביטוח (המשך)

הסכם עם שלטונות המס (המשך)

ג. ההסכם האחרון שנחתם בחודש פברואר 2024 מאריך בשלוש שנים נוספות את תוקפו של ההסכם האחרון המתייחס לשנות המס 2017-2019, כך שיחול גם לגבי שנות המס 2020-2022.

ההפרשה למס בדוחות הכספיים לשנת 2023 נערכה בהתאם לעקרונות ההסכם האמור לעיל. להסכם לא היתה השפעה מהותית על מיסים בגין שנים קודמות.

ב. שומות מס ושיעור המס

שומות מס סופיות

בחודש ינואר, 2021 נחתם הסכם בין האגודה לשלטונות המס, לשנות המס 2015-2017, בו נקבע כי שיעור המס שיחול על האגודה לשנים בהסכם: 2015 - שיעור של 13.5%, 2016 - שיעור של 13.7% ו 2017 - שיעור של 13.9% וזאת לאחר שבעבר האגודה שילמה מס בשיעור של 10% בלבד. כתוצאה מהסכם זה, האגודה שילמה מס נוסף לשנים הרלבנטיות בסך של כ- 12.1 מיליוני ש"ח בתוספת ריבית והצמדה. לגבי השנים 2018 ואילך טרם נקבע שיעור המס והוא ינוע בהתאם לשיעור המס הממוצע של חברי האגודה. ההפרשות למס לשנים 2018-2021 נערכו בהתאם לשיעור מס של 13.9% ובצירוף מס רווח מגיעות לשיעור של 26.41%. שיעור המס לשנת 2023 חושב לפי 14.05% ובצירוף מס רווח מגיע לשיעור של 26.53%.

לחברות המאוחדות שלה, ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ ומשקי ביטוח מקבוצת ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח (2011) בע"מ (לשעבר - עידן חדש סוכנות לביטוח ימי מקבוצת ביטוח חקלאי (2011) בע"מ), הוצאו שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2018.

לאחר תאריך המאזן, בחודש ינואר 2024 פורסמה טיוטת תיקון לצו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים), התשפ"ד-2024 (להלן - הצו), אשר לפיה מוצע לתקן את הצו כך שהחל מיום 1 בינואר 2025 שיעור מס השכר החל על מוסדות כספיים יעמוד על 18% מהשכר ששולם בעד עבודה ומס הרווח יעמוד על 18% מהרווח שהופק. יתרות המסים הנדחים הנכללות בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2023 מחושבות לפי שיעורי המס שבתוקף לתאריך המאזן ואינן מביאות בחשבון את ההשפעות העשויות לנבוע מהעלאת שיעורי המס כאמור לעיל. ההשפעות האמורות תיכללנה בדוחות הכספיים שיפורסמו החל מהמועד שבו הצו הושלם למעשה, קרי במסגרת הרבעון הראשון של שנת 2024.

האגודה מעריכה כי השפעת השינוי בשיעורי המס לא תשפיע באופן מהותי על יתרות נכסי המסים הנדחים שלה.

באור 14: - מסים על הכנסה (המשך)

ב. שומות מס ושיעור המס (המשך)

א. מסים על ההכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
16,300	22,880	26,646
(1,540)	(103)	-
(835)	188	(41)
<u>13,925</u>	<u>22,965</u>	<u>26,605</u>

מסים שוטפים
מסים בגין שנים קודמות
מסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים זמניים

ב. מסים על הכנסה המתייחסים לסעיפי רווח כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
39	23	(2)

מס / (הטבת מס) בגין רווח (הפסד) ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת

ג. מסים נדחים

הרכב המסים הנדחים כמוצג במאזן, הינם כדלקמן:

סך הכל	אחרים אלפי ש"ח	מכשירים פיננסים
538	1,451	(913)
299	(384)	683
837	1,067	(230)
(227)	71	(298)
<u>610</u>	<u>1,138</u>	<u>(528)</u>

יתרת נכס מס נדחה (התחייבות) ליום 1 בינואר, 2022

שינויים שנזקפו לדוח על רווח והפסד ורווח כולל אחר

יתרת נכס מס נדחה (התחייבות) ליום 31 בדצמבר, 2022

שינויים שנזקפו לדוח על רווח והפסד ורווח כולל אחר

יתרת נכס מס נדחה (התחייבות) ליום 31 בדצמבר, 2023

המסים הנדחים מוצגים בדוח על המצב הכספי כדלקמן:

31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
<u>837</u>	<u>610</u>

נכסי מסים נדחים

באור 14: - מסים על הכנסה (המשך)

ד. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח על הרווח הכולל היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף בדוח על הרווח הכולל:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
59,778	86,551	103,007	רווח לפני מסים על הכנסה
26.41%	26.41%	26.53%	שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על האגודה
15,788	22,858	27,328	מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי הכולל תוספת/(גריעת) מס בגין חברות מאוחדות בעלות שיעורי מס שונה
(23)	(65)	(76)	הוצאות שאינן מותרות בניכוי הכנסות פטורות חלק ברווחי חברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
246	256	100	מיסים בגין שנים קודמות אחרים
(523)	(157)	(498)	
(1,540)	-	-	
(23)	73	(249)	
13,925	22,965	26,605	מסים על ההכנסה
23.29%	26.53%	25.83%	שיעור מס אפקטיבי ממוצע

באור 15: - זכאים ויתרות זכות

31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
176,394	216,437	חברות ביטוח משנה ותווכני ביטוח:
9,781	36,090	פקדונות של מבטחי משנה
13,738	17,024	חשבונות אחרים
311	105	הוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
1,392	2,117	פרמיה מראש
7,304	4,679	תביעות לתשלום
6,092	5,943	ספקים ונותני שירותים
1,516	1,413	עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר
2,007	2,463	הוצאות לשלם
11,784	13,400	חברות קשורות
4,355	12,978	עמלות לתשלום
		זכאים אחרים ויתרות זכות
234,674	312,649	

באור 16: - התחייבויות פיננסיות בגין חכירה

א. פרוט התחייבויות פיננסיות

31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
3,703	31,688

התחייבות בגין חכירה

ב. מועדי פירעון התחייבות בגין חכירה

ליום 31 בדצמבר 2023	
נומינלי	מהוון
אלפי ש"ח	
2,281	1,085
2,281	1,128
2,281	1,173
2,281	1,220
37,073	27,082
46,197	31,688

שנה ראשונה
שנה שנייה
שנה שלישית
שנה רביעית
שנה חמישית ואילך

סה"כ

באור 17: - פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023		
שייר	ביטוח משנה	ברוטו
אלפי ש"ח		
309,578	317,578	627,156
(17,841)	(16,981)	(34,822)
291,737	300,597	592,334

סה"כ פרמיות בביטוח כללי

שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (*)

סה"כ פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022		
שייר	ביטוח משנה	ברוטו
אלפי ש"ח		
267,170	259,444	526,614
(403)	(8,430)	(8,833)
266,767	251,014	517,781

סה"כ פרמיות בביטוח כללי

שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (*)

סה"כ פרמיות שהורווחו

באור 17: - פרמיות שהורווחו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			
שייר	ביטוח משנה	ברוטו	
אלפי ש"ח			
271,445	224,888	496,333	פרמיות בביטוח כללי
(10,764)	(13,108)	(23,872)	שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (*)
<u>260,681</u>	<u>211,780</u>	<u>472,461</u>	סה"כ פרמיות שהורווחו

(*) גובה הסכום מושפע מעיתוי הפקת הפוליסות וגם מעיתוי הפקת פוליסות לתקופה של מעל שנה.

באור 18: - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
16,967	(36,172)	75,754	רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית הפרשי הצמדה הפרשי שער ודיבידנד בגין: נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
20,898	15,837	9,804	הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שאינם בשווי הוגן דרך רווח והפסד
19,113	20,153	9,625	הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
18,415	11,486	11,634	הכנסות מדיבידנד
<u>75,393</u>	<u>11,304</u>	<u>106,817</u>	סך הכל רווחים מהשקעות נטו והכנסות מימון

באור 19: - הכנסות מדמי ניהול

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
<u>16,724</u>	<u>16,200</u>	<u>15,672</u>	דמי ניהול מחברה מנהלת בגין פעילות הפנסיה

באור 20 - הכנסות מעמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
37,815	46,190	49,168	עמלת ביטוח משנה, בניכוי שינוי בהוצאות רכישה
24,220	25,563	26,149	נדחות בגין ביטוח משנה
			עמלת סוכנויות ביטוח מאוחדות
<u>62,035</u>	<u>71,753</u>	<u>75,317</u>	סה"כ הכנסות מעמלות

באור 21 - תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
461,393	365,475	528,540	בגין חוזי ביטוח כללי:
215,526	205,910	274,044	ברוטו
245,867	159,565	254,496	ביטוח משנה
			בשייר

באור 22 - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
36,012	36,466	50,652	עמלות רכישה
54,065	58,609	60,456	הוצאות רכישה אחרות
(7,619)	(4,374)	(7,922)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
<u>82,458</u>	<u>90,701</u>	<u>103,186</u>	סה"כ עמלות והוצאות שיווק

באור 23: - הוצאות הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
62,172	65,829	75,324
10,588	12,207	13,667
11,539	13,759	17,417
5,410	5,313	9,163
1,891	1,921	2,256
8,388	4,091	5,423
8,677	9,962	8,288
108,665	113,082	131,538
25,123	28,178	42,497
54,065	58,609	60,456
29,477	26,295	28,585
22,815	30,885	33,284

שכר עבודה ונלוות
הוצאות מיכון (למעט משכורות, פחת
והפחתות)
פחת והפחתות
אחזקת משרדים ותקשורת
עמלות כרטיסי אשראי והוצאות בנק
ייעוץ משפטי ומקצועי
אחרות

סה"כ

בניכוי:

סכומים שסווגו בסעיף שינוי בהתחייבויות
ותשלומים בגין חוזי ביטוח
סכומים שסווגו בסעיף עמלות, הוצאות שיווק
והוצאות רכישה אחרות

סה"כ הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות בגין
מיכון בסך

באור 24: - הוצאות (הכנסות) מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
(1,221)	4,670	1,909
-	-	(288)
87	79	454
208	167	454
(926)	4,916	2,075

ריבית והפרשי שער בגין פקדונות מבטחי משנה
ריבית והפרשי הצמדה בגין תשלום למס הכנסה
ריבית והפרשי הצמדה לבנקים ואחרים
הוצאות מימון בגין חכירות

באור 25: - ניהול סיכונים

במסגרת פעילותה נחשפת האגודה למגוון סיכונים. על מנת לצמצם את החשיפה להפסדים כתוצאה מאירועים בלתי צפויים, הטמיעה האגודה מערך ניהול סיכונים.

כללי

האגודה פועלת במגזר בשוק הביטוח הכללי וביטוח חיים וחשופה לסיכונים הבאים:

1. סיכוני שוק - הסיכון לשינויים בערך הנכסים וההתחייבויות של האגודה כתוצאה משינויים בפעילות השוק:

- סיכון ריבית - עלייה בשיעורי הריבית תגרום להפסדים בתיק כתוצאה מירידת מחירי האג"ח המוחזקים על-ידי האגודה.

- סיכוני מטבע - שינויים בשיעורי החליפין ישפיעו הן על מחירי הנכסים נקובי המט"ח הכלולים בתיק ההשקעות של האגודה והן על ההתחייבויות הביטוחיות לרבות הפעילות מול מבטחי משנה.

- סיכון שערי מניות - האגודה חשופה לירידה בשווי תיק ההשקעות כתוצאה מירידת הערך (מקומיים או זרים) המוחזקים על ידה.

- סיכון אינפלציה - ההפסד הנגרם עקב שחיקת ערך נכסי האגודה שאינם צמודים למדד המחירים לצרכן.

2. סיכוני אשראי - הינו הסיכון שנובע כתוצאה מאי מילוי התחייבויותיו של הצד הנגדי לעסקה כתוצאה מחדלות פרעון. במסגרת זו חשופה האגודה, בין היתר, להפסדים כתוצאה מחדלות פרעון או ירידת דירוג האשראי של מבטחי המשנה.

3. סיכון ALM - האגודה חשופה לסיכון שנובע מחוסר התאמה בין ההתחייבויות הביטוחיות לנכסים שמוחזקים כנגדן (עיתוי, היקף, שווי).

4. סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מכישלון מערכות פנימיות, אנשים (הונאות, טעויות אנוש) ונזקים החיצוניים לאגודה (רעידת אדמה). כמו כן, כמבטחת של קבוצה קטנה של לקוחות גדולים האגודה חשופה לסיכונים תחרות.

5. סיכונים ביטוחיים - תמחור והערכת התחייבויות ביטוחיות שגוי: טעות במודל התמחור (RISK MODEL), ו/או בפרמטרים והתפלגות הסתברותיות מוטות (PARAMETER RISK), חיתום לקוי, אירועי קטסטרופה וכו'.

6. אבטחת מידע - פגיעה פיזית או לוגית במחשבי האגודה עלולה להסב נזקים כבדים. כיום, מוגנת רשת המחשבים של האגודה באמצעים שונים ומגוונים כגון: ANTI-VIRUS, FIREWALL ועוד. בנוסף, הגישה למערכות המידע השונות ניתנת בתהליך מסודר של בקשת הרשאות.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

כללי (המשך)

(א) תיאור הליכי ושיטת ניהול הסיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים של האגודה מכוונת להבטיח חשיפה מבוקרת לסיכונים אלה, תוך עמידה בדרישות הפיקוח ושמירה על יעדיה העסקיים של האגודה ועל איתנותה הפיננסית.

דגש בפעילות מושם להתייחסות לשינויים בסביבתה העסקית, התפעולית וכן לשינויים בהנחיות ובדרישות הרגולטוריות המתבקשות.

ניהול הסיכונים מרוכז על-ידי מחלקת ניהול הסיכונים בהתאם למדיניות שאושרה על ידי הוועד המנהל. מחלקת ניהול הסיכונים מזהה, ומעריכה את הסיכונים בשיתוף פעולה עם יחידות תומכות הכוללות את האקטואריה, השקעות, ביטוח משנה וחשבות.

ניהול סיכוני האגודה נשען על שילובן של מספר עקרונות מרכזיים:

ניהול סיכונים כמותי

(א) מדידת סיכונים עקבית ומהימנה - האגודה תפעל להטמעה של מודלים כמותיים למדידה והערכת סיכונים המבוססים על מתודולוגיות מקובלות בעולם (Best-Practice) תוך יצירת איזון בין צרכי האגודה ומשאביה.

(ב) מעקב אחר מגבלות סיכון כמותיות - האגודה תבצע מעקב שוטף אחר הסיכונים העומדים לפתחה. שינויים מהותיים לרעה ידווחו למוסדותיה האורגניים בהתאם למדיניות הדיווח שהותוותה.

שקיפות

(א) גילוי נאות לגבי הסיכונים (Risk Disclosure) - כחלק מתרבות ניהול הסיכונים המוטמעת באגודה, לפני קבלת החלטה בנושאים וסיכונים להם עלולה להיות השפעה על פעילותה, רואה האגודה חשיבות עליונה בקיום ישיבות ודיונים הן במסגרת מחלקתית והן במסגרת פורום ניהול סיכונים שמטרתו איתור תחומי סיכון ואזורי כשל אפשריים, ניתוח משמעותם והכנת דרכי התמודדות עימם.

באגודה קיימים פורומים מקצועיים/ביטוחיים בראשות המנכ"ל וראש תחום הביטוח. בפורומים אלו מתקיימים דיונים בהם מנתחים את החשיפות, את הרווחיות הענפית, כאשר בדיקות תקופתיות של גורמי הסיכון מובאים באופן שוטף בפני הפורומים הנ"ל, ובהתאם לכך, מתקבלות החלטות ניהוליות.

(א) תיאור הליכי ושיטת ניהול הסיכונים (המשך)

(ב) תרבות האגודה בנוגע לנטילת סיכונים מבוקרת - ניהול סיכונים הינו תהליך מתמשך ורציף המשתנה מרגע לרגע בהתאם להתפתחויות עסקיות פנימיות ומאקרו-כלכליות משקיות. האגודה מצפה מעובדיה ומנהליה ורואה חשיבות רבה בדיווח והצגה של סיכונים חדשים הצצים לפתחה למנהל הסיכונים ומנהלי המחלקות הרלוונטיות, בכדי לייצר מאגר סיכונים רחב ככל האפשר ולאפשר בחינת השפעת סיכונים אלה על השגת היעדים האסטרטגיים של האגודה.

(ג) הוועד המנהל מספק עקרונות כתובים לניהול הסיכונים הכולל, כמו גם את המדיניות הספציפית לחשיפות מסוימות לסיכונים, כגון סיכוני ביטוח, סיכון שער חליפין, סיכון שיעור ריבית, סיכון אשראי, וכן שימוש במכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים לא נגזרים.

ציות להוראות רגולציה (Risk Governance)

(א) האגודה רואה בהוראות החוק סמן ימני לפעילותה בתחום ניהול הסיכונים ופועלת בהתאם לעקרונות המפורטים בדוח זה.

(ב) בקרה פנימית וחינוכית של תהליכים ומספרים - מנהל הסיכונים עומד בקשר שוטף עם רואה החשבון המבקר והמבקר הפנימי ומקבל עדכונים ודיווחים שוטפים אודות חשיפות, סיכונים ואירועים חריגים באגודה.

דיווח ותיעוד

מנהל הסיכונים מדווח בכתב להנהלה הפעילה והוועד המנהל בנושאים שונים של ניהול הסיכונים:

- ◆ זיהוי הסיכונים הביטוחיים והפיננסיים המהותיים לחוסנה של האגודה ולעמידה בחבותה למבוטחים קיימים ועתידיים.
- ◆ כימות החשיפה והערכת ההשפעה הפוטנציאלית של הסיכונים המהותיים שזוהו לפי אמות מידה שהוגדרו ע"י האגודה ולתקופות עתידיות שיקבעו.
- ◆ הערכת ההון העצמי הנדרש (ההון הכלכלי) מהאגודה לצורך נשיאה בסיכונים המהותיים תוך התייחסות למידת המתאם בין הסיכונים השונים.

פעולות להגבלת הסיכון

- ◆ הסיכונים המפורטים לעיל ממותנים על ידי פיזור גדול של חוזי הביטוח ועל ידי בחירה ויישום של אסטרטגיות חיתום ויצירת פיזור לפי ענפים, אזורים גיאוגרפים, סוגי הסיכון, גובה הכיסוי וכו'.
- ◆ תהליך השקת מוצרים חדשים כולל זיהוי ובחינה מקיפה של הסיכונים הכרוכים במוצר וקביעת הדרכים לניהולם ולבקרה עליהם. כאשר מתעורר חשש כי קיימת הרעה בתוצאות החיתומיות, שמקורה אינו בתנודות אקראיות, נערכות בדיקות מעמיקות, בין השאר, להערכת הסיכון הגלום, ובמידת הצורך מותאמת הערכת הרזרבות. בדיקות דומות מתבצעות בעת חידוש עסקאות.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

(א) תיאור הליכי ושיטת ניהול הסיכונים (המשך)

- ◆ כמו כן, בכדי להקטין את החשיפה לסיכונים, האגודה מיישמת מדיניות בדיקת תביעות, בחינה שוטפת של תהליכי הטיפול בתביעות ומבצעת חקירות לאיתור הונאות. בנוסף, האגודה נוקטת במדיניות ניהול אקטיבי שוטף של התביעות, על מנת להקטין את החשיפה להתפתחויות בלתי צפויות העשויות להשפיע עליה לרעה.
- ◆ האגודה נוקטת במדיניות של הגבלת החשיפה לקטסטרופות על ידי קביעת סכומי כיסוי מרביים בחוזים מסוימים וכן על ידי רכישת כיסוי ביטוח משנה מתאים. מטרת מדיניות החיתום וביטוח המשנה הינה להגביל את החשיפה לקטסטרופות להפסד מרבי שנקבע מראש בהתאם לטעמי הסיכון של האגודה כפי שנקבעו על ידי הוועד המנהל.

(ב) דרישות חוקיות

- בהתאם להוראות חוזר הממונה "תפקידי אקטואר ממונה ומנהל סיכונים של מבטח; ומארג היחסים שלהם עם בעלי תפקידים אחרים", מינתה האגודה מנהל הסיכונים. תפקידיו ואחריותו מוגדרים בהתאם להנחיות החוזר:
- ◆ יצירת תרבות ארגונית של ניתוח וניהול סיכונים בדגש על שיתוף פעולה הדוק מצד ההנהלה ובעלי התפקידים.
 - ◆ זיהוי והערכה מדויקת ומקיפה של הסיכון - פיתוח מודלים, בקורות והתאמה לאופי פעילות האגודה.
 - ◆ הדרכה והכוונה של מנהלים לאופן ביצוע ניהול סיכונים יעיל ואפקטיבי.
 - ◆ מעקב ובקרה אחר הסיכונים הסובבים את פעילות האגודה.
 - ◆ מתן המלצות לשיפור.

בנוסף לחוזר המוזכר לעיל פרסם הממונה חוזר הערכות ליישום משטר Solvency II.

להלן מטרות ויעדי תוכנית היישום:

- ◆ הגדרת דרישות ההון הכמותיות הנדרשות מהאגודה בהתאם להנחיות המפורטות בהוראות החוזר שפרסם האיחוד האירופי, תוך בחינת עלויות הציות.
- ◆ גיבוי מלא של ההנהלה הבכירה להקמת מסגרת תשתיות ארגונית ומכוונות לניהול סיכונים כולל באגודה - ERM.
- ◆ הקצאת הון מבוססת סיכונים - יצירת קשר הדוק בין ההון הנדרש התומך בפעילויות העסקיות של האגודה לבין פעילות ניהול סיכונים באופן שיאפשר לאגודה ערך מוסף בדרך קבלת החלטותיה. הכוונה היא לקשור את הרווחיות מהפעילויות השונות ביחס להון הנדרש לצורך מעקב אחר יעילות הקצאת ההון.

כמו כן, על-פי הוראות אחרות של הממונה פורסמו הוראות לעניין ניהול חשיפות בנושאים הבאים: מעילות והונאות מצד גורמים בתוך האגודה ומחוצה לה, ניהול סיכונים אבטחת מידע, ניהול חשיפה למבטחי משנה.

בכדי לעמוד בהוראות החוק תפעל האגודה לעדכון שוטף אודות שינויים רגולטורים, סמוך ככל שניתן למועד קבלתם.

עוד, על-פי הוראות אחרות של הממונה ובהתבסס על סעיף 303 של החוק - Sarbanes Oxley (ואימוצן העתידי של הוראות סעיף 404) נדרשה האגודה למסד שיטות עבודה, זיהוי כלל התהליכים בארגון, קביעת נהלי עבודה ובקרה פנימיים נאותים, הערכות יעילות הבקרה הפנימית ותחזוק מערך זה.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

סיכוני שוק (ג)

סיכון שוק הוא הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד מחירים לצרכן ובמטבע חוץ.

סיכוני שער חליפין / סיכוני מטבע

תנודתיות בשער החליפין (בעיקר בדולר) משפיעה על תשלומים ותקבולים ממבטחי משנה, על מחירי הנכסים נקובי מט"ח (השקעות דולריות).

סיכון ריבית

הפסד שעלול להיגרם כתוצאה משינוי עקום הריבית בארץ ובחו"ל, עלייה בעקומי הריבית תגרום להפסדים בתיק ההשקעות (אג"ח צמוד, שקלי וכו').

סיכון מחיר מניות

הפסד שעלול להיגרם כתוצאה מירידת מחירי המניות בארץ ובחו"ל. תיק ההשקעות של האגודה מושקע בתעודות סל מניות וכו'.

סיכון אינפלציה

הפסד שעלול להיגרם כתוצאה משחיקת ערך הנכסים הלא צמודים בעקבות עליית המדד, חלק מתיק ההשקעות של האגודה מושקע במכשירים פיננסיים לא צמודים.

סיכון ALM

הסיכון הנובע מחוסר התאמה בין התחייבויות הביטוחיות לנכסים שמוחזקים כנגדן.

1. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן מבחני רגישות המציגים את השינוי ברווח (הפסד) ובהכנסה הכוללת (הון) עבור הנכסים הפיננסיים, ההתחייבויות הפיננסיות וההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. השינויים במשתנים הינם ביחס לערך הפנקסני של הנכסים וההתחייבויות. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמנטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת ולפיכך, במבחני הרגישות לעיל, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

מבחני הרגישות, מביאים לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות. יצוין גם כי הרגישויות אינן ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

(ג) סיכוני שוק (המשך)

1. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

31 בדצמבר 2023

שיעור השינוי בשע"ח של הדולר		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		השקעות במכשירים הוניים		שיעור הריבית (1)	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							

רווח (הפסד)

כולל (24,242) 24,242 (3,113) 3,113 (52,427) 52,427 23,705 (22,221)

31 בדצמבר 2022

שיעור השינוי בשע"ח של הדולר		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		השקעות במכשירים הוניים		שיעור הריבית (1)	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							

רווח (הפסד)

כולל (7,839) 7,839 (3,093) 3,093 (46,220) 46,220 22,990 (21,237)

(1) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר, וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך ניתוח הרגישות, בגין מכשירים בריבית משתנה, הובא בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(2) ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך הכספי ולא על שווי כלכלי. על כן במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי חוב שאינם סחירים, המסווגים כהלוואות חייבים, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, התחייבויות פיננסיות ופקדונות ויתרות מבטחי משנה.

הנכסים עליהם הופעל ניתוח הרגישות מהווים 55.4% מתוך סך הנכסים של האגודה (31.12.22 - 56.8%).

(3) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או, שלחלופין, לאגודה אין מידע ביחס לתזרים זה (בהתאם להגדרות ב-IFRS 7 לא כוללות השקעות בחברות כלולות).

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

(ג) סיכוני שוק (המשך)

2. סיכון ריבית ישיר

סיכון ריבית ישיר הינו הסיכון ששינוי בריבית השוק יגרום לשינוי בשווי ההוגן של הנכס או ההתחייבות הפיננסית. סיכון זה מתייחס לנכסים שהסליקה שלהם נעשית במזומן. תוספת המילה "ישיר" מבליטה את העובדה ששינוי הריבית יכול להשפיע גם על סוגי נכסים אחרים אבל לא באופן ישיר, כדוגמת השפעת שינוי הריבית על שערי המניות.

להלן יוצג פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
		נכסים עם סיכון ריבית ישיר
451,426	480,022	נכסי חוב סחירים
279,157	369,747	נכסי חוב שאינם סחירים
121,983	73,790	מזומנים ושווי מזומנים
565,919	743,794	נכסי ביטוח משנה
1,418,485	1,667,353	סך כל הנכסים עם סיכון ריבית ישיר
741,095	859,393	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר
2,159,580	2,526,746	סך כל הנכסים
		התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
3,703	31,688	התחייבויות פיננסיות
1,344,984	1,569,944	התחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,348,687	1,601,632	סך כל ההתחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
235,333	313,144	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר
575,560	611,970	הון
2,159,580	2,526,746	סך כל ההון וההתחייבויות

* נכסים והתחייבויות שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזנויות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגבייה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה ונכסי מיסים שוטפים) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

באור 25: - גיהול סיכונים (המשך)

ג) סיכוני שוק (המשך)

3. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הונניים:

סה"כ	בחול	נסחרות		ליום 31 בדצמבר 2023
		במדד ת"א 125	נסחרות במדד ת"א 35	
אלפי ש"ח				
8,543	3,957	598	3,988	תעשייה
4,384	-	1,877	2,507	בינוי ונדל"ן
2,400	388	447	1,565	חשמל ומים
1,914	1,407	507	-	מסחר
15,003	9,555	294	5,154	תקשורת ושרותי מחשב
7,521	1,594	-	5,927	בנקים
1,702	1,702	-	-	שירותים פיננסיים
397	-	397	-	שירותים עסקיים אחרים
1,995	1,995	-	-	שירותים ציבוריים
2,202	498	-	1,704	פארמה
46,061	21,096	4,120	20,845	סך הכל

סה"כ	בחול	נסחרות		ליום 31 בדצמבר 2022
		במדד ת"א 125	נסחרות במדד ת"א 35	
אלפי ש"ח				
12,963	7,612	735	4,616	תעשייה
7,410	2,992	1,868	2,550	בינוי ונדל"ן
2,952	-	779	2,173	חשמל ומים
3,449	1,679	1,770	-	מסחר
23,022	17,295	1,365	4,362	תקשורת ושרותי מחשב
10,216	2,746	0	7,470	בנקים
3,138	2,646	492	-	שירותים פיננסיים
4,157	2,028	-	2,129	פארמה
67,307	36,998	7,009	23,300	סך הכל

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

(ג) סיכוני שוק (המשך)

4. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לביסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2023

סה"כ	פריטים לא	במטבע חוץ	בש"ח	בש"ח לא	
	פיננסים ואחרים	או הצמדה אליו	צמוד למדד	צמוד	
אלפי ש"ח					
22,013	22,013	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
610	610	-	-	-	נכסי מיסים נדחים
42,315	42,315	-	-	-	הוצאות רכישה נדחות
57,830	57,830	-	-	-	רכוש קבוע
					השקעה בחברות
20,398	20,398	-	-	-	כלולות
743,794	-	18,671	-	725,123	נכסי ביטוח משנה
54,935	-	18,164	-	36,771	חייבים ויתרות חובה
108,964	-	3,101	-	105,863	פרמיות לגביה
					השקעות פיננסיות
					אחרות:
480,022	-	-	182,278	297,744	נכסי חוב סחירים
					נכסי חוב שאינם
369,747	-	14,977	128,974	225,796	סחירים
46,061	-	21,096	-	24,965	מניות
486,656	-	336,980	-	149,676	אחרות
					סה"כ השקעות
1,382,486	-	373,053	311,252	698,181	פיננסיות
					נכסים בגין הטבות
1,021	1,021	-	-	-	לעובדים
					מזומנים ושווי
92,380	-	21,618	-	70,762	מזומנים אחרים
<u>2,526,746</u>	<u>144,187</u>	<u>434,607</u>	<u>311,252</u>	<u>1,636,700</u>	סך כל הנכסים

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

(ג) סיכוני שוק (המשך)

4. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2023					
סה"כ	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע בחוץ או הצמדה אליו (*) אלפי ש"ח	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
611,970	611,970	-	-	-	סך כל ההון
					<u>התחייבויות</u>
1,569,944	-	-	-	1,569,944	התחייבויות בגין חוזי ביטוח
26	-	-	-	26	התחייבות בגין הטבות לעובדים, נטו
469	-	-	469	-	התחייבות בגין מסים שוטפים
31,688	-	-	31,688	-	התחייבות הנובעת מחכירה
312,649	17,024	79,153	-	216,472	זכאים ויתרות זכות
1,914,776	17,024	79,153	32,157	1,786,442	סך כל ההתחייבויות
2,526,746	628,994	79,153	32,157	1,786,442	סך כל ההון וההתחייבויות
-	(484,807)	355,454	279,095	(149,742)	סך הכל חשיפה

(*) במקום בו קיימת חשיפה למטע חוץ או בהצמדה אליו, היא נובעת מחשיפה לדולר.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

(ג) סיכוני שוק (המשך)

4. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022					
סה"כ	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או הצמדה אליו אלפי ש"ח	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
20,100	20,100	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
837	837	-	-	-	נכסי מיסים נדחים
34,393	34,393	-	-	-	הוצאות רכישה נדחות
12,633	12,633	-	-	-	רכוש קבוע
					השקעה בחברות
18,405	18,405	-	-	-	כלולות
565,919	-	3,788	-	562,131	נכסי ביטוח משנה
86,326	-	33,806	-	52,520	חייבים ויתרות חובה
89,654	-	2,728	-	86,926	פרמיות לגביה
					השקעות פיננסיות אחרות:
451,426	-	-	213,517	237,909	נכסי חוב סחירים
					נכסי חוב שאינם סחירים
279,157	-	1,548	137,197	140,412	מניות
67,307	-	36,998	-	30,309	אחרות
395,119	-	227,096	-	168,023	
					סה"כ השקעות פיננסיות
1,193,009	-	265,642	350,714	576,653	
					נכסים בגין הטבות לעובדים
1,029	1,029	-	-	-	
					מזומנים ושווי מזומנים אחרים
137,275	-	39,998	-	97,277	
<u>2,159,580</u>	<u>87,397</u>	<u>345,962</u>	<u>350,714</u>	<u>1,375,507</u>	סך כל הנכסים

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)
 (ג) סיכוני שוק (המשך)

4. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע		בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
		בחוך או הצמדה אליו (*) אלפי ש"ח	בש"ח צמוד			
575,560	575,560	-	-	-	-	סך כל ההון
התחייבויות						
1,344,984	-	-	-	-	1,344,984	התחייבויות בגין חוזי ביטוח
22	-	-	-	-	22	התחייבות בגין הטבות לעובדים, נטו
637	-	-	637	-	-	התחייבות בגין מסים שוטפים
3,703	-	-	-	-	3,703	התחייבות הנובעת מחכירה
234,674	13,738	60,016	-	-	160,920	זכאים ויתרות זכות
1,584,020	13,738	60,016	637	-	1,509,629	סך כל ההתחייבויות
2,159,580	589,298	60,016	637	-	1,509,629	סך כל ההון וההתחייבויות
-	(501,901)	285,946	350,077	(134,122)	-	סך הכל חשיפה

(* במקום בו קיימת חשיפה למטע חוץ או בהצמדה אליו, היא נובעת מחשיפה לדולר.)

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ד) סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהאגודה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה.

1. האגודה חשופה לסיכונים הנובעים מאי הוודאות לגבי המועד בו תידרש האגודה לשלם תביעות והטבות אחרות למבוטחים ביחס להיקף הכספים שיהיו זמינים לכך באותו מועד. יצוין, כי צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.
2. מתוך יתרת הנכסים האמורה, סך של כ- 57,373 אלפי ש"ח הינם מזומנים ושווי מזומנים ונכסים סחירים, הניתנים למימוש מידי.
3. על פי כללי ההשקעה על האגודה להחזיק בנכסים נזילים, כהגדתם בכללי ההשקעה, כנגד ההון העצמי וכנגד התחייבויות אחרות בסכום שלא יפחת מ-30% מההון העצמי המזערי הנדרש ממנה, בהתאמות המפורטות בכללי השקעה.

ניהול נכסים והתחייבויות

האגודה מנהלת את נכסיה והתחייבויותיה בהתאם לדרישות חוק הפיקוח על תקנותיו.

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפירעון המשוערים של סכומי ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות הבלתי מהוונות של האגודה.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי, ברוטו

סה"כ	ללא מועד פרעון מוגדר	אלפי ש"ח		מעל 3 ועד 5 שנים	מעל 3 ועד 5 שנים	עד שנה	
		מעל 5 שנים	מעל 3 שנים ועד 5 שנים				
1,660,894	-	303,645	268,385	471,920	616,944		ליום 31 בדצמבר 2023
1,422,598	-	292,832	246,976	418,288	464,502		ליום 31 בדצמבר 2022

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

(ד) סיכוני נזילות (המשך)
התחייבויות פיננסיות

עד שנה	ועד 3 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	
				סה"כ	סה"כ
אלפי ש"ח					

ליום 31 בדצמבר 2023

1,085	1,128	1,173	1,220	27,082	31,688
אלפי ש"ח					

התחייבויות בגין חכירה

עד שנה	ועד 3 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	
				סה"כ	סה"כ
אלפי ש"ח					

ליום 31 בדצמבר 2022

1,443	2,260	-	-	-	3,703
-------	-------	---	---	---	-------

התחייבויות בגין חכירה

(ה) סיכונים ביטוחיים

סיכונים ביטוחיים כוללים, בין היתר:

סיכוני חיתום

הסיכון לשימוש בתמחיר שגוי כתוצאה מליקויים בתהליך החיתום ומהפער בין הסיכון בעת התמחור וקביעת הפרמיה, לבין ההתרחשות בפועל כך שהפרמיות הנגבות אינן מספיקות לכיסוי תביעות עתידיות והוצאות. הפערים עשויים לנבוע משינויים מקריים בתוצאות העסקיות ומשינויים בעלות התביעה הממוצעת ואו בשכיחות התביעות כתוצאה מגורמים שונים.

סיכוני רזרבה

הסיכון להערכה לא נכונה של ההתחייבויות הביטוחיות אשר עלולה לגרום לכך שהרזרבות האקטואריות אינן מספקות לכיסוי כל ההתחייבויות והתביעות. המודלים האקטואריים על פיהם בן היתר מעריכה האגודה את התחייבויות הביטוחיות, מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות. חשיפת האגודה מורכבת מהסיכונים הבאים:

1. סיכון מודל - הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו/או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות;
2. סיכון פרמטר - הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים וביניהם הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של האגודה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.

סיכון קטסטרופה

חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה (קטסטרופה) כגון אסון טבע, מלחמה, טרור, נזקי טבע או רעידת אדמה, יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה. אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה האגודה בארץ הינו רעידת אדמה.

גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נזק מירבי (MPL) של כ- 2.36% הינה כ- 2,612 מיליון ש"ח ברוטו וכ- 27 מיליון ש"ח בשייר עצמי.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

סיכון קטטרופה (המשך)

לעניין נתונים בדבר מוצרי הביטוח השונים אשר בגינם נוצר לאגודה חשיפה לסיכון ביטוחי ראה פירוט בהתחייבויות הביטוחיות לפי סיכוני ביטוח [בבאור 13](#)- נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי.

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי

להלן תאור מוצרי הביטוח השונים והשיטות וההנחות המשמשות לחישוב ההתחייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר.

1) תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם האגודה פועלת

האגודה כותבת חוזי ביטוח בתחומי הביטוח הכללי בעיקר בענפי רכב חובה, חבויות, רכב רכוש וביטוח רכוש.

פוליסת ביטוח רכב חובה מכסה את בעל הפוליסה והנוהג מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים תשל"ה-1975 בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג ברכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. תביעות ברכב חובה מתאפיינות ב"זנב ארוך" LONG TAIL דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו של מבוטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי. סוגי הביטוח העיקריים הינם: ביטוח אחריות כלפי צד ג', ביטוח אחריות מעבידים, ביטוח חבויות אחרים כגון אחריות מקצועית, חבות מוצר ואחריות דירקטורים ונושאי משרה. עיתוי הגשת תביעה וסילוקה מושפעת ממספר גורמים כגון סוג הכיסוי, תנאי הפוליסה וחקיקה ותקדימים משפטיים. בדרך כלל תביעות בתחום החבויות מתאפיינות ב"זנב ארוך" LONG TAIL דהיינו לעיתים חולף זמן ארוך ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

פוליסה לביטוח נזקי רכב ולנזקי רכב רכוש צד ג' מעניקים למבוטח כיסוי לנזק רכוש. הכיסוי בדרך כלל מוגבל לשווי הרכב שניזוק. התעריף לביטוח רכב רכוש מחייב אישור, כמו גם אישור הפוליסה בכללותה, על ידי הממונה והינו תעריף אקטוארי ובחלקו דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון סוג הרכב, שנת ייצור, וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (גיל הנהג, ניסיון תביעות וכו'). תהליך החיתום מתבצע בחלקו באמצעות התעריף עצמו ובחלקו באמצעות מערכת נהלים שנועדו לבדוק את ניסיון התביעות של המבוטח הכוללים הצגת אישור העדר תביעות ממבטח קודם במשך שלוש שנים אחרונות, הצגת אישור מיגון עדכני וכו', ומשולבים באופן ממוכן בתהליך ההפקה של הפוליסות.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכב רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

פוליסות ביטוחי רכוש מיועדות להעניק למבוטח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו ואובדן רווחים עקב הנזק לרכושו.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(1) תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם האגודה פועלת (המשך)

הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכוני אש, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזקי אובדן רווחים עקב הנזק הפיזי שנגרם לרכוש. ביטוחי רכוש מהווים נדבך חשוב בביטוחי דירות, ביטוחי בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, מטענים בהובלה (ימית, יבשתית, אווירית) וכו'. במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

(2) עקרונות חשובי ההערכה האקטוארית בביטוח כללי

כללי

(א) ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כוללות את המרכיבים העיקריים הבאים:

- הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
- הפרשה לפרמיה בחסר
- תביעות תלויות
- ובניכוי - הוצאות רכישה נדחות

ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה והוצאות הרכישה הנדחות מחושבים בדרך שאינה תלויה בהנחות כל שהן ולכן אינן חשופות לסיכון הרזרבה. לעניין האופן בו מחושבות הפרשות אלה ראה באור מדיניות חשבונאית.

(ב) בהתאם להוראות הממונה התביעות התלויות מחושבות על ידי אקטוארית

האגודה, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות באופן עקבי לשנה הקודמת אלא אם נאמר אחרת. בחירת השיטה האקטוארית המתאימה לכל ענף ביטוח ולכל שנת אירוע/חיתום, נקבעת על סמך שיקול דעת לפי מידת ההתאמה של השיטה לענף ולעיתים נעשה שילוב בין השיטות השונות. ההערכות מתבססות בעיקרן על ניסיון העבר של התפתחות תשלומי התביעות ו/או התפתחות סכום התשלומים וההערכות הפרטניות. ההערכות כוללות הנחות בדבר עלות התביעה הממוצעת, עלויות הטיפול בתביעות ושכיחות התביעות. הנחות נוספות יכולות להתייחס לשינויים בשערי הריבית, שערי חליפין ובעיותי ביצוע התשלומים. תשלומי התביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות, בניכוי שיבובים והשתתפויות עצמיות.

(ג) השימוש בשיטות אקטואריות המבוססות על התפתחות התביעות מתאים

בעיקר כאשר קיים מידע יציב ומספק בתשלומי התביעות ו/או בהערכות הפרטניות כדי להעריך את סך עלות התביעות הצפויה. כאשר המידע הקיים בניסיון התביעות בפועל אינו מספק, משתמשת האקטוארית לעיתים, בחישוב המשקלל בין אומדן ידוע (באגודה ו/או בענף) כגון LR לבין התפתחות התביעות בפועל. משקל גדול יותר ניתן להערכה המבוססת על ניסיון ככל שהזמן עובר ומצטבר מידע נוסף על התביעות.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)
 (ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי (המשך)
 כללי (המשך)

ד) כן נכללות הערכות איכותיות ושיקול דעת באשר למידה שמגמות העבר לא ימשכו בעתיד. לדוגמה: עקב אירוע חד פעמי, שינויים פנימיים, כגון שינוי בתמהיל התיק, במדיניות החיתום ונוהלי הטיפול בתביעות וכן בגין השפעת גורמים חיצוניים כגון פסיקה משפטית, חקיקה וכו'. כאשר שינויים כאמור לעיל, לא באו לידי ביטוי באופן מלא בניסיון העבר, האקטוארית מעדכנת את המודלים ו/או מבצע הפרשות ספציפיות על סמך הערכות סטטיסטיות ו/או משפטיות לפי העניין.

ה) חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות נאמד בהתחשב בסוג ההסכם (יחסי/בלתי יחסי), ניסיון התביעות בפועל ובפרמיה שהועברה למבטחי משנה.

ו) הערכת התביעות התלויות עבור חלק האגודה בפול התבססה על חישוב שבוצע על ידי הפול.

(3) פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים

מודלים אקטואריים המשמשים בקביעת התחייבויות תלויות בביטוח כללי:

א. link ratio / chain ladder

שיטה זו מתבססת על התפתחות התביעות ההיסטוריות (התפתחות התשלומים ו/או התפתחות סך התביעות, התפתחות כמות התביעות ועוד), כדי להעריך את ההתפתחות הצפויה לתביעות הקיימות והעתידיות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר לאחר תקופה מספיקה מאירוע או חיתום הפוליסה, כאשר קיים מידע מספיק מתביעות שארעו בעבר על מנת להעריך את סך כל התביעות הצפויות.

ב. Bornhuetter-Ferguson

שיטה זו משלבת בין אומדן מוקדם (אפריורי) הידוע באגודה או בענף, ואומדן נוסף המבוסס על התביעות עצמן. הערכת התביעות המשולבת משקללת את שני האומדנים, כאשר ניתן משקל גדול יותר להערכה המבוססת על ניסיון התביעות ככל שהזמן עובר, ומצטבר מידע נוסף על התביעות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר במקרים בהם אין מספיק מידע מהתביעות או כאשר מדובר בעסק חדש או כזה ללא מידע היסטורי מספיק.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

(ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(3) פירוט השיטות האקטואריות שיושמו בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

מודלים אקטואריים המשמשים בקביעת התחייבויות תלויות בביטוח כללי (המשך)

ג. הממוצעים

לעיתים, בדומה לשיטת Bornhuetter-Ferguson, כאשר ניסיון התביעות בתקופות האחרונות אינו מספיק, נעשה שימוש בשיטת ממוצעים היסטוריים. בשיטה זו נקבעת עלות התביעות על סמך עלות התביעה לפוליסה בשנים מוקדמות וכמות הפוליסות בשנים המאוחרות. בדומה, עלות התביעות מחושבת על סמך תחזית כמות תביעות והתביעה הממוצעת ההיסטורית.

ענף רכב חובה

בענף רכב חובה המודלים הבסיסיים בהם האגודה משתמשת הינם מודלים שנתיים מסוג Chain Ladder, Link Ratio ובשנות החיתום הצעירות נעשה שימוש בשיטת Bornhuetter Ferguson על בסיס Risk Premium-1 Loss Ratio. המודלים מבוססים על הנתונים בפועל (תשלומים מצטברים, עלות תביעה מצטברת ומספר תביעות מצטבר). המודל הינו ברמת שנת חיתום ומחושב ברמת התביעות ברוטו. כמו כן, קיימים מודלים נפרדים בהתייחסות לסוגי רכב ועסקים שונים.

הערכת חלקם של מבטחי משנה בחוזה הבלתי יחסי נעשה עפ"י הערכת התביעות התלויות הפרטניות לשנים ישנות ולשנים האחרונות מבוסס על שיעור עלות הסיכון מהתפלגות התביעות.

ענפי חבויות - חבות מעבידים, צד ג', חבות המוצר, אחריות מקצועית ודירקטוריים

בענפי חבויות המודלים הבסיסיים בהם האגודה משתמשת הינם מודלים שנתיים מסוג Chain Ladder, Link Ratio ובשנות החיתום הצעירות נעשה שימוש בשיטת Bornhuetter Ferguson על בסיס Risk Premium-1 Loss Ratio. המודלים מבוססים על הנתונים בפועל (תשלומים מצטברים, עלות תביעה מצטברת ומספר תביעות מצטבר). המודל הינו ברמת שנת חיתום ומחושב ברמת התביעות ברוטו. כמו כן, קיימים מודלים נפרדים בהתייחסות לעסקים שונים.

הערכת חלקם של מבטחי משנה בחוזה הבלתי יחסי נעשה עפ"י הערכת התביעות התלויות הפרטניות לשנים ישנות ולשנים האחרונות מבוסס על שיעור עלות הסיכון מהתפלגות התביעות. החל משנת חיתום 2020 קיים בנוסף כיסוי ביטוח משנה יחסי.

ענף רכב רכוש

בענף רכב רכוש המודלים הבסיסיים בהם האגודה משתמשת הינם מודלים רבעוניים מסוג Chain Ladder, Link Ratio ובשנת הנזק האחרונה נעשה שימוש גם בשיטת Bornhuetter Ferguson על בסיס Risk Premium-1 Loss Ratio. המודלים מבוססים על הנתונים בפועל (תשלומים מצטברים, עלות תביעה מצטברת ומספר תביעות מצטבר). קיימים מודלים נפרדים בהתייחסות לסוגי כיסויים, סוגי עסקים וסוגי נזקים שונים. החל משנת נזק 2021 קיים בנוסף כיסוי ביטוח משנה יחסי.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

(ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(3) פירוט השיטות האקטואריות שיושמו בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

מודלים אקטואריים המשמשים בקביעת התחייבויות תלויות בביטוח כללי (המשך)

דירות, אובדן רכוש, ביטוח הנדסי ובעלי חיים

בענפי דירות, אובדן רכוש, ביטוח הנדסי ובעלי חיים המודלים הבסיסיים בהם האגודה משתמשת הינם מודלים רבעוניים מסוג Link Ratio, Chain Ladder ובשנת הנזק האחרונה נעשה שימוש גם בשיטת Bornhuetter Ferguson על בסיס Risk -1 Loss Ratio Premium. המודלים מבוססים על הנתונים בפועל (תשלומים מצטברים, עלות תביעה מצטברת ומספר תביעות מצטבר). קיימים מודלים נפרדים בהתייחסות לסוגי כסויים, סוגי עסקים וסוגי נזקים שונים. החל משנת נזק 2021 קיים בנוסף כסוי ביטוח משנה יחסי.

ענפי רכוש ואחרים

בהתאם להנחיות הממונה, בחנה האגודה הפרשות אקטואריות גם בענפי תאונות אישיות ומטענים בהובלה. עקב מיעוט בנתונים הן מבחינת החשיפה והן מבחינת כמות התביעות והעובדה שענפים אילו עתירי ביטוח משנה לא יושם מודל אקטוארי בענפים אלה. התביעות התבססו על ניסיון התביעות בפועל.

בחינת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי

האגודה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי שנכללו בעמדת הממונה מחודש ינואר 2015.

בהתאם לעקרונות אלו:

- (1) עתודה שחושבה על ידי האקטוארית, תחשב כ"עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" אם קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") כי ההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכוון לאומדן הסתברות של 75% לפחות. יחד עם זאת, ככל שישנן מגבלות בניתוח הסטטיסטי, יפעיל האקטואר שיקול דעת ויתכן שימוש בשיטות אקטואריות מקובלות.
- במסגרת זו יש להתייחס לסיכון הרנדומלי ולסיכון הסיסטמי.
- (2) שיעור היוון תזרים המזומנים – ריבית היוון המתאימה לבחינת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי תבוסס על עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו.
- (3) קיבוץ - לצורך חישוב מרווחים בגין חוסר הוודאות בענפים סטטיסטיים (כהגדרתם בחוזר), יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום (או נזק).

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3) פירוט השיטות האקטואריות שיושמו בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

מודלים אקטואריים המשמשים בקביעת התחייבויות תלויות בביטוח כללי (המשך)

הסדר עם ביטוח לאומי לעניין פיצויים מכח חוק הביטוח הלאומי

בין האגודה לבין המוסד לביטוח לאומי נחתם הסכם (בדומה להסכם שנחתם עם חברות ביטוח נוספות בשוק) בחודש יולי 2021, (להלן, בהתאמה: "המל"ל" ו"ההסדר") הקובע לעניין זכות תביעה מחברות ביטוח המוקנית למל"ל, מכח חוק הביטוח הלאומי, להשבת גמלאות ששילם אם המקרים משמשים עילה גם לחייב את חברות הביטוח בפיצויים מכוח חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975) להלן - "חוק הפלת"ד". ההסדר קובע כי באשר לאירועים שהתרחשו מיום 1 בינואר 2014 עד יום 31 בדצמבר 2022 הצדדים ימשיכו להפעיל את מנגנון ההתדיינות וההתחשבנות הקיים ביניהם היום, ואשר חייבו או יחייבו את המל"ל לשלם גמלה לפי החוק, המשמשים גם עילה לחייב את האגודה לשלם פיצויים לפי חוק הפלת"ד. ביום 30 בדצמבר 2021 האגודה העבירה לידי המל"ל, מקדמה על חשבון המקרים לעיל בסך של 16,200 אלפי ש"ח. מסכום המקדמה מקוזזים תביעות המל"ל המתייחסות לתקופות האמורות בהסדר.

בחודש נובמבר 2021 פורסם ברשומות חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2021 ו-2022), התשפ"א 2021, שעניינו ביטול חובת תשלום סכום גלובלי כפי שנקבעה בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2019), התשע"ח-2018 בגין מקרים שאירעו בשנים 2014 עד 2018. החוק קובע שיעור קבוע מדמי הביטוח שעל חברות הביטוח להעביר למל"ל בגין תאונות דרכים החל משנת 2023 ואילך, וזאת במקום שיבוב פרטני של התביעות. החוק קובע שהשיעורים שיועברו למל"ל יהיו כדלקמן: בשנים 2023 ו-2024 – 10% מדמי הביטוח שייגבו על ידי האגודה בכל שנה, ומשנת 2025 ואילך שיעור של 10.95% מדמי הביטוח.

להערכת האגודה, ההסדר כמפורט לעיל ביחס לעבר לא צפוי להשפיע מהותית על התוצאות הכספיות של האגודה.

חישוב הוצאות עקיפות לישוב תביעות

האגודה מבצעת הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות. המודל לחישוב הפרשה מתבסס על ניתוח של מספר הפעולות של פתיחת ו/או סגירת תביעה באגף תביעות, כפי שבוצעו במהלך 3 שנות החיתום האחרונות בכל אחד מענפי הדיווח. סה"כ העלויות העקיפות עבור כל ענף דיווח חולקו במספר הפעולות שבוצעו בתקופה, וזאת בכדי לקבל עלות ממוצעת לפעולה בתקופה. לצורך חישוב הרזרבה להוצאות עקיפות, כל תביעה פתוחה קבלה ערך של רזרבה השווה לעלות של פעולה אחת, עבור הסגירה שתבוצע בעתיד ותביעת IBNR קבלה עלות של שתי פעולות: פתיחה עתידית וסגירה עתידית.

4) ההנחות העיקריות שנלקחו לצורך ההערכה האקטוארית

- נכללה תוספת בגין מרווח לסיכון (סטיית תקן) בבסיס העתודה בענפי רכב חובה, ענפי רכוש ואחרים וחבויות.
- נעשה היוון לתביעות תלויות בענפי רכב חובה וחבויות לפי וקטור ריבית חסרת סיכון בתוספת 80% פרמיית אי נזילות, בדומה לריבית במסגרת הנוהג המיטבי (חוזר ביטוח 2015-2076). ההיוון הופעל על ההערכה הטובה ביותר (Best Estimate) בתוספת מרכיב סטיית התקן והעתודה להוצאות עקיפות ובהתאם לדפוס התשלומים החזוי של כל ענף ביטוחי.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)
ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

4) ההנחות העיקריות שנקלחו לצורך ההערכה האקטוארית (המשך)

- שיעור ההיוון יכול להשתנות כתוצאה משינויים בשיעור הריבית חסרת הסיכון ולכן האגודה כעת חשופה לתנודות בעקום הריבית. אם שיעור ההיוון ירד אזי ההתחייבויות הביטוחיות תגדלנה ולהפך.

5) רגישות ההפרשות לשינויים בהנחות

הערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות המבטאות את מה שידוע לנו היום. הנחות אלו עשויות להשתנות בהתאם למידע חדש שיתקבל בעתיד, שינויים בסביבה החוקתית, המשפטית, החברתית והכלכלית ומאירועים שיקרו בפועל, שינויים אלה עלולים לגרום להבדלים בין ההערכות לבין העלות הסופית. כמו כן, במידה ויחול שינוי באופן סילוק התביעות או לחילופין בהיקף התביעות המדווחות, עלול להיווצר פער בין ההערכה האקטוארית לבין התוצאה בפועל.

יצויין שסיכונים אלו נלקחו בחשבון תחת דרישות עמדת הממונה באומדנים לסיכונים הסיסטמטיים.

6) השפעות פיננסיות בחישוב ההתחייבויות

בהערכת העתודות בביטוח כללי האגודה מהוונת את תשלומי התביעות העתידיים לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו. בשנת הדוח, השינוי בעקום הריבית חסרת הסיכון ופרמיית אי הנזילות הביא להגדלת ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 0.4 מיליוני ש"ח, לעומת הקטנת התחייבויות ביטוחיות בסך של כ- 83.6 מיליוני ש"ח אשתקד.

1) מידע בדבר סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא סיכון לחדלות פירעון של הלווה וסיכון לירידה באיכות האשראי שלו. האגודה משקיעה חלק מנכסיה באגרות חוב קונצרניות, סחירות ושאינן סחירות, ובפיקדונות בבנקים. משום כך יש ביציבות גופים אלה ובשווי הביטחונות שהועמדו, כדי להשפיע על שווי אגרות החוב והפיקדונות שהופקדו על-ידי האגודה.

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

31 בדצמבר 2023			
סה"כ	שאינם סחירים	סחירים	
אלפי ש"ח			
834,792	354,770	480,022	בארץ
14,977	14,977	-	בח"ל
<u>849,769</u>	<u>369,747</u>	<u>480,022</u>	סך הכל נכסי חוב

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

(1) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פרוט נכסים בחלוקה לדרוגים

31 בדצמבר 2022		
סה"כ	שאינם סחירים אלפי ש"ח	סחירים
729,035	277,609	451,426
1,548	1,548	-
<u>730,583</u>	<u>279,157</u>	<u>451,426</u>

בארץ
בחו"ל

סך הכל נכסי חוב

1.א. נכסי חוב

דרוג מקומי (*)				
31 בדצמבר 2023				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד A+	-AA ומעלה

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים:

254,921	-	-	-	254,921
225,101	-	-	39,529	185,572
<u>480,022</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>39,529</u>	<u>440,493</u>

סך הכל נכסי חוב סחירים
בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים:

77,096	-	-	3,389	73,707
205,780	-	-	-	205,780

אגרות חוב קונצרניות
פקדונות בבנקים ובמוסדות
פיננסיים

נכסי חוב אחרים לפי
בטחונות:

71,644	30,443	-	-	41,201
250	250	-	-	-

בטחונות אחרים
לא מובטחים

<u>354,770</u>	<u>30,693</u>	<u>-</u>	<u>3,389</u>	<u>320,688</u>
----------------	---------------	----------	--------------	----------------

סך הכל נכסי חוב שאינם
סחירים בארץ

<u>834,792</u>	<u>30,693</u>	<u>-</u>	<u>42,918</u>	<u>761,181</u>
----------------	---------------	----------	---------------	----------------

סך הכל נכסי חוב בארץ

<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
----------	----------	----------	----------	----------

מזה- נכסי חוב בדירוג פנימי

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

(1) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פרוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

1.א. נכסי חוב (המשך)

דרוג מקומי (*)

31 בדצמבר 2022

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד A+	-AA ומעלה	
222,700	-	-	-	222,700	אגרות חוב ממשלתיות
228,726	-	-	9,544	219,182	אגרות חוב קונצרניות
451,426	-	-	9,544	441,882	סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ
85,173	1,126	-	3,280	80,767	אגרות חוב קונצרניות פקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים
124,849	-	-	-	124,849	
67,353	33,488	-	-	33,865	בטחונות אחרים לא מובטחים
234	234	-	-	-	
277,609	34,848	-	3,280	239,481	סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ
729,035	34,848	-	12,824	681,363	סך הכל נכסי חוב בארץ
-	-	-	-	-	מזה- נכסי חוב בדירוג פנימי

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

(1) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פרוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

א.1 נכסי חוב (המשך)

דרוג בינלאומי *

31 בדצמבר 2023

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה
-	-	-	-	-
14,977	14,977	-	-	-
14,977	14,977	-	-	-
-	-	-	-	-

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים:

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה- נכסי חוב בדירוג פנימי

דרוג בינלאומי *

31 בדצמבר 2022

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה
-	-	-	-	-
1,548	1,548	-	-	-
1,548	1,548	-	-	-
-	-	-	-	-

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים:

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה- נכסי חוב בדירוג פנימי

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

(1) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פרוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

א.2 סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

דרוג מקומי					
31 בדצמבר 2023					
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד A+	-AA ומעלה	
22,246	22,246	-	-	-	חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
610	610	-	-	-	נכסי מסים נדחים
486,656	478,236	-	-	8,420	השקעות פיננסיות אחרות
92,380	-	-	-	92,380	מזומנים ושווי מזומנים
<u>601,892</u>	<u>501,092</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>100,800</u>	

דרוג מקומי					
31 בדצמבר 2022					
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד A+	-AA ומעלה	
21,664	21,664	-	-	-	חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
837	837	-	-	-	נכסי מסים נדחים
395,119	395,119	-	-	-	השקעות פיננסיות אחרות
137,275	-	-	-	137,275	מזומנים ושווי מזומנים
<u>554,895</u>	<u>417,620</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>137,275</u>	

3. מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי

1. לעניין יתרות נכסי ביטוח משנה בסך 743,794 אלפי ש"ח (שנת 2022 - 565,919 אלפי ש"ח), ראה [באור 25\(ז\)](#) נכסי ביטוח משנה.
2. לעניין יתרות פרמיות לגבייה בסך 108,964 אלפי ש"ח (שנת 2022 - 89,654 אלפי ש"ח), ראה [באור 8](#).

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

(ו) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

4. מידע הנדרש בקשר לפטור הזמני מיישום IFRS 9

הטבלה להלן מציגה את הערך בספרים של הנכסים הפיננסיים העומדים במבחן הקרן והרבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן), לפי רמות דירוג סיכון אשראי. הערך בספרים נמדד בהתאם ל-IAS 39 אך לפני הפרשה לירידת ערך.

ליום 31 בדצמבר, 2023					
ס"ח	לא מדורג	נמוך מ-BBB	עד BBB A	AA ומעלה	
אלפי ש"ח					
30,055	-	-	3,515	26,540	נכסי חוב סחירים
328,296	45,420	-	3,389	279,487	נכסי חוב לא סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2022					
ס"ח	לא מדורג	נמוך מ-BBB	עד BBB A	AA ומעלה	
אלפי ש"ח					
39,521	-	-	7,009	32,512	נכסי חוב סחירים
120,442	36,395	-	3,280	80,767	נכסי חוב לא סחירים

הטבלה להלן מציגה השוואה בין השווי ההוגן לערך בספרים של נכסים בקבוצה א לעיל. הערך בספרים נמדד בהתאם ל-IAS 39 אך לפני הפרשה לירידת ערך.

ליום 31 בדצמבר, 2023		
ערך בספרים	שווי הוגן	
אלפי ש"ח		
30,055	38,716	נכסי חוב סחירים
328,296	327,800	נכסי חוב לא סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2022		
ערך בספרים	שווי הוגן	
אלפי ש"ח		
39,521	38,716	נכסי חוב סחירים
120,442	129,661	נכסי חוב לא סחירים

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

(1) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

5. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאינם סחירים

31 בדצמבר 2023		ענף משק
סיכון אשראי מאזני		
%	אלפי ש"ח	
מסה"כ		
3.6	30,524	תעשייה
6.9	58,999	בינוי ונדל"ן
15.7	133,171	חשמל, מים ואנרגיה
1.1	9,604	תקשורת ושרותי מחשב
32.7	277,801	בנקים
3.5	29,540	שירותים פיננסיים
6.5	55,209	אחר
70.0	594,848	
30.0	254,921	אג"ח מדינה
100	849,769	סך-הכל

31 בדצמבר 2022		ענף משק
סיכון אשראי מאזני		
%	אלפי ש"ח	
מסה"כ		
2.5	18,456	תעשייה
6.6	48,262	בינוי ונדל"ן
17.3	126,296	חשמל, מים ואנרגיה
1.2	8,593	תקשורת ושרותי מחשב
32.6	238,188	בנקים
3.7	27,042	שירותים פיננסיים
5.6	41,046	אחר
69.5	507,883	
30.5	222,700	אג"ח מדינה
100	730,583	סך-הכל

(ז) ביטוח משנה

א. האגודה מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה, שרובו נעשה באמצעות מבטחי משנה בחו"ל. עם זאת, ביטוח המשנה אינו משחרר את האגודה מחובותיה כלפי מבוטחיה על פי פוליסות הביטוח.

האגודה חשופה לסיכונים הנובעים מאי וודאות לגבי יכולת מבטחי המשנה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח (נכסי ביטוח המשנה) ואת חובותיהם בגין תביעות ששולמו. חשיפה זו מנוהלת על ידי מעקב שוטף אחר מצבו של מבטח המשנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיו הכספיות.

בהתאם להנחיית הממונה קובע הוועד המנהל של האגודה, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי המשנה, עימם התקשרה ו/או תתקשר האגודה, המבוססות על דירוגם הבינלאומי. חשיפות אלו מנוהלות באגודה על ידי הערכה פרטנית של כל אחד ממבטחי המשנה באופן נפרד.

כמו כן, חשיפות האגודה מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים בינ"ל גבוהים.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

(ז) ביטוח משנה (המשך)

ב. מידע בדבר חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה

ליום 31 בדצמבר, 2023

חובות בפיגור		נכסי ביטוח משנה							סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2023	קבוצת דירוג
		ביטוח כללי								
מעל שנה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה (א)	פקדונות מבטחי משנה	כתבי אשראי שנתנו כנגד חוב של מבטח המשנה	תביעות תלויות		פרמיה שטרם הורוחה	יתרות בחובה (זכות) נטו (ב)	2023	
					בביטוח חובה וחבויות	בביטוח רכוש	בביטוח כללי			
אלפי ש"ח										
-	-	59,841	1,263	6,591	70,708	6,234	5,955	(15,202)	27,551	AA- ומעלה
-	1,215	43,014	7,945	-	14,877	27,575	5,890	2,617	21,858	SWISS RE
1,648	-	33,803	16,646	-	45,678	1,215	2,936	620	10,789	ALLIANZ SE
431	2,051	98,380	47,932	-	84,891	45,851	17,730	(2,160)	60,297	XL RE
2,079	3,266	235,038	73,786	6,591	216,154	80,875	32,511	(14,125)	120,499	אחרים
9,835	611	261,310	142,651	-	207,059	146,247	60,948	(10,293)	197,083	BBB עד A+
-	-	826	-	-	-	-	-	826	-	נמוך מ-BBB או לא מדורג
11,914	3,877	497,174	216,437	6,591	423,213	227,122	93,459	(23,592)	317,578	סה"כ

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

(ז) ביטוח משנה (המשך)

ב. מידע בדבר חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2022

חובות בפיגור		סה"כ חשיפה (א)		פקדונות מבטחי משנה		נכסי ביטוח משנה		סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2022		קבוצת דירוג
						ביטוח כללי		פרמיה שטרם הורוחה		
מעל שנה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה (א)	מבטחי משנה	חוב של המבטח המשנה	בביטוח חובה וחבויות	בביטוח רכוש	בביטוח כללי	בביטוח כללי	בביטוח כללי	
אלפי ש"ח										
-	299	60,009	1,261	5,713	62,565	890	5,246	(1,718)	22,988	AA- ומעלה
-	10	33,722	6,864	-	19,186	11,767	4,794	4,839	17,731	SWISS RE
613	-	34,124	14,667	-	44,603	-	2,425	1,763	9,441	ALLIANZ SE
5	773	80,700	41,094	-	93,336	14,552	10,009	3,897	35,332	XL RE
618	1,082	208,555	63,886	5,713	219,690	27,209	22,474	8,781	85,492	אחרים
2,528	2,903	213,140	112,508	-	175,917	66,625	54,004	29,102	173,952	BBB עד A+
-	-	4,192	-	-	-	-	-	4,192	-	נמוך מ-BBB או לא מדורג
3,146	3,985	425,887	176,394	5,713	395,607	93,834	76,478	42,075	259,444	סה"כ

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

(ז) ביטוח משנה (המשך)

ג. מידע בדבר חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה (המשך)

- (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: יתרות בחובה (זכות) נטו, נכסי ביטוח משנה, בניכוי הפיקדונות ובתוספת (בניכוי) היתרות בחובה (בזכות) נטו.
- (ב) לא נדרשה הפרשה לחובות מסופקים. היתרות אינן כוללות יתרות של חברות ביטוח בגין ביטוח משותף.
- (ג) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P, במקרים בהם לא ניתן דירוג על ידי S&P, נקבע על ידי חברת דירוג אחרת והומר הדירוג לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה. כל דרוג כולל בחובו את כל הטוחים, לדוגמא דירוג A כולל A- ועד +A.
- (ד) סך-כל החשיפה של מבטחי המשנה לאירוע רעידת אדמה בהסתברות נזק של 2.36% (MPL) הינה כ- 2,612 מיליוני ש"ח, ממנה חלקו של מבטח המשנה המשמעותי ביותר בחשיפה זו הינו כ- 11% ו- 292 מיליוני ש"ח.
- (ה) לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה לשנת 2023.

(ח) סיכונים גאוגרפיים הרכב:

ליום 31 בדצמבר 2023

סה"כ	השקעות אחרות(*)	קרנות נאמנות	קרנות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
							אלפי ש"ח
1,110,369	507,439	30,181	8,158	22,977	286,693	254,921	ישראל
423,627	349,279	21,316	21,929	18,171	12,932	-	ארה"ב
483,345	475,175	1,114	-	4,484	2,572	-	אירופה
201,319	190,690	1,374	8,826	429	-	-	אחר
<u>2,218,660</u>	<u>1,522,583</u>	<u>53,985</u>	<u>38,913</u>	<u>46,061</u>	<u>302,197</u>	<u>254,921</u>	סה"כ

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	השקעות אחרות(*)	קרנות נאמנות	קרנות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
							אלפי ש"ח
1,067,893	425,776	61,672	15,927	27,920	313,898	222,700	ישראל
263,795	201,046	9,220	22,799	30,730	-	-	ארה"ב
435,966	422,643	963	4,872	7,488	-	-	אירופה
164,884	154,307	2,057	7,351	1,169	-	-	אחר
<u>1,932,538</u>	<u>1,203,772</u>	<u>73,912</u>	<u>50,949</u>	<u>67,307</u>	<u>313,898</u>	<u>222,700</u>	סה"כ

(*) השקעות אחרות כוללות נכסי מבטחי משנה, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

באור 26: - התחייבויות תלויות

א. לא קיימות תובענות ייצוגיות כנגד האגודה אך קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על-ידי האגודה למבוטחיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין האגודה לבין הצדדים השלישיים לחוזה הביטוח הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים.

ב. התחייבויות תלויות בגין חברה כלולה, עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן החברה המנהלת) -

1. ביום ה-29 ביולי, 2019 הוגשה בבית הדין האיזורי לעבודה בת"א בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית כנגד הקרן. עניינה של בקשת האישור בטענה שלפיה הקרן מנועה מלגבות מעמיתיה (במישרין או בדרך של גבייה מתוך נכסי הקרן), רכיב המכונה "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מתווספת לגביית דמי הניהול המעוגנים בתקנון הקרן. לטענת המבקש, הדין אמנם מתיר עקרונית גבייה כזו, אם יש לה עיגון חוזי במערכת היחסים שבין הקרן לבין העמית אך לשיטתו, אצל הקרן דנא אין עיגון כזה ולפיכך מדובר בהקשרה בגבייה שאינה כדין. לטענת המבקש, התנהלות הקרן בהקשר זה מקימה לכלל העמיתים אשר בוצעה בעניינם גבייה כאמור, שורה של עילות תביעה כנגדה; ובכלל זה עילות נטענות בגין עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובה חקוקה והפרת חוזה. על יסוד האמור, בדעת המבקש לתבוע בשם כלל העמיתים כאמור, את השבת הכספים שנגבו מהם במישרין או בעקיפין בגין רכיב זה; וכן צווים נלווים, ובכללם צו שיורה על הפסקת הגבייה. על פי אומדנו של המבקש, סכום התביעה אם תאושר כייצוגית הוא למעלה מ-40 מיליון ש"ח. יצוין, כי בקשת האישור דנא, וכן מספר בקשות אישור דומות נגד גופים שונים המנהלים כספי חוסכים, הוגשו בעקבות החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז (כב' השופטת א' שטמר), בתיק ת"צ - 16 09 20212 הופמן נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ (ניתן ביום 31.5.2019), במסגרתו התקבלה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד חברת "הפניקס", אשר הושתתה על טענות דומות לאלו המועלות בענייננו. על החלטה זו הוגשה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון (להלן: "הבר"ע"), אשר עודנה תלויה ועומדת. במסגרת הדיון בבר"ע, הגיש היועץ המשפטי לממשלה עמדה, אשר תמכה בדרך התנהלותם של הגופים הפיננסיים. דיון בבר"ע קוים ביום ה-11 בפברואר 2021, וכעת ממתנינים הצדדים שם להחלטת בית המשפט העליון.

נוכח קיומה של הבר"ע ובעקבות בקשה שהוגשה מטעם הקרן, הורה בית הדין בהחלטה מיום ה-16 בפברואר, 2020 כי בירורה של בקשת האישור יעוכב עד לאחר הכרעתו של בית המשפט העליון בבר"ע. כן נקבע כי חרף עיכוב ההליך, הקרן תגיש את תשובתה לבקשת האישור, וזו הוגשה ביום ה-1 ביולי 2020. ביום 3 במאי, 2022 הורה בית הדין כי בירורה של בקשת האישור יימשך. ביום 14 ביוני, 2022 הגיש המבקש תגובה לתשובת הקרן לבקשת האישור, ובמסגרתה דחה את טענות ההגנה של הקרן ועמד על הטענות שבבקשת האישור. דיון הוכחות בבקשת האישור, כולל חקירת מצהירים, נקבע ליום 24 במאי, 2023. בין לבין השלימו הצדדים הליכי גילוי ועיון מקדמיים.

טרם התקיים דיון מקדמי ראשון בתיק, וטרם ניתנה בו החלטה עניינית כלשהי. היקף החשיפה בהליך זה עשוי להיות מושפע במידה רבה גם מההכרעה בבר"ע, שגם בה טרם ניתנה החלטה. לפיכך, אין בידי החברה המנהלת או יועציה המשפטיים אפשרות להעריך בשלב זה את היקף החשיפה החלה על הקרן בגין הליך זה.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות בגין חברה כלולה, עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן החברה המנהלת) – (המשך)

2. ביום 13 בדצמבר, 2021 הוגשו לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב יפו תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן בהתאמה: "התביעה" ו"בקשת האישור") נגד - כלל פנסיה וגמל בע"מ, כנגד החברה המנהלת וכנגד 10 נתבעים (משיבים) נוספים, בהתאם לפרט 2 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. על פי הנתען, המשיבים גרמו לנזק ניכר לעמיתים בקופות הגמל, בקרנות הפנסיה, בביטוחי החיים ובפוליסות החסכון שמנהלת כלל פנסיה וגמל בע"מ, בשל כך שבחרו למכור לישראל - קנדה (ט.ר) בע"מ (להלן: "ישראל קנדה") את מניות אלרוב נדל"ן ומלונאות בע"מ (להלן: "אלרוב") שהחזיקו המשיבים מס' 1-5 (לפי הסדר) - כלל פנסיה, כלל חברה לביטוח בע"מ, כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ, כלל סל מניות ישראל - שותפות כללית, והחברה (להלן: "כלל פנסיה", "כלל חברה לביטוח", "כלל החזקות", ו"כלל סל מניות"), על אף שלכאורה היתה תחת ידן הצעתו של מר אלפרד אקירוב (להלן: "אקירוב"), לרכוש את אותן המניות במחיר העולה לפחות ב - 33% על המחיר ששילמה ישראל קנדה עבור מניות אלה.

המבקש טוען, כי הסיבה שהמשיבים בחרו למכור את המניות לישראל קנדה כאמור, היתה לכאורה סכסוך חריף אליו נקלעו המשיבים מס' 1-5 וכן ה"ה יורם נווה ויוסי דורי עם אקירוב, בעל השליטה באלרוב. המבקש טוען, כי הפער בין המחיר שהציע מר אקירוב לשלם עבור מניות אלרוב, שעמד על 170 ש"ח למניה ובין המחיר בו נמכרו מניות אלרוב לישראל קנדה - 128 ש"ח למניה, עומד על כ - 125 מיליון ש"ח, מקום שנמכרו כ - 3 מיליון מניות; לטענת המבקש, בחירת המשיבים למכור את מניות אלרוב בתמורה הנמוכה בכ - 125 מיליון ש"ח מן התמורה שלכאורה היו יכולים למכור אותן למר אקירוב עולה כדי רשלנות, הפרת החובה לנהוג בדרך מקובלת ובתום לב, והפרת החובות המוטלות על המשיבים מכוח הוראות חוק הנאמנות תשל"ט - 1979; לטענת המבקש, הוא עמית בקופת גמל של כלל פנסיה וכן בקרן; המבקש מגדיר את קבוצת המבקשים אשר בשמם תנוהל התובענה הייצוגית: "כל מי שהיה עמית בקופות הגמל, קרנות הפנסיה, ביטוחי החיים ופוליסות החסכון שמנהלת כלל פנסיה, שהחזיקו במניות אלרוב ביום 18 בספטמבר 2021". לטענת המבקש, מימוש נכס של החוסכים בסך הנמוך בכ - 125 מיליון ש"ח מהתמורה שניתן היה לקבל עבורו, פגע בחיסכון חברי הקבוצה בסך זה. מוסיף המבקש וטוען, כי מאז שנמכרו המניות של אלרוב לישראל קנדה, קופת הגמל בה הוא עמית נשאה תשואה של כ - 7% וכך על פי חישוב שערך המבקש (שהוא כלכלן), הנזק שנגרם מוערך בסך של כ - 134 מיליון ש"ח.

ביום 13 ביוני, 2022 הגישו המשיבים תשובה לבקשת האישור (להלן: "תשובת המשיבים לבקשת האישור") יחד עם בקשה מטעם המשיבים 12-6 לסילוק בקשת האישור כנגדם על הסף (להלן: "הבקשה לסילוק על הסף"). חלק מהנספחים שצורפו לתשובת המשיבים לבקשת האישור הושחרו ולכן, ביום 31 ביולי, 2022 הגיש המבקש בקשה לקבל את תשובת המשיבים לבקשת האישור ללא ההשחרות (להלן: "הבקשה להסרת השחרות").

בהתאם להסדר דיוני אליו הגיעו הצדדים, התגובה לתשובת המשיבים לבקשת האישור וכן התשובה לבקשה לסילוק על הסף יוגשו בתוך 30 ימים ממועד ההכרעה בבקשה להסרת השחרות. 30 ימים לאחר הגשת תשובת המבקש לבקשה לסילוק על הסף יגישו המשיבים תגובה לתשובת המבקשה לבקשה לסילוק על הסף.

ביום 24 בינואר 2023, התקיים דיון קדם המשפט בו נדונה בקשת המבקש להסרת השחרות, כאשר בסיום הדיון קבע בית הדין כי המשיבים יגישו פרפרזה של הקטעים המושחרים בפרוטוקולים, המבקש יגיש תגובה והמשיבים יתייחסו לתגובת המבקש, בטרם תינתן החלטה בבקשה להסרת השחרות.

טרם התקבלה החלטה בבקשה להסרת השחרות.

טרם נקבע מועד לדיון הוכחות.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות בגין חברה כלולה, עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן החברה המנהלת) – (המשך)

יועציה המשפטיים של החברה מעריכים כי סיכויי הבקשה לאישור תביעה כייצוגית להתקבל נמוכים מ - 50%.

3. במהלך שנת 2017 נערכה בקרן הפנסיה שבניהול החברה המנהלת ביקורת מטעמו של הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח חסכון בנושא זכויות עמיתים בקרן. ביום ה- 7 באוגוסט, 2019 התקבלה בחברה המנהלת טיוטת דוח הביקורת לתגובת החברה המנהלת.

טייטה זו עסקה בנושאים מרכזיים בפעילות קרן הפנסיה וביניהם: נושא הקבוצות, תקנון הקרן, דמי ניהול והוצאות ניהול, טיוב נתונים, דיווח אקטוארי, נוסחת משיכת כספים מהקרן ועוד.

ביום 21 באוגוסט, 2022 התקבל בחברה במנהלת דוח הביקורת הסופי (להלן "דוח הביקורת"). דוח הביקורת כולל הנחיות והמלצות לדירקטוריון החברה במספר נושאים ובין היתר :

בחינת סוגיית הבועות האקטואריות על כלל היבטיה והשלכותיה (לרבות תוחלתן, אופן הטיפול בהן, הלימה גבוהה יותר בין מח"מ הנכסים לבין ההתחייבויות בכל בועה אקטוארית ועוד), מציאת פתרונות לבעיית מקורות מימון לניהול הקרן בעתיד בהינתן היותה קרן סגורה, טיוב אופן תשלומי העמיתים וכן העמקת הליך טיוב הנתונים, המלצות מסוימות לתיקוני תקנון והרחבת ביאורים ועוד. בנוסף, המלצה לשקול את האפשרות של אימוץ נוסחת ערכי הפדיון הקבועה בתקנות מס הכנסה, על מנת לעודד את העמיתים בקרן לממש את הכספים כקצבה ולא כמשיכה הונית.

החברה המנהלת לומדת את הנחיות הרשות והמלצותיה ומגבשת תוכנית עבודה לטיפול בממצאים והמלצות אלו. יצוין, כי ביחס לחלק משמעותי מההמלצות, ובפרט בנושאים הקשורים לבועות האקטואריות, התאמת מח"מ נכסים להתחייבויות ונוסחת הפדיון – נקבע בדוח הביקורת כי הדירקטוריון צריך לגבש עמדתו בסוגיות אלו, ואין ההמלצה מחייבת ספציפית ביחס לאופן הטיפול באותם נושאים. לאור כל האמור לעיל, לא ניתן להעריך בשלב זה את מלוא השלכות דוח הביקורת.

באור 27: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות של בעלי עניין וצדדים קשורים

31 בדצמבר 2023

אגודות אחרות	ישויות כלולות	אלפי ש"ח
-----------------	------------------	----------

3,973 (1,932)	4,044 -
------------------	------------

חייבים ויתרות חובה
זכאים ויתרות זכות

31 בדצמבר 2022

אגודות אחרות	ישויות כלולות	אלפי ש"ח
-----------------	------------------	----------

445 (2,007)	4,291 -
----------------	------------

חייבים ויתרות חובה
זכאים ויתרות זכות

באור 27: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023

אגודות אחרות	אנשי מפתח ניהוליים	ישויות כלולות
אלפי ש"ח		

-	2,662	-
-	-	15,672
(* 1,346)	-	-

עלויות העסקה
הכנסות דמי ניהול
הוצאות שכר דירה (*)
(*) מוצג כהוצאות פחת ומימון במסגרת תקן IFRS 16.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

אגודות אחרות	אנשי מפתח ניהוליים	ישויות כלולות
אלפי ש"ח		

-	2,224	-
-	-	16,200
(* 1,560)	-	-

עלויות העסקה
הכנסות דמי ניהול
הוצאות שכר דירה (*)
(*) מוצג כהוצאות פחת ומימון במסגרת תקן IFRS 16.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

אגודות אחרות	אנשי מפתח ניהוליים	ישויות כלולות
אלפי ש"ח		

-	2,241	-
-	-	16,724
(* 1,560)	-	-

עלויות העסקה
הכנסות דמי ניהול
הוצאות שכר דירה (*)
(*) מוצג כהוצאות פחת ומימון במסגרת תקן IFRS 16.

ג. לא ניתן מידע על פרמיות ותביעות של קיבוצים שהינם בעלי האגודה.

באור 28: - אירועים לאחר תאריך הדיווח

לאחר תאריך הדיווח, ביום 17 במרס 2024, קבלה האגודה מהרשות מכתב דרישת השבת פרמיה למבוטחים בביטוח רכב חובה, הזכאים להשבת פרמיה עודפת בעקבות מקרי כפל ביטוחי שהתגלה בביקורת שערכה הרשות בין השנים 2015-2019 (להלן "הוראת ההשבה"). כמו כן על האגודה לערוך בדיקה עצמית נוספת לאיתור מקרי כפל בגין תקופות נוספות ולפעול להשבת הכספים כנדרש על פי המתווה בהוראת ההשבה.

להערכת האגודה סכומי ההשבה בהתאם להוראת ההשבה אינן מהותיים לאגודה, וכן הוראה דומה נשלחה לכלל חברות הביטוח הפועלות בישראל.

לכבוד
חברי האגודה של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

א.ג.נ.,

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981

ביקרתי את המידע הכספי הנפרד, המובא לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן - "האגודה") לימים 31 בדצמבר, 2023 ו-2022 ולכל אחת משלוש השנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2023, 2022 ו-2021 ואשר נכלל כנספח לדוחות הכספיים המאוחדים של האגודה. המידע הכספי הנפרד הינו באחריות הועד המנהל והנהלה של האגודה. אחריותי היא לחוות דעה על המידע הכספי הנפרד בהתבסס על ביקורתי.

לא ביקרתי את המידע הכספי הנפרד מתוך הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות אשר הנכסים בניכוי התחייבויות המיוחסים להן, נטו הסתכמו לסך של 22,742 אלפי ש"ח ו-14,050 אלפי ש"ח לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022, בהתאמה, ואשר חלקה של האגודה בתוצאות החברות הנ"ל הסתכם ברווח בסך של 5,273 אלפי ש"ח, ברווח בסך של 664 אלפי ש"ח ובהפסד בסך של- 851 אלפי ש"ח לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2023, 2022 ו-2021, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכתי את ביקורתי בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל. על פי תקנים אלה נדרש ממני לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין במידע הכספי הנפרד הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובפרטים הכלולים במידע הכספי הנפרד. ביקורת כוללת גם בחינה של הכללים החשבונאיים שיושמו בעריכת המידע הכספי הנפרד ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הועד המנהל והנהלה של האגודה וכן הערכת נאותות ההצגה של המידע הכספי הנפרד. אני סבור שביקורתי מספקת בסיס נאות לחוות דעתי.

לדעתי, בהתבסס על ביקורתי ועל הדוחות של רואי החשבון האחרים, המידע הכספי הנפרד ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לדרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בחוזר ביטוח 4-1-2011, על עדכוניו.

ניר מרדכי - רו"ח מבקר
קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
28 במרס, 2024

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה (להלן- דוחות סולר), הערוכים בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 כמתואר בבאור 2(א) לדוחות הכספיים המאוחדים למעט מדידת ההשקעות בחברות מוחזקות המחושבת על בסיס אקוויטי. המדיניות החשבונאית שפורטה [בבאור 2](#) בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית, יושמה בהכנת באור תמציתי זה.

א. דוחות על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
16,386	19,608	נכסים בלתי מוחשיים
34,393	42,315	הוצאות רכישה נדחות
10,687	55,932	רכוש קבוע
35,510	42,889	השקעות בחברות בנות וכלולות
565,919	743,794	נכסי ביטוח משנה
624	742	נכסים בגין מסים נדחים
11,871	18,607	נכסים בגין מסים שוטפים
72,124	32,908	חייבים ויתרות חובה
92,504	109,426	פרמיות לגביה
1,029	1,021	נכסים בשל הטבות לעובדים
		השקעות פיננסיות:
451,426	480,022	נכסי חוב סחירים
279,157	369,747	נכסי חוב שאינם סחירים
67,307	46,061	מניות
394,892	486,656	אחרות
1,192,782	1,382,486	סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
121,983	72,939	מזומנים ושווי מזומנים
<u>2,155,812</u>	<u>2,522,667</u>	סך כל הנכסים
		<u>הון והתחייבויות</u>
		<u>הון</u>
178,381	178,381	הון מניות ופרמיה
(31,723)	(31,723)	קרנות הון
255	371	קרן בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה
428,478	464,675	יתרת עודפים
575,391	611,704	סך כל ההון
		<u>התחייבויות</u>
1,344,984	1,569,944	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
231,734	309,331	זכאים ויתרות זכות
3,703	31,688	התחייבויות פיננסיות בגין חכירה
1,580,421	1,910,963	סך כל ההתחייבויות
<u>2,155,812</u>	<u>2,522,667</u>	סך כל ההון והתחייבויות

28 במרץ, 2024

דניאל שפירא סמנכ"לית, מנהלת אגף כספים	פזית כהן חזות מנהלת כללית	דורון סט יו"ר הוועד המנהל	תאריך אישור הדוחות הכספיים
---	------------------------------	------------------------------	----------------------------

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (המשך)

ב. דוחות על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
472,461	517,781	592,334	פרמיות שהורווחו ברוטו
211,780	251,014	300,597	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
260,681	266,767	291,737	פרמיות שהורווחו בשייר
75,377	11,304	106,691	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
16,724	16,200	15,672	הכנסות מדמי ניהול
37,815	46,190	49,168	הכנסות מעמלות
390,597	340,461	463,268	סך כל ההכנסות
461,393	365,475	528,540	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
215,526	205,910	274,044	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
245,867	159,565	254,496	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, בשייר
70,521	78,573	91,687	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
19,352	18,147	21,072	הוצאות הנהלה וכלליות
(1,013)	4,867	2,363	הוצאות (הכנסות) מימון
26	(67)	59	הוצאות (הכנסות) אחרות- הפסד (רווח) הון
334,753	261,085	369,677	סך כל ההוצאות
2,664	5,194	7,265	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
58,508	84,570	100,856	רווח לפני מסים על הכנסה
12,701	21,117	24,651	מסים על ההכנסה
45,807	63,453	76,205	רווח נקי
167	64	(8)	רווח (הפסד) כולל אחר:
1,354	(1,973)	177	רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(510)	661	(61)	חלק האגודה ברווח (הפסד) כולל אחר של חברה מוחזקת המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
1,011	(1,248)	108	השפעת המס
46,818	62,205	76,313	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
			סה"כ רווח כולל

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (המשך)

ג. דוחות על השינויים בהון

סך הכל	יתרת עודפים	קרן בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה אלפי ש"ח	קרן הון מעסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון מעסקאות עם בעלי שליטה	הון	
546,368	399,047	663	(601)	(31,122)	178,381	יתרה ליום 1 בינואר, 2021
(40,000)	(40,000)	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי יחידות האגודה
45,807	45,807	-	-	-	-	רווח נקי
1,011	105	906	-	-	-	סה"כ רווח כולל אחר
46,818	45,912	906	-	-	-	סה"כ רווח כולל
553,186	404,959	1,569	(601)	(31,122)	178,381	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021
(40,000)	(40,000)	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי יחידות האגודה
63,453	63,453	-	-	-	-	רווח נקי
(1,248)	66	(1,314)	-	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
62,205	63,519	(1,314)	-	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל
575,391	428,478	255	(601)	(31,122)	178,381	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
(40,000)	(40,000)	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי יחידות האגודה
76,205	76,205	-	-	-	-	רווח נקי
108	(8)	116	-	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
76,313	76,197	116	-	-	-	סה"כ רווח כולל
611,704	464,675	371	(601)	(31,122)	178,381	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (המשך)

ד. מגזרי פעילות - סולר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות		ביטוח חיים וחסכון ארוך (טווח*)	
	אלפי ש"ח		ביטוח כללי	
592,334	-	592,334	-	פרמיות שהורווחו ברוטו
300,597	-	300,597	-	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
291,737	-	291,737	-	פרמיות שהורווחו בשייר
106,691	43,900	62,791	-	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
15,672	-	-	15,672	הכנסות מדמי ניהול
49,168	-	49,168	-	הכנסות מעמלות
463,268	43,900	403,696	15,672	סך כל ההכנסות
528,540	-	528,540	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
274,044	-	274,044	-	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
254,496	-	254,496	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
91,687	-	91,687	-	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
21,072	2,561	18,511	-	הוצאות הנהלה וכלליות
2,363	-	2,363	-	הוצאות מימון
59	59	-	-	הוצאות אחרות- הפסד הון
369,677	2,620	367,057	-	סך כל ההוצאות
7,265	5,388	-	1,877	חלק האגודה ברווחים של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
100,856	46,668	36,639	17,549	רווח לפני מסים על הכנסה סך כל הרווח לפני מסים על הכנסה
169	(2)	(6)	177	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
101,025	46,666	36,633	17,726	סך כל רווח כולל לפני מסים על הכנסה

(* מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.)

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (המשך)

ד. מגזרי פעילות - סולר (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות		ביטוח חיים וחסכון ארוך (טווח*)	
	אלפי ש"ח		ביטוח כללי	
517,781	-	517,781	-	פרמיות שהורווחו ברוטו
251,014	-	251,014	-	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
266,767	-	266,767	-	פרמיות שהורווחו בשייר
11,304	10,000	1,304	-	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
16,200	-	-	16,200	הכנסות מדמי ניהול
46,190	-	46,190	-	הכנסות מעמלות
340,461	10,000	314,261	16,200	סך כל ההכנסות
365,475	-	365,475	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
205,910	-	205,910	-	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
159,565	-	159,565	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
78,573	-	78,573	-	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
18,147	548	17,599	-	הוצאות הנהלה וכלליות
4,867	-	4,867	-	הוצאות מימון
(67)	(67)	-	-	הוצאות (הכנסות) אחרות- הפסד (רווח) הון
261,085	481	260,604	-	סך כל ההוצאות
5,194	3,286	-	1,908	חלק האגודה ברווחים של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
84,570	12,805	53,657	18,108	סך כל הרווח לפני מסים על הכנסה
(1,909)	24	64	(1,997)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
82,661	12,829	53,721	16,111	סך כל רווח כולל לפני מסים על הכנסה

(* מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה).

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (המשך)

ד. מגזרי פעילות - סולר (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות		ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (* טווח
	אלפי ש"ח		טווח כללי
472,461	-	472,461	-
211,780	-	211,780	-
260,681	-	260,681	-
75,377	46,548	28,829	-
16,724	-	-	16,724
37,815	-	37,815	-
390,597	46,548	327,325	16,724
461,393	-	461,393	-
215,526	-	215,526	-
245,867	-	245,867	-
70,521	-	70,521	-
19,354	1,301	18,053	-
(1,013)	-	(1,013)	-
26	26	-	-
334,755	1,327	333,428	-
2,664	682	-	1,982
58,506	45,903	(6,103)	18,706
1,521	(23)	167	1,377
60,027	45,880	(5,936)	20,083

(* מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.)

מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרות

א. נכסי חוב סחירים

ההרכב:

31 בדצמבר 2022		31 בדצמבר 2023		
עלות	הערך בספרים אלפי ש"ח	עלות	הערך בספרים אלפי ש"ח	
237,800	222,700	265,029	254,921	סך הכל אגרות חוב ממשלתיות
				נכסי חוב אחרים
				שאינם ניתנים להמרה
				מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:
190,779	189,205	194,662	195,046	מוחזקים למסחר
39,390	39,521	29,765	30,055	מוחזקים לפדיון (*)
467,969	451,426	489,456	480,022	סך הכל נכסי חוב סחירים
				(*) השווי ההוגן של נכסי החוב הסחירים המוחזקים לפדיון:
	38,716		29,603	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

ב. מניות

31 בדצמבר 2023		
עלות	הערך בספרים אלפי ש"ח	
42,617	46,061	מניות סחירות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד

31 בדצמבר 2022		
עלות	הערך בספרים אלפי ש"ח	
73,391	67,307	מניות סחירות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד

מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ג. השקעות פיננסיות אחרות

31 בדצמבר 2022		31 בדצמבר 2023		
עלות	הערך בספרים	עלות	הערך בספרים	
		אלפי ש"ח		
128,367	125,089	87,944	92,897	<u>סחירות</u>
				מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
253,822	270,030	353,827	393,759	<u>שאינן סחירות</u>
				מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
<u>382,189</u>	<u>395,119</u>	<u>441,771</u>	<u>486,656</u>	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

הצהרת אקטואר ביטוח כללי

פרק א' – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן-המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בענפי ביטוח כללי, עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן -ההפרשות) ליום 31.12.2023, כפי שמפורט להלן.

הנני עובדת שכירה של המבטח ומכהנת כאקטוארית ממונה בביטוח חקלאי החל מיום 20/06/2020. אינני בעלת עניין במבטח.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית

א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות, לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.

ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.

ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות בסעיף 2 להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.

ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.

ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:

1. ההפרשה שחושבה בגין הסדר ביטוח שיורי ("הפול") התבססה על חישוב שבוצע על ידי אקטואר ה"פול".

2. לא חושבה הפרשה עבור ביטוחים משותפים בהם החברה אינה מבטח מוביל, אין לחברה ביטוחים משותפים כאלה.

3. לא נלקח בחשבון העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך ההפרשה הכוללת בגין תביעות תלויות עבור כל הענפים הכלולים בהערכתי.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית¹

ליום 31/12/2023		
אלפי ₪		
שייר	ברוטו	
		<u>תביעות תלויות</u>
		(א) ענפים שאינם מקובצים :
209,512	385,664	רכב חובה
161,479	253,437	חבות מעבידים
185,023	304,276	צד ג'
8,182	22,866	אחריות מקצועית
30,711	63,502	חבות מוצר
30,801	39,243	רכב רכוש
771	7,712	דירות
19,594	195,938	אובדן רכוש
1,472	14,723	הנדסי
590	5,899	בעלי חיים
648,135	1,293,259	סה"כ ענפים שאינם מקובצים
לא רלוונטי	לא רלוונטי	סה"כ ענפים מקובצים
648,135	1,293,259	(ב) סה"כ ענפים שאינם מקובצים ומקובצים
51,642	51,642	(2) הוצאות עקיפות בגין כל הענפים
		(3) פער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין הפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות :
5,628	8,264	רכב חובה
5,056	5,056	רכב רכוש
-	-	מקיף דירות
10,683	13,320	
710,460	1,358,221	סה"כ התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי המחושבות לפי הערכה אקטוארית

¹ הנתונים אינם כוללים את ההתחייבות בגין הענפים מטענים בהובלה ותאונות אישיות אשר אינן מוערכים אקטוארית.

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהירה ומאשרת כי בענפים הבאים רכב חובה, חבות מעבידים, צד ג', אחריות מקצועית, חבות מוצר, רכב רכוש, דירות, אובדן רכוש הנדסי ובעלי חיים :

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי :

- א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ;
- ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון ;
- ג. עמדת הממונה בנושא חישוב עתודות בביטוח כללי ;
- ד. כללים אקטוארים מקובלים.

2. לאחר שבתתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.

3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.

4. ההפרשות לתביעות התלויות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות, המוגדרות לעיל, בכל ענף שפורט בנפרד, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

5. סך ההפרשות לתביעות תלויות המפורט בפרק ב', מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בענפים המקובצים ושאינם מקובצים בכללותם, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

6. ההפרשה להוצאות עקיפות המפורטת בפרק ב', מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הוצאות עקיפות ליישוב התביעות, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

7. ההפרשות לפרמיה בחסר המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הפער בין הסיכונים שטרם חלפו והפרמיה שטרם הורווחה ברמת השייר (ככל שקיים) בענפים שפורטו, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' – הערות והבהרות

1. הערות, הבהרות והסברים בנוגע לחוות הדעת האקטוארית

1.1. הרזרבה הנקובה מבוססת על הערכה אקטוארית. ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות המבטאות את מה שידוע לנו היום. הנחות אלו עשויות להשתנות בהתאם למידע חדש שיתקבל בעתיד, שינויים בסביבה החוקתית, המשפטית, החברתית והכלכלית ומאירועים שיקרו בפועל, שינויים אלה עלולים לגרום להבדלים בין ההערכות לבין העלות הסופית.

1.2. במספר תביעות גדולות בעלות אופי לא סטטיסטי, העתודה נקבעה על סמך חוות דעת מומחי החברה ובהתאם להמלצת יועציהם המשפטיים. כל שינוי או התפתחות בהערכות מומחי החברה עלולה להשפיע על עלות תביעות אילו.

1.3. החברה ממשיכה ליישם את עמדת הממונה – נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי. נאותות הרזרבה נבדקה בכל ענף בנפרד אל מול הרזרבה שחושבה בהתאם לכללי הנוהג המיטבי והרזרבות בכל הענפים עומדת ברמת הביטחון הנדרשת לפי עיקרון הזהירות.

- 1.4. ניתן לייחס את אי הודאות בעתודות לשני מרכיבים עיקריים של סיכון: סיכון רנדומלי וסיכון סיסטמי. הערכת הסיכון הרנדומלי נבחנה תוך שימוש במודלים סטוכסטיים מקובלים, בעוד שלגבי הסיכון הסיסטמי, בהעדרם של מודלים סטטיסטיים מתאימים, נדרש שימוש בשיטות איכותיות המשלבות מידה רבה של שיקול דעת. ככל שתתגבש בארץ בשנים הבאות מודלים להערכת הסיכון הסיסטמי וככל שהחברה תצבור ידע וניסיון נוספים, ייתכנו שינויים בהערכת סיכון זה בעתיד.
- 1.5. הערכת ההתחייבויות כוללת תוספת מרווח בטחון המחושבת על בסיס סטית התקן במודל האקטוארי על פי שיטה שהוזכרה במאמר של האקטואר ד"ר טומאס מאק ב-1993 ב-Astin Bulletin.
- 1.6. במסגרת תזכיר חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2021 ו-2022), התשפ"א-2021, אושר תיקון לחקיקה ונקבע שיעור קבוע מדמי הביטוח שעל כלל המבטחות להעביר למל"ל בגין תאונות דרכים בשנת 2023 ואילך, וזאת חלף שיבוב פרטני של התביעות. על פי התיקון השיעורים מדמי הביטוח שייגבו בכל שנה ויעברו למל"ל יהיו כדלקמן: בשנים 2023 ו-2024 10% מדמי הביטוח, ובשנת 2025 ואילך 10.95% מדמי הביטוח. להערכת החברה לא צפויה השפעה של ההסדר על התביעות בענף רכב חובה לתאונות שאירעו בשנים 2014-2022. נציין, כי בסעיף התביעות התלויות בענף רכב חובה מגולמת הפרשה לביטוח לאומי המבוססת על ניסיון העבר. יחד עם זאת, לתיקון החקיקה יש השפעה על הערכות האקטואריות לשנת נזק 2023 ולשם כך החברה ביצעה התאמות במודל האקטוארי, בהתאם להסדר, לקביעת ההתחייבויות לשנת נזק 2023 ואילך.
- 1.7. החל מהדוחות השנתיים של 2022, האגודה מהוונת את ההתחייבויות הביטוחיות בענפי רכב חובה וחבויות. ההיוון מתבסס על וקטור ריבית חסרת סיכון בתוספת 80% פרמיית אי נזילות (בדומה לריבית במסגרת הנהוג המיטבי – חוזר 2015-2076). ההיוון הופעל על ההערכה הטובה ביותר (best estimate) בתוספת מרכיב סטיית התקן והעתודה להוצאות העקיפות, בהתאם לדפוס התשלומים החוזי של כל ענף ביטוחי. בעקבות שינוי זה במאזן השנתי של 2022, החברה ביצעה Restatement לדוחות של שנים קודמות. יש לציין, כי האגודה כעת חשופה לתנודות בעקום הריבית.
- 1.8. מלחמת חרבות ברזל – בחודש אוקטובר 2023 פרצה מלחמת "חרבות ברזל" (להלן: "המלחמה") במדינת ישראל. התמשכות המלחמה הובילה להאטה בפעילות העסקית במשק הישראלי בין היתר בעקבות סגירת מפעלים בדרום ובצפון הארץ, פגיעה בתשתיות, גיוס אנשי מילואים לתקופה שאינה ידועה מראש וכן, לשיבוש הפעילות הכלכלית בישראל. הימשכות המלחמה עשויה לגרור השלכות נרחבות על תחומים ענפיים רבים ואזורים גאוגרפיים שונים במדינה. התנודות הפוטנציאליות בשווקים הפיננסיים בישראל, שערי מטבע חוץ, זמינות כח אדם, שירותים מקומיים וגישה למשאבים מקומיים עשויות להשפיע על ישויות אשר פעילותן העיקרית היא עם או בישראל. מספר קיבוצים אשר מבטחים על ידי האגודה ספגו פגיעות רכוש כבדות לרבות עסקים שונים, אשר להערכת האגודה מרבית הפיצוי יעשה באמצעות מס רכוש לרבות אובדן רווחים. יחד עם זאת, לאגודה קיים כיסוי שיורי קולקטיבי לקיבוצים (רכוש המשק) לכיסוי אירוע מלחמה, בגינה האגודה הפרישה התחייבות בגובה גבול האחריות בסך 8 מיליון ₪ בשייר.

2. שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת
- 2.1. סטיית תקן בענפי רכוש – החברה החלה השנה ליישם מודל MACK לצורך חישוב סטיית התקן בענפי הרכוש (בדומה לאופן חישוב סטיית התקן בענפי חובה וחביות).
- 2.2. יתר הענפים – ללא שינוי.
3. שינויים מהותיים בהפרשות שפורטו בפרק ב' לעיל בהשוואה להפרשות שפורטו בדוח לתקופה הקודמת
- 3.1. חובה וחביות – היוון ההתחייבויות הביטוחיות הפחית את הפרשות בשייר בכ- 52.4 מיליון ש"ח.
4. ענפים שלא ניתן לבצע בהם הערכה אקטוארית.
- בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח החברה בחנה אפשרות חישוב הפרשות אקטואריות גם בענפים הבאים :
- תאונות אישיות
 - מטענים בהובלה
 - נסיעות לחול
- עקב העדר מובהקות סטטיסטית, הן מבחינת החשיפה והן מבחינת התביעות, לא יושם מודל אקטוארי בענפים אילו.

חתימה

שירן מאור אלקיים
שם

סמנכ"לית, אקטוארית ראשית
תפקיד

14.03.2023
תאריך

חלק ד - פרטים נוספים על התאגיד

[ההפניה בתקנות בפרק זה הינה לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים) התש"ל-1970]

תוכן העניינים

2	1. תמצית דוחות רווח והפסד מאוחדים לפי רבעונים
3	2. רשימת השקעות בחברות בת ובחברות קשורות וריווחיהן
3	3. שינויים בהשקעות בחברות בנות וחברות כלולות
3	4. רשימת הלוואות (תקנה 14)
3	5. ניירות ערך שנרשמו למסחר בבורסה (תקנה 20)
4	6. תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה (תקנה 21)
5	7. בעלת השליטה באגודה (תקנה 21 א)
5	8. עסקאות עם בעל השליטה או שלבעל השליטה ענין אישי באישורן [תקנה 22]
5	9. החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה (תקנה 24)
5	10. הון האגודה (תקנה 24 א)
5	11. מרשם חברים (תקנה 24 ב)
6	12. מען האגודה (תקנה 25 א)
6	13. חברי הוועד המנהל באגודה (תקנה 26)
11	14. מורשה חתימה של האגודה (תקנה 26 ב)
11	15. רואה החשבון של האגודה (תקנה 27)
11	16. שינוי בתקנות האגודה (תקנה 28)
11	17. המלצות והחלטות חברי הוועד מנהל (תקנה 29)
12	18. החלטות האגודה (תקנה 29 א)

1. תמצית דוחות רווח והפסד מאוחדים לפי רבעונים:

באלפי ש"ח					
לשלושת החודשים שנסתיימו בתאריך					
<u>31.03.23</u>	<u>30.06.23</u>	<u>30.09.23</u>	<u>31.12.23</u>	<u>סה"כ</u>	
140,645	148,322	150,048	153,319	592,334	פרמיות שהורוחה ברוטו
<u>72,951</u>	<u>75,648</u>	<u>75,313</u>	<u>76,685</u>	<u>300,597</u>	פרמיות שהורוחה על ידי מבטחי משנה
67,694	72,674	74,735	76,634	291,737	פרמיות שהורוחו בשייר
37,329	33,220	25,080	11,188	106,817	רווחים (הפסדים) מהשקעות
<u>20,866</u>	<u>24,187</u>	<u>22,818</u>	<u>23,118</u>	<u>90,989</u>	הכנסות מעמלות, דמי ניהול ואחרות
<u>125,889</u>	<u>130,081</u>	<u>122,633</u>	<u>110,940</u>	<u>489,543</u>	סך הכול הכנסות
99,411	101,382	114,189	213,558	528,540	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
<u>38,792</u>	<u>54,092</u>	<u>51,214</u>	<u>129,946</u>	<u>274,044</u>	חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
60,619	47,290	62,975	83,612	254,496	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
23,069	26,475	25,014	28,628	103,186	עמלות שיווק והוצאות רכישה אחרות
7,504	7,600	5,469	8,012	28,585	הוצאות הנהלה, כלליות ואחרות
<u>2,735</u>	<u>1,673</u>	<u>2,817</u>	<u>(5,079)</u>	<u>2,416</u>	הוצאות/(הכנסות) מימון ואחרות
<u>93,927</u>	<u>83,038</u>	<u>96,275</u>	<u>115,173</u>	<u>388,413</u>	סך הכול הוצאות
<u>524</u>	<u>468</u>	<u>457</u>	<u>428</u>	<u>1,877</u>	חלק האגודה ברווחי/(הפסדי) חברה כלולה
<u>32,486</u>	<u>47,511</u>	<u>26,815</u>	<u>(3,805)</u>	<u>103,007</u>	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
<u>8,392</u>	<u>12,653</u>	<u>7,017</u>	<u>(1,457)</u>	<u>26,605</u>	מסים על הכנסה (הטבת מס)
<u>24,094</u>	<u>34,858</u>	<u>19,798</u>	<u>(2,348)</u>	<u>76,402</u>	רווח (הפסד) נקי
<u>–</u>	<u>–</u>	<u>–</u>	<u>108</u>	<u>108</u>	רווח כולל אחר, נטו
<u>24,094</u>	<u>34,858</u>	<u>19,798</u>	<u>(2,240)</u>	<u>76,510</u>	רווח כולל

2. רשימת השקעות בחברות בת ובחברות קשורות וריווחיהן (תקנה 11 ו-13)

דמי ניהול ריבית ודיבידנד שהתקבל (באלפי ש"ח)	רווח שנזקף לדו"ח הכספי (באלפי ש"ח)	ערך בדו"ח הכספי של התאגיד (באלפי ש"ח)	שיעור החזקה	סך ערך נקוב (ש"ח)	מס' מניות וסוגן	החברה
דמי ניהול 16,200	1,993	20,148	50%	600,000	מ"ר	עתודות – קרן פנסיה לשכירים ועצמאים בע"מ (חברה מנהלת) מד שילד בע"מ
	-	250	2%	7.5	מ"ר	
	1,993	20,398				סך הכל

3. שינויים בהשקעות בחברות בנות וחברות כלולות (תקנה 12)

אין.

4. רשימת הלוואות (תקנה 14)

45,420	הלוואות מסחריות
41,201	חברות כרטיסי אשראי בגין תעודות חובה
250	עובדים
86,871	סך הכל

5. ניירות ערך שנרשמו למסחר בבורסה (תקנה 20)

אין.

6. **תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה (תקנה 21)**

להלן פירוט התגמולים ששולמו בשנת הדו"ח לכל אחד מחמשת מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה באגודה (באלפי ש"ח):

סך הכל	תגמולים בעבור שירותים						פרטי מקבל התגמולים			
	עמלה	דמי ייעוץ	דמי ניהול	תשלום מבוסס מניות	מענק	שכר	שיעור החזקה בהון התאגיד	היקף המשרה	תפקיד	שם
2,151	-	-	-	-	529	1,622	-	100%	מנהלת כללית	1. פזית כהן חזות
1,384	-	-	-	-	255	1,129	-	100%	משנה למנכ"לית ומנהל אגף הכספים	2. שמואל הרטשטיין (*)
1,039	-	-	-	-	135	905	-	100%	מנהלת אגף אלמנטר	3. ליטל ענבר
1,021	-	-	-	-	151	870	-	100%	סמנכ"ל ומנהל אגף מערכות מידע	4. רונן דביר
994	-	-	-	-	99	894	-	100%	סמנכ"לית ומנהלת אגף אקטואריה	5. שירן מאור אלקיים

(*) מר שמואל הרטשטיין סיים את תפקידו כסמנכ"ל כספים ומשנה למנכ"לית ביום 15.11.2023.

הערות לנתונים בטבלה:

תנאי העסקתם של נושאי המשרה נקבעו בהסכם העסקה אישי המגדיר את משכורת הבסיס וכן תנאים סוציאליים ופנסיוניים כמקובל לנושאי משרה באגודה. בנוסף, זכאים נושאי המשרה לבונוס שנתי בהתאם למדיניות התגמול של האגודה (המפורסמת במסגרת הדו"ח התקופתי של האגודה).

הגב' פזית כהן חזות החלה את כהונתה כמנכ"לית ביום ה-1.6.2021. תנאי העסקתה נקבעו בהסכם העסקה אישי בהתאם למפורט לעיל. בהסכם העסקה האישי נקבע כי סיום ההתקשרות עימה תהיה בהודעה מראש של 90 יום.

7. בעלת השליטה באגודה (תקנה 21 א)

בעלת השליטה באגודה הינה אחזקות ביטוח חקלאי וניהול סיכונים - אגודה שיתופית חקלאית בע"מ ("אגודת האחזקות"), המחזיקה 100% מיחידות השתתפות באגודה, מתוכן יחידת השתתפות אחת מוחזקת על ידי ניהול סיכונים - אגודה שיתופית חקלאית בע"מ ("ניהול סיכונים"), אגודה בת של אגודת האחזקות, בנאמנות עבור אגודת האחזקות.

8. עסקאות עם בעל השליטה או שלבעל השליטה ענין אישי באישורן [תקנה 22]

הסכם שכירות ביחס לכנס ברח' מיטב, תל-אביב - הסכם שכירות מיום 23.8.2021 בין האגודה לבין ניהול סיכונים. על פי ההסכם שוכרת האגודה בשכירות בלתי מוגנת נכס המשמש את משרדה וזאת לתקופה בת 120 חודשים המתחילה ביום 1.1.2023 ואשר תוארך ב-10 שנים נוספות (אלא אם האגודה תחליט כי אינה מעוניינת בכך). במסגרת הסכם השכירות שוכרת האגודה שטח בנוי בבניין משרדים של כ-4,500 מ"ר וכן כ-44 חניות כנגד דמי שכירות שנתיים בהיקף של כ-2 מליון ש"ח וכן מעניקה שירותי ניהול לבנין בכללותו כנגד דמי ניהול וזאת בהיקפים זניחים. ההסכם כולל תנאים מקובלים להתקשרויות מעין אלו. הענין האישי של בעל השליטה (אגודת האחזקות) נובע מהתקשרותה של ניהול סיכונים בעסקה (שהיא תאגיד בבעלותו המלאה). העסקה אושרה על ידי ועדת הביקורת של האגודה והועד המנהל של האגודה ביום 24.6.2021.

סיום הסכם שכירות של האגודה בכנס ברח' החשמונאים תל אביב (על פי הסכם משנת 2015) - בתוקף ליום 30.6.2023. לא שולמה תמורה בגין סיום ההתקשרות. העסקה בוצעה על פי החלטת הנהלת האגודה.

9. החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה (תקנה 24)

אגודת האחזקות מחזיקה ב-1,392,473 יחידות השתתפות באגודה, המהוות 100% מיחידות ההשתתפות באגודה (אחת מהן מוחזקת על ידי ניהול סיכונים, שהינה אגודה בבעלותה המלאה של אגודת האחזקות, וזאת בנאמנות עבור אגודת האחזקות).

יצוין, כי משקי הקיבוצים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ, במישרין ובאמצעות תאגידים בשליטתה, מחזיקה בכ-17.385% מיחידות ההשתתפות באגודת האחזקות.

10. הון האגודה (תקנה 24 א)

הון האגודה מורכב מ-1,392,473 יחידות השתתפות. מתוכן 1,392,472 יחידות השתתפות מוחזקות על ידי אגודת האחזקות ויחידות השתתפות אחת (1) מוחזקת על ידי ניהול סיכונים בנאמנות עבור אגודת האחזקות.

11. מרשם חברים (תקנה 24 ב)

שם החברה	מס' יחידות השתתפות
אחזקות ביטוח חקלאי וניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ	1,392,472
ניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ	1
סה"כ	1,392,473

12. מען האגודה (תקנה 25 א)

המען הרשום של האגודה: רח' מיטב 11, תל אביב, מיקוד: 6789812.

מס' טלפון: 03-5632828.

מס' פקסימיליה: 03-5632379.

כתובת דוא"ל: www.bth.co.il

13. חברי הוועד המנהל באגודה (תקנה 26)

שנת הלידה	מספר הזהות	השם ושם המשפחה
1959	055902167	דורון סט
נתינות	הכתובת	
ישראלית	קיבוץ יגור 30065	
בן משפחה של בעל עניין בתאגיד לא	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין יו"ר פעיל, יו"ר וחבר ועד מנהל במשקי הקיבוצים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ, דירקטור ויו"ר דירקטוריון ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ, דירקטור ויו"ר דירקטוריון עתודות הותיקה קרן פנסיה לעצמאים ולשכירים בע"מ, דירקטור בעידן חדש סוכנות לביטוח ימי (מקבוצת משקי הקיבוצים) (2011) בע"מ, יו"ר דירקטוריון ב.ט.ח. השקעות והחזקות פיננסיות – אגודה שיתופית מרכזית בע"מ, דירקטור באלומות (גורן-ב.ט.ח.) החזקות (2007) בע"מ.	דירקטור חיצוני לא
חברות בוועדות הוועד המנהל: חבר ועדת השקעות, חבר ועדת מאזן, חבר ועדת סולבנסי, יו"ר ועדת חברות בנות		תאריך תחילת כהונה 12.20 09
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח	
כן	לא	
השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור: השכלה: B.Sc. בכלכלה וניהול מהטכניון, M.Sc. בכלכלה מהטכניון. תעסוקה: חבר ויו"ר ועד מנהל משקי הקיבוצים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ, דירקטור ויו"ר ועד מנהל ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ, דירקטור ויו"ר דירקטוריון עתודות הותיקה קרן פנסיה לעצמאים ושכירים בע"מ, דירקטור במשקי ביטוח מקבוצת חקלאי סוכנות לביטוח (2011) בע"מ, דירקטור ויו"ר דירקטוריון דליה אנרגיה בע"מ.		

שנת הלידה	מספר הזהות	השם ושם המשפחה
1968	022929921	שרון אריה שלינגר
נתינות	הכתובת	
ישראלית	קיבוץ להבות חביבה 3883500	
בן משפחה של בעל עניין בתאגיד לא	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין לא	דירקטור חיצוני לא
חברות בוועדה או בוועדות הוועד המנהל: לא		תאריך תחילת כהונה 1.2020
השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור: השכלה: תואר ראשון כלכלה וחשבונאות, מדרשת רופין (רישיון לעיסוק בראיית חשבון). תעסוקה: מנכ"ל גרנות ארגון שיתופי אזורי אגש"ח בע"מ. חבר ועד מנהל בגרנות ארגון שיתופי אזורי אגש"ח מרכזית בע"מ, מפעלי גרנות אגש"ח בע"מ, מיגר מערכות מידע גרנות אגש"ח בע"מ, סיבן מפעלי כותנה למשקי העמק חפר השרון והשומרון אגודה שיתופית חקלאית, גרנות הובלות אגש"ח, אלוני גרנות אגש"ח, אבוקדו מכון אריזה לפירות סובטרופיים למשקי עמק חפר, מטעי גרנות אגש"ח, חקלאי גרנות אגש"ח, הדרי גרנות אגש"ח, א.פ.א.י אגודה שיתופית לפיות ארץ ישראל בע"מ, גרנות יובל אגש"ח בע"מ, אגרו סטאדיס המרכז הבינלאומי למשתלמים חקלאיים בישראל בע"מ, בר השכלה בינלאומיות מתקדמת בע"מ, מרכז בדרכה אגרוסטדיס תל חי אגודה שיתופית בע"מ, מרכז הדרכה חקלאית כפר סילבר אגש"ח בע"מ, רימון שיתורי ייעוץ וניהול בע"מ, אחזקות תנורה ותעמ"ת- אגודה שיתופית חקלאית בע"מ, עמק חפר אגש"ח של משקי עובדים לתובלה בע"מ, גרנות חשמל בע"מ, סיבן ניהול פרויקטים סולריים בע"מ, גרנות דגן בע"מ, גרנות תנובות בע"מ, גרנות חרושת בע"מ, גרנות שיבולת ע"מ, גרנות אסס בע"מ, ב.ט.ח, מי רם תשיות חשמל בע"מ, מרימון גז טבעי צפון בע"מ.		

שנת הלידה	מספר הזהות	השם ושם המשפחה
1955	009671330	איכנולד גבריאל
נתינות	הכתובת	
ישראלית	נחל אלכסנדר 8, צור יצחק	
בן משפחה של בעל עניין בתאגיד	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין	דירקטור חיצוני
לא	לא	לא
חברות בוועדה או ועדות של הוועד המנהל:		תאריך תחילת כהונה
לא		1.2020
השכלה והתעסוקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור:		
<p>השכלה: תואר ראשון בכלכלה ומנהל, מדרשת רופין. תואר שני במנהל עסקים, אוניברסיטת פוליטכניק ניו יורק (שלוחת רחובות).</p> <p>תעסוקה: מנכ"ל אחזקות בית שאן ומשקי בית שאן.</p>		

שנת הלידה	מספר הזהות	השם ושם המשפחה
1962	057712283	עדי גרפונקל
נתינות	הכתובת	
ישראלית	קיבוץ יטבתה ד.ג. אילות 8882000	
בן משפחה של בעל עניין בתאגיד	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין	דירקטור חיצוני
לא	לא	לא
חברות בוועדה או ועדות של הוועד המנהל:		תאריך תחילת כהונה
לא		11.2022
השכלה והתעסוקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור:		
<p>השכלה: תואר ראשון במתמטיקה ומדעי המחשב באוניברסיטת בן גוריון בנגב.</p> <p>תעסוקה: יו"ר ועדת ההשקעות הפיננסיות של קיבוץ יטבתה, יו"ר הדקלאים, חברת ועד ההנהלה של משקי הקיבוצים, חברת ועד הנהלה של מחלבות יטבתה.</p>		

שנת הלידה	מספר הזהות	השם ושם המשפחה
1958	055377659	מיכה דרורי
נתינות	הכתובת	
ישראלית	קיבוץ געש 60951	
בן משפחה של בעל עניין בתאגיד	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין	דירקטור חיצוני
לא	לא	לא
חברות בוועדות של הוועד המנהל:		תאריך תחילת כהונה
לא		2.2014
השכלה והתעסוקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור:		
<p>השכלה: תואר ראשון במשפטים, תואר שני במדיניות ציבורית.</p> <p>תעסוקה: יועמ"ש התנועה הקיבוצית, דירקטור ב.ט.ח. השקעות והחזקות פיננסיות – אגודה שיתופית מרכזית בע"מ.</p>		

שנת הלידה	מספר הזהות	השם ושם המשפחה
1958	055369581	צילה דסקל
נתינות	הכתובת	
ישראלית	שיר השירים 204 אלקנה	
בן משפחה של בעל עניין בתאגיד	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין	דירקטור חיצוני (ד"בת)
לא	לא	כן
חברות בוועדות של הוועד המנהל:		תאריך תחילת כהונה
חברה בוועדת ביקורת, חברה בוועדת השקעות, יו"ר ועדת מאזן, חברה בוועדת תגמול, חברה בוועדת סולבנסי		6.2016
בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	
כן	כן	
השכלה והתעסוקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור:		
<p>השכלה: תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות, רואת חשבון מוסמכת.</p> <p>תעסוקה: דירקטורית חיצונית בעגור חברה לניהול קופות גמל וקרנות השתלמות בע"מ.</p>		

שנת הלידה 1958	מספר הזהות 55398481	השם ושם המשפחה עדה מרקמן
נתינות ישראלית	הכתובת האודם 47, שוהם	
בן משפחה של בעל עניין בתאגיד לא	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין לא	דירקטור חיצוני (ד"ב) כן
חברות בוועדות של הוועד המנהל: ועדת ביקורת, ועדת מאזן וועדת סולבנסי		תאריך תחילת כהונה 12.2021
בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח כן		בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כן
<p>השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור</p> <p>השכלה: תואר ראשון ושני בהתמחות מערכות מידע. מוסמכת למדעים הנדסה תעשייה וניהול מטעם הטכניון, מוסמכת במנהל עסקים מטעם אוניברסיטת תל אביב.</p> <p>תעסוקה: ניהול אגף מערכות מידע ב"הפניקס חברה לביטוח" כ-7 שנים. כיום עוסקת בתחום זה במסגרת BDI פרויקטיים.</p>		

שנת הלידה 1970	מספר הזהות 024931313	השם ושם המשפחה יעקב (קובי) נימקובסקי
נתינות ישראלית	הכתובת רחוב רמת חן 10/1 ר"ג	
בן משפחה של בעל עניין בתאגיד לא	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין לא	דירקטור חיצוני (ד"ב) כן
חברות בוועדות של הוועד המנהל: יו"ר ועדת השקעות, חבר ועדת ביקורת, חבר ועדת תגמול, חבר ועדת מאזן, חבר ועדת סולבנסי		תאריך תחילת כהונה 6.2023
בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח לא		בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כן
<p>השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור</p> <p>השכלה: תואר ראשון (BA) בכלכלה ומנהל עסקים מטעם האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר MBA מטעם אוניברסיטת תל אביב.</p> <p>תעסוקה: מנכ"ל קרן וגה, איש עסקים פרטי ויועץ, מנכ"ל אלומות בית השקעות, יו"ר ומנכ"ל אלומות קרנות נאמנות, יו"ר אלומות ניהול תיקי השקעות, דירקטור במספר חברות בבעלותו, דח"צ בעילבד השקעות בע"מ, דב"ת בוואן טכנולוגיות מידע בע"מ..</p>		

בחודש יוני 2023 סיים מר ראובן אבי-טל את כהונתו כחבר ועד מנהל (דח"צ ; דב"ת) באגודה.
בחודש ספטמבר 2023 סיים מר אסף בירנבוים את כהונתו כחבר ועד מנהל באגודה.

נושאי משרה בכירה באגודה (תקנה 26א')

שנת הלידה 1975	מספר הזהות 032201972	השם ושם המשפחה פזית כהן חזות
תאריך תחילת הכהונה 6.2021	התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו: מנכ"לית האגודה, יו"ר דריקטוריון ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ, דירקטורית בכנעני סוכנות לביטוח בע"מ, דירקטורית במשקי ביטוח מקבוצת ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח (2011) בע"מ, דירקטורית במשקי טנא סוכנות לביטוח בע"מ, דירקטורית בפלמחים סוכנות לביטוח בע"מ	
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות: השכלה: תואר ראשון בביטוח וניהול, תואר שני מנהל עסקים ומימון. תעסוקה: מנהלת אגף אלמנטארי ומנכ"לית משותפת בביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ, מנהלת חטיבה עסקית בפלתורס סוכנות לביטוח.		

שנת הלידה 1985	מספר הזהות 021606231	השם ושם המשפחה דניאל שפירא
תאריך תחילת הכהונה 11.2023	התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו סמנכ"לית, מנהלת אגף כספים	
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות: השכלה: רואת חשבון. תעסוקה: רואת חשבון מוסמכת, חשבת ראשית באגודה.		

שנת הלידה 1963	מספר הזהות 058069865	השם ושם המשפחה עופר אביטל
תאריך תחילת הכהונה 10.2010	התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו מנכ"ל משקי טנא סוכנות לביטוח בע"מ	
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות: השכלה: BA מינהל עסקים. תעסוקה: מנכ"ל משקי טנא סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ.		

שנת הלידה 1970	מספר הזהות 27760792	השם ושם המשפחה רונן דביר
תאריך תחילת הכהונה 21.09.2020	התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו סמנכ"ל, מנהל מחלקת מערכות מידע	
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות: השכלה: B.A מנהל עסקים המכללה למנהל. תפקיד בתאגיד: מנהל מחלקת מערכות מידע ומומחה אבטחת מידע. תעסוקה: סגן מנהל מערכות מידע ב A.I.G חברה לביטוח.		

שנת הלידה 1985	מספר הזהות 021662044	השם ושם המשפחה שירן מאור אלקיים
תאריך תחילת הכהונה 23.6.2020	התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו סמנכ"לית, מנהלת אגף אקטואריה ואנליזה ואקטוארית ממונה	
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות: השכלה: תואר ראשון בסטטיסטיקה B.A, תואר שני בסטטיסטיקה עם התמחות באקטואריה M.A מאוניברסיטת חיפה. חברה מלאה באגודה הישראלית לאקטואריה F.I.L.A.A. תעסוקה: מנהלת תחום אקטואריה ברשות שוק ההון, אקטוארית בתחום חובה וחבויות באילון חברה לביטוח.		

שנת הלידה 1968	מספר הזהות 023768450	השם ושם המשפחה הדס בז'ה
תאריך תחילת הכהונה 14.1.2018	התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו סמנכ"לית, מנהלת ביטוח משנה ומטה ביטוח כללי	
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות: השכלה: B.A בביטוח המכללה לביטוח. תעסוקה: מנהלת ביטוח משנה ומטה ביטוח כללי בביטוח חקלאי, חתמת ראשית במגדל חברה לביטוח עד יוני, 2017.		

שנת לידה 1980	מספר זהות 036355626	שם ושם המשפחה ליטל ענבר
תאריך תחילת הכהונה 1.6.2021	התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו סמנכ"לית, מנהלת אגף כללי	
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות: השכלה: L.L.M, L.L.B במשפטים. תעסוקה: חתמת ראשית בהראל חברה לביטוח, מנהלת תביעות ורגולציה בקבוצת אקורד, מנהלת תביעות בפלתורס.		

- 14. מורשה חתימה של האגודה (תקנה 26 ב)**
לאגודה אין מורשי חתימה עצמאיים.
- 15. רואה החשבון של האגודה (תקנה 27)**
קוסט פורר גבאי את קסירר רואי חשבון, דרך מנחם בגין 144א' תל-אביב (משרד EY).
- 16. שינוי בתקנות האגודה (תקנה 28)**
בשנת הדו"ח לא נעשה שינוי כלשהו בתקנון האגודה.
- 17. המלצות והחלטות חברי הועד מנהל (תקנה 29)**
- 17.1 המלצות חברי הועד בפני האסכ"ל והחלטות חברי הועד המנהל שאינן טעונות אישור אסכ"ל [תקנה 29(א)]**
- 17.1.1 תשלום דיבידנד - ביום 27.4.2023 אישר הועד המנהל חלוקת דיבידנד בסכום של 40 מיליון ש"ח בכפוף לאישור אסיפת החברים של האגודה. ביום 23.7.2023 אישרו חברי האגודה את החלוקה האמורה.
- 17.1.2 שינוי ההון הרשום או המונפק של האגודה - לא נעשה שינוי בשנת הדו"ח.
- 17.1.3 שינוי תזכיר או תקנון של האגודה - לא נעשה שינוי בשנת הדו"ח.
- 17.1.4 פדיון ניירות ערך - לא נעשה שינוי בשנת הדו"ח.
- 17.1.5 פדיון מוקדם של איגרות חוב - לא נעשה שינוי בשנת הדו"ח.
- 17.1.6 עיסקה שאינה בהתאם לתנאי השוק בין האגודה לבין בעל ענין בה (למעט עם חברה בת) - ראו פירוט לעיל ביחס לתקנה 22.
- 17.2 החלטות האסיפה הכללית שנתקבלו שלא בהתאם להמלצת הועד המנהל [תקנה 29(ב)]**
אין.
- 17.3 החלטות אסיפה כללית מיוחדת [תקנה 29(ג)]**
חברי האגודה קיבלו את ההחלטות הבאות:
- 17.3.1 ביום 30.3.2023 - בדבר מינויו של מר קובי נימקובסקי כחבר ועד המנהל של האגודה, דח"צ ודב"ת, בכפוף לאישור הממונה על שוק ההון וחיסכון כי אינו מתנגד למינוי (בעקבות אישור הממונה נכנס המינוי לתוקף ביום 15.6.2023).
- 17.3.2 ביום 26.10.2023 - לאשר את נוהל עסקאות בעלי ענין באגודה.
- 17.3.3 ביום 13.12.2023 - בדבר מינויו של מר אלון פלד כחבר ועד המנהל באגודה וזאת עד לסיום תקופת כהונת הועד המנהל הנוכחי (31.12.2025), בכפוף לאישור הממונה על שוק ההון וחיסכון כי אינו מתנגד למינוי (ביום 18.1.2024 התקבלה הודעה מטעם הממונה שאינו מתנגד למינוי).

18. החלטות האגודה (תקנה 29 א)

- 18.1 אישור פעולות לפי סעיף 255 לחוק החברות [תקנה 29 א (1)] - אין.
- 18.2 פעולה לפי סעיף 254 (א) לחוק החברות אשר לא אושרה [תקנה 29 א (2)] - אין.
- 18.3 עסקאות הטעונות אישורים מיוחדים לפי סעיף 270 (1) לחוק החברות (ובלבד שהמדובר בעסקה חריגה) [תקנה 29 א (3)] - אין.
- 18.4 פטור, ביטוח או התחייבות לשיפוי, לנושא משרה [תקנה 29 א (4)] -

ביטוח אחריות נושאי משרה - בהתאם להחלטות ועדת הביקורת, הועד המנהל וחברי האגודה (מימים 26.7.2022, 25.8.2022 ו-29.8.2022, בהתאמה) אושרה התקשרות האגודה בפוליסה או פוליסות לביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה במהלך תקופה בת ארבע שנים שתחילתה ביום 1.1.2023, ועד ליום 31.12.2026, בשכבה אחת או יותר, תוך שתנאי כיסוי שנתי יהיו על פי הפרמטרים הבאים: גבול אחריות כולל של עד 20 מיליון דולר בגין תביעה אחת ובמצטבר, תמורת דמי ביטוח שנתיים של עד 70,000 דולר והשתתפות עצמית שלא תעלה על 100,000 דולר, תוך שינויים שאינם מהותיים בני"ל; לענין זה, שינוי בכל שנה, של עד 10% בכל אחד מהסכומים הנקובים לעיל לא ייחשב כמהותי.

נכון למועד הדו"ח ערכה האגודה פוליסות ביטוח אחריות נושאי משרה החל מיום 1.1.2023 ועד יום 31.12.2023 התואמת את החלטת המסגרת הנ"ל.

בהתאם להחלטות ועדת הביקורת, הועד המנהל וחברי האגודה מימים 26.7.2022, 25.8.2022 ו-26.5.2022, בהתאמה, הוחלט על הענקת כתבי פטור ושיפוי לנושאי משרה באגודה כפי שיכהנו בה מעת לעת. בהתאם להחלטה האמורה הענקת כתב פטור ושיפוי לנושאי משרה שאינם חברי הועד המנהל כפופה לאישור ועדת הביקורת ולאישור הוועד המנהל.

כתבי הפטור והשיפוי הם בנוסחים מקובלים. יצוין, כי סכום השיפוי שישולם ע"י האגודה עפ"י כתבי השיפוי (בנוסף לסכומים שישולמו במסגרת ביטוח נושאי המשרה) לכל נושאי המשרה במצטבר, בגין אירוע אחד או יותר, לא יעלה על 15% מההון העצמי של האגודה במועד התשלום.

פזית כהן חזות מנהלת כללית

דורון סט יו"ר ועד מנהל

תל אביב, 28 במרס 2024